

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 2 februari 2023

Notulen van de raadsvergadering van 2 februari 2023 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 2

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 10.57 uur tot 12.50 uur is waargenomen door mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Tegenwoordig zijn 40 leden, namelijk: de heer T.S.J. Coşkun, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, mevrouw M.M. Vlasblom, de heer T. de Haan, mevrouw A.J.A. Maassen, mevrouw J.M. Nunnely, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw I. van Wifferen, de heer F. Elbay, de heer J.M.D. de Waard, mevrouw V.A. Bruin, de heer B. van Drunen, mevrouw C. Aafjes-van Aalst, mevrouw I. Coenradie, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer D.J. van Dommelen, de heer S. Soytekin, de heer G.J. Engberts, de heer T.J. Vonk, de heer R. Moti, mevrouw S. Reitema, mevrouw I. Elfilali, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, mevrouw A. Kockelkoren, de heer S.M. Bonte, de heer S. Ceulemans, mevrouw J. Bokhove, de heer M.H. Biljoen, de heer R.T.J. van der Velden, mevrouw S. van de Peppel, de heer S.J.C. Becker, mevrouw M.Y. Morkoç, de heer N. Akhatab, mevrouw E. Rehim Zadeh, de heer T. Kind, de heer T.B. Roskam, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer A.R. Oostdijk, mevrouw L.S. Vlieger en mevrouw D. Yildirim

Afwezig zijn 5 leden, namelijk: mevrouw M.S. Abrahamse, mevrouw M.S.S. de Jong, de heer B. van Schaik, de heer M. Verhoef en de heer E.P.J. Verweij

Namens het college zijn tegenwoordig de heer V.P.G. Karremans, de heer R.A.C.J. Simons en mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 12.15 uur tot 12.20 uur is waargenomen door de heer A.C. de Bondt

1.1 Opening

De **VOORZITTER**. Goedemorgen, fijn dat u er weer bent. Ik heet u allen van harte welkom. Ook een welkom aan allen die deze vergadering vanaf een afstand volgen, de vertegenwoordigers van de media en onze medewerkers. Ik heb een aantal berichten van verhindering ontvangen. De heer Verhoef is wegens ziekte afwezig en de heer Van Schaik ook wegens ziekte. Wethouder Kasmi is vanwege een overleg met de Provincie vanmiddag tussen 13.15 uur en 15.45 uur afwezig.

1.2 In memoriam oud-lid van de gemeenteraad J.W. (Jan) de Haas

De **VOORZITTER**. Dan is nu aan de orde een In memoriam naar aanleiding van het overlijden van oud-raadslid van onze gemeenteraad J.W. (Jan) de Haas. Leden van de gemeenteraad van Rotterdam en familieleden. Ons bereikte het droevige bericht dat Johannes Wilhelmus de Haas, Jan voor ingewijden, op 7 januari is overleden. Hij bereikte de leeftijd van 79 jaren. Hij was van 19 april 2001 tot 14 maart 2002 gemeenteraadslid voor de PvdA. In zijn korte carrière als politicus in deze gemeenteraad

deed de heer De Haas voortvarend werk in de commissies voor sociale zaken, arbeidsmarkt, deelgemeenten en regionale samenwerking en voor stedelijke vernieuwing, sociale vernieuwing, volkshuisvesting en allochtonenbeleid. Ik citeer uit een speech, gehouden bij zijn afscheid als gemeenteraadslid. "Het komt voor dat mensen met een dusdanig korte politieke carrière volledig voor de buitenwereld verborgen blijven. Bij een enkel lid van de Tweede Kamer is dat zelfs na vier jaar nog het geval. Nu hadden wij dat eerlijk gezegd van u niet direct verwacht, want als cultuurmakelaar bij de Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam kent u de stad en kent u veel Rotterdammers." Zo is tegen hem gezegd. Hoewel de heer De Haas kort lid was van de gemeenteraad, heeft hij zich op een aantal onderwerpen duidelijk laten gelden. De verhuiskostenvergoeding voor mensen die hun woning onvrijwillig moeten verlaten, was het onderwerp waarin hij zich vastbeet. De heer De Haas was niet bang om buiten de gebaande paden te treden voor onderwerpen die hij belangrijk vond. Dit kwam bij de verhuiskostenvergoeding duidelijk naar voren. Hij kaartte de zaak snel aan en zo ontstond een discussie in de gemeenteraad. Echter beviel de uitkomst hem niet en hij schreef een pittig stuk over het onderwerp in een regionaal dagblad. Dit deed hij in klare taal en de personen op wie hij zijn pijlen had gericht, stond hij vervolgens netjes te woord. Zijn inspanningen hadden effect en later werd de verhuiskostenvergoeding in de raad alsnog afgehandeld. De kennismaking met de heer De Haas was kort maar aangenaam. Hij liet zien dat je zelfs in korte tijd als raadslid op basis van je overtuiging toch in zo'n korte tijd een onderwerp kunt aankaarten en tot een goed einde kunt brengen, in goed één jaar tijd. Effectief politiek bedrijven in de gemeenteraad. Hij heeft iets betekend voor de stad, voor degenen voor wie hij stond, de stad waarin hij geboren was en getogen is. Onze dank daarvoor. Wij gedenken de heer De Haas met respect voor alles wat hij gedaan heeft en wensen zijn nabestaanden veel sterkte bij het dragen van dit verlies. Ik verzoek u te gaan staan voor een kort moment stilte. (*Stilte*). Ik dank u zeer.

1.3 Onderzoek geloofsbrieven van het nieuw benoemde lid van de gemeenteraad mevrouw D. Yildirim

De **VOORZITTER**. Aan de orde is onderzoek van de geloofsbrieven van het nieuw benoemde lid van de gemeenteraad mevrouw D. Yildirim. De commissie heeft alvast naar de samenstelling naar de stukken kunnen kijken. Mag ik de voorzitter, de nestor, verzoeken om ons te vertellen wat daarvan de uitkomst is?

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, gemeenteraad, ik deel u mede dat de commissie de geloofsbrieven van het nieuw benoemde lid D. (Duygu) Yildirim heeft onderzocht. De commissie heeft de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert u Duygu Yildirim toe te laten als lid van de gemeenteraad ter voorziening in de vacature van Narsing Balwantsingh. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mag ik de raad vragen of u zich kunt voegen naar het advies van de commissie? Dat is het geval. Dan vraag ik de griffier om mevrouw Yildirim naar voren te geleiden voor de beëdiging en mag ik u verzoeken daarbij te gaan staan?

1.4 Beëdiging van mevrouw D. Yildirim als lid van de gemeenteraad

De **VOORZITTER**. Ik meld u dat we pas gaan schorsen als we ook het volgende lid hebben geïnstalleerd. Dan weet u dat we de felicitaties in één keer zullen doen. Mevrouw Yildirim, door de gemeenteraad is zojuist tot uw toelating besloten als lid van deze vergadering. Alvorens uw functie te kunnen uitoefenen dient u overeenkomstig artikel 14 van de Gemeentewet in de vergadering in handen van de voorzitter de eed of een verklaring en

belofte af te leggen. U heeft aangegeven de verklaring en belofte te zullen afleggen. Dat klopt? Na voorlezing door mij van het wettelijk voorgeschreven formulier verzoek ik u mij na te spreken de woorden: 'Dat verklaar en belooft ik'.

'Ik verklaar dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en belooft dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik belooft dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de raad naar eer en geweten zal vervullen. Dat verklaar en belooft ik!'

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Dat verklaar en belooft ik!

De **VOORZITTER**. Van harte gefeliciteerd. (*Applaus.*) Mag ik u verzoeken alvast daar plaats te gaan nemen en dan zo dadelijk de felicitaties in ontvangst te nemen? U kunt even gaan zitten.

1.5 Onderzoek geloofsbrieven van mevrouw A.G. van der Elst als burgercommissielid

De **VOORZITTER**. Dan volgt nu onderzoek van de geloofsbrieven van mevrouw A.G. van der Elst als burgercommissielid. Ik verzoek de nestor ook ons te vertellen wat het onderzoek van de geloofsbrieven heeft opgeleverd.

De heer **COŞKUN** (sp). Dank u wel voorzitter. Gemeenteraad, ik deel u mede dat de commissie de geloofsbrieven heeft onderzocht van A.G. (Amara) van der Elst, aangewezen als burgerlid van een commissie door de fractie van BIJ1. De commissie heeft kennisgenomen van de mededeling van mevrouw Van der Elst en de fractie dat zij ontslag heeft genomen als lid van de wijkraad. De commissie heeft de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert Amara van der Elst toe te laten als burgerlid van een commissie voor de raadsperiode 2022-2026 voor zover het lidmaatschap van de commissies zonder onderbreking voortduurt. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mag ik aan de raad vragen of u akkoord gaat met de bevindingen van de commissie? Dat is het geval. Dan verzoek ik de griffier om mevrouw Van der Elst naar voren te geleiden en mag ik u vragen te gaan staan? Mag ik onze bezoekers ook vragen te gaan staan?

1.6 Beëdiging van mevrouw A.G. van der Elst als burgercommissielid

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van der Elst, door de gemeenteraad is tot uw toelating als burgerlid van een commissie besloten. Alvorens uw functie te kunnen uitoefenen, dient u overeenkomstig artikel 4, lid 7 van de Commissieverordening in de vergadering in handen van de voorzitter van de gemeenteraad de eed of een verklaring en belofte af te leggen. U heeft aangegeven de eed te zullen afleggen. Dat klopt? Na voorlezing door mij van het wettelijk voorgeschreven formulier verzoek ik u mij na te spreken de woorden: 'Zo waarlijk helpe mij God Almachtig', met dit gebaar.

'Ik zweer dat ik, om tot burgerlid van een commissie benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als burgerlid van een commissie naar eer en geweten zal vervullen.
Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

Mevrouw **VAN DER ELST** (bij1). Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De **VOORZITTER**. Van harte gefeliciteerd. (*Applaus.*) Dan schors ik de vergadering voor een kort ogenblik. Mevrouw Yildirim, als u ook naar voren komt dan kunnen we het in één keer doen.

(*De vergadering is geschorst.*)

Heropening

1.7 Mededelingen

De **VOORZITTER**. Ik ben in de agenda aangekomen bij agendapunt 1.7, de mededelingen. De heer Lansink-Bastemeijer heeft aangegeven een initiatiefnotitie te willen indienen die hij samen met de leden Bokhove en Coenradie heeft opgesteld. Hij zal ook namens de beide raadsleden spreken. Mijnheer Lansink-Bastemeijer, u heeft het woord.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Leden van de gemeenteraad, jongeren zien criminaliteit als een snelle manier om geld te verdienen en een status te krijgen op straat. Dit maakt dat jongeren steeds vaker betrokken zijn bij drugscriminaliteit en we zien jongeren vanaf een jaar of dertien die ingezet worden als uithaler om drugs uit containers te halen, of erger nog, om mee te doen om mensen in Rotterdam om te leggen. Voorzitter, aan de repressieve kant doen we in de aanpak van drugscriminaliteit al heel wat en begint die aanpak te werken. Het is nu tijd om nog steviger aan de voorkant de kraan dicht te draaien. We moeten de aantrekkingskracht voor het snelle geld beteugelen en doorbreken. Daarom dienen wij vandaag samen met Leefbaar Rotterdam en GroenLinks ons plan 'De veilige schoolroute' in. Met dit plan zorgen we ervoor dat jongeren voor, tijdens en na school in een veilige omgeving zijn. Een omgeving met sociale controle zoals een dorp in een stad. Zodat jongeren zich kunnen ontwikkelen zonder geronseld te worden door die bekende criminelen. Op deze manier moet bij jongeren het besef indalen: ik kan ook succesvol zijn zonder criminaliteit. En in de praktijk werkt De veilige schoolroute als volgt. Een ouder of docent of wie dan ook die zich zorgen maakt over de ontwikkeling van een kind meldt het kind aan bij De veilige schoolroute. En De veilige schoolroute koppelt vervolgens het kind aan iets wat bij hem past, in een veilige omgeving. Ik wil mijn hartelijke dank uitspreken aan de leden Coenradie en Bokhove die tijdens de begrotingsbehandeling ingegaan zijn op mijn verzoek samen te schrijven aan dit initiatiefvoorstel. Dat hebben ze ook gedaan en zij hebben de handschoen opgepakt om dit stuk nog beter te maken dan het natuurlijk in de basis al was. Ik ga natuurlijk de komende tijd met de leden van de commissie BOFV, maar ik denk ook met de commissie ZWCS graag in gesprek om van De veilige schoolroute in Rotterdam ook echt een succes te maken. Zodat we voorkomen dat een nieuwe generatie jongeren weer als drugs crimineel gaat opgroeien. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. (*Applaus.*) Mooi dat de heer Lansink in zijn tekst Rotterdam vergelijkt met een dorp. Daar gaan we in de commissie denk ik nog aardig wat woorden aan wijden, schat ik zo in. Maar dank voor het initiatief. Zoals te doen gebruikelijk zal dit doorgeleid worden naar het college voor een reactie en dan komt het stuk terug ter bespreking in de commissie BOFV. Hartelijk dank.

2. Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 2 februari 2023

De **VOORZITTER**. Agendapunt 2, de vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 2 februari. Ik zal eerst de agenda met u doornemen en aan het einde kunt u de gelegenheid krijgen om nog andere opmerkingen te maken over de agenda. Maar opmerkingen die behoren bij het agendapunt dat ik aanstip, daarvan verwacht ik dat u die daar ook zult maken. De agendapunten 7.1.1 tot en met 7.1.3, Horecabeleid, worden als één geheel behandeld. Dat geldt ook voor de agendapunten 7.2.1 en 7.2.2, Parkhaven. Die worden ook als één agendapunt besproken. Heeft dat uw instemming? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Voorzitter, als voorzitter van de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte heb ik zojuist overleg gehad met de wethouder dat wij 7.2, Parkhaven, graag even willen aanhouden totdat wij beter weten hoe wij de informatie die er nu nog vanochtend binnengekomen is, moeten beoordelen en of we het agendapunt wel of niet kunnen behandelen. Gezien het feit dat dat toch na de pauze zal gaan plaatsvinden, schat ik in, willen we het eigenlijk even aanhouden en er bij u nog op terugkomen of het wel of niet behandeld wordt.

De **VOORZITTER**. Wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ik wil toch verzoeken om het wel te behandelen. De informatie waar mevrouw Verkoelen naar verwijst, is dat er in de grondexploitatie genoemd wordt dat er 630 woningen gerealiseerd gaan worden en in het bestemmingsplan 650 woningen. Dat verschil is er inderdaad. Tegelijkertijd is dat iets dat wel vaker voorkomt. Het bestemmingsplan maakt een maximale ruimte mogelijk voor het aantal woningen en in de grondexploitatie gaat men nu uit van 630 woningen. Dat is zeer gebruikelijk, nou niet zeer gebruikelijk, maar het komt wel vaker voor. Wat mij betreft ook de verklaring van deze verschillen, dus ik wil u toch verzoeken om het wel te behandelen. Dank u wel. Ik zal daar verder geen andere informatie meer over kunnen geven.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer wethouder. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja, in de app en ook van leden hoor ik dat er een aantal zijn die met betrekking tot de grex toch wel degelijk problemen hebben dan, omdat ze niet kunnen beoordelen hoe dat dan zit. Dus dan zouden we dat uit elkaar getrokken willen hebben. Maar overall moet ik wel eerlijk zeggen voorzitter dat ik het wel een beetje een schandelijke manier vindt als wij nu vanmorgen hier moeten gaan kijken en het op zijn merites moeten gaan beoordelen, terwijl de leden van de commissie er niet goed naar hebben kunnen kijken wat nu de waarde is van de informatie wel of niet. Daar komt eigenlijk het voorstel uit voort of dit dan nu wel slim is om te gaan behandelen. Want daar moet je ook het recht voor geven aan leden.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, dank. Ik weet dat we er hier geen debat over moeten voeren, maar ik wil inderdaad wel even aanvullen dat ook al zou dat mogelijkerwijs een gebruikelijke situatie zijn, we dit in de commissie horen te kunnen beoordelen. En hier ligt zoveel druk en aandacht op, al zo lang. Als we het hier tussendoor gaan behandelen en besluiten lijkt me dat echt niet de goede vorm.

De **VOORZITTER**. Het ordevoorstel van mevrouw Verkoelen is niet zozeer niet behandelen, maar aanhouden en in de loop van de dag bekijken...

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Nou ja, dat is veranderd, omdat ik net dacht met de wethouder de afspraak te hebben dat we er nog even naar zouden kijken. Nu de wethouder zelf zegt: behandelen, zeg ik: nou, dan vind ik het onverantwoord. Als commissievoorzitter stel ik dan voor: dit is gewoon niet goed op zijn merites te beoordelen. Laten we het dan maar afvoeren.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, van dit document is gisteren een hernieuwde versie naar u toegestuurd, dus ik snap wel dat dat kort dag is om dat te bekijken. Dan wil ik toch voorstellen om het in de pauze nader toe te lichten, want het ervan afhaken zou echt heel erg zonde zijn voor iets dat in de praktijk goed toe te lichten is.

De **VOORZITTER**. Dan wordt u tegemoetgekomen om er nu nog geen definitieve uitspraak over te doen en dan in de pauze met elkaar te spreken, met de wethouder, over de gang van zaken. Dan kunnen we na de pauze besluiten hoe verder met het onderwerp om te gaan. Is dat een juiste duiding wethouder? Correct. Dan doen we het zo. Er zijn twee verzoeken ontvangen voor een tweeminutendebat. 'Zicht op cameratoezicht' van D66 en 'Openingstijden speelautomatenhallen' van de ChristenUnie. Ik stel u voor deze agendapunten op de agenda te zetten als 8.10 en 8.11. Er is één verzoek ontvangen voor een motie vreemd aan de orde van de dag, 'Tijd voor een klimaatactie: hang het aan de grote klok', van GroenLinks. Ik kijk nog even GroenLinks aan op dit onderwerp, want mijn advies aan de raad om dit vandaag te behandelen is negatief, omdat het toch echt niet een beleidsarme motie is en de raad nog niet in de positie is geweest om daar met elkaar over te spreken. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank voorzitter. Dit advies volg ik, dus ik trek hierbij de motie vreemd in, en ik kondig alvast een tweeminutendebat aan over het onderwerp dat in de commissie is besproken, zodat ik de motie daar kan indienen.

De **VOORZITTER**. Akkoord. Dan zien wij in een volgende vergadering een verzoek voor een tweeminutendebat. Ten aanzien van agendapunt 8.4, 'Grondexploitatie Park 16Hoven', is naar aanleiding van een toezegging aan de commissie afgelopen week zojuist nog aanvullende informatie ontvangen die beschikbaar is in de digitale kluis. Ook dat is ruim over tijd binnengekomen, dinsdag 15.00 uur. Het is natuurlijk aan u om te besluiten om tot bespreking over te gaan. Ik heb daar verder niet zo'n oordeel over, maar ik moet wel constateren dat de stukken na de afgesproken tijd zijn binnengekomen. Geen bezwaar tegen behandeling? Eenmaal andermaal, dan doen we het. Zijn er opmerkingen van uw kant over de agenda? Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, over agendapunt 8.3, Monitor ICT-projecten in Rotterdam. Mevrouw Reitema en ik hebben aangegeven dat wij dit graag zouden willen bespreken als tweeminutendebat, maar bij nader inzien zijn wij tot de conclusie gekomen dat het voor nu voldoende is behandeld en willen wij het graag van de agenda af halen.

De **VOORZITTER**. U stelt voor om 8.3 van de agenda af te halen. Ik kijk naar de kant van het college of daar bezwaren tegen zijn. Nee, geen bezwaar aan de kant van het college om het agendapunt van de agenda af te halen. Akkoord. Andere ordepunten over de agenda? Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter, ik heb een verzoek, ook aan de indiener van het punt. Het is agendapunt 8.9 over de leuzen op de Erasmusbrug. Nu staat het als tweeminutendebat en dat voorziet niet in een debat met elkaar, waar ik wel behoefte aan heb. Ik zou dus willen verzoeken om van 8.9 een regulier debat te maken, zodat we elkaar gewoon kunnen bevragen.

De **VOORZITTER**. De indiener is de heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, mijn insteek was dat we het bij een korte, stevige verklaring namens ons allen konden houden omdat de bevolking daar ook om vraagt. Maar als er behoefte is aan debat erover, zal ik de laatste zijn om dat tegen te houden. Maar persoonlijk heb ik behoefte aan een verklaring zonder dat we hier nu ook nog weer uitgebreid elkaar over in de haren vliegen.

De **VOORZITTER**. Oké, het ordevoorstel is om van agendapunt 9 een regulier agendapunt te maken. Stemt u daarmee in? Dan gaan we stemmen. Agenda 8.9 als regulier debat behandelen. Als u ja stemt, is het een regulier debat. Als u nee stemt, dan niet. U kunt stemmen. Heeft iedereen kunnen stemmen? Klopt het? Dan wordt agendapunt 9 een regulier debat.

De heer **COŞKUN** (sp). Het is agendapunt 8.9.

De **VOORZITTER**. 8.9, dat zei ik toch? Ja. Excuses. Dan zullen we het ook verplaatsen van hier naar een plek waar we reguliere debatten doen. Dat wordt dan na 7.6. Dan gaan we het daar ingelasten. Andere ordepunten? Die zijn er niet. Dan gaan we naar de vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 1 december, 15 december en 12 januari. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). U bent nog bezig met de vaststelling van de tijd, hoop ik. U zei de agenda, en ik zit op de tijd. Ik wil even melden dat wij in het presidium een voorbod hadden gedaan van twee naar hooguit drie reguliere agendapunten. Dan zouden we van 3,5 naar 4 uur gaan. De dag erna verdubbelde het zich al naar vijf en nu zitten we al op zeven reguliere agendapunten en zo'n zeven tweeminutendebatten. En daar vier uur voor, dat is denk ik zelfs voor de partijen die meer tijd hebben toch zo dermate veel. Mijn voorstel was zelfs nog om het te scheiden, want ik vind het echt te belachelijk veel aan reguliere agendapunten. Maar goed, het is wat het is. Maar vier uur is echt ruim, ruim, ruim te weinig om dat te kunnen behappen. Zelfs met pick your battles, zoals de heer Coşkun het zo nodig moest vertellen. Nou, die heb ik gepikt en de SP doet dat niet. Maar dan nog kom ik altijd wel op drie agendapunten. Ja, dan is mijn tijd kort.

De **VOORZITTER**. Wat is uw voorstel mevrouw Verkoelen?

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ja, nou, om toch minstens naar vijf uur te gaan. Nou ja, het is gewoon ontzettend veel. Het is waanzinnig veel wat er ligt.

De **VOORZITTER**. Wordt het voorstel gesteund in de raad? Wilt u uw hoofd schudden als u dat niet doet? GroenLinks niet, PvdA ook niet, BIJ1 ja, SP niet, Volt ja, D66 niet, VVD niet, DENK niet, Leefbaar Rotterdam niet. Er is geen steun voor mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELN** (50+). Waarbij ik dan wel akte wil van de orde dat hiermee het democratisch gehalte van het debat in de raad toch groot geweld aangedaan wordt. Dat wil ik dan toch wel meegeven voor de notulen.

De **VOORZITTER**. Waarvan akte. Om 12.45 uur verwacht ik een lunchpauze en een warme maaltijd rond 18.30 uur.

3. *Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van:*
a. 1 december 2022;
b. 15 december 2022;
c. 12 januari 2023.

De **VOORZITTER**. Ik was bij het vaststellen van de notulen overigens. 1 december, 15 december en 12 januari. Kunnen we die notulen vaststellen? Eenmaal, andermaal, akkoord.

4. *Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2023 week 2 t/m 4*

De **VOORZITTER**. Dan mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst van het jaar 2023 week 2 tot en met 4. Kunt u zich vinden in de voorgestelde wijze van afdoening? Dat is het geval. Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, ingekomen stukken week 4, afschrift van de wijkraad Schiebroek over geluidshinder RandstadRail, waarin zij aangeven dat zij op een reactie wachten. Graag deze reactie ook doorgeleiden naar de commissie.

De **VOORZITTER**. Naar de commissie. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Yes voorzitter, de brief van Team Volhouders zou ik graag willen agenderen voor de bespreking van de commissie van aanstaande woensdag. Dat is stuk 23bb000529.

De **VOORZITTER**. Via uw griffier aan de commissie. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. 23bb000450, Dieren in natuur- en milieueducatie, zou ik graag willen agenderen in de commissie.

De **VOORZITTER**. Akkoord, daar gaan we voor zorgen. Anderen nog? Ja, mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank voorzitter, ik wil stuk 23bb000235, de beantwoording van de schriftelijke vragen over de slimme meters, agenderen voor de commissie.

De **VOORZITTER**. Genoteerd.

5. *Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet*

De **VOORZITTER**. Bekrachtiging van de geheimhouding, agendapunt 5.

5.1 Het taxatierapport met betrekking tot de grondexploitatie 'Parkhaven'

De **VOORZITTER**. Eerst 5.1, het taxatierapport met betrekking tot de grondexploitatie 'Parkhaven'. Iemand hierover? Niet.

5.2 *Brief van burgemeester en wethouders over een incident in het kader van het incidentenprotocol*

De **VOORZITTER**. Agendapunt 5.2, brief van het college van burgemeester en wethouders over een incident in het kader van het incidentenprotocol. Iemand hierover? Niet? Geheimhouding opgelegd.

6. HAMERSTUKKEN

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de hamerstukken. Wilt u meekijken?

6.1 *Het voorstel tot het toekennen van dwangsom wegens het niet tijdig beslissen op een bezwaarschrift tegen een besluit tot vestiging van voorkeursrecht gemeenten*

De **VOORZITTER**. Het betreft 6.1, het voorstel tot het toekennen van dwangsom wegens het niet tijdig beslissen op een bezwaarschrift tegen een besluit tot vestiging van voorkeursrecht gemeenten. Hameren. Dat is het geval.

6.2 *Het voorstel met betrekking tot de financiële ondersteuning van de European Para Championships*

De **VOORZITTER**. 6.2, het voorstel met betrekking tot de financiële ondersteuning van de European Para Championships. Kunt u zich vinden in het hameren van het onderwerp? Akkoord.

6.3 *Het voorstel tot wijziging van de Verordening Beheer Ondergrond Rotterdam*

De **VOORZITTER**. Dan 6.3, het voorstel tot wijziging van de Verordening Beheer Ondergrond Rotterdam. Akkoord.

6.4 *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Bovenstraat 127, 129 (A/B), 131'*

De **VOORZITTER**. Dan het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Bovenstraat 127, 129 (A/B), 131'. Akkoord.

6.5 *Het voorstel met betrekking tot het advies aan het Commissariaat voor de Media om de concessie voor de lokale zendgemachtigde 2023-2028 te verlenen aan de Stichting OPEN Rotterdam*

De **VOORZITTER**. Het voorstel met betrekking tot het advies aan het Commissariaat voor de Media om de concessie voor de lokale zendgemachtigde 2023-2028 te verlenen aan de Stichting OPEN Rotterdam. Akkoord.

6.6 *Het voorstel met betrekking tot de uitgangspunten voor de werkwijze van de Rekenkamer Rotterdam*

De **VOORZITTER**. Het voorstel met betrekking tot de uitgangspunten voor de werkwijze van de Rekenkamer Rotterdam. Akkoord.

6.7 *Het voorstel met betrekking tot herziening van de grondexploitatie Parkstad*

De **VOORZITTER**. Dan het laatste punt, het voorstel met betrekking tot herziening van de grondexploitatie Parkstad. Hameren. Akkoord.

7. REGULIERE DEBATTEN

7.1 Horecabeleid

7.1.1 Het initiatiefvoorstel-Walgenbach 'Kracht van de nacht'

7.1.2 Het voorstel tot vaststelling van de Horecakoers en de daarbij behorende kaders ten behoeve van de uitvoering van het Rotterdamse horecabeleid

7.1.3 Het voorstel tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Rotterdam 2012 (APV)

De **VOORZITTER**. Dan zijn we toegekomen aan de reguliere agendapunten. Als eerste 7.1, het horecabeleid. Daar staan een drietal punten op de agenda. Het initiatiefvoorstel-Walgenbach 'Kracht van de nacht'. 2, het voorstel tot vaststelling van de Horecakoers en de daarbij behorende kaders ten behoeve van de uitvoering van het Rotterdamse horecabeleid, en 3, het voorstel tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Rotterdam 2012. Ik ben zelf een van de portefeuillehouders en ik verzoek dan ook de vicevoorzitter de voorzittershamer vast te houden. Mevrouw Mohamed-Hoesein, ik dacht dat u dat zou doen. Wilt u helpen alstublieft?

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Dan gaan we door met het horecabeleid, en dan het initiatiefvoorstel-Walgenbach 'Kracht van de nacht', het voorstel tot vaststelling van de Horecakoers en de daarbij behorende kaders ten behoeve van de uitvoering van het Rotterdamse horecabeleid, en het voorstel tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Rotterdam. Deze drie onderwerpen worden als één geheel behandeld. Ik stel voor dat mevrouw Nunnely eerst achter de colleegetafel plaatsneemt en dat zij haar initiatief nog kort kan toelichten en u haar kunt bevragen. Ik geef het woord aan mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Dank u wel voorzitter. Fijn om het initiatiefvoorstel op dit moment nog kort aan u toe te lichten. Daarom wil ik de raad ook meenemen in wat we tot nu toe hebben gedaan en straks gaan we natuurlijk ook het horecabeleid met elkaar bespreken. Rotterdam als doolhof. De oudere raadsleden kennen het wel. Het was eind twintigste eeuw. De stad zonder hart, versnipperd, zonder echt uitgaanscentrum. Lopend van de ene gelegenheid naar de andere. Van Plan C naar BlueTiek-in, van Now&Wow naar Imperium, van Hung Kee naar Tudor. We hebben het allemaal meegemaakt. Pijn aan je voeten van het lopen, pijn in je knieën van het dansen. Maar de bruisende stad is tot stilstand gekomen. Het hippe Rotterdam lijkt soms drooggelegd. Het is vijf voor twaalf voor de uitgaansscene. De hoogste tijd voor een nieuwe impuls. Om na corona het nachtleven een boost te geven heeft oud-D66-raadslid Elene Walgenbach, samen met de VVD en Leefbaar Rotterdam 'De kracht van de nacht' geschreven, om de Oude Haven weer te laten bruisen, de Dance Parade te laten knallen, meer te ontmoeten, inspiratie te halen uit de nacht, nieuwe vriendschappen te sluiten met de nacht. De jongeren moeten achter hun scherm vandaan. De paden op, de zalen in. Meer kroeg en Groove. Om dat te kunnen realiseren, zijn geld en ideeën nodig. Maatwerk. Ondernemerschap en een stimulerend revolverend fonds voor de horeca. Want we willen toch niet dat de nieuwe generatie opgroeit achter de geraniums? Dat het meer bruist in het dorpje Made dan aan de stadse Maas. Daarom voorzitter, willen we meer ruimte voor de horeca, en dat zien we ook wel terugkomen in het nieuwe horecabeleid. Voor avontuur en spannende uitstapjes. Voor de jonge ondernemers en creatieve geesten. Voor frisse blikken en blozende gezichten. Gelukkig vind ik in de wethouder een bondgenoot. Ook hij strijdt voor ondernemers, de ruimte voor ondernemers, horecaondernemers, clubs, parades en festivals. Daarom, Rotterdam moet weer leven. En dan niet alleen overdag, nee,

24 uur per dag mag er meer leven in de brouwerij zijn. En ja, er zijn ook risico's aan de nacht. Het is ook belangrijk om deze te verkleinen. Gebundeld met de kracht van de nacht. Daarom installeren we spoedig de nachtraad. De nachtburgemeester die de raad kent als geen ander en het college meeneemt aan de hand. Geef de nachtraad een aanjaagfunctie. Laat de nachtraad onderdeel uitmaken van ondersteuning en advisering van initiatiefnemers. Voor de realisatie van nieuwe plannen voor het nachtleven. Ondersteun ondernemerschap ook in de nacht, ook vanuit de bestuurlijke kracht van de stad. Want in een woud van regels dat is ontstaan moeten netwerken elkaar makkelijker weten te vinden. Samenwerken met publiek en bewoners is essentieel. Maak ondernemers onderdeel van de oplossing in plaats van ondernemers te zien als het probleem. Het hoofd boven water houden is het focuspunt van ondernemers op dit moment en met name de horecaondernemers. Maak daarom ook gebruik van de kennis uit de nacht. Open kaarten. Er is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Daarom ook de verantwoordelijkheid om het ondernemerschap aan te moedigen. Tenslotte zijn wij Rotterdam, hard werken en hard ontspannen. Daarom zullen wij als D66 ook een aantal moties indienen. Dat komt later aan de orde. Ik hoop ook dat de wethouder deze met open armen zal ontvangen. Dus voorzitter, mag ik deze dans van u? Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Nunnely, één technisch punt. U dient nu moties in op de toelichting. We gaan eerst het initiatiefvoorstel bespreken en daarna, na de bespreking, tijdens het debat kan de woordvoerder de moties indienen.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Dat klopt, dank u wel voorzitter, ik heb ook aangegeven dat ik dat later doe. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Zijn er vanuit de raad vragen aan mevrouw Nunnely over dit initiatiefvoorstel? Nee, dan denk ik dat mevrouw Nunnely het heel duidelijk naar voren heeft gebracht en dan volgt het reguliere debat. Ik stel voor dat mevrouw Nunnely dan plaats kan nemen in de raadzaal, zodat het reguliere debat op dit punt kan aanvangen. Dan staat op mijn lijstje als eerste spreker de heer Vonk. Mijnheer Vonk, aan u het woord.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, vandaag is eigenlijk de vraag aan de orde: van wie is de stad? Wie mogen daarin wonen, wie mogen daarin recreëren? En als de ellende waarin sommigen moeten wonen wel best wordt gevonden, sterker nog, er kan nog wel een uurtje bij, dan laat je toch zien dat die groep wat jou betreft in ieder geval niet in die stad thuis hoort. Het waren juist die mensen die uitgebreid de tijd namen om hun verhaal te doen in de commissie. Soms heftige verhalen. Sommigen onder ons geloven niet dat er een hel bestaat, maar als je die verhalen hoort, dan komt dat toch behoorlijk in de buurt. Niet iedereen stapt vanavond namelijk in zijn dienstauto en rijdt naar het verre Nesseland. Je zult maar in het centrum wonen. En dan de veiligheid. Kijk, de wethouder is tenminste duidelijk. Ik citeer: "Het belang van veiligheid kreeg voorrang, maar we gaan nu de horeca meer ruimte geven." De wethouder creëert dus een tegenstelling tussen veiligheid en horeca en hij maakt een duidelijke keuze. Ik ben blij dat niet deze wethouder maar de burgemeester over de openbare orde en veiligheid gaat en het is aan de politiek om de burgemeester de ruimte en de middelen te geven om burgers te kunnen beschermen. Ik roep nog maar even in herinnering hoeveel inzet het al kost van die overbelaste politie om alles in de nacht in goede banen te leiden. De burgemeester noemde het enorme bedrag van € 15 miljoen per jaar. Ik hoop dat niemand dat ooit normaal gaat vinden. En als het er dan toch van moet komen, meer horeca ten koste van veiligheid, en ik vrees weinig rationaliteit en compassie op dit punt, dan willen we in ieder geval een stevige monitor op alle punten van dit plan. En kom dan niet aan dat dit te veel bureaucratie zou zijn, want dit is toch op zijn minst wat we de

mensen die er wonen verschuldigd zijn. De gemeente geeft op dit moment weinig blijk goed naar die mensen te luisteren en hun kant te kiezen. Daarom willen we een persoon in de gemeente die hen hoort en de weg wijst in de jungle van de gemeente. Net als de horecaondernemers een horecagebiedsadviseur toegewezen krijgen, een bewonersbutler die hetzelfde doet met en voor de bewoners. En om de bewoners verder meer centraal te stellen, willen we ook een grotere rol voor de wijkraden. Hun formele rol is afgenomen in het nieuwe Wijk aan zet, en uiteraard gaat de wethouder straks zeggen dat hij de wijkraden uitermate serieus betreft, maar het is ook aan ons als politiek om uit te spreken dat dat van belang is. Daarom moeten we dat nu ook gaan regelen. Dit was een korte toelichting op mijn drie moties die ik aan het einde van mijn verhaal zal indienen. Ten slotte voorzitter nog wat over warmte in deze gure tijden. Van de horeca komt die warmte voor een deel van terrasverwarmers en dat terwijl er goede alternatieven zijn en in deze tijden van energiecrisis en torenhoge kosten voor diezelfde horecazaken snapt iedereen dat die heaters echt niet meer kunnen. En we kunnen dit samen regelen in de APV, dus daar dienen we zo dadelijk een amendement voor in. Ten slotte een positief lichtpuntje. Daar waar mensen soms thuis hun kachel niet meer aan kunnen of durven doen, brandt de kachel in de horeca wel. Met de reeds gestarte actie Heat & Eat kunnen we een beetje warmte en een consumptie delen met iemand die dat goed kan gebruiken. Er zijn op dit moment slechts tien zaken die bij dit mooie initiatief zijn aangesloten en dat kan natuurlijk veel meer. Daarom tot slot een motie om horecazaken aan te moedigen bij dit mooie initiatief aan te sluiten. Dan wil ik ten slotte de vier moties die ik heb aangekondigd en het amendement indienen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). De heer Vonk heeft de volgende moties en het volgende amendement ingediend.

Motie 1. Ruimte voor horeca? Wijkraad aan zet!

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van de Horecakoers en de voorgestelde wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Rotterdam 2012;

constaterende dat:

- het college in de Horecakoers verschillende voorstellen doet om horeca meer ruimte te geven;
- de gebiedscommissies horecagebiedsplannen opstelden en in ontwerp vaststelden, als advies werden verstrekt aan het college ter vaststelling van de horecagebiedsplannen voor elke wijk van de stad;
- wijkraden geen formeel adviesrecht hebben inzake Horecagebiedsplannen, zoals de gebiedscommissies dat voorheen wel hadden;
- meerdere wijkraden geadviseerd hebben over het Uitvoeringsplan Horeca;

overwegende dat:

- de adviezen van wijkraden over het Uitvoeringsplan Horeca pas na het beschikbaar komen van het plan gegeven konden worden en derhalve niet verwerkt zijn in het plan en de Horecakoers;
- een serieuze rol met een formeel advies over Horecagebiedsplannen - of heten die straks horecawijkplannen? - helemaal in lijn is met Wijk aan Zet;
- het cruciaal is voor de kwaliteit van lokale plannen voor de geschiktheid en wenselijkheid van bepaalde typen horeca op bepaalde plekken de wijkraden in de gelegenheid te stellen te laten adviseren;

verzoekt het college:

- de wijkraden actief te betrekken in de uitvoering, evaluatie en update van het voorliggende Uitvoeringsplan Horeca;
- wijkraden te verzoeken horecagebiedsplannen op te stellen en in ontwerp vast te stellen;
- bij eerstvolgende wijziging het adviesrecht over horecagebiedsplannen op te nemen in bijlage 2 van de verordening op de wijkraden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, R.T.J. van der Velden, T.S.J. Coşkun en M.Y. Morkoç

Motie 2. Bewonersbutler voor horecazaken

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van de Horecakoers en de voorgestelde wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Rotterdam 2012;

constaterende dat:

- de horecagebiedsadviseurs er primair zijn voor de horecaondernemers in de stad;
- de capaciteit van de wijknetwerker beperkt is;

overwegende dat:

- we met 'Wijk aan zet' grote burgers nabije ambities hebben;
- ondernemers en bewoners er soms gewoon niet samen uitkomen;
- bewoners gebaat zijn bij een professional die naast hen staat, goed de weg weet binnen de gemeente en ervoor kan zorgen dat ook hun perspectief en belang goed en tijdig kan worden meegenomen in advisering aan college en raad;

verzoekt het college:

- bij Directie Veilig een bewonersbutler aan te stellen die samen met de wijknetwerker en in contact met de wijkraad strategische en operationele horeca-aangelegenheden agendeert en oppakt;
- de kosten voor de bewonersbutler te dekken vanuit het budget horecagebiedsadviseurs, menselijke maat en/of wijk aan zet;
- over de effecten van de bewonersbutler te rapporteren aan de raad en bij gebleken resultaten de bewonersbutler onderdeel te maken van de maatregelen in het volgende Uitvoeringsplan Horeca;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk

Motie 3. Monitor Uitvoeringsplan Horeca – meten is weten

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van de Horecakoers en de voorgestelde wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Rotterdam 2012;

constaterende dat:

- het Uitvoeringsplan Horeca een forse lijst aan maatregelen en initiatieven bevat;
- niet duidelijk is hoe de gemeenteraad de resultaten van het Uitvoeringsplan aangeboden krijgt;

overwegende dat:

- effecten van maatregelen in de praktijk zichtbaar zullen worden;
- het Uitvoeringsplan Horeca waar nodig jaarlijks aangepast kan worden;

verzoekt het college:

- om een jaarlijkse Monitor Uitvoeringsplan Horeca met daarin een duidelijke rapportage over de voortgang van maatregelen en initiatieven;
- in deze Monitor in elk geval aandacht te schenken aan effecten van het Uitvoeringsplan op economie, veiligheid, woon- en leefklimaat, wat werkt wel en wat niet, het aantal meldingen, klachten, overtredingen en boetes en in welke mate er sprake is van meer of verminderde inzet van mensen en middelen door gemeente en politie;
- op basis van de resultaten in de Monitor het Uitvoeringsplan Horeca waar nodig aan te passen en hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk

Motie 4. De horeca is een warme plek, in alle opzichten

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van de Horecakoers en de voorgestelde wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Rotterdam 2012;

constaterende dat:

- vorig jaar het initiatief Heat & Eat¹ van start is gegaan;
- sommige Rotterdammers vanwege de energiecrisis de verwarming uit hebben staan;
- de verwarming in horecagelegenheden meestal gewoon aan staat;

overwegende dat:

- Heat & Eat een prachtig initiatief is om mensen met een koud huis een warme plek te bieden op plekken waar de verwarming toch al aan staat;
- in Rotterdam tot nu toe minder dan tien van de vele honderden horecaondernemers zijn aangehaakt;

verzoekt het college:

- in samenspraak met Heat & Eat het initiatief actief onder de aandacht te brengen bij Rotterdamse horecaondernemers;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, T. Kind, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, M.Y. Morkoç en E. Rehim Zadeh

¹ <https://heatandeat.nl/>

Amendement A. Van terrasverwarming naar warmtedeken

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van de Horecakoers en de voorgestelde wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Rotterdam 2012;

Besluit het ontwerpbesluit van de vierentwintigste wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Rotterdam 2012 als volgt te wijzigen:

Aan Artikel 2:30b wordt onder vernummering van het vijfde lid tot zesde lid, een lid ingevoegd luidende:

5. Het is verboden om terrassen te verwarmen met behulp van terrasverwarmers die voor de werking afhankelijk zijn van elektriciteit, gas of andere brandstoffen."

w.g. T.J. Vonk, T.S.J. Coşkun, R.T.J. van der Velden en M.Y. Morkoç

Toelichting

In deze tijd van energiecrisis is het grootschalig verwarmen van buitenlucht op een terras om daar behaaglijk iets te kunnen eten en drinken maatschappelijk niet meer te verantwoorden. Zowel ondernemers, bezoekers als de overheid hebben hierin een verantwoordelijkheid. De praktijk leert echter dat het aanbod er is en bezoekers dat accepteren. Terrasverwarmers die met grote hoeveelheden gas, olie of elektriciteit moeten zorgen dat het buiten nog een beetje aangenaam is om stil op een terras te kunnen zitten passen niet in het huidige tijdsgewricht en worden daarom verboden. Warmtedekens of warmtekussens zijn vele malen duurzamer, in het gebruik ligt de CO₂-uitstoot zeven keer lager. Vergeleken met een gasbrander zijn ze zelfs vijftig keer schoner, berekende onderzoeksbureau Kwink Groep."

¹ <https://www.trouw.nl/binnenland/energiecrisis-of-niet-de-terrasverwarmer-gaat-aan-niemand-vraagt-of-hij-uitmag-be3d64e7/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2E%2Fen> en <https://www.a1mediagroep.nl/nieuws/7768562-heater-verdwijnt-van-terras-ben-van-3000-naar-300-euro-aan-energie-gegaan>

De moties en het amendement zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Dank u wel mijnheer Vonk. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, afgelopen tijd hebben wij ons ontzettend ingezet om zoveel mogelijk te spreken met mensen in de stad, wijkraadsleden, bewoners in de buurt van horecagebieden, studenten, ondernemers, barpersoneel, noem maar op. Ik heb ondertussen iedereen gesproken, ook samen met mijn fractiemedewerker. Enerzijds is er enorm enthousiasme dat de horeca bruisender wordt. Dat is iets wat wij enorm steunen, die noodzaak zien wij ook. En dat enthousiasme delen wij ook. En de ondernemers ruimte geven vinden wij ook een heel goed idee, en de bewoners en de bezoekers een fijne plek geven in Rotterdam om te genieten van de stad. Dat zijn allemaal dingen die wij ontzettend mooi vinden. Maar anderzijds was er al heel veel overlast en dat zal ook niet minder worden met een uitbreiding. En dat is wel belangrijk om te onthouden. Daarbij vinden wij het belangrijk dat daar middelen voor kunnen worden ingezet. De moties die wij gaan indienen komen ook voort uit gesprekken met bewoners. Het zijn er een hele hoop, maar de bewoners vinden dit ontzettend belangrijk en de ondernemers overigens ook. Er is behoefte en die ligt in de stad en die moet worden opgepakt. Dat is de taak van de wethouder om dit te doen, dus ik ga gewoon beginnen met de moties, want het zijn er een paar. Om te beginnen is er behoefte aan een autovrije Witte de With, zodat we van bar naar bar kunnen hopen zonder auto ertussen. Ik wil graag weten wat de wethouder vindt van bijvoorbeeld de positieve afsluitingen van het Zomeroffensief de afgelopen tijd. Verder hebben wij een motie met betrekking tot horeca-uitbreiding op Zuid. Wij zien graag meer horeca op Zuid. En als de wethouder kan zeggen welke locaties hij op het oog heeft, en wanneer wij meer informatie

daarover krijgen, de termijnen daarvan, dan zien we ook wel de mogelijkheid om de motie in te trekken. Maar anders is het te vrijblijvend. Als er horeca op de kades komt dan vinden wij het een perfecte mogelijkheid om de kade te vergroenen, maar wel echt met een voorwaarde.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). U heeft een interruptie van mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Even kort, wij zitten ook met elkaar in het zogenaamde nachtraadgedeelte van de raad, waarin we gaan nadenken over de nacht van Rotterdam, hoe kunnen we onze stad levendig maken, ook in de nacht? Denkt u niet dat dit juist een heel mooie vraag is aan organisatoren maar ook aan de bewoners op Zuid?

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Ik vind dat zeker een heel goed idee, maar ik denk dat de wethouder daar ook wel ideeën over heeft en die hoor ik graag. Oké, dan gaan we verder. Even nadenken, het vergroenen van de kades, ik denk dat het een mooie mogelijkheid is om daar echt een voorwaarde aan vast te stellen in plaats dat het vrijblijvend wordt en ik wil graag weten wat de wethouder ziet van de kans om dit toe te voegen. Voorts vinden wij het belangrijk dat de straten bereikbaar blijven voor iedereen, en daarom een motie om daaraan extra aandacht te geven, specifiek de periodieke en actieve communicatie naar ondernemers zal daarbij helpen. Wij willen graag weten hoe de wethouder deze invulling daarop kan geven op dit belangrijke onderwerp. Verder komt er een publiekscampagne dat iedereen met een goed plan voor de horeca zich kan aanmelden. Wij willen ook graag dat de wethouder met diverse organisaties in gesprek gaat om ervoor te zorgen dat die campagne echt iedereen bereikt. Ook daarvoor een motie. En als laatste de Oude Haven. Er is natuurlijk heel veel gesprek geweest over de Oude Haven en mogelijk wordt het niet uitgesloten uit het plan en daarvoor hebben de bewoners een aantal aandachtspunten aangedragen. We willen graag weten hoe de wethouder dit gaat waarborgen, ruimte om in gesprek te gaan met ondernemers. Dat is al anderhalf jaar niet geweest en dat zou er graag weer zijn. Een oplossing voor wildplassen, een oplossing voor zwerfafval, omdat de vuilnisbakken te snel vol raken en het inzetten van extra horecastewards. En ook daarvoor heb ik moties.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Morkoç heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Met een biertje bij het water, geef biodiversiteit geen kater!

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 7.1 Horecabeleid;

constaterende dat:

- er in het Uitvoeringsplan horeca plannen staan voor het uitbreiden van horeca naar de rivieroever;

overwegende dat

- horeca-activiteiten een positieve bijdragen zouden kunnen leveren op de biodiversiteit op de kade mogelijk;
- Rotterdamse ondernemers ontzettend creatief zijn;

verzoekt het college

- bij nieuwe projecten op de kade de voorwaarde te stellen dat het moet bijdragen aan de biodiversiteit op de kade;
- voorafgaand aan de projecten te onderzoeken hoe de biodiversiteit van de oever en het water beïnvloed wordt;
- de resultaten van deze onderzoeken mee te nemen in de beslissing om horeca aan de rivieroever toe te staan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç

Motie 6. Terrassen moeten wel passen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 7.1 Horecabeleid;

constaterende dat:

- volgens het Uitvoeringsplan Horeca de terrasvlonders terugkomen in de zomer en de terrassen uitgebreid mogen worden;
- vanuit wijkraden en bewoners geluiden opgaan dat door terrassen de stoep niet altijd toegankelijk is;

overwegende dat

- een toegankelijke stad voor iedereen van groot belang is;
- bij het exploiteren van een terras er een verantwoordelijkheid ligt bij de ondernemer om de omliggende ruimte toegankelijk te houden;
- bij het college de verantwoordelijkheid ligt om Rotterdam een toegankelijke stad te maken;

verzoekt het college

- actief en periodiek de horecaondernemers te wijzen op hun verantwoordelijkheid om de stoepen waarop zij exploiteren toegankelijk te houden door een informatiecampagne;
- zeker in de periode van het gebruik van terrasvlonders extra aandacht te besteden aan het waarborgen van de toegankelijkheid van de stoep;
- te onderzoeken op wat voor andere manieren de toegankelijkheid bij terrassen kan worden gewaarborgd;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, M.M. Vlasblom en T.J. Vonk

Motie 7. Publiekscampagne: Not about us without us

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari ter bespreking van agendapunt 7.1 Horecabeleid;

constaterende dat:

- in het Uitvoeringsplan Horeca staat dat de gemeente de levendigheid in de nacht wil stimuleren;
- hiervoor een publiekscampagne uitgevoerd gaat worden met een oproep aan iedereen met een goed plan voor de nacht om zich te melden;

overwegende dat:

- diversiteit en inclusie belangrijke kernwaarden zijn voor het nachtleven;
- het van belang is om alle Rotterdammers te bereiken met de publiekscampagne;
- er actief beleid moet zijn om de diversiteit en inclusie in de stad te bewerkstelligen;

verzoekt het college

- om bij de publiekscampagne diversiteit en inclusie als uitgangspunt te behandelen;
- advies in te winnen bij relevante organisaties om ervoor te zorgen dat de publiekscampagne iedereen bereikt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç en M.M. Vlasblom

Motie 8. Het gesprek met bewoners en horecaondernemers faciliteren

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 7.1 Horecabeleid;

constaterende dat:

- na ons gesprek met Rotterdammers in de Oude Haven wij hebben gehoord dat zowel bewoners als ondernemers aangegeven hebben het te waarderen om met elkaar in gesprek te gaan;
- de laatste keer dat een gezamenlijk gesprek plaatsgevonden heeft anderhalf jaar geleden is;

overwegende dat:

- begrip voor elkaars situatie voortvloeit uit het luisteren naar elkaar;
- voor de corona pandemie er al gesprekken hebben plaatsgevonden tussen horeca ondernemers en bewoners in de Oude Haven en dat deze kunnen worden doorgezet;

verzoekt het college:

- op verzoek van ondernemers en bewoners gesprekken te faciliteren tussen bewoners en ondernemers in de Oude Haven waarin zij beiden hun zorgen kunnen uiten en samen tot oplossingen kunnen komen;
- na een jaar te evalueren over deze gesprekken en indien gewenst te intensiveren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç en T.J. Vonk

Motie 9. Waar het erin gaat, moet het er ook uit

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 7.1 Horecabeleid;

constaterende dat:

- in het horecagebied Oude Haven geen openbare wc's of urinoirs zijn;

overwegende dat:

- bewoners van de Oude Haven overlast hebben van wildplassen door horecabezoekers;
- de leefbaarheid van de Oude Haven achteruitgaat op het moment dat de straten gebruikt worden als toilet;

- voornamelijk de gangen en hoekjes van de kubuswoningen en van de hofjes bevuild worden door wildplassers;

verzoekt het college:

- om toegankelijke, publieke wc's en urinoirs te plaatsen in het horecagebied Oude Haven;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç en T.S.J. Coşkun

Motie 10. Oude Haven is in behouden haven

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 7.1 Horecabeleid;

constaterende dat:

- het college voornemens is om de sluitingstijd van avondhoreca te verlaten van 2:00 naar 3:00;
- de huizen in de Oude Haven slecht geïsoleerd zijn en bewoners daardoor veel overlast ervaren van horecabezoekers;
- er door de opzet van de Oude Haven en de kubuswoningen veel plekken zijn waar mensen wildplassen, kotsen, of afval achterlaten;

overwegende dat:

- het van belang van inwoners en ondernemers zorgvuldig moet worden afgewogen;
- de zorgen van bewoners van de Oude Haven moeten worden gehoord;

verzoekt het college:

- de inzet van horecastewards in de Oude Haven gangen te vergroten zodat horecapubliek actief aangesproken wordt op hun gedrag;
- bij te houden of het inzetten van horecastewards effect heeft op het aantal overlastmeldingen in de Oude Haven;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç

Motie 11. Oude Haven is geen afvalplek

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 7.1 Horecabeleid;

constaterende dat:

- het college voornemens is om de sluitingstijd van avondhoreca te verlaten van 2:00 naar 3:00;
- er door de opzet van de Oude Haven en de kubuswoningen veel plekken zijn waar mensen wildplassen, kotsen, of afval achterlaten;
- door de drukte van het weekend in de Oude Haven en bij de kubuswoningen de afvalbakken niet voldoende zijn voor de hoeveelheid afval;

overwegende dat:

- het belang van inwoners en ondernemers zorgvuldig moet worden afgewogen;

- de zorgen van bewoners van de Oude Haven moeten worden gehoord;

verzoekt het college:

- de afvalbakken rond Oude Haven en de kubuswoningen te laten legen voordat het weekend begint;
- de schoonmaak van de Oude Haven en bij de kubuswoningen op zaterdag- en zondagochtend te intensiveren, zodat bewoners van een schone straat kunnen genieten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç en T.S.J. Coşkun

Motie 12. Horeca op Zuid: concretiseer speciale aandacht!

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 7.1 Horecabeleid;

constaterende dat:

- tijdens de raadsvergadering van 12 september 2019 de motie Nachthoreca op Zuid is aangenomen;
- deze motie het college verzoekt om de mogelijkheden van nachthoreca in Rotterdam Zuid te onderzoeken en hierover te rapporteren aan de raad;
- deze motie afgedaan wordt samen met het raadsvoorstel tot vaststelling van de Horecakoers en het bijbehorende uitvoeringsplan, ter bespreking tijdens deze raadsvergadering;
- in het Uitvoeringsplan horeca wordt gesteld dat het toevoegen van nachthoreca op Zuid speciale aandacht heeft;
- nergens in het Uitvoeringsplan staat hoe deze speciale aandacht eruit gaat zien;

overwegende dat:

- horeca op Zuid wordt gemist;
- de gebiedsontwikkeling van Rotterdam Zuid uitermate geschikt is voor het ontwikkelen van horeca;
- er een actieve rol is weggelegd voor de Gemeente Rotterdam bij het faciliteren van ondersteuning aan de ontwikkeling van horeca op Rotterdam Zuid;

verzoekt het college:

- met een plan te komen om diverse horeca-initiatieven op Zuid, die passen in de wijken en passen bij de wensen van bewoners, actief te ondersteunen en uit te breiden;
- hierover terug te koppelen naar de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç en M.M. Vlasblom

Motie 13. Van bar naar bar hoppen zonder auto ertussen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 7.1 Horecabeleid;

constaterende dat:

- de ruimte op de stoepen van de Witte de Withstraat beperkt is;

- de vele terrassen die de straat gezellig maken, ervoor zorgen dat de stoepen vaak ontoegankelijk zijn;

overwegende dat:

- het tijdelijk autoluw maken van de Witte de Withstraat tijdens de coronapandemie al als een succes werd ervaren;
- de veiligheid van horecabezoekers vergroot wordt op het moment dat de auto's geweerd worden uit de straat;

verzoekt het college

- de Witte de Withstraat autovrij te maken gedurende het weekend;
- bij een succesvolle uitvoering te overwegen andere horeca straten zoals de Meent en de Nieuwe Binnenweg ook autovrij te maken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, M.H. Biljoen, M.M. Vlasblom en T.J. Vonk

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u voorzitter. Het is altijd mooi om hier in deze raadzaal te spreken over een onderwerp dat mij en ook heel veel mensen hier enorm aan het hart gaat. Onze Rotterdamse horeca. En laat ik starten met allereerst een compliment. Een compliment aan het college en ook onze burgemeester die ervoor gaan zorgen dat wij meer ruimte gaan geven aan onze horeca, ruimte aan onze ondernemers en ook het vertrouwen geven. Natuurlijk begrijpen we allemaal dat het in balans moet. En we hebben ook bewoners in deze stad. Ik vind wel dat we een wereldstad zijn en dan moeten we ons ook zo gedragen. En horeca maakt nu eenmaal zijn stad. Ik ga hier toch wel een confessie doen dames en heren. Ik ben gewoon een enorme levensgenieter. Ik houd van een goed glas wijn, van ongelofelijk lekker eten en het ergste is dat al mijn tripjes in het buitenland en in Nederland altijd geassocieerd zijn met eten en drinken. Want als ik in Istanbul ben en in de Reina dans totdat mijn voetjes ervan afvallen, dan heb ik daarvoor een lekker visje gegeten aan de Bosporus, die lekkere verse sardientjes. En in Rome geniet ik van een heerlijk glas Vermentino en een vers gemaakte risotto. Of wat denkt u van Thailand met die heerlijke gebakken rijst? Maar alle gekheid op een stokje, in Rotterdam hebben we dat ook. Want de beste Thai vindt u op Zuid en het lekkerste visje in Kralingen en de beste pasta bij het Oostplein. En dat wijntje in de Oude Haven als de zon zakt, wie wil dat nu niet? Oké, ik zal u eerlijk zeggen, vroeger danste ik inderdaad tot ik mijn voetjes niet meer voelde, en tegenwoordig, ik weet niet of het aan mijn leeftijd ligt of aan het aanbod, doe ik dat niet meer. Gelukkig gaan we daar werk van maken met elkaar en hebben we hier een fantastisch team aan raadsleden die gaan denken over ons Rotterdamse nachtleven en dat is ook de hoogste tijd. Er ligt een fantastisch plan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Van Groningen, u heeft een interruptie van de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja voorzitter, dank u wel. Misschien ben ik te vroeg hoor, maar kijk, u behoort inderdaad kennelijk tot de happy few die dansend de wereld overgaat. Dat is weinig mensen gegeven. Komt u ook in uw bijdrage nog te spreken over die andere kant van het

horecabeleid of gaan we dat in uw bijdrage helemaal missen? Want tot nu is het vooral iets wat u in ieder geval heel erg leuk vindt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Zeker, want we gaan dus nu ook naar die mooie maatregelen die in het plan staan die niet voor iedereen even mooi hoeven te zijn. Daarom vinden we het ook heel erg belangrijk dat we naar dat uurtje langer goed met elkaar gaan kijken en dat we dat ook gaan evalueren. En dat we ook kijken of dit een maatregel is die goed gaat werken. Evalueren betekent ook dat we het moeten handhaven en dat we daar ook onze oren en ogen voor openhouden. Want we moeten onze ogen niet sluiten voor de overlast.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Toch nog één vraag, want u zegt: we gaan inderdaad dat uurtje extra evalueren. Daarmee suggereert u eigenlijk dat we moeten zorgen dat dat dan niet uit balans raakt. Maar bent u het met mij eens dat als je de verhalen hoort die we hebben gehoord in de commissie, het filmpje dat we bijvoorbeeld ook over de Oude Haven hebben gezien, enzovoort, enzovoort, dat het nu al uit balans is? Bent u het daarmee eens?

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Laat ik vooropstellen dat ik overlast voor elke bewoner in deze stad hartstikke vervelend vind en dat we daar ook met elkaar aan moeten werken om het zo goed mogelijk te houden. Tegelijkertijd, we wonen in een wereldstad, dat willen we ook zijn, daar hoort horeca en ook een stukje overlast bij. Dus we moeten inzetten op het zoveel mogelijk voorkomen, maar we gaan niet al onze horeca sluiten omdat we geen geluid willen horen. Daarom vind ik ook ten diepste als we dit soort dingen invoeren dat we elke ondernemer daar een goede kans voor moeten geven, maar daar komt D66 zo nog op terug. Voorzitter, ik heb hier in ieder geval een motie voor, 'Een uurtje langer, hoe werkt het in de praktijk?' Om inderdaad te evalueren hoe deze maatregel is gegaan. Daarnaast is het belangrijk dat iedereen, of we nu ondernemer zijn of Rotterdammer, goed weten wat al deze nieuwe maatregelen die in het uitvoeringsplan staan, ook voor hen betekenen. Wat betekent het voor die terrassen, wat betekent het wellicht voor de veiligheid in het gebied? Daarom willen we graag een motie indienen om te zeggen: heeft u het al gehoord, de nieuwe maatregelen moeten voor iedereen duidelijk zijn. Tot slot voorzitter, ik had het net al even over de Oude Haven. Maar we hebben natuurlijk veel meer fantastische plekken aan de kades hier in Rotterdam. Hoe mooi is het om de zon te zien zakken in het water. Nou ja, ik vind dat er niets mooiers is dan dat en het zou natuurlijk heel fantastisch zijn als we de grauwe grijze plekken die we nu in Rotterdam hebben, kunnen omtoveren tot mooie – hoe moet je dat zeggen – plekken aan het water waar je ook een drankje kunt drinken en kunt genieten. Daarom een motie om te onderzoeken welke kades in Rotterdam nog meer geschikt zouden kunnen zijn voor onze terrassen. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Dank u wel. Mevrouw Van Groningen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 14. Uurtje langer voor de horeca, hoe werkt het in de praktijk?

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van uitvoeringsplan horeca;

constaterende dat:

- het uitvoeringsplan horeca Rotterdamse horecagelegenheden op vrijdag en zaterdag de mogelijkheid biedt een uur langer open te mogen blijven aanvullend op hun bestaande exploitatievergunning in de categorie 2;

overwegende dat:

- Rotterdamse horecaondernemers zelf mogen bepalen van deze mogelijkheid gebruik te maken;
- we niet weten hoeveel horecaondernemers gebruik gaan maken van de maatregel;
- er voor het uurtje langer geen aanvullende voorwaarden zijn gesteld;
- er uit diverse wijkraden signalen komen dat bewoners zich zorgen maken over de impact van het uurtje langer;

draagt het college op:

- de maatregel een uurtje langer voor begin 2024 te evalueren, waarbij er in ieder geval wordt gekeken wordt naar:
 - impact op de openbare orde en veiligheid
 - effectiviteit en inzet van de maatregel
- deze evaluatie met de raad te delen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, J.M.D. de Waard en E. Rehim Zadeh

Motie 15. Heb jij het al gehoord? Nieuwe horecamaatregelen voor iedereen duidelijk

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het uitvoeringsplan horeca;

constaterende dat:

- het uitvoeringsplan horecagelegenheden de mogelijkheid geeft op vrijdag en zaterdag een uur langer open mogen blijven aanvullend op hun bestaande exploitatievergunning;
- in het uitvoeringsplan horeca ook extra terrasruimte wordt geboden aan de horeca van maximaal 25% ten opzichte van het vergunde terras;
- het uitvoeringsplan nog andere maatregelen instelt die horeca ondernemers meer ruimte gaat geven;

overwegende dat:

- de nieuwe maatregelen en mogelijkheden van het uitvoeringsplan horeca niet bij iedereen bekend zijn;
- onzekerheid over regelingen niet bijdraagt aan duurzame investeringen of een goede invoering van de maatregelen;
- nieuwe regels, zoals een uurtje langer, consequenties kan hebben voor de veiligheid van personeel, bezoekers en overlast in het gebied;
- een gewaarschuwd mens voor twee telt;

draagt het college op:

- helder te communiceren over de nieuwe maatregelen die voortvloeien uit het uitvoeringsplan horeca en daarbij specifiek in te zoomen op:
 - mogelijkheden van maatwerk met betrekking tot initiatieven of terrassen;
 - mogelijkheid dat 125% terrassen al in 2023 structureel gemaakt kunnen worden;

- de wijze van handhaving in de horeca concentratiegebieden naar aanleiding van het uurtje extra, zodat de veiligheid van het personeel, bezoekers en de omgeving gegarandeerd blijft;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen en J.M.D. de Waard

Motie 16. Een drankje aan het water

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van uitvoeringsplan horeca;

constaterende dat:

- het uitvoeringsplan horeca inzet op meer horeca aan rivieroeveren;
- er al wordt ingezet op vergroening en verlevendiging van de kades tussen het gehele rondje Erasmusbrug-Willemsbrug;

overwegende dat:

- er meerdere plekken in Rotterdam aan het water zijn die wat levendigheid kunnen gebruiken, zoals in de Glashaven, Wijnhaven, Delfshaven en andere havens;
- meer terrasruimte ook meer rust geeft en direct bijdraagt aan meer omzet voor de horecaondernemer;
- er diverse horeca ondernemers zijn die ideeën hebben voor een mooi terras aan de kade, echter aanlopen tegen beleid omtrent het gebruik van een kade;

draagt het college op:

- in samenwerking met het Havenbedrijf Rotterdam (HbR) te onderzoeken welke kades in Rotterdam, aan de Maas of in havens zoals de Wijnhaven, Glashaven, Delfshaven of het Boerengat geschikt zijn om te gaan gebruiken voor terrassen ten behoeve van bestaande of nieuwe horeca;
- proactief mee te denken bij initiatieven van bestaande horecagelegenheden voor een terras aan de kade;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Ik geef het woord aan de heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (lr). Dank u wel voorzitter. Wat onwerkelijk eigenlijk, het is 11.17 uur en waar gaan we over praten? Over horeca, waarom ook niet, gezellig. Ja, ik heb nog geen zin in een drankje, maar een koffie zou er wel in kunnen. Maar goed, we hebben de commissie hier al over gehad, over het horecaplan en er is natuurlijk al enorm veel over gesproken. Burgers hebben ingesproken, bewoners hebben ingesproken, ondernemers hebben ingesproken, en ieder verhaal heeft daarin natuurlijk zijn waarde. Laat ik vooropstellen, deze horecavisie vindt Leefbaar Rotterdam enorm veelbelovend. Er is ruimte voor extra ondernemerschap voor de horecaexploitant en dat vinden wij goed. En met het extra uurtje krijgen ondernemers de kans om eventuele geleden schade in te halen, of eventueel hogere kosten nu te compenseren. Daarnaast draagt het ook bij aan een bruisende stad, want een

wereldstad, wat Rotterdam natuurlijk is, verdient ook een bruisend horecaleven en ook met een uurtje langer. Wel vindt Leefbaar Rotterdam dat het uurtje langer dan ook voor iedereen moet gaan gelden, voor iedere ondernemer, in het kader van gelijke kansen. Maar daar komen mijn collega's ongetwijfeld nog even op terug. Daarbij hopen wij ook dat deze horecavisie net zo voordelig uitpakt voor het bruine café als bijvoorbeeld ook een hippe koffietent. Maar wat wij ook vinden is dat veiligheid hierin te allen tijde geborgd moet worden. Nu de horeca een lange tijd heeft stilgelegen, blijken sommige bezoekers die wellicht een drankje te veel op hebben, of twee, de regeltjes vergeten te zijn en dat is jammer en vooral onacceptabel. Daarom dienen wij de motie in 'Vergeet seksueel overschrijdend gedrag tijdens het stappen niet', als aanvulling op de aanpassing die wethouder Karremans al heeft toegezegd. Ook hebben we de afgelopen tijd kunnen lezen en kunnen meemaken dat wederom mensen zich gaan misdragen en dat is jammer. Vooral als je daarmee de sfeer verpest voor je medebezoekers, voor het personeel, voor de eigenaren die wel deze verantwoording dragen natuurlijk van het runnen van een horecazaak, van iemand die met zijn vriendin of vriend of moeder een drankje doet. Als die sfeer wordt verpest is dat jammer, vooral als dat vaker gebeurt. Daarom hebben verschillende gemeenten hier ook een plan van aanpak voor verzonden. Mensen moeten zich natuurlijk fatsoenlijk gedragen, met of zonder drankje op. En we zien dat gemeenten als Amersfoort, Haarlem, Roosendaal, Enschede, Almelo, Zwolle en Emmen ondernemers voorzien van een vergunning om een zogenaamde zwarte lijst voor lastpakken in de horeca bij te houden. En deze zwarte lijst heeft dan ook als doel om het personeel, om de bezoekers die wel gewoon gezellig een drankje of een hapje willen doen, te beschermen. Wij als Leefbaar Rotterdam vinden dit een fantastisch idee, het beschermen van een bepaalde en goede warme sfeer. Daarom dienen wij ook de motie 'Even afkoelen' in.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). De heer De Waard, u heeft een interruptie van eerst mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Over de motie voor de zwarte lijst voor het personeel in de horeca en met name in de nacht. In het kader ook van veel personeelstekort hebben we natuurlijk te maken met veel wisselingen, ook in beveiliging en ook in horecaondernemers. Hoe denkt u dat men die zwarte lijst gaat uitvoeren? Wat zal daar het resultaat van zijn voor de bezoekers van de horeca?

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). U heeft ook een interruptie van de heer Kind. Is dat een interruptie op hetzelfde punt mijnheer Kind?

De heer **KIND** (volt). Ja, nee, inderdaad ook gewoon dezelfde vraag van een motie, maar voor ons is het vrij onduidelijk hoe we dat in de uitvoering gaan zien, ook met personeelstekorten. Gaan dan straks alle medewerkers daar heel de tijd om zich heen moeten kijken: o, staat iemand wel of niet op de lijst? Hoe ga je dat dan delen met de beveiliging, met handhaving? Dat is nog volstrekt onduidelijk, dus graag daar een toelichting op, want anders weet ik eigenlijk niet waarop ik straks moet gaan stemmen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Rehim Zadeh.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Ja, over hetzelfde punt voorzitter. Kan de heer De Waard mij uitleggen hoe we dan gaan voorkomen dat de horecaondernemer voor eigen rechter gaat spelen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). De heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (lr). Dank u wel. Bedankt voor de vragen inderdaad. Er is hier al een model voor beschikbaar. Dat model is opgesteld door Koninklijke Horeca Nederland. De motie is dan ook echt bedoeld eigenlijk als oproep naar de burgemeester om in gesprek te gaan met Koninklijke Horeca Nederland om te kijken of we dit goed en recht kunnen invliegen als het ware. En op basis van selectie, nee, dat is helemaal niet waar. We hebben inderdaad te maken met een personeelsgebrek. Daarmee hebben we dus ook te maken met een hoge werkdruk. Dan is het hartstikke fijn dat als je onder een hoge werkdruk komt te staan dat iedereen zich een beetje fatsoenlijk kan gedragen natuurlijk. In het kader van wisseling van de wacht, ik ga er eigenlijk niet van uit dat mensen doelbewust mensen uitsluiten op basis van welke voorkeur dan ook. Daarnaast, laten we ook even zo zeggen, mensen die aan de deur staan als beveiliging, of als ondernemer een horecazaak exploiteren, die zijn ook van alle kleuren en geuren, dus dat is ook hartstikke prima. Ja, ik doe dan toch een beetje een beroep op ieders menselijkheid en ook de beleving dat je gewoon je gasten een goede sfeer wilt bieden, ongeacht wie of wat je bent.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, ik heb ook een vraag over die lijst. Want hoe verhoudt zich dit tot de sociale hygiënediploma's die horecazaken ook moeten hebben?

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). De heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (lr). Ik heb toevallig een heel klein beetje ervaring in de horeca en nu weet ik dat je een sociale hygiëne alleen nodig hebt voor het aanvragen van een horecaverunning. Hoe die combinatie dan zit met een eventueel aan te vragen vergunning om mensen op een lijst te plaatsen dat zou ik echt niet weten. Maar ik denk ook niet dat dat per se een vraag aan mij is, want ik ga natuurlijk ook niet over die invulling van een vergunning.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Nou, ik vraag het me meer af, want als er iemand helemaal lazarus aan je bar hangt, daar half alles eruit loopt te kotsen en dan de straat op gaat en vervolgens daar allemaal troep aanricht. Dan is er natuurlijk al een verplichting van zo'n ondernemer om als je zoiets signaleert, om een taxi te bellen en te zeggen: joh, ga eens even lekker anders je roes uitslapen. Dus ik denk: is dat dan al niet genoeg? Waarom dan ook nog deze lijst?

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). De heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (lr). Ik snap uw vraag nu beter, dank u wel. Het is dan ook echt de bedoeling van mensen die bijvoorbeeld gewelddadig zijn, intimiderend zijn. Ik bedoel, als iemand, ik denk dat we daar wel een heel mooi verschil in moeten aanbrengen, dat als iemand inderdaad een paar borrels te veel op heeft of iemand die zich zwaar misdraagt en andere mensen onjuist bejegt. Als ik voor de rest geen interrupties meer heb of complimenten dan ga ik nu weer naar mijn plek. Want dit was mijn pleidooi en dan heb ik nog twee moties die zo meteen opgehaald mogen worden bij mijn stoel die ik daar heb. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). De heer De Waard heeft de volgende moties ingediend.

Motie 17. Vergeet seksueel overschrijdend gedrag tijdens het stappen niet!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van vaststelling horecakoers;

constaterende dat:

- onderzoek uit 2018 (uitgevoerd in opdracht van de gemeente, circa 580 enquêtes) stelde dat ruim driekwart van de vrouwen afgelopen maanden seksueel overschrijdend gedrag in het uitgaansleven ervaren heeft. Onder mannelijke respondenten was dit iets minder dan de helft;
- maar liefst 86% van de respondenten die slachtoffer zijn geweest van seksueel grensoverschrijdend gedrag hiervan geen melding maken;

overwegende dat:

- in 2021 in opdracht van de gemeente ook onderzoek uitgevoerd is naar seksuele straatintimidatie (SSI);
- er in dit onderzoek weinig- tot geen aandacht is voor seksueel grensoverschrijdend gedrag in de horeca;
- naar aanleiding van dit onderzoek een aanpak opgesteld gaat worden seksuele straatintimidatie tegen te gaan;

verzoekt het college:

- in de aanpak seksuele straatintimidatie ook een aanpak grensoverschrijdend gedrag in de horeca mee te nemen;
- over $\pm$ 2 jaar de raad van een evaluatie van deze aanpak te voorzien en hierin expliciet seksueel grensoverschrijdend gedrag in de horeca mee te nemen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M.D. de Waard, A.R. Oostdijk en I. Elfilali

Motie 18. Even afkoelen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van vaststelling Horecakoers;

constaterende dat:

- de Branchevereniging Horeca Nederland een modelprotocol heeft opgesteld waarmee horecaondernemers een vergunning kunnen aanvragen voor het opstellen van een zwarte lijst met als doel onruststokers te weren voor de duur van twee jaar;

overwegende dat:

- in verschillende gemeenten al 137 horecaondernemers een vergunning voor zo'n zwarte lijst hebben gekregen;
- in 2018 dit nog niet mogelijk was, omdat de privacy onvoldoende gewaarborgd was;
- het nieuwe modelprotocol hier wél aan voldoet, waardoor beveiligers aan de deur bekende lastpakken kunnen weigeren;
- in het Rotterdamse uitgaansleven ook veelvuldig incidenten plaatsvinden;
- in het coalitieakkoord veel maatregelen worden genomen voor een veiliger nachtleven, waarbij 'een zwarte lijst' een mooie aanvulling kan zijn;

verzoekt het college:

- in gesprek te gaan met Koninklijke Horeca Nederland, afdeling Rotterdam, en in gezamenlijkheid te bezien of het systeem van collectieve horecaontzeggingen wenselijk en werkbaar is voor Koninklijke Horeca Nederland, horecaondernemers, gemeente en politie;
- indien dit wenselijk en werkbaar is te implementeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M.D. de Waard, T.J. Vonk, A.R. Oostdijk, P.J.H.D. Verkoelen en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Rehim Zadeh, aan u het woord.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Ja voorzitter, als veelvuldig gebruiker van de nachthoreca heb ik Rotterdam 's nachts op haar mooist en op haar ietwat minder moois gezien. Waar men samenkomt en geniet van de nacht en geniet van elkaar is er soms ook onveiligheid en onrust en dat is het eerlijke verhaal. De perfecte balans tussen een bruisende stad en een leefbare wijk is natuurlijk een utopie. We hebben in de commissie zowel de ondernemer als de bewoner gehoord, beiden met zorgen over de toekomst van de horeca. Maar luisteren naar elkaar, rekening houden met elkaar en omkijken naar elkaar maakt het verschil. En voorzitter, wat ons betreft moet Rotterdam een levendige en bruisende stad worden. We hebben die boost nodig, ook op de plekken waar dat nog niet per se zo is, zoals op Zuid. Een divers aanbod aan horeca hoort bij een moderne stad. Een uurtje langer open voor de avondhorecaondernemers is wat ons betreft dan ook een goed idee, mits we hierbij scherp zijn op de veiligheid en overlast. We tekenen mee met een aantal moties van de VVD, GroenLinks en D66, die voorstellen doen voor het evalueren van een uurtje langer open en de impact daarvan op belangrijke aspecten zoals de openbare orde, de veiligheid en de bewustwording hieromheen. We kijken uit naar de uitwerking van het uitvoeringsplan en we hopen op een Rotterdam een uurtje langer open, het liefst op haar mooist.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Dank u wel mevrouw Rehim Zadeh. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Veel hebben we natuurlijk vorige week al besproken in de commissie. Maar goed om het hier nog een keer in een regulier debat te bespreken. Voorzitter, wij vinden het stuk dat nu voorligt te gehaast en niet goed uitgewerkt. In het stuk gaat het eigenlijk alleen maar over de ondernemers. Het is eigenlijk een stuk alsof er helemaal geen bewoners zijn in Rotterdam, alsof ze niet bestaan. Het woord bewoner komt amper in het stuk voor. Het is alleen maar ondernemer, ondernemer, ondernemer. Ook missen wij de juiste inbreng van de wijkraden. Wij zeggen: had nu gewoon de tijd genomen, had nu gewoon geluisterd naar het veld, naar het hele speelveld, en creëer met dit stuk nu geen tegenstand tussen bewoners en ondernemers. Wat ik je op een briefje kan geven wat wel gaat gebeuren, ook omdat de wijkraden, toch de vraag- en klaagbaak in de wijk, helemaal niet betrokken zijn bij dit stuk, wat de wethouder ook toegaf in de commissiebehandeling. Voorzitter, wij komen met een paar moties die wij belangrijk vinden. We hadden het daar al over in de commissie. Dat is de toegankelijkheid van de terrassen. Wij komen met een motie 'Schouw de terrassen met de wijkraden'. Dat is één motie. De tweede motie is 'Terrasmarkeringen op de stoep', om die 1,80 meter te waarborgen. Wij verzoeken het college een pilot te starten in een nader te bepalen gebied in de binnenstad, waarbij terrasmarkeringen op de ondergrond worden aangebracht, om zo de 1,80 meter te

waarborgen, en dat dit natuurlijk ook weer gedeeld wordt met de raad. Voorzitter, verder hebben wij het verzoek aan de wethouder of hij nu zelf eens echt gaat ondervinden wat het inhoudt om met een scootmobiel over de Witte de Withstraat of een drukke Meent te gaan. Dat is geen pretje, vaak word je op de Witte de Withstraat gedwongen om de weg op te gaan. Daarvoor hebben wij een motie dat de wethouder nu zelf ervaringsdeskundige wordt en wij vragen hem plaats te nemen in een scootmobiel op een dag met de drukbezette terrassen in voornoemde straten, hoe het nu is om zich voort te bewegen met doorgangen smaller dan 1,80 meter. Dat is een motie. Voorzitter, verder zouden wij graag een adviserende rol van de wijkraad terug willen hebben in de horecagebiedsplannen. Wij willen dat de wijkraden in de gelegenheid gesteld worden de horecagebiedsplannen op te stellen en in ontwerp vast te stellen en gebruik te maken van de horecagebiedsplannen in ontwerp die door de wijkraden aan het college worden verstrekt. Dat is een motie. En voor de rest, ja, de Oude Haven is weer in het nieuws natuurlijk, waar bewoners veel last van hebben. Wij verzoeken de wethouder daar nu eens een keer zelf te gaan overnachten op een drukke avond als het daar druk is. Ga er eens een keer slapen bij de bewoners. Ervaar de overlast die het soms kan geven, ook qua troep op straat. Dus dat is een andere motie. Verder zijn we blij met de sessie die is toegezegd over de DCMR, want daar hadden we ook vragen over. En wij zijn nog steeds blij met de toezegging van de wethouder om aandacht te vragen voor de wc-problematiek. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Dank u wel mijnheer Van der Velden. Ik wacht nog even op de moties die u heeft ingediend. Fijn dat u de moties heeft aangeduid zodat wij die ook voor de griffie goed kunnen verwerken. De heer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 19. Wethouder wordt ervaringsdeskundige II

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van Horecakoers als onderdeel van het Uitvoeringsplan horeca;

constaterende dat:

- inwoners van onze gemeente overlast ervaren door sommige horeca-activiteiten;

overwegende dat:

- de gemeente de plicht heeft een veilige en gezonde leefomgeving te waarborgen voor inwoners;
- de wethouder verantwoordelijk voor het horecabeleid een beter beeld krijgt van overlast als hij een keer tijdens een uitgaansnacht vertoeft op locatie waar door inwoners overlast wordt ervaren;

verzoekt het college:

- de wethouder verantwoordelijk voor het horecabeleid tijdens een uitgaansnacht te laten overnachten op een locatie waar door inwoners overlast wordt ervaren;
- open te staan voor suggesties vanuit inwoners voor een geschikte locatie;
- ervoor te zorgen dat de overnachting onaangekondigd plaatsvindt, om zo een eerlijk beeld te krijgen van eventuele overlast;
- verslag te doen van de ervaringen van de wethouder tijdens de overnachting, waar het eventuele overlast betreft;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 20. Terugkeer adviserende rol wijkraad horecagebiedsplannen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van Horecakoers als onderdeel van het Uitvoeringsplan horeca;

constaterende dat:

- de gebiedscommissies horecagebiedsplannen opstelden en in ontwerp vaststelden, als advies werden verstrekt aan het college ter vaststelling van de horecagebiedsplannen voor elke wijk van de stad;
- daartoe een artikel in de Verordening op de gebiedscommissies 2014 was opgenomen;
- in de Verordening op de wijkraden 2022 de bevoegdheid tot het opstellen en in ontwerp vaststellen van horecagebiedsplannen niet is opgenomen;

overwegende dat:

- het cruciaal is voor de kwaliteit van lokale plannen voor de geschiktheid en wenselijkheid van bepaalde typen horeca op bepaalde plekken de wijkraden in de gelegenheid te stellen te laten adviseren;

verzoekt het college:

- de wijkraden in de gelegenheid te stellen horecagebiedsplannen op te stellen en in ontwerp vast te stellen;
- gebruik te maken van de horecagebiedsplannen in ontwerp die door de wijkraden aan het college worden verstrekt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden en T.S.J. Coşkun

Motie 21. Wethouder wordt ervaringsdeskundige

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van Horecakoers als onderdeel van het Uitvoeringsplan horeca;

constaterende dat:

- de stoep een doorgang van minimaal 1,80 meter moet hebben op locaties waar terrassen worden geëxploiteerd;
- deze doorgangen minder breed zijn dan voorgeschreven met name op navolgende straten: Meent, Nieuwe Binnenweg, Karel Doormanstraat, Oude Binnenweg en Witte de Withstraat;

overwegende dat:

- doorgangen minder dan 1,80 meter tot ernstige problemen kunnen leiden voor inwoners en gebruikers van de openbare ruimte die afhankelijk zijn van scootmobiel, rolstoel of rollator;
- de wethouder verantwoordelijk voor het horecabeleid een beter beeld krijgt van te smalle doorgangen op de stoep als hij zich een keer voortbeweegt in de openbare ruimte met dergelijke doorgangen;

verzoekt het college:

- de wethouder verantwoordelijk voor het horecabeleid plaats te laten nemen in een scootmobiel om op een dag met drukbezette terrassen in voornoemde straten te ervaren hoe het is om zich voort te bewegen met doorgangen smaller dan 1,80 meter;
- een beeld- en tekstverslag uit te brengen van deze activiteit en te delen met de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 22. Terrasmarkeringen op de stoep

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van Horecakoers als onderdeel van het Uitvoeringsplan horeca;

constaterende dat:

- de stoep een doorgang van minimaal 1,80 meter moet hebben op locaties waar terrassen worden geëxploiteerd;

overwegende dat:

- doorgangen minder dan 1,80 meter tot ernstige problemen kunnen leiden voor inwoners en gebruikers van de openbare ruimte die afhankelijk zijn van scootmobiel, rolstoel of rollator;
- het helaas geregeld voorkomt dat doorgangen minder breed zijn dan de voorgeschreven 1,80 meter;
- een terrasmarkering op de stoep kan aangeven waar een terras dient te stoppen om een doorgang van 1,80 meter te waarborgen, bijvoorbeeld per stippellijn of doorgetrokken lijn;

verzoekt het college:

- een proef ('pilot') te starten in een nader te bepalen gebied in de binnenstad waarbij terrasmarkeringen op de ondergrond worden aangebracht, teneinde doorgangen van 1,80 meter te waarborgen;
- de uitkomsten van deze proef voor handhaving van de exploitatievergunning van een horeca-inrichting met terras te delen met de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en S. Reitema

Motie 23. Schouw terrassen met de wijkraden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van Horecakoers als onderdeel van het Uitvoeringsplan horeca;

constaterende dat:

- voorwaarden van terrasexploitatie door horecaondernemers staan vermeld in de exploitatievergunning voor de inrichting;
- ondernemers worden gevraagd een terrastekening bij te voegen;

overwegende dat:

- met name de omvang van de terrassen tot ongenoegen leidt bij inwoners van onze gemeente en bezoekers die zich in de openbare ruimte bevinden, vanwege verminderde bereikbaarheid en gebruik van de stoep;
- sommige horecaondernemers een te grote maatvoering van hun terras hanteren, wetende dat de gemeente vaak een oogje toeknipt;
- doorgangen minder dan 1,80 meter tot ernstige problemen kunnen leiden voor inwoners en gebruikers van de openbare ruimte die afhankelijk zijn van scootmobiel, rolstoel of rollator;

voorts overwegende dat:

- wijkraden de vraag- en klagbaak van onze inwoners zijn;
- een schouw van de wijkraden op de omvang van het terras kan helpen in handhaven van de juiste maatvoering en tevens bijdraagt aan draagvlak onder bewoners;

verzoekt het college:

- samen met de wijkraden een schouw te organiseren van alle terrassen die gebruikmaken van de openbare ruimte;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, T.S.J. Coşkun en T.J. Vonk

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Ik geef dan nu het woord aan mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Voorzitter, de horeca, 50PLUS heeft er eigenlijk niet zoveel mee. De wethouder beweert wel in de krant dat de horeca in Rotterdam weinig aandacht krijgt, maar 50PLUS is het daar hartgrondig mee oneens. Voor corona stond de helft van de horecaondernemingen op omvallen en door corona kregen ze staatshulp, kregen ze gratis en voor niets heel veel terrasruimte, vaak een veelvoud van de omvang van hun eigenlijke zaak. En wat gaan we doen na corona? In plaats van alles weer te normaliseren, blijven we met gemeenschapsgeld de horeca in de benen houden. Erger nog, we gaan ze nu zelfs voorstellen dat ze ook nog open mogen blijven van 2.00 uur 's nachts tot 3.00 uur. En waarom voorzitter? Om de omzet van de horecaondernemers te vergroten. En dat gaat ten koste van de nachtrust van de Rotterdamse inwoner. Want waar nu de hoos aan herrie, vandalisme, geschreeuw, met rotzooi, de eerste slaap van de inwoners verstoort, gebeurt dat voortaan om 3.00 uur 's nachts in de diepe slaap van de inwoners. 50PLUS ziet daar totaal geen meerwaarde van in, anders dan dat de inwoners erdoor de stad uitgejaagd zullen gaan worden en Rotterdam weer een beetje meer op het onleefbare Amsterdam zal gaan lijken. 50PLUS vindt dat we onszelf daarvoor moeten behoeden. Voorzitter, de horeca is een belangrijke economische sector, maar het schuurt ontzettend met de nog belangrijkere doelstelling van het college om de stad weer bewoonbaar te maken voor inwoners. Ten slotte voorzitter, op deze manier is de stad niet meer in balans en 50PLUS doet op de grote berg aan moties, wat toch iets wil zeggen, laat dat duidelijk zijn, zoveel moties en het dan nog gaan toestemmen, ook een duit in het zakje met een tweetal moties. '1.80 m = 1.80 m'. De heer Van der Velden had het er al over. En 'Leefbaarheid boven levendigheid' is de tweede. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Verkoelen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 24. 1.80 m = 1.80 m

"De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 02 februari 2023 ter bespreking van het uitvoeringsplan Horeca;

constaterende dat:

- in het Uitvoeringsplan Horeca van de gemeente Rotterdam over de Regeling tijdelijke terrasuitbreiding staat dat het jaar 2023 gebruikt wordt om te beoordelen waar terrasuitbreiding na 2023 structureel mogelijk en wenselijk is;
- de druk op de openbare ruimte in de stad groot is en dat daarom een open terrascultuur en vrije ruimte voor alle gebruikers (rolstoelgebruikers, wandelaars, ouders met kinderwagens e.d.) geborgd dient te worden;
- terrasmeubilair en -objecten moeten binnen de afmetingen van het terras blijven;
- in deze nota staat dat belangrijk blijft een goede doorgang bij terrassen te behouden en dat deze doorgang minimaal 1,80 m moet zijn. Deze doorgang moet altijd vrij zijn van uitstallingsborden, plantenbakken en andere obstakels;

overwegende dat:

- personen met een fysieke beperking en personen met een visuele beperking; personen met kinderwagens, boodschappenkarren zich door de uitbreiding van terrassen zeer slecht door de stad kunnen bewegen;
- terrasuitbreidingen langs doorgaande wegen met name bijdragen aan de ontoegankelijkheid van de stad voor deze doelgroepen;
- aangekondigde schouw bij de terrassen door de wethouder niet in de winter maar in de zomer behoort plaats te vinden;
- het extra uur open in de horeca niet voor terrassen geldt maar er niemand is om dit te controleren;

draagt het college op:

- het 'Besluit tijdelijke terrasuitbreiding' op te schorten totdat er duidelijkheid is over toezicht;
- een nieuw besluit te nemen met daarin maatwerkwerklocaties voor terrasuitbreiding waardoor de doorgang 1,80 m is en blijft;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 25. In deze horecanota staat levendigheid boven leefbaarheid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 02 februari 2023, ter bespreking van het uitvoeringsplan Horeca;

constaterende dat:

- in deze horecanota staat levendigheid boven leefbaarheid;
- ruimte voor horeca zelf verantwoordelijkheid naar de directe woonomgeving, waaronder het contact met bewoners, heeft;
- in deze nota voorts staat: ondernemers krijgen het vertrouwen. Dit vertrouwen gaat gepaard met verantwoordelijkheid, High trust, High penalty;

overwegende dat:

- het contact van de horecaondernemers met de bewoners in hun nabije omgeving nu bestaat uit het noemen van deze bewoners als notoire klagers;
- de DCMR nu al na 0.00 uur niet bereikbaar is voor melden geluidsoverlast;
- de horecaondernemer nu al geen personeel heeft laat staan personeel heeft om het publiek erop te wijzen dat het uur extra niet voor terrassen geldt;
- dat de ruimte voor de nacht de leefbaarheid van de stad nog meer onder druk zet;
- het uitsluiten van gebieden voor de sluitingstijd van 3.30 stromen verplaatsende mensen teweegbreng en geen rust;

draagt het college op:

- af te zien van de verruiming van de sluitingstijden in dicht bewoonde wijken;
- een duidelijke klachtenregistratie te realiseren en daarnaar handelen #high penalty;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Ik geef dan nu het woord aan mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Dank u wel voorzitter. Nogmaals, het is goed dat we vandaag het horecabeleid met elkaar bespreken. We staan voor die levendige stad waar iedereen kan genieten, bewoners en ondernemers, van wat de stad te bieden heeft. Daar hoort een beleid bij dat startende ondernemers toelicht, helpt en mogelijk begeleidt in de juiste richting, maar ook bestaande ondernemers in de horeca. Daarom nogmaals de vraag aan de wethouder om de stadscampagne die omtrent het nachtplan en het Uitvoeringsplan horeca naar buiten zal komen op een goede manier te ondersteunen en vooral ook breed te communiceren. Ik ben er ook heel benieuwd naar wanneer we dat kunnen verwachten. Daarnaast, de ondernemers, die hebben de afgelopen twee jaren behoorlijk veel geld geïnvesteerd in de horeca en door corona, dat weten we allemaal, en de horecaondernemers moeten dat nu pas terug gaan betalen. Het kan dus niet zo zijn dat we deze ondernemers een halt toeroepen om te stoppen met ondernemerschap in deze prachtige stad. Dus laten we ook kijken naar een fonds waar geld in komt te zitten, of laten we dat onderzoeken, om de ondernemers te ondersteunen om de geluidsoverlast gezamenlijk met de bewoners en de bezoekers van de nacht aan te pakken en te kijken hoe we de overlast kunnen weghalen. Daarnaast de kwetsbare creatieve ondernemers in deze bestaande situatie nog meer die ondersteuning bieden, want dat is gewoon ontzettend nodig. Daarnaast de grote steden, Rotterdam, we investeren in ondernemers. We investeren in veiligheid. We investeren in de Rotterdammers. Dus ja, laten we ook investeren dat de Rotterdammers en de ondernemers van elkaar kunnen genieten. En wat ik al eerder zei, ook elkaar kunnen ontmoeten. Maar ook veiligheid voor de jongeren. Wij als D66 hebben dus daarom dan ook drie moties die we willen indienen. 'Eerst proberen en dan forceren', om voornamelijk ook de horecaondernemers in de hele stad de ruimte te bieden om een uurtje later ook open te gaan en daar geen uitsluiting plaats te laten vinden. Laten we niet met twee maten meten. De stadscampagne voor de horeca in Rotterdam. Een doeltreffende stadscampagne met elkaar te organiseren.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Morkoç, aan u het woord.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank voorzitter, ik heb even een vraag. We hebben het natuurlijk heel veel gehad over de Oude Haven en de bewoners hebben aangekondigd dat ze toch wel tegen een aantal dingen aanlopen. We hebben nu een paar moties ingediend om dat te verhelpen. Ik ben benieuwd hoe D66 naar die zorg van de bewoners kijkt en of misschien dus een van die moties zou willen steunen zodat die bewoners toch een beetje verlichting kunnen ervaren.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). De Rotterdammers zijn ontzettend belangrijk. Zonder de Rotterdammers geen stad. Dus de bewoners, ook van de Oude Haven, daar voeren we ook de gesprekken mee. Ook met de ondernemers. En ik zie daar ook echt een duidelijke rol voor de nachtraad, waar u ook bij betrokken bent, om vooral te kijken hoe we de bewoners en de ondernemers samen kunnen laten komen om dit gesprek met elkaar voort te zetten. En nogmaals, laten we dus niet die ondernemers als probleem zien, maar laten we vooral kijken waar we met elkaar die samenwerking kunnen opzoeken. En de dialoog, dat is denk ik geen verkeerd woord in deze zaal, laten we die vooral met elkaar opzoeken. Dan mijn derde motie voorzitter. De motie 'Van escaleren naar isoleren', waar we dus vragen om die mogelijkheden te onderzoeken, een fonds waar we dus die gezamenlijkheid ook met elkaar, ondernemers, bewoners en eventueel de nachtraad, samen laten komen om vooral te kijken naar de overlast, de geluidsisolatie voor de ondernemers en voor de bewoners. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Nunnely heeft de volgende moties ingediend.

Motie 26. Van escaleren naar isoleren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 7.1 Horecabeleid;

constaterende dat:

- in het coalitieakkoord is afgesproken te streven naar 10 extra 24-uursvergunningen voor de nachthoreca;

overwegende dat:

- Rotterdam jong en aantrekkelijk dient te blijven voor bezoekers en bewoners;
- horecaondernemers veel veiligheids- en isolatiemaatregelen dienen te treffen om in aanmerking te komen voor een 24-uursvergunning;
- veel klachten van bewoners/omwonenden voorkomen kunnen worden als er meer maatregelen getroffen worden rondom geluidsoverlast;

verzoekt het college:

- de mogelijkheden voor een revolverend fonds te onderzoeken naar Berlijns model, ter bevordering van geluidsisolatie voor ondernemers en bewoners;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely, D.A. van Groningen en E. Rehim Zadeh

Motie 27. Stadscampagne Horeca Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 7.1 Horecabeleid;

constaterende dat:

- Rotterdam meer dan 200.000 kinderen en jongeren telt jonger dan 27 jaar;
- het coalitieakkoord stelt dat een divers aanbod van horecagelegenheden, nachtcultuur en festivals van essentieel belang is voor een bruisende en levendige stad;
- in het coalitieakkoord is afgesproken te streven naar 10 extra 24-uurs vergunningen voor de nachthoreca;

overwegende dat:

- Rotterdam jong en aantrekkelijk dient te blijven voor bezoekers en bewoners;
- horecaondernemers en kartrekkers voor de nachtcultuur actief en vooraf meegenomen dienen te worden bij de nieuwe plannen uit het horecabeleid;
- uitgaan in Rotterdam voor iedereen veilig hoort te zijn en bezoekers en ondernemers hierin een gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen;

verzoekt het college:

- met een doeltreffende stadscampagne te komen die verschillende/diverse ondernemers aanspreekt om Rotterdam weer op de kaart te zetten in het nachtleven;
- daarnaast aandacht te besteden aan veiligheid in de stadscampagne middels creatieve samenwerkingsverbanden, denk bijvoorbeeld aan QR-stickers op wc's en de 'Angel shot met limoen of ijs' of 'Ask for Angela';
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely, E. Rehim Zadeh en D.A. van Groningen

Motie 28. Eerst proberen dan forceren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 7.1 Horecabeleid;

constaterende dat:

- het college/burgemeester voornemens is het horecagebied in de Oude Haven uit te zonderen van het verlengen van de sluitingstijden;

overwegende dat:

- D66 Rotterdam in vorige moties heeft gevraagd om meer maatwerk én levendigheid in de horeca;
- het aantal klachten bij de Oude Haven niet substantieel groter is dan gebieden als de Witte de Withstraat of Stadhuisplein;

verzoekt het college:

- nog niet te starten met de uitzonderingsregel voor de Oude Haven en alle gebieden bij aanvang van het uitvoeringsplan gelijk te behandelen om willekeur te voorkomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely, D.A. van Groningen, E. Rehim Zadeh, J.M.D. de Waard en A.R. Oostdijk

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Ik geef het woord aan mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Dank voorzitter. De Rotterdamse nacht en avond is een groot deel van de identiteit van onze stad, ook van mijn identiteit. In de nacht en in de avond laten mensen de dag los, komen grootse ideeën tot bloei, ontmoet men een grote liefde en brengt muziek mensen tot leven. Zonder die nacht is er wat ons betreft dan ook geen dag. Overdag is Rotterdam een magnetisch veld voor arbeiders, bezoekers, bewoners, ondernemers, maar de nacht laat nog op zich wachten. Daarom is het ook zo goed voorzitter, dat er een verruiming van openingstijden komt. Het is een mooie stap in de goede richting, maar we zijn er nog niet. Want voorzitter, weet u nog wat er gebeurde op 20 februari 2019? Honderden Rotterdammers kwamen toen samen op het Stadhuisplein om dansend te demonstreren uit bezorgdheid over de huidige staat van het uitgaansleven in onze stad. Mooie initiatieven vloeiden hieruit voort, zoals bijvoorbeeld Stichting Nachtwacht Rotterdam. Voorzitter, BIJ1 steunt het nieuwe Uitvoeringsplan Horeca. Het is een prachtig begin en hiervoor ook complimenten. Maar wat schuurt is dat we toch vaak de nacht en overlast in één adem noemen, terwijl vaak niet wordt gekeken naar wat er allemaal voortvloeit uit de nacht. Er wordt talent ontwikkeld en ontdekt, er ontstaan samenwerkingen en het laat mensen vrij om even los te komen van de dagelijkse sleur. Er zijn zoveel mensen met geweldige initiatieven die een veilige plek kunnen bieden voor iedereen en meer representatie kunnen bieden binnen de nachtcultuur. Wel zijn we hoopvol en kijken we uit naar de samenwerking van de werkgroep nachtburgemeester en nachtraad. Voorzitter, zoals ik al eerder benoemde, geen dag zonder nacht. Vertrouw haar, geef haar water zodat ze kan uitbloeien tot iets wat de identiteit van onze stad nog mooier maakt. Laat Rotterdam geen 9-tot-5-stad zijn, maar 24 uur lang een stad zijn van leven, talent en verbinding. Zet de nacht weer in haar kracht en laat het nieuwe uitvoeringsplan het begin zijn van een inclusief, creatief, veilig en waardevol nachtleven in Rotterdam. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Dank u wel mevrouw Vlasblom. Ik zie de heer Kind, aan u het woord.

De heer **KIND** (volt). Ja, dank u wel voorzitter. De fractie van Volt is van mening dat bij de grootste havenstad van Europa een nachtleven hoort van internationale allure. Een stad die bekendstaat om haar levendigheid, die zich niet beperkt tot de dag en 24/7 doorgaat. Een stad waar creatievelingen een thuishaven vinden en aan de rafelranden van de stad geëxperimenteerd wordt met nieuwe stijlen, genres en uitgaansvormen. En lang stond Rotterdam hier internationaal bekend om, als stad van de jazz, Kaapverdise muziek en als stad van early rave en house, waar ook al even naar verwezen werd door mevrouw Nunnely. Helaas behoren deze tijden tot het verleden. Rotterdam lijkt de laatste jaren een stad te zijn geworden voor de dag, een stad voor projectontwikkelaars die de schaarse grond kapitaliseren en waar rafelranden vaak uit voorzorg gladgestreken worden. Rotterdam lijkt ook een stad te zijn geworden waar de meest mondige Rotterdammers ontwikkelingen tegen kunnen houden waar een andere groep in stilte om schreeuwt. Voorzitter, we hebben de laatste jaren gezien dat hierdoor een onderstroom is ontstaan. Een onderstroom van Rotterdammers die de nacht willen teruggeven aan Rotterdam en klaar zijn met de verwoede pogingen om de stad kreukvrij te houden. En die onderstroom is begrijpelijk. De stad gaat niet alleen over zuipen, feesten en de Oude Haven onderkotsen. De stad gaat ook over welzijn en brede welvaart. In de nacht ontmoeten Rotterdammers elkaar, kunnen zij zich verwonderen en ontwikkelen zij hun identiteit. En deze basale menselijke behoeftes zijn moeilijk te onderdrukken met als symbolisch voorbeeld dat wethouder Karremans tijdens

COVID-19 in half Kralingen een stoplichtensysteem moest optuigen om de studentenoverlast tegen te gaan. Daarnaast moeten we niet vergeten dat een rijk nachtleven een grote bijdrage levert aan de Rotterdamse economie, ook eventjes als kanttekening op de € 15 miljoen die het ook kost aan handhaving, maar het levert ook heel veel op. Met inkomsten vanuit toerisme, werkgelegenheid en bezoekers uit andere delen van het land die hier hun geld komen besteden. Ter vergelijking, de clubscene in Berlijn, ik zal het u eventjes vertellen, leverde de stad in 2018 € 1,5 miljard op. Dat is ongelooflijk veel geld. Voorzitter, de fractie van Volt is blij met het uitvoeringsplan en ook complimenten aan de wethouder, de betrokken ambtenaren en specifiek ook mevrouw Walgenbach die een fantastische bijdrage heeft geleverd in de vorige periode. Met meer ruimte voor nachtvergunningen, geluidjes, verlaatjes en meer ruimte voor ondernemerschap in de nacht. En toch maken we ons zorgen, specifiek over één punt. Er is in het verleden een onderzoek gedaan vanuit het Risbo, Een uurtje langer, heet het onderzoek. En daar werd op gewezen dat ook nachtvergunningen een beleggingsobject kunnen zijn, dus gekoppeld aan een pand en niet aan een exploitant. Dat kan ertoe leiden dat je een nachtvergunning hebt en vervolgens het pand verkoopt. Dat kan ertoe leiden dat iemand niet kiest voor ondernemerschap maar vooral voor het verkopen van het pand. Dat willen we niet, we willen graag dat daar iets aan gaat gebeuren en daarom dienen we de motie 'Nachtvergunningen zijn voor de nacht' in. Daarnaast zien we ook nu in de stad dat die delen waar creatieve ondernemers zijn opgestaan en gebieden hebben doorontwikkeld deels verdwijnen. Denk aan het Schiekadeblok, het Vierhavengebied, waar het uitgaansleven moet plaatsmaken voor megaprojecten. De fractie van Volt zou graag zien dat het college samen met creatief ondernemers actief op zoek gaat naar geschikte of nog beter, iets minder geschikte plekken waar we – en ik citeer de motie die Jules Deelder in 2014 indiende in deze gemeenteraad – "de dingen een beetje meer weetjewel op zijn beloop kunnen laten". Ik denk dat dat belangrijk is in deze stad. Tot slot voorzitter, ook wij hebben begrip voor balans, en het woord balans wordt hier vaak gebruikt. De balans tussen rust en reuring. En ook wij hebben begrip voor het verschijnsel overlast en ook wij willen dat dat beperkt wordt en ook wij zien dat dat vervelend is voor veel Rotterdammers. Wij zijn echter, alles overwegende, van mening dat dit uitvoeringsplan juist bijdraagt aan een betere balans. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). De heer Kind heeft de volgende motie ingediend.

Motie 29. Nachtvergunningen zijn voor de nacht

"De Gemeente Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van het agendapunt 7.1 Horecabeleid;

constaterende dat:

- het college streeft naar een uitbreiding van minimaal tien 24-uursvergunningen;
- 24-uursvergunningen bedoeld zijn ondernemerschap in het nachtleven te stimuleren en de nacht levendiger te maken;
- 24-uursvergunningen voor horeca worden uitgegeven op adres, niet op de exploitant op het adres;
- 24-uursvergunningen voor onbepaalde tijd worden uitgegeven;

overwegende dat:

- 24-uurs vergunningen een financiële waarde vertegenwoordigen voor pandeigenaren;
- hierdoor een prikkel kan ontstaan om een vergunning los te koppelen van exploitatie en ondernemerschap in de nacht;
- het onwenselijk is dat gemeentelijke vergunningen als beleggingsobject gebruikt worden;

- het RISBO in het rapport 'uurtje langer' de volgende aanbeveling heeft gedaan: "denk na over manieren waarop een 24-uursvergunning minder waard wordt";
- deze aanbeveling niet is meegenomen in het uitvoeringsplan horeca;

verzoekt het college:

- te onderzoeken of en op welke manieren een 24-uursvergunning minder waard kan worden en daadwerkelijk kan bijdragen aan een levendigere nacht en niet wordt gebruikt als beleggingsobject;
- over de uitkomsten hiervan terug te koppelen aan de gemeenteraad van Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Dan geef ik nu als eerste het woord aan de wethouder. O, er zijn nog sprekers. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Dank voorzitter. Ja, de ontmoetingsplekken zoals winkelstraten, restaurants en uitgaansplekken zijn de sociale aderen van onze stad. Het is de plek waar wij elkaar ontmoeten en dat random praatje met de ander maken. En de strijd om ruimte is niet nieuw. Van wie is de stad? Hoe delen we de ruimte met elkaar? En wie krijgt hoeveel van welk deel van de stad? Het college wil verruiming van de terrassen bij de Oude Haven en verruiming van de openingstijden in de nachtcafés. Wij geloven in een bruisende stad en willen daar ook ruimte en aandacht voor geven. Maar daar is wel visie voor nodig en geen gewone botte bijl. Een verruiming van stoepen en sluitingstijden zoals die voorligt, daar is de PvdA het niet mee eens. Dit is geen beleid voor een beter bruisende stad. Wij zijn wel benieuwd hoe het college dit dan ziet. Hoe een uur langer en meer stoeptegels gaat bijdragen aan meer bruis in de stad? En wat we hier zien is een kleine groep, een selectie van het uitgaanspubliek en een handjevol ondernemers die de ruimte claimt van een aanzienlijk en mooi deel in onze stad. Maar we moeten ook oog hebben voor andere Rotterdammers die ook deze ruimte willen delen. En de vraag is: wat gebeurt hier eigenlijk, met name in dat stuk in de Oude Haven? Bewoners en wijkraden hebben zich luid en duidelijk hierover uitgesproken. En toch zien we dubbele geluiden vanuit één college. De vraag is niet alleen: van wie is de publieke ruimte, maar wie bepaalt dit eigenlijk? En wat heeft het college hierop te zeggen? Een bruisende horeca heeft ook te maken met toegankelijkheid en een gezonde balans tussen de omzet van de club en de nachtrust van de burens. Hoe wij onze stad inrichten vinden wij belangrijker dan tot hoe laat de hut open is. En het is ook niet gek dat mensen in de buurt zich verzetten tegen dit besluit. Salim slaapt nu al op de bank zonder verruiming van de openingstijden omdat hij in zijn slaapkamer wakker wordt gehouden door schreeuwend uitgaanspubliek. En Arja moet nu al, zonder verruiming van de terrassen, met haar scooter zes keer steken om langs een terras te komen. De PvdA stemt dus tegen dit plan. Maar daarnaast hebben we wel een motie voor het handhaven op de 1,80meter-regel. Want mensen moeten gewoon het terras langs kunnen zonder belemmering. En als het bij één keer niet goed gaat volgt een waarschuwing, maar bij de tweede keer volgt een bestuurlijke maatregel. Daarvoor dienen wij deze motie in. Dank.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Reitema heeft de volgende motie ingediend.

Motie 30. Een gewaarschuwd café telt voor twee

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van 'Het voorstel tot vaststelling van de Horecakoers en de daarbij behorende kaders ten behoeve van de uitvoering van het Rotterdamse horecabeleid';

constaterende dat:

- horecaondernemers in 2023 weer de mogelijkheid krijgen om vergunningvrij hun terrassen op kades, stoepen en pleinen te verruimen;
- in het horeca-uitvoeringsplan staat dat horecaondernemers worden gewaarschuwd als zij niet aan de 1,80 meter-regel voldoen;
- dit haaks staat op het 'high trust, high penalty'-principe;

overwegende dat:

- veel Rotterdammers hinder ervaren van terrassen die niet aan de 1,80meter-regel voldoen;

verzoekt het college om:

- bij de handhaving van de 1,80meter-regel het principe te hanteren dat een gewaarschuwd horecaondernemer voor twee telt en na een waarschuwing een passende maatregel op te leggen om herhaling tegen te gaan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema en R.T.J. van der Velden

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Ik geef het woord aan de heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Dank u wel voorzitter. Er is ontzettend veel over dit onderwerp gesproken, zeker ook in de commissie. Er zijn ook heel veel mensen langsgekomen en mijn collega Just Hovens Greve heeft daar ook namens de SP het een en ander gezegd. De SP heeft in het verleden nog wel actie gevoerd tegen de vertrutting van de stad, met bierviltjes in het centrum, dus we zijn er erg voor dat Rotterdam levendig en bruisend is. Alhoewel elke vergelijking met Parijs of Istanbul natuurlijk volstrekt mank gaat, dus dat moeten we ook niet willen. Het is prima dat er naar mogelijkheden gezocht wordt om de stad levendig en bruisend te houden, maar over het algemeen zijn wij eigenlijk wel een beetje tevreden met zoals het nu is. En veel bewoners geven dat ook aan, het is wel genoeg. We zijn het zat. En sommige mensen vinden dat anderen daarin te ver gaan want die zijn zat, en dat geeft overlast. Dus dat zoeken naar die balans zal eeuwig blijven, maar het is echt niet zo dat Rotterdam saai en ingeslapen is. En dan vinden ze het wel vreemd als de wijkraad en veel bewoners rondom de Oude Haven aangeven dat het daar echt genoeg is. Natuurlijk kunnen daar urinoirs bijgeplaatst worden en dat soort dingen, maar het is echt genoeg. Dus een pas op de plaats is in woonwijken wel aan de orde van de dag. En het is ook vreemd, en we steunen elk initiatief om de wijkraden weer een plek te geven in die horecagebiedsplannen. Ik heb het zelf meegemaakt in Noord. We hebben dat ook heel goed gedaan, met ondernemers, met bewoners en allerlei cafés. Geef die wijkraden gewoon weer wat te zeggen. Daar zijn ze ook voor. Luister heel goed naar de Rotterdammers, is tenminste onze insteek. Het is dus prima dat mevrouw Walgenbach, ik ken haar sinds kort goed, dit initiatief heeft genomen. Allemaal prachtig, maar wij zeggen wel: maak toch ook een beetje pas op de plaats. In dat nachtoverleg kun je altijd kijken waar mogelijkheden zijn. In de Maassilo is veel

meer mogelijk dan in de Witte de Withstraat. Dat spreekt voor zich. Maar geef ook die wijkraden daarin een rol.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mijnheer Coşkun, u heeft een interruptie van mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Dank u wel voorzitter. Ik heb een vraag aan u mijnheer Coşkun. U bent het met mij eens dat Rotterdam ook een vrij jonge stad is, veel jonge mensen. Tegelijkertijd horen we natuurlijk de bewoners ook heel goed aan en de balans. U zegt: genoeg is genoeg. Hoe kijkt u eigenlijk naar de jonge mensen in deze stad, wat is voor hen dan genoeg?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, een goede vraag. Ik heb twee dochters hier grootgebracht en die gingen vaak dan naar 013 of naar Amsterdam of naar allerlei andere festivals. Maar in Rotterdam is daar ook plek voor. Maar niet alleen jonge mensen willen wel eens uitgaan, ik als oudere jongere wil af en toe ook nog wel eens laat op stap zijn. Maar tegelijkertijd, dat kunt u niet helpen, dat kan ik niet helpen, zijn mensen ook zoogdieren en we zijn natuurlijk toch ook een beetje gebonden aan het dag-en-nachtritme, want anders is het slecht voor je gezondheid. Af en toe uit de band springen is prima, af en toe een feestje van de burens, dat de burens waarschuwen: zaterdag heb ik een feestje, dat is prima. Maar elke nacht, en elke nacht doorzakken is echt niet goed voor je gezondheid, ook niet voor jongeren en ook niet voor ouderen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Dat klopt. Dank u wel voorzitter. Ik ben het met u eens dat elke nacht doorzakken niet goed is voor de gezondheid dus dat doen we ook niet, want de jongeren die willen natuurlijk ook gewoon hard meewerken aan het arbeidsleven. Maar ik hoor u zeggen: uitgaan naar Amsterdam. Is het niet zo dat we ook een taak en een rol hebben als college of als raad om ook de jongeren hier in de stad ruimte te geven en niet alleen de jongeren, ruimte te geven om uit te kunnen gaan en gebruik te maken van die nacht?

De heer **COŞKUN** (sp). Ja natuurlijk, deze discussie komt gewoon elke raad terug. De Ted Walgenbachs van deze stad komen iedere keer weer terug en dan komt er weer iemand anders die hetzelfde komt bepleiten. Dus prima dit voorstel, prima dat jongeren op de deur kloppen. Maar wij vinden het eigenlijk wel genoeg zo, zeker op plekken als de Oude Haven, als zo'n wijkraad, als er honderden bewoners komen inspreken, dan moet je daarnaar luisteren. We moeten echt veel meer naar de Rotterdammers luisteren, vinden wij als SP. Want er moet ook nog gewerkt worden. Als u om u heen kijkt, al die mensen die aan het werk zijn, ook vroeger, ook tegenwoordig moet er nog echt gewerkt worden voor de kost, om 's avonds te kunnen uitgaan, is het eigenlijk wel genoeg zoals het nu is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mijnheer Coşkun, u heeft een interruptie van de heer Kind.

De heer **KIND** (volt). Ja, een kleine correctie. U haalt volgens mij twee Rotterdammers die een belangrijke bijdrage leveren aan de nacht, door elkaar. Het is Ted Langenbach en Elene Walgenbach. En u zei Ted Walgenbach.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, sorry. Nee, ik ken ze allebei, dus het is goed dat u mij daarop corrigeert. Maar het gaat echt niet alleen om de jongeren, ook ouderen hebben behoefte aan uitgaan. Maar ook jongeren hebben behoefte aan nachtrust om goed te kunnen werken. Dus wij vinden echt die uitbreiding en zeker in de woonwijken als Oude Haven en ook in andere delen van het centrum, daar is het gewoon genoeg. Voorzitter, ik had nog wel een vraagje, misschien dat de wethouder dat kan doen of de burgemeester. De zwarte lijst, waar collega De Waard voor pleitte, er is hier vaak ook discussie geweest of dat niet... er is ook ander deurbeleid waarbij mensen, daar hebben we ook allerlei, niet racisme, eigenrichting, willekeur ligt snel op de loer. Mensen die vervelend zijn moet je buiten kunnen zetten, maar aan de andere kant moet je niet zomaar mensen op een zwarte lijst kunnen zetten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mijnheer De Waard.

De heer **DE WAARD** (lr). Dank u wel voorzitter. Misschien ben ik nog helemaal niet duidelijk geweest, dus ik wil het best nog wel een keer herhalen voor u mijnheer Coşkun, maar het is zeer zeker niet de bedoeling om met een bepaald beleid mensen uit te sluiten. Wat ik ook heb aangegeven is dat we diverse soorten ondernemers hebben, diverse soorten bezoekers, diverse soorten deurposten. Nee dat is geen deurpost, hoe noem je dat, zo'n deurwachter, zo'n mijnheer die dat beveiligd, het is gewoon een uitsmijter. Zonder ham en kaas. Maar het is echt gewoon daadwerkelijk de bedoeling om mensen die zich keer op keer misdragen, zich agressief misdragen, gewoon niet meer binnen te laten in een dergelijk etablissement.

De heer **COŞKUN** (sp). Jawel, maar u als horecaondernemer weet als geen ander dat je dat zelf heel goed kan oplossen en bij de meeste horecaondernemers gebeurt dat ook. U spreekt namens de horeca, u zit zelf in de horeca en u weet dat dat in de regel goed wordt opgevangen, dus wat voegt zo'n zwarte lijst daar dan aan toe?

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mijnheer De Waard.

De heer **DE WAARD** (lr). Ik zal daar ook even duidelijk antwoord op geven. Ik zit hier als gemeenteraadslid met ervaring in de horeca, dus ik praat ook als gemeenteraadslid. Natuurlijk heb ik mijn ervaring in de horeca, 100%, en dan vind ik het ook juist enorm fijn om horecaondernemers een extra middel te geven om onverlaten, mensen die zich continu misdragen, een extra wapen te geven om deze te weren, om hun eigen zaak en de sfeer in deze zaak en ook de gasten in deze zaak en de werknemers in deze zaak te beschermen. Dat vind ik belangrijker dan mensen die zich misdragen binnen te laten.

De heer **COŞKUN** (sp). We gaan horen wat de burgemeester en het college hiervan vinden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Vlasblom, u heeft een interruptie op de heer De Waard.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Ja, om toe te voegen aan mijn collega Coşkun, is dat ik denk, ik heb zelf een tijdje bij de deur gestaan bij BAR en wij deden dat al. Wij hadden deurbeleid en wij hadden al een zwarte lijst van mensen die zich constant misdroegen, dus je voegt hier niets mee toe. Helemaal niets. Want elke horecagelegenheid kan dit al bepalen op het moment dat mensen zich misdragen, om zo ook de medewerkers te beschermen. Dus ik snap niet zo goed waarom we dit vanuit de raad ook nog extra moeten regelen. Ik zie de noodzaak gewoon niet.

De **VOORZITTER**. Mijnheer De Waard.

De heer **DE WAARD** (lr). Natuurlijk vind ik het ook hartstikke fijn om u antwoord te geven mevrouw Vlasblom via de voorzitter. Het is juist de bedoeling dat ondernemers ook met elkaar kunnen communiceren, van: hé, dit is een lijst waarop mensen staan die zich wanstaltig hebben gedragen in mijn zaak en die geven we gewoon een ontzegging Rotterdam-breed. Punt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Ja, en daar vind ik toch wel een beetje dat het schuurt, want op het moment dat je elke keer om 3.00 uur 's nachts de nachtclub in komt strompelen en daar je constant misdraagt, is het op zich wel logisch dat je daar op een zwarte lijst terecht komt. Maar als je om 16.00 uur 's middags je netjes gedraagt in de kroeg, waarom zou je dan op dezelfde zwarte lijst moeten staan? Eerlijke kansen toch? Op het moment dat je je ergens gewoon goed gedraagt mag je daar gewoon blijven komen. En als je dan een nacht je slecht gedraagt, dan moet je daar wegblijven. En daar zorgt het deurpersoneel ook voor.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mijnheer De Waard.

De heer **DE WAARD** (lr). Ik vind het een heel rare vergelijking die u trekt, mevrouw Vlasblom via de voorzitter. Want als u zoveel jaren ervaring heeft in de horeca weet u ook dat de status van mensen heel anders is overdag om 16.00 uur met een bak koffie dan 's nachts om 3.00 uur. En het is natuurlijk ook gewoon het afschrik effect: hé, ik moet me echt wel blijven gedragen, ongeacht één bakkie of twintig bakkies. Nee, je hebt je gewoon te gedragen. Wanstaltig gedrag, agressief gedrag, intimiderend gedrag, het gaat er gewoon niet door.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Ja, dank u voorzitter. Ik denk dat het juist een heel goede vergelijking is, omdat je Rotterdam-breed mensen wil gaan weigeren terwijl ze zich op sommige plekken wel gewoon goed gedragen. Dus laten we gewoon, laten we niet extra druk leggen op ondernemers, laten we niet nog extra bemoeien met wat mensen al heel goed zelf kunnen daar in de sector. Wat u zelf ook vast goed weet via u voorzitter. En laten we dit gewoon lekker niet doen, want het voorkomt ook eventuele discriminatie aan de deur.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). De heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (lr). Dank u wel voorzitter. Kijk, en de enige persoon die momenteel het woordje discriminatie in de mond neemt bent u zelf, mevrouw Vlasblom via de voorzitter. Dat vind ik dus ook eigenlijk een beetje vreemd. Ik heb dat woord ook helemaal niet in de mond genomen. Wat ik zelf belangrijk vind is de veiligheid van de mensen, de veiligheid in de uitgaansgelegenheden, de veiligheid voor de ondernemers. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Ja, dan vind ik het erg jammer dat u niet naar mijn collega Coşkun heeft geluisterd, want volgens mij noemde hij net racisme en dat is een vorm van discriminatie, dus dan weet u dat.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). De heer De Waard.

De here **DE WAARD** (lr). Ik heb perfect naar mijn collega Theo Coşkun geluisterd en ik ben het ook zeker deels met hem eens. Maar ik bedoel, als jullie mijn motie niet begrijpen dan maakt dat ook niet uit. En daarnaast hoeven we het ook zeker niet eens te zijn hè mevrouw Vlasblom via de voorzitter. Sterker nog, ik weet zeker dat we het niet eens zijn.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, toch nog een vraag over de lijst, aangezien het er toch over gaat. Ik vroeg me namelijk af of het mogelijk zou zijn om in de motie er iets bij te zetten dat er wel een soort van borg is dat we discriminatie en racisme wel willen voorkomen. Dus dat er wel rekening mee gehouden wordt. En wat ik ook wel mis in de motie, want de PvdA twijfelt nog wat we gaan doen, want hier staat dat jullie het gesprek aan willen gaan met Koninklijke Horeca Nederland. Is het ook mogelijk om het gesprek ook met de ondernemers zelf en het barpersoneel en de betrokkenen zelf aan te gaan, om die ook te betrekken? Dus als die twee punten meegenomen zouden kunnen worden, wellicht dat wij dan misschien voor gaan stemmen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). De heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (lr). Ik wil deze zo meteen heel graag met u bespreken onder het genot van een bak koffie. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Dank u wel voorzitter. Goed om dat te bespreken, maar ik heb eigenlijk een vraag aan mevrouw Reitema. Racisme en discriminatie, om dat in de motie te borgen, hoe ziet u dat dan voor zich? Want we weten natuurlijk allemaal dat dit een probleem is waar we al jaren mee aan de slag gaan. En om dit op deze manier te borgen, ik vraag me dan af, zeker u met de verschillende debatten die we samen hebben gevoerd in de commissies, hoe ziet u dat dan voor zich?

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, het gebeurt nu natuurlijk al dat mensen geweerd worden van bars. Er is natuurlijk al sociale hygiëne. We hebben het net ook van BIJ1 gehoord, dat het ook de ervaring is van huidige securitymensen aan de deur. Maar anderzijds begrijp ik ook wel dat het gewoon echt heel vervelend is als mensen keer op keer overlast veroorzaken. Dus ik zit te denken, ik weet ook niet wat de oplossing is, maar ik zou wel die borg willen meenemen, want dat is wel een voorwaarde. Hoe je dat moet doen, dat durf ik niet te zeggen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Dus een zwarte lijst om te borgen dat er aan de poort niet wordt gediscrimineerd of racisme wordt uitgesloten. Dat is voor u een acceptabele manier om deze motie op deze wijze te ondersteunen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, één, ik zou niet het woord zwarte lijst willen gebruiken. Klopt, daar heb ik dus ook al een opmerking over gemaakt. Nee, ik zou het ook niet weten. Maar is mevrouw Nunnely het wel met ons eens dat de overlast die wel veroorzaakt wordt en de

mensen die dit stelselmatig doen, dat daar wel ruimte voor moet zijn om die op voorhand te weren van clubs?

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja, ik kom ook in het onderwijs waar soms studenten lastig zijn, maar die gaan we ook niet weren, dus ik ben eigenlijk meer voor het goede gesprek en dat ondernemers en bezoekers op die manier kijken hoe we dat kunnen oplossen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, ik vind het recht op onderwijs en de nachthoreca niet een heel goede vergelijking, maar ik geef ook aan dat ik er niet zeker van ben, want het is zeker een grote twijfel. En als ik daar niet van overtuigd word hoe dat dan geborgd zou kunnen worden, dan zul je dat ook zien in ons stemgedrag.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). De heer Oostdijk, aan u het woord.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Ja, we hebben via u een vraag aan de indiener van de motie van de zwarte lijst. Het opvoeren op die zwarte lijst wordt nu heel erg zwaar aangezet. Ik neem aan dat er ook rekening gehouden wordt met het afvoeren uiteindelijk een keer van die zwarte lijst. Dus ik weet niet of ik via u een vraag kan stellen aan de indiener.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mijnheer De Waard.

De heer **DE WAARD** (lr). Dank u wel voorzitter. Laat ik ook even één ding heel duidelijk zeggen, want het is natuurlijk wel zo: deze motie vraagt niet direct om een zwarte lijst. En de bewoording van zwarte lijst is misschien ook niet per se enorm slim. Maar laat ik het wel even zo zeggen, deze motie vraagt concreet om het gesprek aan te gaan met Koninklijke Horeca Nederland afdeling Rotterdam om ook samen met de ondernemers in gesprek te gaan: is het wenselijk, is er draagvlak voor, is het werkbaar, gaat het werkbaar worden? En mocht dit inderdaad zo zijn, dan kunnen we eventueel vervolgstappen nemen. Hoe lang dan deze lijst, we zouden het misschien een banlijst kunnen noemen of zo, geen idee, maar misschien kunnen we dan in de vergunningsaanvraag daar ook een tijdstermijn aan gaan hangen natuurlijk, maar dat ligt nog enorm ver in de toekomst. Eerst moeten er nog bepaalde gesprekken gevoerd worden, van: wat wil een ondernemer, wat wil een Koninklijke Horeca Nederland, afdeling Rotterdam. Hoe gaan we dat vormgeven? Maar wel in samenspraak.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Geen sprekers meer vanuit de raad? Er is toch nog een spreker uit de raad. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank voorzitter, ik wil alleen even heel snel twee moties indienen die gewisseld moeten worden. De ene is het gesprek met bewoners, horecaondernemers faciliteren, daar hebben we wat ondertekenaars bij en samenwerken vinden we altijd leuk. En het andere is 'Oude Haven is behouden haven'. Daar hebben we in het dictum toegevoegd: het gangenstelsel voor de kubuswoningen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Dank u wel mevrouw Morkoç. Er is dus een inhoudelijke wijziging in één motie en een aanpassing van de ondertekening in de andere motie.

Mevrouw Morkoç heeft de volgende moties ingediend.

Motie 8. Het gesprek met bewoners en horecaondernemers faciliteren

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 7.1 Horecabeleid;

constaterende dat:

- na ons gesprek met Rotterdammers in de Oude Haven wij hebben gehoord dat zowel bewoners als ondernemers aangegeven hebben het te waarderen om met elkaar in gesprek te gaan;
- de laatste keer dat een gezamenlijk gesprek plaatsgevonden heeft anderhalve jaar geleden is;

overwegende dat:

- begrip voor elkaars situatie voortvloeit uit het luisteren naar elkaar;
- voor de corona pandemie er al gesprekken hebben plaatsgevonden tussen horeca ondernemers en bewoners in de Oude Haven en dat deze kunnen worden doorgezet;

verzoekt het college:

- op verzoek van ondernemers en bewoners gesprekken te faciliteren tussen bewoners en ondernemers in de Oude Haven waarin zij beiden hun zorgen kunnen uiten en samen tot oplossingen kunnen komen;
- na een jaar te evalueren over deze gesprekken en indien gewenst te intensiveren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, T.J. Vonk, D.A. van Groningen, E. Rehim Zadeh en J.M.D. de Waard

Motie 10A. Oude Haven is in behouden haven

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 7.1 Horecabeleid;

constaterende dat:

- het college voornemens is om de sluitingstijd van avondhoreca te verlaten van 2:00 naar 3:00;
- de huizen in de Oude Haven slecht geïsoleerd zijn en bewoners daardoor veel overlast ervaren van horecabezoekers;
- er door de opzet van de Oude Haven en de kubuswoningen veel plekken zijn waar mensen wildplassen, kotsen, of afval achterlaten;

overwegende dat:

- het van belang van inwoners en ondernemers zorgvuldig moet worden afgewogen;
- de zorgen van bewoners van de Oude Haven moeten worden gehoord;

verzoekt het college:

- de inzet van horecastewards in de Oude Haven en het gangenstelsel van de kubuswoningen te vergroten zodat horecapubliek actief aangesproken wordt op hun gedrag;
- bij te houden of het inzetten van horecastewards effect heeft op het aantal overlastmeldingen in de Oude Haven;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb ook nog een aanpassing met ondertekenaars van mijn moties. Dus die wil ik ook op deze manier bij u indienen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Nunnely, begrijp ik goed dat er geen inhoudelijke wijzigingen zijn maar alleen ondertekenaars? Dank u wel. Mevrouw Nunnely heeft de volgende moties ingediend.

Motie 26. Van escaleren naar isoleren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 7.1 Horecabeleid;

constaterende dat:

- in het coalitieakkoord is afgesproken te streven naar 10 extra 24-uursvergunningen voor de nachthoreca;

overwegende dat:

- Rotterdam jong en aantrekkelijk dient te blijven voor bezoekers en bewoners;
- horecaondernemers veel veiligheids- en isolatiemaatregelen dienen te treffen om in aanmerking te komen voor een 24-uursvergunning;
- veel klachten van bewoners/omwonenden voorkomen kunnen worden als er meer maatregelen getroffen worden rondom geluidsoverlast;

verzoekt het college:

- de mogelijkheden voor een revolverend fonds te onderzoeken naar Berlijns model, ter bevordering van geluidsisolatie voor ondernemers en bewoners;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely, D.A. van Groningen, E. Rehim Zadeh en M.M. Vlasblom

Motie 27. Stadscampagne Horeca Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 7.1 Horecabeleid;

constaterende dat:

- Rotterdam meer dan 200.000 kinderen en jongeren telt jonger dan 27 jaar;
- het coalitieakkoord stelt dat een divers aanbod van horecagelegenheden, nachtcultuur en festivals van essentieel belang is voor een bruisende en levendige stad;
- in het coalitieakkoord is afgesproken te streven naar 10 extra 24-uursvergunningen voor de nachthoreca;

overwegende dat:

- Rotterdam jong en aantrekkelijk dient te blijven voor bezoekers en bewoners;
- horecaondernemers en kartrekkers voor de nachtcultuur actief en vooraf meegenomen dienen te worden bij de nieuwe plannen uit het horecabeleid;
- uitgaan in Rotterdam voor iedereen veilig hoort te zijn en bezoekers en ondernemers hierin een gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen;

verzoekt het college:

- met een doeltreffende stadscampagne te komen die verschillende/diverse ondernemers aanspreekt om Rotterdam weer op de kaart te zetten in het nachtleven;
- daarnaast aandacht te besteden aan veiligheid in de stadscampagne middels creatieve samenwerkingsverbanden, denk bijvoorbeeld aan QR-stickers op wc's en de 'Angel shot met limoen of ijs' of 'Ask for Angela';
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely, E. Rehim Zadeh, D.A. van Groningen en M.M. Vlasblom

Motie 28. Eerst proberen dan forceren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 7.1 Horecabeleid;

constaterende dat:

- het college/burgemeester voornemens is het horecagebied in de Oude Haven uit te zonderen van het verlengen van de sluitingstijden;

overwegende dat:

- D66 Rotterdam in vorige moties heeft gevraagd om meer maatwerk én levendigheid in de horeca;
- het aantal klachten bij de Oude Haven niet substantieel groter is dan gebieden als de Witte de Withstraat of Stadhuisplein;

verzoekt het college:

- nog niet te starten met de uitzonderingsregel voor de Oude Haven en alle gebieden bij aanvang van het uitvoeringsplan gelijk te behandelen om willekeur te voorkomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely, D.A. van Groningen, E. Rehim Zadeh, J.M.D. de Waard, A.R. Oostdijk en M.M. Vlasblom

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Ik zie nu zeker weten geen reactie meer vanuit de raad. Dan geef ik nu het woord aan het college. Wethouder Simons, aan u het woord.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Dank u voorzitter. De vergadering begon met de toelichting van mevrouw Nunnely op haar initiatiefvoorstel. En ik moet eerlijk zeggen: wat vond ik dat een inspirerend, motiverend verhaal. Ik werd er echt blij van. Groter kon het contrast niet zijn dat daarna raadslid Vonk, of moet ik dominee Vonk zeggen, hel en

verdoemenis preekte. En als we het over de hel hebben, waar hebben we het dan over? Dat heeft Dante in 'De goddelijke komedie' heel erg goed beschreven. En even vrij vertaald, allen die verder komen, laat alle hoop varen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja voorzitter, ik heb een punt van orde.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Als u een punt van orde heeft zetten we even de tijd stil en luisteren we naar uw punt.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Dank u wel. Ik ben voor alles wat de wethouder wil zeggen, maar ik vind de manier waarop hier nu afgeschilderd wordt aan de ene kant mevrouw Nunnely en aan de andere kant de heer Vonk, not done. En ik vind dat we daar ook echt voor moeten waken. Ieder heeft zijn recht op zijn eigen mening, op zijn eigen gevoel, op zijn eigen achtergrond. En om op die wijze nu de heer Vonk weg te zetten vind ik echt tekortdoen aan het debat.

De **VOORZITTER**. Ja, mijnheer Vonk, aan u het woord.

De heer **VONK** (cu). Ja voorzitter, niet zozeer van de orde. Natuurlijk raakt het me een beetje, maar wat ik belangrijker vind, ik noemde inderdaad de hel. En dat komt, de enige reden is, omdat de bewoners dat noemden in hun bijdrage. En u kunt nu wel verwijzen naar Dante, maar u zou beter kunnen verwijzen naar de sprekers die precies dat woord gebruikten.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, kijk, ik voel mij vrij om te reageren op wat u naar voren brengt. Ik ben niet degene die de hel, de vergelijking van ons uitvoeringsprogramma met de hel naar voren brengt. Dat is toch echt geacht raadslid Vonk. Dus ja, ik vind dat ik daar dan wel op moet reageren. Een derde punt wil ik ook nog even maken, wat ik van mevrouw Van Groningen hoorde, ik moet nu even opletten, want kan ik dit wel zeggen. Maar mevrouw Van Groningen gaf volgens mij een belangrijk punt aan en dat is namelijk vertrouwen. En ik vroeg me wel een beetje af, want ik vind dat ook. Vertrouwen aan ondernemers, vertrouwen aan Rotterdammers en ook vertrouwen dat ze er soms onderling best wel eens uit kunnen komen zonder onze bemoeienis. Dan vraag ik me wel af of meer dan dertig moties nu dat blijken van vertrouwen zijn. En dan moet ik aan de heer Kind denken, want die citeerde nog Deelder, met soms de dingen een beetje op zijn beloop laten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Ja, wethouder, sorry, ik zocht naar een punt.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Nee, ik moest nog even, ik had het over de dingen op zijn beloop laten, in deze zin: als we aan de vooravond staan van een stukje nieuwe beleid, dat je misschien dingen eens een kans moet geven en niet proberen hier vanuit deze zaal alles op elk punt dicht te timmeren. Dus deze punten wilde ik even meegeven naar aanleiding van uw mooie betogen, positief, wat negatiever of die kwalificaties laat ik graag aan u over. Maar nogmaals, door mevrouw Nunnely, ik vond het echt oprecht gewoon een heel mooie inspirerende toelichting op uw initiatiefvoorstel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). U had een interruptie van de heer Kind. Mijnheer Kind, aan u het woord.

De heer **KIND** (volt). Ja, de beschouwing is oké, maar ik denk wel dat we er snel overheen zijn gegaan. Het is een punt van orde. Ik wens wel dat we hier aangesproken worden als raadsleden en volksvertegenwoordigers en ik vind het eigenlijk niet kunnen dat iemand wordt aangesproken als dominee, want we zitten hier niet als dominee maar als volksvertegenwoordigers. Dus toch de vraag om dat terug te nemen. Voor de rest ben ik het grotendeels natuurlijk met de heer Simons eens.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Volgens mij heb ik net gezegd, raadslid Vonk, of moet ik zeggen: dominee, naar aanleiding van zijn bijdrage? Want hel en verdoemenis preken, dat past in de protestantse traditie van de dominee die die mensen toespreekt. Dus ik spreek gewoon het raadslid aan als raadslid en daarna reageer ik op zijn woorden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). De heer Kind.

De heer **KIND** (volt). Dan is het misschien een kwestie van smaak, maar dit soort insinuaties, want dat zijn het nu ook en u verdedigt het nu ook een beetje als een soort insinuatie, of moet ik nu beter zeggen. Het zou niet mijn smaak zijn en ik zou het ook niet zo gedaan hebben.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Nou ja, kijk, volgens mij is dominee gewoon een positief begrip. Ik zet daar niemand mee weg. Dat is ook gewoon een onderdeel van onze maatschappij. Zo heb ik het bedoeld. Maar goed, ik ga wel even naar de moties, want de moties, daar gaat het natuurlijk om. 'Een uurtje langer voor de horeca. Hoe werkt het in de praktijk?' Deze motie kan ik omarmen. 'Een drankje aan het water'. Er zijn een aantal moties waarvan het dictum soms voor een deel voor de burgemeester is en een ander deel voor mij en weer een ander deel voor collega Karremans, die ongetwijfeld ook zo even komt. Dus ik zal proberen zo goed mogelijk dat onderscheid te maken, maar als ik me daar af en toe in vergis, dan corrigeert de burgemeester of collega Karremans mij wel, of andersom. Dus 'Het drankje aan het water', deze kan ik omarmen. Het moet natuurlijk wel in samenspraak met bijvoorbeeld het Havenbedrijf als het hun kades betreft. Dan heb ik de motie 'Heb je het al gehoord? Nieuwe horecamaatregelen voor iedereen duidelijk'. Deze motie kan ik ook omarmen. Dan 'Van escaleren naar isoleren'. Die motie kan ik ook omarmen. 'Stadscampagne horeca Rotterdam'. Die kan ik ook omarmen. Over de motie 'Eerst proberen dan forceren' zou ik graag wat willen zeggen, maar dat is aan de burgemeester dus dat laat ik aan de burgemeester. 'Monitor uitvoeringsplan horeca – meten is weten'. Ja, die ontraad ik. We hebben al genoeg bureaucratie. Om nu al een heel bureaucratisch verhaal op te tuigen. Want ik heb liever dat de ambtenaren met het meetlint en de decibelmeter de stad in te gaan om te kijken of uw zorgen terecht zijn, dan weer een heel bureaucratisch circus op te tuigen waar we hier weer met zijn allen gezellig over gaan praten, maar buiten niks oplost.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). U heeft een interruptie van de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja, daar zou ik graag op willen reageren met een vraag. Want we gaan ook één keer per jaar kijken of het plan moet worden aangepast. Dat moet dan op grond van iets, want anders weet je ook niet of je het plan wel of niet moet aanpassen. Die grond, het

lijkt me logisch dat dat is met een stuk informatie naar de raad. Dat zou je ook een monitor kunnen noemen. Bent u het niet met mij eens dat dat dan gewoon nodig is en dat dat niets met extra bureaucratie te maken heeft?

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Nou kijk, die informatie is er namelijk al. Dat zal ik ook bij andere moties zeggen. De informatie is bij de DCMR, is bij de politie, bij de gemeente. Daar gaan we beter over communiceren. Dus het is natuurlijk maar de vraag wat we monitoren. Misschien monitoren we wel alleen maar vreugde en geluk, dus we weten van tevoren, we zitten er bovenop, er zijn al zoveel regels, dus er wordt van alles al bijgehouden. Dus ik wil hier gewoon wat terughoudend in zijn. Daarom ga ik deze motie niet omarmen, sterker nog, ik ontraad hem.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mijnheer Vonk, aan u het woord.

De heer **VONK** (cu). Maar zegt u dan dat u eigenlijk de facto de raad liever buitenspel houdt, want die informatie is er wel, maar die komt niet per se naar ons toe. Dat is wat u zegt, dus wij staan dan eigenlijk op een informatieachterstand.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Nee hoor, want u bent altijd aan zet, ook in dezen en we hebben gewoon het Horeca-uitvoeringsplan. Dat biedt de gelegenheid om elk jaar dat te bespreken. Als u dat wilt bespreken moet ik natuurlijk de gevraagde informatie aan u leveren en dat zal ik ook doen. Ik zeg gewoon, ik heb me er natuurlijk ook in verdiept, heel veel informatie is gewoon al beschikbaar, maar misschien allemaal wat versnipperd nog. We proberen daar qua communicatie, daar hebben we net een motie over behandeld, gewoon dat beter voor het voetlicht te brengen, dus in mijn ogen is er nu op dit moment nog geen actie nodig. Mooier kan ik het niet maken en ik kan het ook niet beter uitleggen, dus dit is mijn antwoord op uw motie.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dan concludeer ik dus dat u zegt, ik ga ervoor zorgen dat elke keer dat dit wordt besproken ik die informatie verzamel die er al is, op al die punten die dit plan behelst en die aanbied aan de raad zodat de raad een afweging kan maken bij het beoordelen van het plan. Dat is wat u dan zegt. In feite zegt u dus: ik stuur elk jaar eigenlijk al een monitor.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Nee, dat is niet wat ik zeg, dat is hoe u het beleeft. Ik zeg: we hebben een uitvoeringsplan, en als dat wordt aangenomen dan heeft de raad gewoon elk jaar de gelegenheid om daar wat van te vinden. Het hoeft niet natuurlijk hè. En als we dat gaan bespreken, dan moet de juiste informatie natuurlijk gepresenteerd worden. Dus dat gaat al gebeuren. Die informatie is gewoon aanwezig in het ambtelijk apparaat, dus daar hoeven we van tevoren niet weer een monitor voor af te spreken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank voorzitter, ik wilde de heer Vonk er toch op wijzen dat wij als raadsleden altijd het recht hebben om informatie op te vragen, zoals wij ook hebben gedaan met onze technische vragen om bijvoorbeeld van de DCMR de gegevens te

krijgen en ook van de politie. En als je dat doet, dan krijgt u dat gewoon, dus volgens mij hebben we dan een hartstikke goed werkend systeem en de wethouder zorgt dat wij dat tijdig hebben.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, dat was ook precies wat wij met deze motie vroegen en tot onze verbazing raadt dan de wethouder het af. Dus het had heel mooi geweest als we dat nu al generiek hadden kunnen afspreken. Dan hoeven we namelijk niet op het moment dat het aan de orde is al die informatie ad hoc te gaan opvragen. Dat is toch veel eleganter?

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Nou, ik zou het fijn vinden als wij onze tijd, geld en middelen effectief inzetten en om allerlei monitoren en extra bureaucratie in te stellen lijkt me niet nodig omdat we het instrument al hebben van technische vragen en daarmee alle informatie kunnen opvragen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, het gaat hier ook om de bewoners. Zij moeten ook iets in handen hebben om op terug te kunnen vallen, dus die metingen zijn gewoon ontzettend belangrijk.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank. Die metingen worden gewoon netjes gedaan. Want op het moment dat er een klacht is dan kan de DCMR meten. Bij de politie worden gegevens verzameld. Dus die gegevens zijn er en die kunnen we volgens mij met z'n allen steeds opvragen en daarmee hebben we die monitor helder.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Is het niet gewoon veel netter als de wethouder dat gewoon periodiek naar ons stuurt. Daar gaat het gewoon over. Waar hebben we het eigenlijk over?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ik heb geen nieuwe vragen gehoord en de vraag heb ik nu al drie keer beantwoord, dus dat lijkt mij voldoende. Motie 'Bewonersbutler voor horecazaken', ontraden. Motie 'Ruimte voor horeca, wijkraad aan zet'. Nou, de afgelopen drie jaar hebben heel veel partijen juist gewoon de wijkraad bedacht zoals die is. We zitten nu midden in een evaluatie en nog belangrijker, we staan ook aan de vooravond om de wijkakkoorden te gaan behandelen, dus dit is ook voorbarig, want de wijkraden weten echt wel wat ze belangrijk vinden. Als zij dit punt belangrijk vinden, zullen ze dat ook in hun akkoord zetten, dus ontraden. Motie 'De horeca is een warme plek in alle opzichten'. Nou, dat vind ik nu eens echt een mooie, sympathieke motie mijnheer Vonk, dus mijn advies is om deze te omarmen. Ja, dan krijgen we nog een amendement, 'Van terrasverwarming naar warmtedeken'. Ontraden in het kader van de betutteling. Die ondernemers zijn goed wel in staat, zeker gezien de hoge energierekening, om de juiste afweging te maken om voor een deken of iets anders te kiezen. We hebben ook te maken met concurrentie van omliggende gemeenten, dus we willen dat niet van bovenaf afdwingen. Wij gaan er ook van uit dat ook

de ondernemers zich daar ook erg van bewust zijn. En ik wil u nog even wijzen op een uitspraak van de Raad van State van een vergelijkbaar voorstel in Amsterdam. En die heeft gezegd, een uitspraak uit 2011, dat dit niet des APV's is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank voorzitter. Ik ben heel erg benieuwd of de wethouder klimaatmaatregelen vanuit de gemeente nu betutteling noemt.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Volgens mij hebben we het nu over het horecaplan, uitvoeringsplan om correct te zijn. Een andere keer gaan we over klimaatmaatregelen praten. En kijk, dan kom ik ook weer terug op het vertrouwen, vertrouwen in ondernemers. Ik heb gisteravond nog bij Ondernemend 010 met een hele zaal, een aantal van u waren er ook, met ondernemers gesproken. En daar was ook één opmerking die ik maakte: ondernemers zijn een onderdeel van de oplossing. En ik gun ze ook graag het vertrouwen en ik heb daar ook alle vertrouwen in. Maar niet alle ondernemers tegelijk van bovenaf opgelegd. Want ook de ene ondernemer denkt: ik wil het wel doen maar ik kan nauwelijks mijn rekeningen betalen dus ik wacht nog even met deze investering. En een andere ondernemer zegt, die heeft het al gedaan. Dus in dat opzicht gaat het ook over vertrouwen in onze Rotterdamse ondernemers, MKB, horecamensen. Ik heb daar in ieder geval wel vertrouwen in. Dan krijgen we de Partij voor de Dieren, 'Wethouder wordt ervaringsdeskundige'. Nou, ik heb het afgelopen uur heel veel gifjes gehad van scootmobiele die door de stad sjezen. Dus in dat opzicht is het natuurlijk allemaal wel grappig, maar we hebben hier ook uitgebreid over gesproken in de commissie, over de 1,80 meter. Er zijn ook andere moties die we zo zullen omarmen. Want ik vind het belangrijk. Het is makkelijk te meten. Dus wat mij betreft voegt het niets toe. 'Ervaringsdeskundige 2', daar geldt hetzelfde voor. 'Schouw terrassen met de wijkraden'. Ja, overbodig. Dat kan gewoon, het gebeurt ook gewoon, als de wijkraden dat belangrijk vinden dan kunnen ze dat gewoon doen. Daar heb ik ook alle vertrouwen in, dus deze motie is overbodig. Dan krijg ik 'Terrasmarkering op de stoep'. Dat komt aan de wens tegemoet volgens mij van heel veel, ook in de commissie hebben we natuurlijk uitgebreid gesproken over de 1,80 meter. Kijk, het is ook zo, je mag ook niet door rood rijden. En toch, ondanks alle handhaving weten we dat er af en toe mensen door rood rijden. We hoeven dus ook niet de illusie te hebben dat we alles kunnen voorkomen. En dat er af en toe een terras misschien wat te ver staat, maar mijn indruk is, er wordt op gehandhaafd, het zal nog niet perfect zijn, maar deze motie is eigenlijk heel sympathiek en misschien op een mooie manier als het lukt, dat in één oogopslag duidelijk maken, dus daarom omarm ik deze motie. 'Horeca op Zuid', ja, daar hebben we al vaak over gesproken. Het staat ook gewoon in het collegeakkoord dat wij ook graag willen dat de stad wat levendiger wordt, zeker op Zuid. Maar we hebben ook gezegd: wij kunnen faciliteren, uitnodigen, maar uiteindelijk zullen ondernemers moeten instappen. Daar hebben wij gewoon weinig invloed op, zeker in deze tijd dat veel ondernemers toch een beetje de kat uit de boom kijken. Qua diversiteit, ik heb daar ook al zoveel voorbeelden van gegeven in de commissie. Alles wat je wil eten of drinken of van welke muziek je ook houdt in deze stad, daar kun je gewoon naar toe. Ook daar is het weer het vertrouwen. Kijk, die ondernemers zijn ook, als er een markt voor ze is, als ze kansen zien, als ze nieuw publiek zien, dan hoeven we echt niet bang te zijn dat ze dat aan hun deur voorbij laten gaan. Dus ik vind deze motie overbodig. Motie 'Met een biertje bij het water'. Nou, volgens mij is deze voor collega Karremans. We hebben in de commissie er natuurlijk ook al over gesproken, dus dat laat ik maar even. En als ik daar nog wat over moet zeggen straks dan hoor ik het wel. Hetzelfde geldt voor 'De Oude Haven is geen afvalplek'. Ik ben het overigens met de titel eens, maar wethouder Karremans zal daar nadere duiding aan geven. 'Terrassen moeten wel passen'. Ja, die is overbodig. We hebben volgens mij een andere motie over communicatie. Die

hebben we aangepast. Ik heb net een motie omarmd dat je het letterlijk zichtbaar kan maken op straat. 'Van bar naar bar hoppen zonder auto ertussen'. Dat is collega Karremans weer. 'Publiekscampagne: Not about us without us'. Dat heb ik eigenlijk net ook gezegd, overbodig. 'Waar het erin gaat moet het er ook uit'. Nou ja, dat is een heel duidelijke titel. Ik weet niet of, ik zit bijna te denken, nee, ik zal maar niet zeggen wat ik denk. Karremans, u gaat hier toch over? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Mijnheer Karremans, dat is 'Wat er ingaat moet er ook uit'. Daar gaat u toch over? Nee, oké. 'Het gesprek met bewoners en horecaondernemers faciliteren'. Dat vind ik een goede motie. Natuurlijk ook wel weer op aanvraag heb ik begrepen, het laatste dictum. Dat is goed, als we daar een rol in kunnen spelen. Het zou natuurlijk het mooist zijn als ze er onderling uitkomen. Maar u heeft gelijk, soms lukt dat gewoon niet, dan zijn de gemoederen te hoog opgelopen. Dus die zal ik omarmen. 'Oude Haven is een behouden haven'. Dan denk ik: een vrij conservatieve titel, maar goed, ik kan er verder niets over zeggen want het is des burgemeesters. 'Seksueel overschrijdend gedrag tijdens het stappen niet'. Sorry?

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Als u op voorhand al weet dat de volgende moties door de burgemeester worden gedaan.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Dat weet ik niet want ze liggen allemaal door elkaar.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Prima, dan gaan we ze allemaal langs.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Het is een andere ordening. Ik had er net ook nog een motie tussen. Ik loop ze even af, dat ik niets vergeet. Maar ik zal even sneller zijn. 'Even afkoelen', de burgemeester. 'Nachtvergunningen zijn voor de nacht', de burgemeester. 'Gewaarschuwde horeca telt voor twee'. Burgemeester. Ja, en dan kom ik toch weer bij eentje die toch volgens mij bij mij hoort. Tijdelijke terrasuitbreiding op te schorten of toezicht, nieuw besluit, daar maatwerk. Ontraden en de volgende is volgens mij gedeeltelijk burgemeester en gedeeltelijk voor mij. Het is duidelijk mevrouw Verkoelen, we hebben in deze stad 214.000 mensen onder de 27. Maar dat die groep niet vertegenwoordigd wordt, of dat mevrouw Verkoelen dit hele plan niet ziet zitten, dat is duidelijk, en daar zijn haar moties ook op geënt, dus die kan ik alleen maar ontraden. Ja kijk, en als ik het dictum lees: af te zien van verruiming van de sluitingsdiensten in dichtbewoonde wijken. Dat zou betekenen dat je eigenlijk nergens meer in de stad horeca kan hebben, dus die motie moet ik echt ten zeerste afraden. In ieder geval dictum 1. En dictum 2, dat is ook deels burgemeester. Ik heb natuurlijk al wat over registratie gezegd. We hebben in de commissie ook de DCMR genoemd, daar gaan we nog een technische sessie over doen. Maar goed, daar kan de burgemeester volgens mij nog wel wat op aanvullen. Volgens mij heb ik dan alle moties gehad, of ben ik er een vergeten?

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Dank u wel wethouder. Ik geef het woord aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ja, dank u wel voorzitter. Het college heeft met veel elan en voortvarendheid gewerkt aan het plan voor de uitvoering horeca. Naast de oeververbinding, de brug Noord-Zuid is dit toch wel een pièce de résistance en ik ben daar op zich ook heel blij mee. De heer Kind sprak over de economische toegevoegde waarde van het nachtleven, van de horeca in zijn algemeenheid. Erg belangrijk, niet te onderschatten, ook een belangrijke bron van werkgelegenheid voor heel veel mensen die praktisch geschoold zijn om daarin te werken. Soms gekoppeld aan hotelvoorzieningen, soms gekoppeld aan andere voorzieningen zoals congreszalen et cetera, maar soms ook gewoon zelfstandige horeca. Dus die functie is van onschatbare waarde voor de stad, naast

de sfeer die het oplevert en dat soort zaken. Ik ben zelf ook een erg terrasmens. Ik houd ervan, ik vind het ook mooi. Maar ik wil toch wel iets gezegd hebben over het beeld dat af en toe oprijst uit sommige bijdragen dat de afgelopen jaren op het terrein van horeca niets is gebeurd en dat er vooral nachtvergunningen de kop zijn ingedrukt en zo. Dat is allemaal niet waar voorzitter. Dat is allemaal niet waar. Er zijn gewoon vergunningen afgegeven. Alleen, horeca heeft natuurlijk te maken gehad met COVID, en dat was een remmende activiteit in onze samenleving waardoor heel weinig mensen geïnteresseerd zijn in nieuwe activiteiten in de horeca. 2018 herinner ik mij, was zo ongeveer een van de laatste nachtvergunningen die ik toen afgegeven heb voor COVID. Die zaak is er helaas ook mee opgehouden. En gisteren, voor deze nota, aan de Coolsingelzijde, een pand op de hoek van het Stadhuisplein, een nachtvergunning afgegeven. Dus het idee dat er een rem is geweest en dat er niets gebeurt op het terrein van de nachthoreca is natuurlijk niet waar. Maar dat beeld rijst af en toe wel naar boven alsof dat zo is. We hebben overigens in de stad honderden niet-vergunde horeca-instellingen. Daar blinken wij in uit ten opzichte van andere steden. Waar je tot ongeveer 23.00 uur 's avonds als je geen alcohol hebt prima kunt exploiteren. Daar kun je ook wel vraagtekens bij plaatsen. Er zijn ook raadsleden die vorige keer zeiden: uit het oogpunt van economische ondermijning, is dat wel verstandig om daar geen enkele melding van te hebben, kan dat zomaar? Mevrouw Van Groningen, Rotterdam is zeker een wereldstad en ik kom gelukkig in heel veel wereldsteden en een daarvan is Londen en daar sluiten de bars en de pubs om 23.00 uur 's avonds.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, u weet natuurlijk ook dat dat een andere reden heeft, omdat de Britten van een hoge alcoholconsumptie zijn. Dat vinden ze erg leuk, dus kunnen ze negen van de tien keer rond die tijd al beter naar hun bed gaan in plaats van in de kroeg blijven zitten.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ik vind het fijn als we een vergelijking maken met wereldsteden om dat goed te doen ook hè. Dat je niet alleen Berlijn hebt waar je los kunt gaan, maar je hebt ook een Londen, een wereldstad, een city, waar tienduizenden buitenlandse werknemers werken, die daar ook het financiële systeem in stand houden, maar de bars en de pubs sluiten gewoon om 23.00 uur 's avonds. Uitzonderingen daargelaten en je hebt daarnaast natuurlijk ook nog het nachtleven. Maar elke cultuur heeft zo zijn eigen dynamiek en elke stad in de wereld zijn eigen dynamiek. En zomaar vergelijken vind ik toch wel erg lastig.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ik sloot mijn verhaal ook af burgemeester met u uit te nodigen voor de dans. Ik zou u ook willen uitnodigen om mee te gaan naar Londen om het nachtleven met elkaar daar te ontdekken, want mijn ervaring is echt dat het best wel tot laat doorgaat.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Een heel duidelijke vraag aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Het geeft allemaal niet. Ik geef iedereen in overweging om 'uitgaansleven Londen' te googelen en u zult zelf zien hoe laat de sluitingstijden zijn. Ik wilde alleen maar zeggen dat er veel meer modaliteiten zijn dan een Berlijn of een Parijs, maar dat er ook echt elders in de wereld, ook in wereldsteden, anders over wordt nagedacht. En zo heeft iedereen zijn eigen cultuur daarbij. En ja, de Schotten

hebben natuurlijk weer een andere drinkcultuur dan de Engelsen. Dat verschilt niet zo heel veel, maar daar is toch wel verschil tussen. Voorzitter, ik heb de vorige keer in de commissie een stevig pleidooi gehouden voor het uitzonderen van de Oude Haven en dat is gebaseerd op een aantal zaken. Ik weet, het is een gelopen race. Mijn opvatting gaat het niet halen. Maar ik vind het wel van belang om voor de annalen nog één keer duidelijk te maken waarom ik echt vind dat dat niet moet gebeuren daar. Om te beginnen heeft u kennis kunnen nemen van uitgebreide standpunten van de burgers. Die zijn hier geweest en inderdaad zeer aansprekend. Een mijnheer die zegt: ik slaap op de bank aan de achterkant want aan de voorkant kan ik niet slapen. Ik word door bassen uit mijn bed gedruild, citeert. Als we dus niet tegemoetkomen aan wat de bewoners vragen, negeren wij, en dat is denk ik goed dat we dat weten, het standpunt van de bewoners en kiezen wij voor uitbreiding van een uurtje. Dat is een keuze, dat is een keuze. En ik denk dat u die keuze vandaag gaat maken. Mijn politieke instinct laat mij in dit opzicht niet in de steek. Twee, Oude Haven is een klankkast qua compositie van het gebouw. Daar wonen mensen in sociale huurwoningen. Die hebben niet de vrijheid en de ruimte om als het ze daar niet bevalt te verhuizen. Wat wij soms denken. Nou ja, als je denkt dat er te veel overlast is, dan zoek je een andere plek. Maar als je aangewezen bent op een sociale woning en je woont daar, kun je nu niet zo gemakkelijk even zeggen: het bevalt me niet, ik ga maar verhuizen. Dat kan niet.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik wil toch even reageren. De sociale huurwoningen, de mensen die daar zitten, het negeren van de bewoners. Ik vind het echt jammer en spijtig om dit op deze manier te horen, want dan zetten we het beeld neer dat we dus niet naar deze bewoners luisteren en dat is niet waar. Dat is ook de reden om met elkaar te kijken, met wijkraden op heel veel verschillende zaken al gehoord, de nachtraad, de nachtburgemeester, een fonds om juist dit gesprek met die bewoners ook op een goede manier te voeren. Dus ik vind het spijtig dat het beeld zo wordt neergezet, ook met name voor de bewoners in de Oude Haven.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Uw motie zegt: eerst toelaten en daarna eventueel kijken hoe de gevolgen zijn. U zou ook kunnen redeneren: eerst isoleren en dan een uurtje erbij. Maar dat is niet de volgorde van uw redenering. Maar eerst de situatie waarin ze nu zitten qua geluidsoverlast, en daar ga ik wel over, qua geluidsoverlast en qua overlast, dat is een criterium waar de burgemeester naar kijkt. Dat die situatie nu aan de orde is, die gaan wij met een uur verzwaren en daarna gaan we kijken, een studie doen naar de vraag of we kunnen isoleren. En zelfs als wij kunnen isoleren geef ik op een briefje vanaf nu gerekend een jaar of tien.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ik heb vertrouwen ook in het college en ik heb het vertrouwen ook in de raad. Dus vandaar inderdaad het eerst proberen en dan forceren, juist om dat vertrouwen ook met elkaar, en wat de stad ook na corona nodig heeft met elkaar uit te dragen.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester) Voorzitter, zeker, u heeft geluisterd, en ik ook, naar de standpunten van de bewoners, ook naar de video's gekeken. Maar de raad gaat vandaag die opvatting minder zwaar wegen dan de andere belangen die aan de orde zijn. Mag ik het zo zeggen? Bij de weging van de belangen wordt dat standpunt van de bewoners minder

zwaar meegewogen. Dat gaat vandaag gebeuren. Drie, we gaan voorbij aan het oordeel van de politie ten aanzien van de kwetsbaarheid van het gebied. En vier, u gaat voorbij aan mijn oordeel als gezagsorgaan burgemeester, verantwoordelijk voor openbare orde en veiligheid. Veertien jaar lang, elk jaar betrokken bij de Oude Haven en alle horecagebieden hier. Ik ben de initiatiefnemer om de ondernemers en de bewoners bij elkaar te brengen. Dat heb ik jarenlang georganiseerd. Ik ben de initiatiefnemer om vrede te proberen te sluiten tussen die twee. Ik ben degene die op allerlei manieren de collega's van Handhaving en van Schone stad verzocht heeft om daar vol te investeren, volop, meer dan op alle andere plekken in de stad zo ongeveer, behalve dan het enge centrum, en ik ben tot de conclusie gekomen: dat gebied verdient dit dus nu niet. En ik zou geweldig gewoon mee willen tekenen voor het hele programma. En ik heb met het college, het politieke deel van het college, meegewerkt aan het hele programma. Hier heb ik mijn aarzelingen en ik geef u mijn aantekeningen, in de wetenschap dat die vandaag niet voldoende gewicht in de weegschaal zullen leggen. U gaat instemmen met het hele programma en dat is dan zo. Het doet me denken aan de discussie die we twee colleges geleden hebben gevoerd over alcohol in parken. Een aantal van u heeft dat niet meegemaakt. Maar toen was ook het adagium: los, weg met die betutteling, we moeten overal alcohol kunnen schenken in parken. Ik heb toen gewaarschuwd voor het centrum en het park aan de West-Kruiskade. Want dat is kwetsbaar, dat was kwetsbaar gebied toen. Uw raad heeft toen ook met steun, volgens mij was het bandbreedte, de hele gemeenteraad, ingestemd met alcohol in alle parken. En daarvan zijn we uiteindelijk teruggekomen. Er lopen nu twee collega-toezichthouders elke dag, gaat u er maar kijken, om daar overlast te verminderen. Soms is het goed om ook niet ten volle te gaan voor alles wat politiek mogelijk is, maar ook wel te kijken naar de praktische haalbaarheden in kwetsbare delen van onze stad. Als het het gaat halen, en het gaat het halen, dan ben ik van plan om in Oude Haven op eenzelfde manier als op het Stadhuisplein een geluidsmonitoringssysteem te installeren. Dat wij goed kunnen kijken hoe het met overlast, geproduceerd door geluid, niet alleen vanuit horeca-instellingen maar ook in de omgeving is gesteld. Dat is een systeem dat we kennen, dat heeft de DCMR voor ons geïntroduceerd, jaren geleden naar aanleiding van de discussie over geluidsoverlast op het Stadhuisplein. Dan gaan we kijken, want u wilt toch meten, meten is weten, dan weten we ook hoe de situatie rondom het geluid zich daar ontwikkelt de komende jaren. Ik vind dat de bewoners daar ook recht op hebben om ook te weten wat we aan flankerende maatregelen zouden kunnen doen. Dus ik kondig het bij dezen aan. Dan doen we daar ook een meetinstrumentarium. De motie van D66, 'Eerst proberen dan forceren', u zult begrijpen dat ik met het oog op mijn opmerking van daarnet, die niet zal omarmen, dus die ontraad ik u. De motie van Volt, 'Nachtvergunningen zijn voor de nacht', helemaal mee eens. Die motie wil ik graag ook omarmen mijnheer Kind. Dan gaan we kijken wat we daarmee zouden kunnen doen. Het ligt niet gemakkelijk overigens, maar we gaan wel onderzoeken wat de mogelijkheden zijn. De motie van Leefbaar Rotterdam, 'Even afkoelen', die wil ik graag omarmen wat mij betreft. De motie van GroenLinks, 'Oude Haven is een behouden haven', die wil ik ontraden omdat de inzet vanuit met name handhaving echt fors is. We hebben daar vier mensen rondlopen, dat vind ik voor de nachthoreca voor zo'n klein territoriaal gebied, ook het gebied dat u nu vergroot in de motie die u indiende, wel voldoende. Het is een klein territoriaal gebied, dus dat kunnen vier collega's eigenlijk wel goed aan, dus ik raad die motie ook daarom af. Dan de motie van de PvdA, 'Een gewaarschuwd horecaondernemer telt voor twee'. Het is sinds jaar en dag dat handhaving in de horeca niet bedoeld is om mensen boetes op te leggen dan wel tot sluiting over te gaan, maar vooral om te coachen om beter gedrag te stimuleren. Zelfs als je concludeert, en inderdaad, sommigen spreken over 1,80 meter, dat is mij echt een doorn in het oog, daar wordt veel aan gezondigd. Ik heb regelmatig zelf ook moeten ingrijpen, bijvoorbeeld hier op het Rodezand, waar je zelfs lopend niet kon oversteken, laat staan met een rollator. Dan moet je als je met elkaar wilt oversteken eerst wachten dat de een eruit kan en dat dan de volgende erlangs kan. Maar het is niet altijd bewust beleid van de instellingen.

We hebben, en daar heb ik begrip voor, op het ogenblik veel te maken met horecaondernemers die veel wisselende krachten hebben, scholieren en studenten. Het is voor hen een crime om al die mensen elke dag weer te instrueren over hoe dat terras eruit moet zien en proberen dat in de gaten te houden. Dus vandaar dat wij vooral coachend daarmee aan de slag gaan. Maar als een ondernemer twee keer, drie keer niet wil luisteren, ja, dan komt wel het boetestelsel om de hoek kijken dan wel eventueel een andere maatregel zoals bijvoorbeeld een sluiting, terugbrengen van sluitingstijden of een terras kleiner maken of iets van dien aard. Maar met deze toelichting moet u maar even kijken wat u met die motie doet, maar het is wel wat ons voor ogen staat. Vooral coachend en niet direct met een bon klaar staan. Dictum 2 van de motie van 50PLUS, daar heeft collega Simons het een en ander over gezegd. Dat dictum, mevrouw Verkoelen is er niet, maar dat onderdeel zou ik graag willen omarmen voorzitter. Dit is wat ik te melden had.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Dank u wel burgemeester. Er zijn nog moties voor de heer Karremans. Ik geef de heer Karremans het woord.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Nog even over dat nachtleven in Londen hè. Ja, daar heb ik gewoond, dat zeg ik ook heel weinig, dat moet ik vaker zeggen. Net zoals dat ik ondernemer ben geweest, dat is ook belangrijk om te onderstrepen. Maar je hebt daar dus één nachtclub. De pubs gaan daar inderdaad om 23.00 uur dicht. Maar je hebt er dus één nachtclub, die is dan wat later open, maar dat is een van de weinige. Die heet de Maggie's. Dat is in het thema van Margaret Thatcher, en daar draaien ze haar speeches op de wc. En daar draaien ze ook alleen muziek uit haar regeerperiode. Misschien kunnen we daar met het college een keer op werkbezoek gaan. En misschien komt er zelfs een Abu's in Rotterdam ooit, met de speeches van de burgemeester op de wc. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) In de Oude Haven. Nee hoor. Tot hoe laat is die open? Ja, dat is een goede vraag. Dat is de hele terechte vraag die de burgemeester stelt. Tot 2.00 uur, zegt hij. Nou, goed voorzitter, ik heb vier moties die ik inderdaad van advies kan voorzien. Dat is motie 5, 'Met een biertje bij het water, geef biodiversiteit geen kater'. Ik moet zeggen, een erg leuke titel, maar ik ga hem wel ontraden. En dat is omdat er eigenlijk wordt gevraagd om een voorwaarde te stellen aan biodiversiteit. Nou, en dat is eigenlijk onmogelijk als het gaat om horecaprojecten aan het water. Want biodiversiteit is heel erg gebaat bij rust onder andere, weinig verlichting. Nou, je kan je voorstellen dat dat niet helemaal strookt bij als wij bijvoorbeeld meer horeca aan het water willen. Wij nemen het altijd mee, biodiversiteit aan het water. Maar we kunnen het niet opnemen als harde voorwaarde en daarom ga ik deze ontraden. Dan de motie 'Wat er ingaat moet er ook uit'. Ik moet het goed zeggen. Wederom een leuke titel, maar ik ga hem ook ontraden. Dat vraagt om toegankelijk publieke wc's en urinoirs te plaatsen in het horecagebied Oude Haven. Nou ja, dat vergt alleen al een investering van € 140.000,00 incidenteel en dan nog eens een keer een structurele investering van € 10.000,00 om dat te doen. Los van het feit dat die dekking daar niet voor is, die heb ik niet en die zit ook niet in het programma voor meer beschikbare wc's. Maar ik wil wel zeggen dat er ontzettend veel wc's zijn. Je hebt het programma Propere Plee, je hebt ook de HogeNood-app, daar kun je kijken waar je naar de wc kan. Er zit veel horeca en er zijn ontzettend veel plekken waar je naar de wc kan, dus de bekendheid daarvan vergroten is denk ik een betere optie. Dat kost dan ook niet meer geld en dan kunnen mensen gewoon daar naar de wc. Dus met die uitleg ga ik die motie ontraden. Dan de motie 'Oude Haven is geen afvalplek'. Volgens mij heeft de burgemeester daar al iets over gezegd, over het investeren dat wij doen in de Oude Haven.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Wethouder, via de voorzitter, deze gegevens hebben tot nu toe niet zo heel veel gedaan aan wildplassers. Hoe gaat de wethouder ervoor zorgen dat met die wc's op de app, dat dan wel lukt?

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja, ik kan natuurlijk nooit garanderen dat er helemaal geen wildplassen meer plaatsvindt, maar ik denk dat bekendheid genereren voor het feit dat je daar naar de wc kan, dat dat het is. Ik vraag me overigens ook af of dat wildplassen komt omdat mensen echt hoge nood hebben en iets zoeken, of gewoon denken: dit is makkelijk en ze hebben veel gedronken en ze gaan gewoon tegen een muur staan plassen. Dat gaat dan ook niet werken met een openbaar toilet hè, dus wat dat betreft denk ik dat het dezelfde soort oplossingen zijn. Er is handhaving, dat zegt de burgemeester ook, en ik kom zo wat te zeggen over de mate van schoon in de Oude Haven in relatie tot onder andere ook wildplassen. Sorry, in relatie tot motie 11, 'De Oude Haven is geen afvalplek'. Dat heeft de burgemeester net ook al gezegd, we investeren juist ook qua schoon in de Oude Haven. Er wordt in de motie gevraagd om meer te leggen. We leggen elke dag en zelfs twee keer per dag op vrijdag en zaterdag. Dus inderdaad ook voor het uitgaan. Tot nu toe is het zo dat we op maandagen en op donderdagen ook met een hogedrukspuit met een reinigingsteam de kots- en de pislekken weghaalden, mochten die er zijn, en dat gaan we nu vier dagen doen. Dus het overgrote deel van de dagen hebben we dat ook gewoon beschikbaar daar voorzitter, dus ook met die uitleg is de motie 'Oude Haven is geen afvalplek', motie 11, overbodig en ontraad ik hem ook. Dan heb ik nog de motie 'Van bar naar bar hoppen zonder auto ertussen'. De titel minder creatief, maar ik vind het wel een interessante inhoud. We deden het natuurlijk met corona. Toen is de Witte de Withstraat, dat staat ook in de motie, afgesloten. We hadden daar heel veel verkeersregelaars voor nodig. Dat kost dus ook veel geld. Dat geld heb ik nu niet zomaar beschikbaar. Dus ik ga hem wel ontraden, maar ik wil wel toezeggen om te kijken of we hem kunnen meenemen naar het Zomeroffensief. Dan moet ik gaan puzzelen welke straten wel en welke niet. Zo zou ik hem willen meenemen, maar dan moet ik hem nu wel op deze manier ontraden. Dat was het voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). U hebt een interruptie van mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter, laat ik starten om te zeggen dat ik het harstikke fijn vind dat er zoveel werk wordt gemaakt om die overlast in de Oude Haven vanuit schoon, heel en veilig in te zetten. Ik had nog wel een vraag aan de wethouder. U gaf aan dat u nu naar vier keer wil om dat schoon te maken. Ik denk dat dat ook heel fijn is. Gaat het ook echt tot bij wijze van spreken tot aan de voordeur, de portiek van de mensen die er wonen, want ik denk dat het ook heel fijn is als het zoveel mogelijk schoon is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja voorzitter, waar ze het zien dan doen we dat ook gelijk. We kunnen niet drie hoog om te kijken of daar iets is gebeurd, maar het publieke deel, zeker beneden, nemen we mee in die rondes.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, na deze litanie van moties en ook de heer Karremans horende, hij omarmt de motie van de VVD over dat terrasje aan het water, maar vindt hij die eigenlijk niet volstrekt overbodig, dat we proactief gaan zoeken met ondernemers of we ergens een

terras kunnen doen en met het Havenbedrijf in gesprek gaan. Daar heb je toch geen motie voor nodig?

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Het is een vraag aan de wethouder. Wethouder, wilt u daarop reageren?

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, ik kan alleen maar constateren dat er veel behoefte is en dat er nog weinig gelegenheden zijn aan het water. Te weinig ook zeker in vergelijking met de andere steden aan het water. Dus het lijkt mij juist goed om daar nog eens even goed het gesprek over aan te gaan met elkaar in 2023 om in ieder geval weer duidelijk te maken wat er wel mogelijk is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Dank u wel. Dan kijk ik even de raad in of er behoefte is aan een tweede termijn? Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nou, ik wilde motie 20 intrekken, want die heeft overlap met de ChristenUnie.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Dank u wel. Dan wordt motie 20 ingetrokken. Geen behoefte aan een tweede termijn? Dan zal ik de toezegging die wethouder Karremans heeft gedaan noteren. Wethouder Karremans kijkt of hij het afsluiten van de Witte de Withstraat kan meenemen in het Zomeroffensief. Ik kijk even naar de wethouder, kan ik hem op die manier samenvatten?

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Op uitgaansavonden dan. Ja.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). Met de toevoeging: op uitgaansavonden. (Er wordt buiten de microfoon gesproken). Nee wethouder, dank u wel voor de toevoeging. Dan noteren we hem op die manier. Dan sluit ik op dit punt de beraadslaging. Ik wil ook gelijk opmerken dat we 12.50 uur op de klok hebben staan en we schorsen de vergadering na een opmerking van mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (sp). Ja, ik wil even de woordvoerders van de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte duidelijk maken dat we in de leeskamer dadelijk even een afspraak hebben met de wethouder, nadat we ons eten gehaald hebben. Dan halen we het en dan gaan we dat daar eten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Mohamed-Hoesein). In dat geval schorsen wij tot 14.00 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 2 februari 2023

Notulen van de raadsvergadering van 2 februari 2023 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 2

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 14.50 uur tot 14.55 uur is waargenomen door mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein en van 17.35 tot 18.40 is waargenomen door mevrouw A. Kockelkoren

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig de heer V.P.G. Karremans, de heer M.J.W. Struijvenberg, de heer E. Yigit en mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 14.50 uur tot 14.55 uur is waargenomen door de heer A.C. de Bondt

Heropening

De **VOORZITTER**. Collega's, ik heropen de vergadering en verzoek u te gaan zitten. Mevrouw Verkoelen, u had aangegeven na de lunchpauze graag naar het onderwerp Parkhaven te willen kijken. Zijn we zover om nu te kunnen behandelen?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. We hebben het er in de lunchpauze met een aantal over gehad. Een aantal mensen voelt zich er nog niet helemaal senang bij en wil zich er nog op beraden. Ik wil dus graag aan u voorstellen om in stemming te brengen of we het gaan behandelen, ja of nee. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.)

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nee, ik denk dat het aan de raad is om dit vast te stellen. Uiteraard hoop ik op behandeling. Voor de voortgang voor de bouw lijkt me dat belangrijk.

De **VOORZITTER**. U mag de raad namelijk altijd een advies geven. Dan graag een stemvoorstel, Parkhaven wel behandelen. Dat is wat er gevraagd wordt. Als u ja stemt, dan stemt u voor behandelen. Stemt u tegen, dan stemt u tegen behandelen. Stemming sluiten. U heeft gestemd voor behandelen. Daarmee zullen we ook een aanvang nemen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, dan heb ik nog een procedureverzoek, of het gezien het feit dat we net nog allerlei dingen gewisseld hebben, of het mogelijk is om eerst de Grondstoffennota te behandelen. Dan kan ik de dingen die we net hebben gewisseld nog verwerken voor het debat over Parkhaven. Dus het verzoek aan mijn collega's is om die onderwerpen om te draaien.

De **VOORZITTER**. U vraagt wel wat, want los van de wens van de raad moet er ook nog een wethouder in de buurt zijn. Is er bezwaar tegen het omruilen van behandelen van Parkhaven en de Grondstoffennota, 7.4? Is er bezwaar tegen het omruilen van die twee onderwerpen? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. Ja, ik heb er wel bezwaar tegen, want GroenLinks stemt voor behandeling en dan moet het nu ineens weer later. Ik wil dan nu gewoon beginnen met Parkhaven. Het staat toch nu in de agenda? Laten we er dan gewoon mee aan de slag gaan.

De **VOORZITTER**. Ik ga het bij u met handopsteken checken. Als u bezwaar heeft tegen omruilen, graag de hand omhoog. Bezwaar tegen het omruilen? Nee, geen bezwaar tegen omruilen? Er is geen meerderheid voor, dus we gaan het omruilen. Ik ga checken of we zo meteen wethouder Karremans naar binnen kunnen laten komen.

7.4 Het voorstel tot vaststelling van de Grondstoffennota 2023-2026

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering en we gaan aan de slag met agendapunt 7.4, het voorstel tot vaststelling van de Grondstoffennota 2023-2026. De heer Vonk, u staat als eerste spreker op de lijst. U mag het spits afbijten.

De heer **VONK** (cu). Dank u wel voorzitter. De Grondstoffennota. Voordat ik daar aan ga beginnen wil ik toch graag nog even één opmerking maken. Elke keer als ik hier achter de kathedraal sta, dan sta ik hier omdat ik een mening wil vertolken, mijn eigen mening, een mening uit de achterban of een mening die ik ophaal uit de stad. En als ik die hier vertolk, dan is dat altijd, ook al klinkt die misschien niet altijd zo, maar het is altijd een uitnodiging tot debat. Omdat ik zojuist het gevoel kreeg dat dat niet zo werd ervaren, wilde ik dat toch even gezegd hebben. Dan kijk ik met name naar mijn collega's hier in de raad, want met jullie voer ik het debat met name, maar ook richting het college dat hier te gast is. De mening die ik vertolk is altijd een uitnodiging tot debat. Dat wilde ik nog eerst even gezegd hebben. Dank u wel.

Voorzitter, dan de Grondstoffennota. De circulaire doelen liggen ver buiten bereik, Nederland doet nog niet genoeg, er moet een tandje bij. Dat zegt het Planbureau van de Leefomgeving deze week over de inspanningen om de benodigde stappen te zetten richting een volledig circulaire economie in 2050. En dat is de achtergrond waartegen wij deze nota ook bespreken. Die nota kan dus iedere extra steun in de rug goed gebruiken. Daarom willen wij vandaag een extra impuls geven aan een fenomeen dat voorzichtig aan het ontstaan is in Rotterdam, maar nog niet genoeg. Daar kan ook nog wel een tandje bij. En dan heb ik het over de repaircafés. Nu hebben we net in het debat ook uitgebreid over cafés gesproken. Nou, dit zijn dus wel cafés die wat ons betreft wel wat langer en wat meer open mogen. Die repaircafés voorzitter, zijn een tegenhanger voor de totaal niet duurzame wegwerpeconomie. Ze maken ons bewust van de waarde van spullen, bevorderen hergebruik en verminderen daarmee de druk op grondstoffen en reduceren afval. En minstens zo belangrijk, ze hebben ook een mooie sociale functie. Een mes dat aan zoveel kanten snijdt, dat verdient volop de ruimte en moeten we stimuleren en ondersteunen. En dat kan in deze nota nog wel met een extra tandje erbij. Dus om deze verder prima nota te verrijken met meer cafés dienen we deze motie in waarin we de Rotterdammers willen aanmoedigen een repaircafé te beginnen en om de pop-upmilieuparken te verrijken met een pop-uprepaircafé. Want hoe mooi zou het zijn voorzitter als straks in iedere wijk Rotterdammers een repaircafé binnen handbereik hebben. Een mooie impuls aan een meer circulair Rotterdam. Een tandje erbij, hard nodig, want we doen nog niet genoeg. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Meer ruimte voor (pop-up) repaircafés

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van de Grondstoffennota 2023-2026;

constaterende dat:

- de Grondstoffennota beperkt aandacht besteedt aan de Rotterdamse repaircafés;
- repaircafés een belangrijke rol spelen in het langer en beter benutten van apparaten en de grondstoffen waaruit ze zijn samengesteld;
- Rotterdam inmiddels beschikt over ca. 10 repaircafés;

overwegende dat:

- veel Rotterdammers nog geen repaircafé in hun directe omgeving hebben;
- repaircafés geen gratis reparatiewerkplaatsen zijn, maar een ontmoetingsplek voor de buurt;
- pop-upmilieuparken succesvol zijn en duidelijk voorzien in een behoefte;

verzoekt het college:

- te onderzoeken of de pop-upmilieuparken in samenwerking met repaircafés kunnen worden uitgebreid met een pop-uprepaircafé;
- actief te bevorderen dat het aantal repaircafés wordt uitgebreid¹;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, I. Elfilali en I. van Wifferen

¹ Zelf een repaircafé starten? <https://www.repaircafe.org/meedoen/starten/>

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, om te beginnen is het belangrijk om zo min mogelijk of het liefst geen afval te produceren als stad. En dit is ook ons doel uiteindelijk. Maar als we het dan toch over afval hebben, is het belangrijk dat dat zo duurzaam mogelijk wordt verwerkt. Dat betekent dat restproducten na het scheiden geschikt zijn voor recycling en dat we dus uiteindelijk een circulaire stroom hebben. Daarbij is het belangrijk om de bewustwording verder aan te wakkeren over wat de waarde is van spullen die we gebruiken en wat er gebeurt met afval dat wij produceren. En de cijfers zijn bekend, in de commissie hebben we het daar een uur lang over gehad, die zijn niet zo heel erg goed. Ook de doelen zijn bekend en het lijkt er niet naar dat we die ook gaan halen. Ik denk dat het wel heel erg belangrijk is om dat te onthouden, dat er nog echt ontzettend hard moet worden gewerkt om die doelen überhaupt te halen. Ik ga gewoon meteen beginnen met de moties. Die komen straks, want we hadden niet verwacht dat dit allemaal zo ging gebeuren, dus mijn fractiemedewerker alsjeblieft, let's go. We hebben een vijftal moties. Om te beginnen met de targets. We willen graag een target verhogen. De doelstelling voor de reductie van afval kan omhoog, aangezien er ook extra wordt ingezet op het scheiden van de gfe+t-afval. Voor bedrijfsafval hebben we ook een target. Dat is al ontzettend massaal. We zien daar graag een target op om dat te reduceren. En hoe ziet de wethouder, naast het praten met de minister, want die toezegging hebben we al, om bedrijfsafval in Rotterdam te verminderen?

Kunnen er gesprekken zijn met bedrijven in Rotterdam, kunnen er gesprekken zijn om in ieder geval te kijken hoe we het afval daar kunnen verminderen waar de verantwoordelijkheid bij de gemeente ligt? Verder weten wij dat de nascheider niet al het afval kan scheiden en bronscheiding zorgt voor schonere afvalstromen. Wij willen weten hoe de wethouder gaat zorgen voor schonere afvalstromen of hoe hij ervoor gaat zorgen dat de nascheider het beloofde 90% scheidingspercentage gaat halen. Want nu zitten we nog ongeveer op 70%. We hebben een motie om te onderzoeken of bronscheiding ook mogelijk is voor laagbouw. Dat hadden we destijds besproken met de AVR.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Lansink wil een vraag stellen.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, weet de fractie van GroenLinks hoeveel wij aan plastic uit het afval haalden toen wij geen nascheiding hadden?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Wat niet was kan alsnog. Door bewustwording te creëren en te bronscheiden zouden we schonere afvalstromen kunnen hebben. En het ding is dat wij langs zijn geweest bij het AVR en daaruit bleek dat de plastic stroom of de stromen die worden gescheiden niet altijd schoon zijn. Uiteindelijk moeten we nadenken hoe we schone afvalstromen kunnen verwerken.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, toen ik nog woordvoerder was, was dat volgens mij ongeveer 7%. En u zegt: het moet zeker naar 90%. Dat ben ik helemaal met u eens, maar snapt u dat het verschil tussen 7% als we het aan de bron doen of 70% bij nascheiding, dat mijn fractie er in ieder geval voor kiest om die nascheiding goed in te regelen en te verbeteren zoals u ook voorstelt.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, ik ben niet tegen het nascheiden, maar de nascheider heeft nu niet tot 90% gescheiden. Het gaat me erom dat we dat stukje ook kunnen overbruggen en we zo schoon mogelijke afvalstromen kunnen hebben. Het gaat niet over de percentages 7% tot 70%, of 7% tot 90%. Het gaat over dat stukje waar we plastic hebben dat niet schoon kan worden omdat het in de nascheider zit. Daarom willen we graag terug of in ieder geval onderzoeken in hoeverre bronscheiding mogelijk is. Ik ga weer door want de tijd gaat snel. Bewustwording, waar ik het in het begin over had, willen wij aanwakken met een publiekscampagne. Hoe gaat de wethouder ervoor zorgen dat Rotterdammers bewust worden van hoe je afval scheidt, hoe je minder afval produceert en wat er gebeurt met je afval? Ook zo kunnen we plastic schoner scheiden. En als laatste zagen wij een interessante ontwikkeling in Limburg, waar restafval dat sowieso zou worden verbrand kan worden gebruikt voor de productie van waterstof. Het liefst hebben we geen restafval, maar als er dan toch een restproduct is, laten we dat dan ook zo gebruiken.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mijnheer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. Het zal u niet verrassen, wij hebben toenmalig wethouder Eerdmans volgens mij, achter zijn broek gezeten om tot een nascheidingsinstallatie te komen, dus wij zijn zeer blij dat we die nascheiding in Rotterdam kennen, omdat we zien dat er gewoon veel meer plastic uit de restafvalstroom gehaald wordt op deze manier.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, ik waardeer niet dat het beeld wordt geschetst alsof GroenLinks de nascheider niet waardeert of niet waardeert dat er meer afval wordt gescheiden. Het gaat over het meer scheiden van afval.

De **VOORZITTER**. Waarvan akte. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). GroenLinks voelt zich aangesproken, maar werd in mijn betoog volgens mij helemaal niet aangehaald. Ik gaf aan dat de VVD zich jarenlang al heeft ingezet voor nascheidingsinstallatie, dat wij dus ook zeer blij zijn met deze grondstoffennota. Maar u hoort er in wat u zelf wilt horen natuurlijk. Voorts voorzitter zijn wij blij dat er toch extra wordt gekeken naar gfe+t-afval. Wij vinden dat eigenlijk ook een heel dure afvalstroom met u. Want het is eigenlijk gewoon water vervoeren hè, wat je doet. En we hopen dat daar nog wat extra in kan gebeuren. Tot slot voorzitter, zijn wij natuurlijk ook al blij dat de wethouder een toezegging heeft gedaan om nog een extra pop-upmilieupark in Delfshaven te realiseren. En deze mooie woorden spreek ik namens Marike Abrahamse uit, die natuurlijk thuis ziek zit te kijken hoe goed haar fractievoorzitter de inbreng van haar verwoordt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. En omdat ze toch kijkt wensen we haar hier van harte veel beterschap. Dan de heer Van Schaik die ook ziek is, maar die ook waarschijnlijk thuis zit te kijken. Wie neemt het over? Ja, gaat uw gang.

De heer **ROSKAM** (lr). Ja, ik mag inderdaad de honneurs voor Benvenuto waarnemen, dus ik ga proberen het dan ook op zijn manier te doen. Goed, voorzitter, met deze Afvalstoffennota ziet de Rotterdammer dat Leefbaar Rotterdam aan de knoppen zit. De stad gaat weer schoon worden. Milieuparken op zondag open, pop-upmilieuparken en een leenbakfiets om je troep erheen te brengen. Kortom, de Rotterdammer gaat weer zien dat de stad schoner gaat worden. Oftewel, een mooie nota en nu aan de bak wethouder. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Gezien de tijd en omdat we alles al hebben toegelicht in de commissie wil ik graag vier moties indienen en één amendement. Eén motie heet 'Stappenplan voor invoering diftar', één motie heet 'Upcycle Mall ook op Zuid'. Eén motie heet 'Maak verbod plastic tasjes markt mogelijk' en één motie heet 'Scheidingspercentage naar landelijk gemiddelde' en het amendement heet 'Rotterdam circulair in 2030'. Ik dank u.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende moties en het volgende amendement ingediend.

Motie 2. Scheidingspercentage naar landelijk gemiddelde

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Grondstoffennota 2023-2026;

constaterende dat:

- het scheidingspercentage van alle reststromen in het restafval in Rotterdam rond de 35% ligt;

- er landelijk ongeveer 60% wordt gescheiden;
- het doel van de rijksoverheid is (geweest) om in 2020 75% van alle restafval gescheiden ingezameld te hebben;

overwegende dat:

- gescheiden inzameling van afvalstromen (gfe+t, papier en karton, PMD, glas en textiel) cruciaal is voor de circulaire economie;
- Rotterdam ver achterloopt op het landelijk gemiddelde en nog verder op het geformuleerde doel van de rijksoverheid;
- de nieuwe Grondstoffennota geen doel heeft geformuleerd het aandeel aan gescheiden inzameling te verhogen;

verzoekt het college:

- een strategie te formuleren het scheidingspercentage van alle restafval in Rotterdam op gelijke hoogte te brengen met het landelijke percentage;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden en I. Elfilali

Motie 3. Maak verbod plastic tasjes markt mogelijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Grondstoffennota 2023-2026;

constaterende dat:

- een verbod op verstrekking aan consumenten van plastic materiaal voor transport van waren door handelaren op de gemeentelijke warenmarkten volgens het college nu niet mogelijk is, vanwege bepalingen in voedsel- en warenwetgeving;

overwegende dat:

- de bekende blauwe en witte tasjes alom tegenwoordig zijn in het Rotterdamse straatbeeld, als rommel op straat en in plantsoenen, perken, sloten en singels;
- de gemeente Rotterdam er belang bij heeft zelf te kunnen beslissen over de mogelijkheid tot verstrekking van plastic verpakkingsmateriaal, vanwege de publieke waarde die gemoeid is met het schoonhouden van de openbare ruimte en het terugdringen van grondstoffenverbruik;

voorts overwegende dat:

- het college bij monde van wethouder Karremans heeft toegezegd met het kabinet te overleggen teneinde lokale regelgeving voor een eventueel tasjesverbod mogelijk te maken;

verzoekt het college:

- per aangekondigde lobby het kabinet op te roepen de aangehaalde voedsel- en warenwetgeving zo te wijzigen dat een lokaal verbod op verstrekking van plastic verpakkingsmateriaal tot de mogelijkheden behoort;
- bij een succesvolle lobby een verbod op verstrekking aan consumenten van plastic materiaal voor transport van waren door handelaren op de gemeentelijke warenmarkten in te voeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden en I. Elfilali

Motie 4. Upcycle Mall ook op Zuid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Grondstoffennota 2023-2026;

constaterende dat:

- het college een 'Upcycle Mall' wil realiseren op de locatie Bovendijk/Soesterbergstraat;
- de Upcycle Mall eraan bijdraagt de levensduur van spullen te verlengen, eventueel te hergebruiken en nieuwe producten te maken van afgedankte materialen;
- in deze voorziening tevens plek is voor educatie en beschut werk, zoals het repareren van kapotte spullen;

overwegende dat:

- de beoogde locatie ver weg ligt van Zuid, waardoor Rotterdammers woonachtig op de zuidoever waarschijnlijk weinig gebruik zullen maken van deze Upcycle Mall;
- het belangrijk is dat de hele stad wordt betrokken bij de circulaire economie;

verzoekt het college:

- te inventariseren welke kansrijke locaties op Zuid in aanmerking komen voor vestiging van een tweede Upcycle Mall;
- de inventarisatie te verankeren in het nieuwe programma van Rotterdam Circulair (opvolger van ambitiesdocument 'Van Zooi naar Mooi');

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden en I. Elfilali

Motie 5. Stappenplan voor invoering diftar

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Grondstoffennota 2023-2026;

constaterende dat:

- bijna de helft van alle gemeenten een gedifferentieerd tarief (diftar) kent voor berekening van de afvalstoffenheffing per huishouden, gebaseerd op de hoeveelheid restafval die zij produceren;
- deze gemeenten een navenant lagere afvalstoffenheffing in rekening brengen, hetgeen betekent dat huishouden in deze gemeenten navenant minder afval produceren dan gemeenten met een vast tarief of vaste tarieven;

overwegende dat:

- de circulaire transitie niet kan slagen zonder diftar, omdat voor huishoudens de extrinsieke prikkel ontbreekt de hoeveelheid restafval tot een minimum te beperken;
- Rotterdam ver achterloopt op het landelijk gemiddelde in afvalscheiding en nog verder op het geformuleerde doel van de rijksoverheid;
- ervaringen uit de grote gemeenten Nijmegen en Maastricht laten zien dat steden met relatief veel hoogbouw ook uit de voeten kunnen met diftar;

verzoekt het college:

- te komen tot een stappenplan tot invoering van diftar in Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Amendement A. Rotterdam circulair in 2030

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van Grondstoffennota 2023-2026;

besluit:

I

op bladzijde 4 van de Grondstoffennota 2023-2026:

'Rotterdam heeft de ambitie om in 2050 een volledig circulaire stad te zijn;'

te wijzigen in:

'Rotterdam heeft de ambitie om in 2030 een volledig circulaire stad te zijn;''

w.g. R.T.J. van der Velden

Toelichting

Leve de kringlooeconomie. Grond- en hulpstoffen zijn schaars en de winning ervan gaat vaak gepaard met milieuvervuiling en mensenrechtenschendingen. De Partij voor de Dieren wil dat er minder nieuwe grondstoffen nodig zijn. Dit kan door te consuminderen en veel meer te hergebruiken. Zo gaan we vervuiling, klimaatverandering, bodemuitputting en biodiversiteitsverlies tegen.

De moties en het amendement zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dank voorzitter. Rotterdam wil in 2050 een stad zijn zonder afval en met 100% hergebruik. Ik reken even voor u uit, dat is over 27 jaar. Ik heb een dochter van 9, dus als zij 36 jaar is, dan willen we dit als Rotterdam bereikt hebben. 2050 volledig circulair klinkt als een mooie ambitie maar ik help u uit de dromen. Het is niet meer dan een papieren doestelling, het is gebakken lucht. Het Planbureau voor de Leefomgeving, het werd net ook al aangehaald, publiceerde vorige week een rapport en concludeert dat we met het tempo van nu de ambitie van 2050 niet gaan halen. Sterker nog, we gaan de halvering van het grondstoffengebruik in 2030 ook al niet halen. Dus voorzitter, en ik moet even kijken tot wie ik mij richt, want ik zie twee wethouders, dus het is een gevalletje bestuurlijke klimaatpagaat, maar ik ben in ieder geval benieuwd naar de reflectie van de wethouder Klimaat dan in dit geval, op het rapport van het Planbureau voor de Leefomgeving en ook hoe we de ambities wel kunnen gaan waarmaken. Ook wijs ik even op de doelstelling binnen Rotterdam om 249 kilo restafval per inwoner, die we overigens in 2022 ook niet gehaald hebben, hoe we die het komende jaar wel gaan halen? Want het is dezelfde target. Ik ben benieuwd waarom we opnieuw hetzelfde doel eigenlijk stellen en hoe we het dus deze keer wel gaan redden. Ook ben ik eigenlijk wel benieuwd waarom we niet gewoon inzetten op halvering van het restafval zoals bijvoorbeeld gemeente Haarlem doet. Haarlem is veel ambitieuzer dan Rotterdam. En als we denken: zo'n target is moeilijk te halen, waarom kijken we dan niet gezamenlijk hoe we het mogelijk kunnen maken? Hoe kunnen we de ambities

wat verhogen? Allemaal slecht nieuws. Gelukkig is Volt een positief geladen partij, dus laten we vooral ook kijken hoe we harder kunnen gaan rennen samen en hoe we het wel kunnen gaan realiseren, want de transitie naar een afvalvrij circulair Rotterdam is iets dat wij ondersteunen en wat je ook gewoon kunt bereiken met ambitie, met innovatie, met mentaliteitsverandering en ook bewustwording. Daarom moeten we ook vooral heel erg inzetten op mooie initiatieven, campagnes en inzamelingsacties. Voorzitter, volgende week is het de Week van de Circulaire Economie. Een prachtige aangelegenheid, vanaf maandag 6 tot en met 11 februari. Nu weet ik dat achter de schermen de gemeente betrokken is en dat als je in het netwerk zit, je daar veel van meekrijgt. Maar hoe mooi zou het zijn als we daar wat meer reuring aan geven en ook de Rotterdammer bewust maken van zo'n mooie Week van de Circulaire Economie. Daarom dien ik bij dezen een motie in, dus geef aandacht aan die week. Ik benoem ook nog even het onderwerp van e-waste. Denk aan afval van je telefoon, je smartwatch, je laptop, digitale apparatuur. Dat is de snelst groeiende afvalstroom ter wereld. Digitale apparatuur bestaat uit vele schaarse edele metalen zoals goud en koper en kobalt. Dat zijn allemaal metalen die we nog een keer kunnen gebruiken. E-waste vertegenwoordigt 2% van het vaste stadsafval. En toch is 70% van de gevaarlijkste afvalstoffen die eindigen op de stortplaats afkomstig van deze apparaten. Dus hier kunnen we echt nog wel heel veel bereiken. Mensen zijn zich vaak niet bewust dat ze dit soort apparaten kunnen recyclen, of ze durven het niet vanwege privacygegevens die op je apparaten beschikbaar zijn. Dus dat verdient veel meer aandacht en ook goede voorlichting. We vinden het best wel zorgwekkend dat er heel weinig aandacht wordt besteed aan e-waste in de Grondstoffennota. Dus daarom dient de Voltfractie een motie in met als doel extra aandacht te geven aan deze afvalstroom, zodat Rotterdammers geïnformeerd worden over het waar, het hoe, maar ook vooral de privacykant van het recyclen van e-waste. Tot slot vinden we het een hartstikke mooie ontwikkeling dat er een Upcycle Mall komt, een plek waar ook ruimte komt voor educatie en reparatie van spullen. Het is alleen zo dat de luchthaven nu niet echt de meest centrale plek is voor de doorsnee-Rotterdammer, dus daarom steun voor de motie die is ingediend door de Partij voor de Dieren om ook zo'n Upcycle Mall bijvoorbeeld op Zuid te verkrijgen. Maar het zou heel mooi zijn als aanvullend aan dit soort mooie initiatieven het college bijvoorbeeld ook onderzoekt of er op een heel centrale plaats in de stad een soort Rotterdamse maakstraat kan zijn, een plek waar je bijvoorbeeld tijdens het boodschappen doen gebruikte of kapotte spullen kan laten maken of dat je kan leren hoe je dat doet. Denk ook bijvoorbeeld aan Wear in de stad, waar je gebruikte sneakers, zo goed als nieuw, voor een paar tientjes kan kopen. Dat is een heel centrale plek. Geen motie daarover, maar meer een verzoek aan het college om in het kader van Upcycle Mall en ook alle andere initiatieven die er zijn, ook na te denken over een Rotterdamse maakstraat. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali heeft de volgende moties ingediend.

Motie 6. Geef aandacht aan de Week van de Circulaire Economie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 7.4; 'Het voorstel tot vaststelling van de Grondstoffennota 2023-2026';

constaterende dat:

- Rotterdam de ambitie heeft om in 2050 een volledig circulaire stad te zijn;
- ondernemers met innovatie, verantwoordelijkheid en duurzaam ondernemerschap de circulaire transitie kunnen aanjagen;
- van 6 t/m 11 februari 2023 de Week van de Circulaire economie wordt gehouden, een initiatief van een privaat en publiek samenwerkingsverband genaamd 'het

Versnellingshuis', waar aandacht wordt besteed aan hoe circulair ondernemen in de praktijk werkt en welke subsidieregelingen er beschikbaar zijn voor circulair ondernemen;

overwegende dat:

- de transitie naar een circulaire stad begint met bewustwording voordat gedragsverandering kan plaatsvinden;
- de Week van de Circulaire Economie bijdraagt aan bewustwording en vergroting van kennis van het onderwerp onder Rotterdamse ondernemers;

verzoekt het college:

- om op korte termijn zichtbaar aandacht te geven aan de Week van de Circulaire Economie door bijvoorbeeld een sociale media campagne. Dit om de zichtbaarheid en vindbaarheid van deze week te vergroten onder alle Rotterdammers;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali

Motie 7. Maak van E de juiste waste

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 7.4; 'Het voorstel tot vaststelling van de Grondstoffennota 2023-2026';

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam in 2050 een stad zonder afval wil zijn;
- E-waste de snelst groeiende afvalstroom ter wereld is wat neerkomt op ongeveer zes kilo elektronisch afval per persoon per jaar;
- er veel schaarse, edele metalen verwerkt zitten in elektronische producten zoals smartphones, tablets en e-watches;
- er geen duidelijke visie over e-waste is opgenomen in de Grondstoffennota 2023-2026;

overwegende dat:

- de vele, schaarse edele metalen in elektronische producten hergebruikt kunnen worden maar dat er nog veel e-waste onnodig wordt weggegooid of niet correct wordt gerecycled;
- er meer aandacht en kennis nodig is over e-waste en beschikbare recyclepunten voor het correct recyclen van e-waste;

verzoekt het college:

- gepaste aandacht te geven aan e-waste als afvalstroom;
- de informatievoorziening over het correct recyclen van e-waste te verbeteren en indien nodig extra punten in te richten waar e-waste ingezameld kan worden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u wel. Andere sprekers? Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, de ambities van de Grondstoffennota zijn mooi en wat ons betreft smaakt elke stap naar meer. Er is nog een flinke stap te zetten. Zo zien wij

ook dat de daling van de hoeveelheid restafval nog flink te verbeteren is. Daarom nog een paar korte vragen aan de wethouder. Wanneer denkt de wethouder dat alle Rotterdammers gebruik kunnen maken van het scheiden van groente-, fruit-, etensresten en tuinafval? De stijging van de hoeveelheid restafval is erg toegenomen, onder andere door corona. En ook de stijging van het consumeren in het algemeen. Hoe ziet de wethouder dit? Wat is er mogelijk om dit toch nog terug te dringen?

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere sprekers? Niet? Wethouder Karremans. Ah.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank voorzitter. Ik heb nog de moties die ik graag wilde indienen. Ik heb ze net al toegelicht.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç heeft de volgende moties ingediend.

Motie 8. Een oude bron aanboren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 7.4 Grondstoffennota 2023-2026, gehoord de beraadslaging;

overwegende dat:

- de nascheider momenteel niet alles kan scheiden;
- bronscheiding zorgt voor schonere afvalstromen;
- bronscheiding ook naast nascheiden kan bestaan;
- een schone scheiding belangrijk is voor een hoogwaardige recycling;
- bronscheiding bijdraagt aan bewustwording over de aard van afval onder bewoners en zo kan helpen bij het verlagen van de afvalproductie;

verzoekt het college:

- onderzoek te doen naar de mogelijkheid om naast nascheiding ook bronscheiding terug in te voeren in Rotterdam, bijvoorbeeld in wijken met laagbouw;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç

Motie 9. One man's trash is another its treasure

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 7.4 Grondstoffennota 2023-2026, gehoord de beraadslaging;

overwegende dat:

- het momenteel nog niet mogelijk is om al het afval te scheiden tot herbruikbare grondstoffen;
- dit afval in de hoogoven terecht komt;
- het Innovatiefonds van de Europese Unie ruim € 100 miljoen subsidie toegekend heeft aan energiebedrijf RWE om van huishoudelijk afval waterstof te maken¹ in Chemelot;
- er ook een waterstofhub komt op de Eerste Maasvlakte;
- er in de haven al gebruik wordt gemaakt van waterstof als brandstof;

verzoekt het college:

- onderzoek te doen of er in Rotterdam ook een mogelijkheid is om restafval te gebruiken voor de productie van waterstof;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç en I. Elfilali

¹ <https://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/honderd-miljoen-eu-steun-voor-afvalverwerker-rwe>

Motie 10. Een target voor bedrijfsafval

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 7.4 Grondstoffennota 2023-2026, gehoord de beraadslaging;

overwegende dat:

- er nu alleen een target is gesteld voor een reductie van restafval geproduceerd door huishoudens;
- bedrijven ook veel afval produceren;
- er een landelijk target is om het restafval uit de kantoor-, winkel- en dienstensector (KWD) te halveren;
- als Rotterdam in 2050 restafval vrij wil zijn, bedrijven ook restafval vrij moeten zijn;

verzoekt het college:

- een apart target op te stellen voor de reductie van bedrijfsafval met minstens 25%;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç en I. Elfilali

Motie 11. Laten we ons licht erop scheiden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 7.4 Grondstoffennota 2023-2026, gehoord de beraadslaging;

overwegende dat:

- veel plastic momenteel vies of volgepropt met ander afval aangeboden wordt en de nascheider niet in staat is hier herbruikbare grondstoffen van te maken;
- daarnaast veel Rotterdammers ook glas en papier bij het restafval doen omdat ze onterecht denken dat dit door de nascheider wordt gefilterd;
- goed scheiden zorgt voor bewustwording rondom afval en de afvalproductie van een huishouden;
- bewustwording kan leiden tot een reductie in de productie van afval in een huishouden;

verzoekt het college:

- een publiekscampagne op te tuigen om bewoners van Rotterdam bewust te maken hoe ze hun afval het beste kunnen vermijden, scheiden en aanbieden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç

Motie 12. Een target waar je je best voor moet doen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 7.4 Grondstoffennota 2023-2026, gehoord de beraadslaging;

overwegende dat:

- ruim 40% van het huishoudelijk afval uit groente-, fruit- en etensresten bestaat;
- het huidige target is om van 281 kg naar 249 kg p.p.p.j. te gaan, wat neerkomt op een vermindering van 11,4%;
- dit target al gehaald wordt als de helft van het gfe+t gescheiden wordt;
- er dus geen reductie van afvalproductie, en daarmee gedragsverandering nodig is om dit target te halen;
- Rotterdam de ambitie heeft dat in 2050 huishoudens geen restafval meer te produceren;
- voor dit target wel een gedragsverandering nodig is;

verzoekt het college:

- de doelstelling voor de reductie van restafval per inwoner te verhogen voor zover mogelijk aangezien er extra inzet zal plaatsvinden op het scheiden van gfe+t-afval;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wethouder Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Overduidelijk veel interesse in de Grondstoffennota. Dat doet mij als dienstdoend wethouder natuurlijk veel deugd. Het is een belangrijk onderwerp, we hebben het ook uitgebreid behandeld in de commissie met de klassieke vraag voor diftar, uiteraard ook, maar ook inderdaad om meer te scheiden. De discussie tussen bronscheiden, nascheiden, het is allemaal weer langsgekomen. Maar overall, verschillende meningen maar uiteindelijk ook één heel groot gedeeld belang is dat we natuurlijk die scheiding zoveel mogelijk willen laten plaatsvinden in Rotterdam. Want dat is ofwel goed vanuit milieuperspectief ofwel goed vanuit financieel perspectief of vanuit welk perspectief dan ook. Dus wat dat betreft staan de neuzen voor een heel groot deel dezelfde kant op en dat is mooi om te zien voorzitter. En ook om al het enthousiasme in de raad op die manier te proeven. Ik ben er veel mee bezig, het is voor mij een belangrijk onderwerp. Niet alleen het ophalen van afval en het reinigen natuurlijk in de straat, maar ook vervolgens wat we ermee doen. En daar ziet dit natuurlijk op. We zijn aan het werken aan een schoon plan. Dat ziet eerder op het eerste deel, dus het reinigen en het ophalen. Maar het is natuurlijk vervolgens als we het opgehaald hebben, wat we ermee gaan doen. En er gebeuren heel veel mooie dingen op dit gebied in Rotterdam, waar ik ook heel trots op ben. Goed voorzitter, ik ga even de moties langs, want er zijn een aantal moties ingediend. De eerste is de motie van de ChristenUnie, 'Meer ruimte voor pop-up repaircafés'. Die kan ik omarmen. Dat vind ik een hartstikke goed idee, dus die wil ik omarmen voorzitter. Ik denk dat het heel goed is, juist om inderdaad zoveel mogelijk spullen te repareren en daar ook natuurlijk ook de mogelijkheden voor te bieden. In de Upcycle Mall zelf willen we daar ook een mogelijkheid toe bieden dat mensen daar hun spullen kunnen laten repareren om ze zo op die manier weer een tweede leven te geven. Dan een aantal moties van GroenLinks die zojuist zijn ingediend. Ik pak nog even de versie erbij die ik daarvoor had, maar volgens mij zijn die over het algemeen hetzelfde. Dat is allereerst de motie 'Een oude bron aanboren'. Hier hebben we het natuurlijk ook al uitgebreid in de commissie over gehad, bronscheiden, nascheiden. Die ga ik ontraden. Dat heb ik in de commissie ook al toegelicht. Bronscheiden,

u doelt dan waarschijnlijk op drankverpakkingen en plastics. Dat betekent ook weer aparte bakken, meer rijden, ook weer meer vervoersbewegingen in de stad. Terwijl we er met nascheiding juist heel veel uithalen. Dus ik denk ook qua kostenefficiëntie en qua winst die we ermee behalen dat die beperkt is, terwijl het wel heel veel investeringen vergt en om die reden ga ik hem ontraden voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank voorzitter. Ziet de wethouder misschien een andere mogelijkheid om dan toch de mogelijkheid te bieden om die afvalstromen wel te scheiden voor mensen die dat dus wel willen doen? Al is dat misschien een centraal punt in de stad of iets anders?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nou, dit is natuurlijk nu niet het geval. We zijn wel bezig met het gfe+t. Ik denk dat als je het gaat hebben over mensen die het wel willen doen, dan zullen we ook over de hele stad dat vervolgens moeten inrichten. Ja, ik wil best ergens op het stadhuis een bak zetten waar je plastic kan inwerpen voor degene die dat wil. Dan zet ik hem neer bij de fractie van GroenLinks, dan hebben we het op die manier geregeld voorzitter. Dat wil ik toezeggen. Prima, dan regelen we het op die manier. Dan een target voor bedrijfsafval. Voorzitter, bedrijfsafval is nu typisch iets dat wij als gemeente niet doen. Daar moeten ze zelf contracten voor afsluiten. Dat doen ze ook via commerciële aanbieders van het ophalen van bedrijfsafval. Dat doen wij zelf maar voor een heel beperkt gedeelte, dus dat kan ik ook alleen al niet meten, laat staan dat ik erop kan sturen. Natuurlijk proberen we wel met communicatie en met bedrijven, als we ermee spreken, er zoveel mogelijk op te sturen. Wat we ook zien, mij een doorn in het oog, is dat heel veel bedrijven, of heel veel bedrijven... dat gebeurt wel eens, bedrijfsafval in wijkcontainers gooien. Die raken ervan verstopt en dan word ik natuurlijk heel boos en dan spreek ik die bedrijven daar ook op aan, omdat dat dat zowel voor het scheiden van afval als voor rotzooi op straat geen goede zaak is. Wat dat betreft, u hoort het aankomen, moet ik die motie op basis van die gronden ontraden. Dan de motie 'Een target waar je je best voor moet doen'. Nou voorzitter, ik zal eerlijk zijn, aanvankelijk dacht ik: heb ik een keer een target... Ik hoor net mevrouw Elfilali zeggen, hoe gaan we die target in godsnaam halen? Want we hebben het al een paar jaar niet gehaald, het is al heel ambitieus, hoe gaat de wethouder dit halen? En ik hoor mevrouw Morkoç zeggen: het is niet ambitieus genoeg, je moet eroverheen gaan. Dus ik zit hier tussen twee vuren in, dat besef ik wel. Ik heb er lang over nagedacht, die motie is nu om de doelstelling voor de reductie van restafval per inwoner te verhogen. Dus hoger dan we nu al in de Grondstoffennota hebben staan. Normaliter zou ik denken: ik heb niet voor niets die ambitie op dit niveau gezet, we zijn er nog lang niet. Maar ik vind dat mevrouw Morkoç wel een punt heeft, ook over gfe+t, dus die wil ik omarmen, dus ik wil kijken naar een nog ambitieuzer target voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Voorzitter, de wethouder heeft niet goed geluisterd, want ik vind de targets inderdaad niet ambitieus genoeg. Wat mij betreft moeten we dus veel ambitieuzer zijn, dus ik zit op dezelfde lijn als GroenLinks in dezen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nou, dat is dan rechtgezet, maar dat verandert mijn antwoord niet, dus ik neem die handschoen op en we gaan kijken of we hem wat ambitieuzer kunnen maken. Dan: laten we ons licht erop scheiden. Dat gaat over de publiekscampagne. Die ga ik ontraden. We voeren heel veel campagnes uit, dat doen we ook standaard. Maar ik ben wel een beetje voorzichtig om campagne op campagne op campagne op campagne te stapelen, want het wordt ook een wirwar van campagnes waardoor je ook weer door de campagnes de Coolsingel niet meer kan zien. Dus het is iets waar ik wel terughoudend in ben. We voeren campagnes uit, maar ik wil dat juist heel gericht doen. Een van de dingen waar ik bijvoorbeeld mee bezig ben is het gfe+t scheiden. Dat doen we nu in een aantal wijken. Ik kom zo terug op de uitrol, want dat is een vraag van mevrouw Van Wifferen. Dus dat doen we per wijk, en dan probeer ik ook, omdat het over verschillende wijken gaat, die campagnes en die communicatie daarop af te stemmen, dus dat wil ik ook van de wijk laten afhangen. Wat ik bijvoorbeeld vooral wil doen, is laten zien dat als mensen dat doen, wat er vervolgens met dat afval gebeurt, om op die manier een soort feedbackloop te creëren, zodat je eigenlijk daardoor nog gemotiveerder raakt om het te doen en daar ook vervolgens weer bijeffecten van creëert in de vorm dat mensen dat gaan vertellen aan anderen et cetera. Want ik geloof niet per se alleen aan overheidscampagnes die van bovenaf iets opleggen en zeggen dat je iets moet doen. Daar ben ik niet naïef genoeg voor om te denken dat dat altijd werkt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank voorzitter, toen ik ongeveer 15 jaar oud was, was ik publieksvoorlichter bij de gemeente Rotterdam, en een van de dingen die ik toen deed was dat ik de stad inging met een groepje jonge mensen en mensen ging vertellen over wat hun afval doet, hoelang het blijft en hoe je ervoor kan zorgen dat je minder afval hebt. Dat is een beetje wat ik bedoel. Gebeurt dat dan nog?

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Zeker, ik ben afgelopen zomer ook meegeweest met Natuurstad. We doen dat op heel veel basisscholen. En ik denk dat dat de perfecte manier is om het daar te doen, te laten zien: waar moet een theezakje in, wat gebeurt er met afval. Die hele reis van het afval wordt daar behandeld in klassen, en die nemen dat ook weer mee naar huis. Die vinden dat ook leuk om te doen, die vertellen dat ook weer aan hun ouders. Ik denk dat dat de perfecte manier is om dat te doen. Dat is volgens mij precies wat u bedoelt. Dat gebeurt absoluut, dus daar hoeft u zich geen zorgen over te maken, maar deze motie ga ik om die reden dan ontraden. Dan de moties van de Partij voor de Dieren. Motie 'Stappenplan voor invoering diftar'. Ik heb het er in de commissie uitgebreid met de heer Rozema over gehad. Ik ben niet voor het invoeren van diftar. Los van de kosten geef je eigenlijk een incentive aan mensen om een zak naast de bak te plaatsen en we hebben al genoeg opgaven om dat probleem aan te pakken zonder dat dat incentive er al is. Dus die ga ik ontraden. Dan de motie 'Scheidingspercentages naar landelijk gemiddelde'. Die ga ik ook ontraden. Kijk, het werd ook al net aangegeven, mevrouw Elfilali had het over Haarlem en die hebben een andere ambitie. En dat snap ik, maar Haarlem is echt een andere stad dan Rotterdam. Wij hebben bijvoorbeeld te maken met een heel andere sociaaleconomische samenstelling. Daar ben ik ook altijd eerlijk over geweest, ook in deze raad, over het scheiden van gfe+t. Het gebeurt in Blijdorp waanzinnig goed, maar in een wijk als Pendrecht en Zuidwijk, waar mensen te maken hebben met heel andere problemen, misschien tot hun nek bijvoorbeeld in de schulden zitten of andere problemen hebben, dat scheiden van afval niet top of mind is, en ze misschien niet een intrinsieke motivatie hebben om dat te doen, dat dat echt tot andere resultaten leidt. Daarnaast is het zo dat we in Rotterdam veel meer hoogbouw hebben dan in Haarlem. En als je kliko's voor de deur hebt is het makkelijk scheiden. Dus in Hillegersberg, in Kralingen, in Nesselande, daar heeft iedereen een kliko en

daar is het natuurlijk makkelijk scheiden in die verschillende bakken. Maar als je in de hoogbouw zit, dat is juist waar de uitdaging zit, dan is dat veel lastiger en dan kan je ook niet verwachten dat het naar dezelfde percentages gaat. We hebben het in de commissie gehad over Horst aan de Maas. Dat is de gemeente die het beste scheidt. Die hebben allemaal kliko's voor de deur. Ik zie de heer De Haan kijken. We gaan daar nog op werkbezoek om te kijken hoe ze het daar allemaal doen. Horst aan de Maas, onthoud die naam. Maar dat is wel de motivatie om deze motie van de Partij voor de Dieren te ontraden. Dan de Upcycle Mall op Zuid. Ik hoor mevrouw Elfilali dat ook ondersteunen. Dat is een motie van de Partij voor de Dieren. Ik vind het idee op zich interessant en ik zou het ook zeker niet uitsluiten, maar ik wil het op voorhand niet nu doen, omdat we ook, we moeten nog leren van hoe we zo'n Upcycle Mall inrichten. Ik ben ook wel van de school eerst juist in de praktijk experimenteren hoe gaat het, en bekijken, experimenteren, ja, ook verkeersexperimenten, ik heb het vanochtend nog gezegd tegen de afdeling Mobiliteit. Maar je moet kijken hoe dat gaat voordat je het verder uitbreidt. Dus we doen nu een flinke investering. Ik heb nu ook geen dekking of financiële mogelijkheden om dat op Zuid uit te breiden. Het is al lastig zat financieel gezien om dat bij de airport te doen. Maar ik wil kijken hoe dat gaat, daar lessen van leren en dan eventueel kijken of er reden is tot uitbreiding. Dus ik snap het idee, ik vind het ook sympathiek, maar ik moet de motie nu ontraden want daar komt hij gewoon te vroeg voor. Dan de motie 'Verbod plastic tasjes op de markt'. We hebben het daar ook uitgebreid over gehad. Ik heb inderdaad toegezegd dat ik met de staatssecretaris daarover in gesprek zal gaan. Ik zie hem wat streng geformuleerd, maar als ik hem zo mag opvatten dat we kijken of we een verbod op plastic tasjes kunnen invoeren op de markt, dan kan ik hem omarmen en dat is volgens mij precies wat de heer Van der Velden beoogt met die motie. Dan tot slot de motie van Volt, 'Maak van E de juiste waste'. Dat is de vraag om e-waste. Ik vind dat een heel terechte oproep. Het feit is wel dat we het al uitgebreid doen en ik wil ook uitleggen wat we daarmee doen. Het staat al onder pijler 2 van de Grondstoffennota. Daar staat het niet genoemd als e-waste, maar afgedankte apparaten en elektronische apparaten, maar dan hebben we het over hetzelfde. Je kunt e-waste al inleveren bij milieuparken, pop-upmilieuparken, kinderboerderijen. Grote apparaten halen we ook op. We doen ook communicatie over afvalscheiden en daar zit ook informatie in over e-waste en we organiseren met Rotterdamse scholen zelfs ieder jaar de E-waste-race. Dat wist u niet maar dat doen we wel. Dat zit niet in mijn afdeling Mobiliteit, maar dat heeft te maken met welke school zoveel mogelijk e-waste ophaalt. Dus daar is wel degelijk heel veel communicatie over en ook aandacht voor binnen het programma Circulair en ook de Grondstoffennota.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Maar voorzitter, een vraag aan de wethouder, hoe verklaart hij dan de hoge percentages als we kijken naar stortafval?

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nou, ik denk, de grootste percentages zijn plastics en papier. Dat zijn de grootste percentages. Dat is niet e-waste. E-waste zit natuurlijk ook in het restafval. We zitten ook helemaal niet op de 100% en we zouden natuurlijk veel verder willen gaan. Dat is de reden waarom we er juist op inzetten. Ik denk dat we met deze inzet een heel eind kunnen komen. Dus wat dat betreft deel ik de ambitie die Volt in die motie legt, maar vind ik hem echt overbodig, omdat het juist echt zit in die Grondstoffennota.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Voorzitter, het is een beetje een dubbele boodschap. Want 70% van de gevaarlijke stoffen op het stortafval komt van e-waste, dus hoe kan de wethouder dan zeggen: we doen het al, het is overbodig. Dat klopt toch niet? De ambitie is te laag. En mijn motie is juist een oproep om de ambitie omhoog te brengen.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Voorzitter, wat ik zeg is dat de ambitie er is, maar ik wil wel mevrouw Elfilali tegenhouden dat door een motie in te dienen en te zeggen: het moet beter terwijl we het al doen, dat het dan niet beter wordt. Kijk, de ambitie is gelijk, we moeten dat aanpakken, dat doen we ook, dus wat dat betreft hebben we het denk ik helemaal over hetzelfde. Daarom zeg ik ook dat het een overbodige motie is, want we zijn het volgens mij met elkaar eens dat we dat moeten doen. Daar zetten we ook op in, ook qua communicatie, ook met die E-waste-race, met allerlei verschillende mogelijkheden die we daarin hebben. Dus volgens mij hebben we het over hetzelfde en zijn we het met elkaar eens. Maar ik zeg wel: die motie is overbodig en daarom ontraad ik hem.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, volgens mij doen we het dus gewoon nog niet goed genoeg.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja voorzitter, we zetten heel veel inzet erop in en dat moet uiteindelijk leiden tot een beter resultaat en daar kunt u ons natuurlijk op afrekenen aan het eind van de rit. Maar ik denk dat we heel veel doen en volgens mij ademt die motie dat ook en dat deel ik helemaal met mevrouw Elfilali. Dus we gaan ermee aan de slag, maar de motie is overbodig. Dat waren ze voorzitter, en volgens mij heb ik dan nog een aantal vragen. De vraag van mevrouw Van Wifferen. Dat is er eentje, en dat is de vraag wanneer alle Rotterdammers gfe+t kunnen scheiden, en dat is 2026. Dat is de doelstelling, dat dan overall die bakken staan. Dat was het volgens mij voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Is er behoefte aan een tweede termijn? Wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (voorzitter). Ja, dank u wel voorzitter. Zoals door een aantal anderen is aangegeven, heeft de Grondstoffennota natuurlijk heel veel te maken met de circulaire economie in de volle breedte en daarom is het ook heel begrijpelijk dat er ook een aantal moties zijn die op het terrein liggen van circulaire economie in de breedte en vandaar dat ik die dan ook zal behandelen. Ik begin met de motie van GroenLinks, 'One man's trash is another its treasure', die erop ingaat om te onderzoeken of restafval ook gebruikt kan worden voor de productie van waterstof. Deze motie wil ik op dit moment ontraden omdat aan de ene kant wij gebonden zijn aan een contract met de AVR en we dat gewoon niet kunnen openbreken, en aan de andere kant er ook nog qua wetenschappelijk technisch duurzaamheidsonderzoek de vraag is of het de meest wenselijke vorm is van toevoer en toevoegen van die stromen aan waterstofproductie. Dus er zijn verschillende redenen waarom ik zeg: op dit moment ontraden. Dan het amendement van de Partij voor de Dieren. 'Rotterdam circulair in 2030'. Daarvan hebben wij ook gezegd in ons coalitieakkoord: we zetten echt vol in op zoveel mogelijk circulariteit, maar 2030 gaan we helaas niet redden. Het is echt alle hens aan dek om dit in 2050 voor elkaar te boksen. Daar moeten we alles voor doen wat mogelijk is, maar 2030 is echt iets wat ons niet gaat lukken. Die moet ik dus ontraden. Dan de motie van Volt over aandacht voor de Week van de Circulaire Economie. Dat is natuurlijk een heel sympathiek idee, dat vonden wij zelf ook. Ik denk dat het belangrijk is, want Volt vroeg ook een reflectie op circulaire economie in zijn algemeenheid en hoe we daarnaar kijken, ik denk dat het goed is om te vermelden dat wij binnen een aantal maanden met een groeiprogramma komen Circulaire economie, waarin ook veel meer die volle breedte van circulariteit gaat worden behandeld en daar komen we natuurlijk op heel veel zaken terug. Dit, wat we doen met ons eigen afval, afvalscheiding, de Grondstoffennota die we nu behandelen, is een ontzettend belangrijk onderdeel daarvan, maar er speelt uiteraard nog meer. Een van die dingen is ook dat we juist ook circulariteit heel erg in het zonnetje willen zetten, aandacht willen geven, en dat doen we dus ook met de Week van de Circulaire Economie. Dus daar is al ontzettend veel voor in gang gezet. We hebben natuurlijk BlueCity

waar heel veel gebeurt, waar ook tijdens de Week van de Circulaire Economie allerlei initiatieven in het zonnetje worden gezet. Daar dragen wij ook aan bij. Er worden twee hout-hackathons georganiseerd die inzicht geven hoe we de houtvoorraad in de economie terug kunnen brengen. Er is een ondernemersloket voor circulaire economie bij DCMR waar wij ook financiële steun aan geven. Ik ga binnenkort ook een circulair zonnedak openen en in Merwe-Vierhavens gaan we allerlei circulaire initiatieven in het zonnetje zetten in de Week van de Circulaire Economie. Zo kan ik nog wel doorgaan, maar ik wilde alleen maar zeggen: we doen al ontzettend veel, dus in die zin is deze motie overbodig.

De **VOORZITTER**. Gaan we naar de tweede termijn? Eenmaal, andermaal, dat is niet het geval. Dank.

7.2 Parkhaven

7.2.1 Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Parkhaven'

7.2.2 Het (herziene) voorstel met betrekking tot het openen van de grondexploitatie 'Parkhaven'

De **VOORZITTER**. Dan gaan we terug naar Parkhaven. We hadden besloten om de beide onderwerpen om te ruilen. Aan de orde is het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Parkhaven', en 2, het herziene voorstel met betrekking tot het openen van de grondexploitatie 'Parkhaven'. Beide onderwerpen bespreken we samenhangend. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, we gaan het hebben over de Parkhaven en ik vrees of vermoed of denk zo en ik hoop zo dat we het er nog wel eens vaker over zullen hebben. Maar ik zou eigenlijk willen beginnen met iets anders. Gelukkig mag ik als een van de ruim achthonderd vrijwilligers van het Filmfestival deze week en komende dagen nog dienstdoen en gisteren stond ik bij Pathé 3 's avonds, en daar was een Indiase film en die heette Which colour, welke kleur. Dat was ook een kinderspelletje in de stad Aminabad een grote Indiase stad van ruim 8 miljoen inwoners. En het speelde allemaal in een islamitische wijk. Die kinderen hadden dat spelletje Which colour, which colour, welke kleur. Of je iets groens kon aanwijzen of iets roods, en daar holden ze dan naartoe. Maar die film was helemaal in zwart-wit. En die regisseur, dat was een jonge regisseur, vol trots want het was zijn wereldpremière, dat heb je wel eens op een filmfestival, en met zijn crew erbij. En die had het over: waarom in het zwart-wit? Omdat, in die film komen allemaal dagelijkse dingen over van een moeder met haar dochter, over de broer en dat tussen die kinderen onderling, dat heel veel dingen niet zo zwart-wit zijn. Want wat je van de een hoort, daar zit wat in, van de ander, daar zit ook wat in. Als de wethouder huizen moet bouwen, ja, die ziet daar een plekje aan een kade, die denkt: ja, daar kunnen leuk mensen wonen. Daar zit wat in. Tegelijkertijd is dat wel een stuk van ons park. Nieuwe woningen is prima, maar een park behouden is ook prima. Wat te doen? Gelukkig, en er zit ook een aantal mensen op de tribune, hebben er heel veel mensen over ingesproken. Bewoners, stedenbouwkundigen, mensen met het rijksmonument van het park zelf, over de Euromast, de wijkraden, iedereen heeft erover gesproken. En sommigen zeggen: ja, het is nu een lelijke parkeerplek met een achenebbisj midgetgolfbaantje, maar ja, je kan niet overal de golfbaan van Kralingen neerleggen. Er hebben toch een hoop mensen plezier aan, zeg ik dan maar als SP'er. En belangrijk nog, anderen hebben dat veel beter verwoord dan ik kan doen, waarom die publieke ruimte nu niet mooier maken en het groen laten aansluiten op de rivier en het water van het haventje dat daar ligt? Waarom de Euromast en het park afsluiten en opsluiten met private woningen? Natuurlijk zijn er straks enkele honderden Rotterdammers happy few, maar wel met ons park als achtertuin, maar heel veel Rotterdammers verliezen wel stukje bij beetje ons park en onze publieke ruimte. Nogmaals, we hebben het straks gehad bij de Oude Haven, het lijkt

aan dovemansoren gericht. De burgemeester zei dat nog, maar luister naar die Rotterdammers. Die oproep wil ik hier ook herhalen, ook over de Parkhaven. Dwing ze niet om tot aan de Raad van State te gaan procederen. En voorzitter, dan kom ik een beetje terug over die Which colour, welke kleur, welke kleur? Dan is natuurlijk groen de kleur. Daar moeten we het over hebben. Al vijftientig jaar plakt de SP affiches: Bouwen op groen? Nee, niet doen. En dat zouden we hier ook weer zo moeten houden. Houd het groen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. Gisteren sprak de commissie Bouwen Wonen Buitenruimte over het Woonakkoord. Daar blijkt wel uit dat er nog veel te doen is in onze stad om de woningvoorraad op orde te krijgen. De kern van het probleem in deze stad is een tekort aan woningen. Zolang er te weinig stoelen zijn om de tafel zal niet iedereen kunnen zitten. En met alle druk vanuit de markt waaronder de hogere hypotheekrente zal het de komende periode alleen nog maar lastiger worden om aan onze bouwdoelstellingen te voldoen. In dat kader is de VVD vandaag blij en trots dat er weer een mijlpaal voor ons ligt. Met de vaststelling van het bestemmingsplan Parkhaven zetten we de seinen op groen om in dit gebied tot 650 woningen van hoge kwaliteit toe te voegen met een gebalanceerde segmentering. En uiteraard hebben we alle begrip voor de insprekers. De ondernemers in dit gebied, de zorgen over het groen en de cultuurhistorische waarde. Wij zijn evenwel van mening dat met deze ontwikkeling een algehele impuls wordt gegeven aan de verblijfskwaliteit van dit gebied en de verbeterde verbinding tussen het park en de Parkhavenkade. En er ontstaat een prachtig stedelijk gebied vanuit de Coolhaven via de nieuw te bouwen toren bij de Machinist via Little C naar Parkhaven. In de commissie heb ik aangegeven dat ik me zorgen maak over de kwaliteit van het ontwikkelingsproject in de stad. Ik ben bang dat de stijgingen van de bouwkosten ertoe kunnen leiden dat met name op de kwaliteit van de bouwprojecten bezuinigd gaat worden. Een mooi voorbeeld is de woontoren The Sax op de Wilhelminapier, die moet daar gaan verrijzen. Afgelopen week stond er een impressie van het laatste ontwerp in de krant en wat mij betreft is dat een slap aftreksel van het prachtige ontwerp dat oorspronkelijk gepresenteerd werd. En dat heeft alles te maken met de huidige omstandigheden in de markt. Wethouder, ik doe een dringend beroep op u om erop toe te zien dat er geen concessies aan de kwaliteit van de Parkhaven worden gedaan. Dan de verkeersontsluiting. Het geactualiseerde verkeersonderzoek geeft aan dat een goede verkeersafwikkeling mogelijk is. Tegelijkertijd is de bereikbaarheid met de auto van dit stadsdeel voor de huidige bewoners en bezoekers momenteel geen feest. Het geactualiseerde verkeersonderzoek blijft natuurlijk bij modelberekeningen en het lastige is om de exacte toekomst te voorspellen. Mocht de praktijk in de toekomst onverhoopt afwijken, dan zullen we ons dan ook uiteraard hard maken voor aanvullende maatregelen. Binnen de commissie MHEK praten we binnenkort bovendien verder met wethouder Karremans over het Droogleevers Fortuynplein, maar dat terzijde. Voorzitter, wat ons betreft zijn er geen redenen om deze locatie niet te ontwikkelen tot een nieuwe hoogwaardige woonwijk waar we zo snel mogelijk tot 650 Rotterdamse huishoudens kunnen verwelkomen. En tot slot wil ik me bij jullie allemaal excuseren dat ik geen motie ga indienen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Verhoef. Toch iemand anders.

Mevrouw **BRUIN** (lr). Voorzitter, dank u wel. Mijnheer Verhoef is helaas ziek dus ik mag zijn inbreng waarnemen. Voorzitter, het dossier Parkhaven is er een van een beladen geschiedenis. We zullen heel eerlijk zijn, we zijn niet de grootste voorstander van dit plan. Het hoog bouwen rondom het symbool van de wederopbouw van Rotterdam doet ons zeer. Dat is iets waar we niet om zullen liegen en dat is ook de grootste reden waarom we eerder tegen dit masterplan hebben gestemd. Echter hebben we ook de afspraak gemaakt in ons

coalitieakkoord om eerder vastgestelde plannen te blijven steunen en hier zullen we ons ook aan houden. Ondanks het feit dat deze opvatting binnen onze fractie leeft, zullen we dan ook met een steen op de maag voor dit bestemmingsplan stemmen. Dat neemt niet weg dat wij ondanks dit gevoel kritisch blijven kijken naar welke punten wij kunnen inbrengen om het plan beter te maken. Daarom hebben wij goed geluisterd naar de sprekers bij de behandeling van dit plan en zagen we dat de parkeerplekken voor de retailondernemers in dit gebied een lastig verhaal ging worden. Daarom een vraag aan de wethouder. Kunt u aangeven hoe we ervoor kunnen zorgen dat winkelend publiek in dit plangebied ook gewoon een parkeerplaats zal hebben en niet de hele wijk met een winkelkarretje moet doorlopen? Mocht hier geen oplossing voor zijn, dan bieden wij samen met DENK de motie 'Geen winkelwagentjesmarathon bij de retail' aan, om die oplossing te borgen. Daarnaast zien wij dat er in dit plangebied nog altijd de mogelijkheid bestaat voor het realiseren van een hotel ten koste van woningbouw. En dat terwijl de realisatie van het grote aantal woningen juist de hoofdreden is voor het realiseren van dit plan. De PvdA heeft een amendement aangeboden om daarin het aantal woningen te borgen en dat is ook de reden dat wij mee zullen tekenen met hun amendement. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Voorzitter, de Partij voor de Dieren wil niet dat er gebouwd wordt in het groen. Met dit bestemmingsplan moet openbaar groen wijken voor acht woontorens. En dat midden in een klimaat- en biodiversiteitscrisis. Bouwen in ons kostbare groen is echt zo'n ontzettend slecht plan. Het is namelijk nu een openbaar wandelgebied met grote volwassen en gezonde bomen. Sommige bomen hebben een stamdikte van meer dan een meter, zoals de Italiaanse en Canadese populieren die er staan. Wel honderd van deze gezonde en volwassen bomen moeten gekapt worden voor dit ideeetje van een ontwikkelaar. En de dieren, ach, wat kan ons het allemaal schelen, die moeten maar weer naar een ander plekje gaan zoeken. Een veel beter plan zou geweest zijn om deze groenstrook goed te verbinden met het park. Uit onze woonomgeving verdwijnt eigenlijk steeds meer groen, en dat terwijl een groene stad ons veel oplevert. We besparen energie, hebben minder last van wateroverlast en hoeven in de zomer niet te vluchten voor de hitte van opgewarmd beton en steen. En bovendien kunnen we wel tot € 400 miljoen besparen op de zorgkosten met ons groen. Ik kan er echt met mijn verstand niet bij dat we dit groen nu ook weer gaan opofferen voor, ja voor wat, voor wat? Voor een eenheidsworst aan gebouwen die je overal in het land ziet. Ziet iemand straks nog het verschil tussen Zoetermeer, Nieuwegein, Purmerend of Rotterdam? Ik bijna niet meer. Overal heb je diezelfde lelijke eenheidsworst van goedkope projectontwikkelaars. Het park, de Euromast en het Maastunnelcomplex vormen namelijk een uniek cultuurhistorisch ensemble. Vele deskundigen en liefhebbers onderschrijven dit. U heeft het allemaal ook kunnen lezen. Laat deze groene strook met de unieke Euromast nu gewoon eens met rust en laat het open, zodat de creatie van architect Maaskant even krachtig als altijd blijft stralen. Welke idioot gaat er nu in vredesnaam het baken van Rotterdam, de Euromast, inbouwen? Wat een ontzettend slecht plan. Voorzitter, wat het groen betreft proberen wij te redden wat er te redden valt. Allereerst willen wij onverkort vasthouden aan een masterplan, een raadsbesluit van twee jaar geleden. Dat betekent 100% compensatie van de 18.500 m² aan groen oppervlak in het nieuwe plangebied. Ook willen we de belofte van in totaal 555 bomen in het plangebied eindelijk eens ingelost zien. Hiervoor komen wij met een motie. Openbaar groen is de meest waardevolle groencategorie en valt niet te compenseren met wat groene daakjes of klimop op de gevel. En daarom een motie om het verlies aan openbaar groen elders in de stad te compenseren, aanvullend op de 20 hectare groen die het college al wilde realiseren. Voorzitter, we willen het college controleren op de minstens twintig natuurinclusieve maatregelen in de nieuwbouw en daarom komen wij met de wens meervleermuizen een plek

te gunnen in het plangebied. Deze bewoner van gebouwen heeft het momenteel zwaar doordat spouwmuur of dak steeds minder leefgebied bieden. Wij zien graag dat de meervleermuizen met natuurinclusieve maatregelen een thuis kunnen vinden in deze gebouwen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Groen voor alle Rotterdammers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van bestemmingsplan Parkhaven;

constaterende dat:

- in het masterplan een volledige compensatie wordt voorgespiegeld van het groen dat door de ontwikkeling aan de Parkhaven verloren gaat, in de categorieën 'maaiveldgroen', 'groene daken' en 'verticaal groen';
- het bestemmingsplan zich niet uitspreekt over groencompensatie;

voorts constaterende dat:

- de huidige groenstrook aan de Parkhaven nu voor eenieder toegankelijk is;

overwegende dat:

- écht groen gewoon voor iedereen toegankelijk is, dus openbaar;
- groene daken en verticaal groen geen compensatie bieden voor de toegankelijkheid van openbaar groen die met de ontwikkeling verloren gaat;

verzoekt het college:

- de huidige hoeveelheid aan vierkante meters openbaar groen die met de ontwikkeling aan de Parkhaven verloren gaat en niet in het plangebied wordt gecompenseerd, elders te compenseren als nieuw openbaar groen;
- compensatie van dit openbare groen als aanvulling te zien op de doelstelling in deze bestuursperiode twintig hectare aan groen toe te voegen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden en I. Elfilali

Motie 2. Hou je aan je groene afspraken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van bestemmingsplan Parkhaven;

constaterende dat:

- in het masterplan wordt voorgespiegeld dat er 555 bomen komen te staan in het plangebied van de ontwikkeling aan de Parkhaven: 156 te behouden bomen, 101 te verplanten bomen en 298 nieuwe bomen;
- er in het masterplan tevens wordt voorgespiegeld de huidige hoeveelheid aan vierkante meters groen oppervlak (18.500 m²) 1:1 te compenseren in de ontwikkeling aan de Parkhaven;

overwegende dat:

- er in het bestemmingsplan op punten wordt afgeweken van het masterplan, bijvoorbeeld over het te verwachten oppervlak aan groene daken of het aantal te verwachten parkeerplaatsen;
- discrepantie tussen masterplan en bestemmingsplan onwenselijk en bovendien oneerlijk is, omdat er bij de gemeenteraad én de Rotterdammers verwachtingen zijn geschapen;

voorts overwegende dat:

- het masterplan is vastgesteld door de gemeenteraad;

verzoekt het college

- met de ontwikkelaar privaatrechtelijk overeen te komen dat er conform het Masterplan Parkhaven wordt gerealiseerd:
 - 555 bomen;
 - 1: 1 compensatie van de huidige hoeveelheid aan vierkante meters groen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, I. Elfilali en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 3. Meer voor de meervleermuis

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van bestemmingsplan Parkhaven;

constaterende dat:

- het slecht gaat met de meervleermuis, een gebouwenbewonende diersoort die als gevolg van isolatiemaatregelen in de gebouwde omgeving steeds minder leefgebied heeft en in aantallen afneemt;

voorts constaterende dat:

- de ontwikkelaar verplicht is ten minste twintig natuurinclusieve maatregelen te nemen die staan opgesomd in het masterplan;
- in voornoemd masterplan onder meer het aanbrengen van verblijfplaatsen voor vleermuizen in de gevels van de nieuwe gebouwen als maatregel wordt voorgespiegeld;
- in de beleidsregels toebehorend aan de regels van het bestemmingsplan de creatie van "een hoogwaardig habitat voor tenminste gebouw bewonende soorten" wordt voorgeschreven;

overwegende dat:

- nieuwbouw kansen biedt om de instandhouding van diersoorten gevoelig voor habitatverlies een nieuwe impuls te geven;
- het bestemmingsplan op punten is gewijzigd ten opzichte van het masterplan, de ontwikkelaar vrijheid geniet in de te kiezen natuurinclusieve maatregelen en dat de beleidsregels een hoog abstractieniveau kennen;

verzoekt het college:

- op het moment van overdracht van gronden in het plangebied aan de ontwikkelaar de te nemen natuurinclusieve maatregelen privaatrechtelijk vast te leggen;
- in ieder geval vast te leggen dat verblijfplaatsen voor de meervleermuis worden gerealiseerd;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden en I. Elfilali

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dank u wel voorzitter. Zo'n 65 jaar geleden zette de gemeenteraad van Rotterdam een streep door de bouw van een uitzichttoren. 23 raadsleden verdeeld over zes fracties die Rotterdam toen had, kom er nog maar eens om, stemden tegen de komst van de Eurotoren, die zo heette, en zetten een streep door de bijdrage van de gemeente aan wat je anno nu een grex, een grondexploitatie zou kunnen noemen. Mr. Beerman, destijds voorman van de CHU was weinig enthousiast. Hij voorzag grote verkeersopstopping op het Tunnelplein en hij noemde de plek bij de Parkhaven ongelukkig met het oog op het uitzicht. Ook de toenmalige burgemeester Van Walsum deelde in dit sentiment. Veel enthousiasme bracht hij niet op toen hij ook aangaf: ik blaak niet van ijver om het plan voor de toren erdoor te jagen. En die haast was wel enigszins geboden, want het idee van de initiatiefnemers was om binnen twee jaar een toren van 115 meter hoogte te realiseren als kroon bij de landbouwtentoonstelling De Floriade in het park. Nog geen twee maanden later waren de initiatiefnemers terug bij de raad. De gemeentelijke bijdrage was in het geheel niet meer nodig. De bouw van de toren werd volledig vanuit de markt en met behulp van particuliere initiatieven gerealiseerd, een soort unsolicited proposal avant la lettre. Schoorvoetend ging de raad nu wel akkoord. Een enkel katholiek raadslid stemde tegen op esthetische gronden, ik kijk nu even naar de heer Segers-Hoogendoorn, en de SGP vanuit principiële bezwaren dat je op zondag vanaf de grote hoogte over de stad zou kunnen koekeloeren. Je kunt het je niet voorstellen dat we nu zoveel decennia later die Euromast zo in ons hart hebben gesloten. Die was er bijna niet geweest. En dankzij particulier initiatief en steun uit de markt staat hij er toch maar mooi. Maar wat ik er ook mee wil zeggen is dat het ensemble waar we het hier nu over hebben, met een icoon als de Euromast, een monumentaal civiel kunststukje als de Maastunnel, een romantisch landschapsmonument als het park gelegen aan de Parkhaven, aangelegd zo'n 125 jaar geleden, al decennia na decennia aan verandering onderhevig is. Geen statische in schoonheid bevroren situatie. Mijn punt is: de stad verandert, voor onze ogen, voor onze neus, en soms meer dan we onszelf realiseren. En vaak zijn we het ook weer vergeten. De Eurotoren, de Euromast dus, zou in lengte van jaren een herinnering aan de Tuinbouwtentoonstelling zijn, volgens de initiatiefnemer Jacques Kleiboer. Wie weet het nog als hij naar de Euromast kijkt? Dat betekent niet dat we zomaar klakkeloos alles voor zoete koek hoeven te slikken. Dat we kritisch kijken naar de plannen die zijn gemaakt, dat we zorgvuldig het proces en de plannen moeten wegen. Maar dat we ook breder de belangen moeten wegen wat zo'n plan ook kan toevoegen. Dat doe ik dus nu, niet alleen nu, maar dat hebben ook collega's en oud-collega's op een aantal momenten en op een aantal tussenstappen hiervoor gedaan. Van het instemmen door de raad in 2019 met het unsolicited proposal via het toetsingskader voor eventuele woningbouw waarmee begin 2020 werd ingestemd naar het masterplan dat door de vorige raad is bekrachtigd begin 2021, om nu te zijn beland bij deze stap, het bestemmingsplan. Zo'n weging wordt dan ook niet lichtzinnig gemaakt, maar uiteindelijk valt voor ons die balans toch in een stem voor dit bestemmingsplan uit. De woningen die het toevoegt, de plek die het ondernemers biedt aan reuring, maar die eigenlijk ook die decennialange dynamiek op en rond deze kade continueert. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ik hoor u eigenlijk helemaal niet over groen, terwijl D66 altijd de mond vol heeft van het groen in de stad. Waar blijft dat in uw verhaal? En mijn tweede vraag is: vindt u dit plan kwaliteit hebben?

De heer **DE HAAN** (d66). Om met het tweede te beginnen, ik vind het wel degelijk kwaliteit hebben. En het groen, we hebben het daar op zich ook uitgebreid in de commissie over gehad, ik ben blij met de compensatie die gegeven wordt voor het plan.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. Dus u bent blij met groen dat niet meer toegankelijk is voor de Rotterdammer, want de Rotterdammer kan niet die daken op. De Rotterdammer heeft niets aan dat verticale groen. Daar bent u dus blij mee?

De heer **DE HAAN** (d66). Volgens mij is het groen dat gecompenseerd wordt iets meer dan alleen de groene daken en gaat het ook om groen daaromheen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Engberts. Excuses. Mevrouw Mohamed-Hoesein eerst.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, met de Euromast en de Pannenkoekenboot is Parkhaven een wereldberoemd plekje in Rotterdam. De evenementen daar, maar tegelijkertijd ook de rustige en groene omgeving zijn voor veel Rotterdammers reden om ernaartoe te gaan. Nu gaan we er bouwen omdat we nu eenmaal woningen nodig hebben voor Rotterdammers. En omdat er prima plannen voor zijn gemaakt, plannen om te borgen dat het er groen blijft, dat het klimaatadaptief wordt. En er ligt een prima plan om te zorgen dat woningen worden gebouwd voor alle Rotterdammers. Voorzitter, laat gezegd zijn dat ik graag gezien had dat we daar 30% sociale woonvoorraad konden bouwen daar. Maar wij zijn ook graag een betrouwbare partner voor de ontwikkelaars en andere partners in de woonopgave. Daardoor zijn we ook gebonden aan afspraken die doorwerken vanuit het vorige college. Dus willen wij dit plan ook vooral gebruiken om verbeteringen door te laten komen in een gebied waarvan wij ons realiseren dat het toebehoort aan alle Rotterdammers. Hoe wij met onze ruimte omgaan is namelijk een erg belangrijke overweging in een stad die aan het verdichten is. Voorzitter, we zijn blij dat de wethouder aangeeft dat er volledige groencompensatie plaatsvindt. Maar uit de commissievergadering bleek mij nog niet helemaal duidelijk hoe dit verwerkt is in het huidige bestemmingsplan. Onder andere omdat de vergroening op kades en de kadeverbreding niet helemaal uitgewerkt is, nog niet in elk geval. Om onzekerheden te voorkomen is het dan ook van belang dat de groencompensatie duidelijk wordt vastgelegd, in elk geval dat daar duidelijkheid over bestaat. Afhankelijk van de beantwoording van de wethouder overwegen wij om voor te stemmen voor de motie van de Partij voor de Dieren die vraagt om een volledige en volwaardige groencompensatie, 'Hou je aan de groene afspraken'. Voorzitter, een ander punt waarop ik wil ingaan is op de beschikbare parkeerplekken. Ik ben blij met de recente aanpassing naar een tweelaagse parkeervoorziening. Want daaruit blijkt ook dat er wordt geluisterd naar de omgeving, dat er ook daadwerkelijk wordt gekeken naar de inbreng die bewoners en belanghebbenden hebben. Maar zoals het er nu naar uitziet voorzitter, worden de parkeervoorzieningen straks te koop aangeboden aan de toekomstige bewoners. We vrezen echter dat de bewoners met een sociale woning niet de optie hebben, niet de financiële mogelijkheden hebben, om deze parkeerplekken te kunnen aanschaffen. We zien dan ook graag een verdeling in de parkeerplaatsen, waarbij we denken aan bijvoorbeeld de optie voor sociale huurders om een parkeerplaats te huren via de corporatie, maar ook andere middelen of instrumenten kunnen hiervoor worden ingezet. Welke instrumenten dat precies zijn en hoe die worden ingezet, dat

moet verder worden uitgezocht. Om dit verder te onderzoeken dienen wij een motie in, 'Een parkhaven waar iedereen kan parkeren'. Voorzitter, ook de ondernemers die er nu zitten en hopelijk nog lang blijven, worden geraakt door dit plan. We dienen daarom mede de motie in van Leefbaar Rotterdam, tekenen mee, om te borgen dat er voldoende bereikbare en goed toegankelijke parkeerplaatsen komen en blijven voor winkelend publiek. Voorzitter, tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Een parkhaven waar iedereen kan parkeren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van bestemmingsplan Parkhaven;

constaterende dat:

- de verkoop van parkeerplekken vanuit de ontwikkelaar zal verlopen;
- de ontwikkelaar van Parkhaven zoekende is naar een samenwerking met een Rotterdamse woningcorporatie;
- er geen zekerheid is dat er ook parkeerplekken betaalbaar zullen zijn voor huurders die het niet kunnen veroorloven om een parkeerplaats te kopen;

overwegende dat:

- de gemeente de regie moet houden in een unsolicited proposal;
- parkeerplekken ook beschikbaar moeten zijn op huurbasis voor sociale huurders;

verzoekt het college:

- in gesprek te gaan met de ontwikkelaar om voldoende parkeerplekken te reserveren voor mensen met een sociale woning;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein en V.A. Bruin

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, als we het hebben over de Parkhaven zijn voor GroenLinks drie thema's daarbij van groot belang. Als eerste betaalbare woningen. Er is een schreeuwende behoefte aan woningen in de stad en in de ontwikkeling tussen de Maastunneltraverse en de Parkhavenkade wordt voorzien in minimaal 630 woningen, waarvan 315 betaalbare woningen. Meer dan 300 betaalbare woningen voor Rotterdammers. Dat is voor ons destijds bij de vaststelling van het masterplan reden geweest om voor deze ontwikkeling te stemmen. Tegelijkertijd is groencompensatie ontzettend belangrijk. De Parkhavenkade bestaat nu voor een deel uit een groenstrook en voor een deel uit een groot stenig parkeerterrein. GroenLinks heeft bij de vaststelling van het masterplan daarom een dubbele groencompensatie als voorwaarde gesteld. Dat betekent meer vierkante meters groen dan de 1850 m² groen die er nu is in het plangebied en het toevoegen van groen in de wijken Lloydpier en Müllerpier als uitwerking van onze motie 'Groene connectie van Oost naar West'. Ook de toevoeging van driehonderd extra bomen en de herplant van circa honderd bomen zijn daarbij van belang. Nog wel hebben wij zorgen over de vervanging van de kade. Daarbij wordt de kade 6,5 meter verlegd en dat is zo'n 3000 m² gronduitlegging. GroenLinks wil zich ervan verzekeren dat het college zorgdraagt

voor een inrichting met een kwalitatieve biodiverse groene inrichting van de nieuw aangewonnen grond en daarvoor willen wij ook graag een motie indienen. En dan het derde thema. Dat gaat over schone lucht van Noord naar Zuid en hoogwaardig openbaar vervoer. Dat was destijds bij het masterplan al onze motie en we zijn blij dat onze motie om een goed bereikbare halte voor bewoners uitgevoerd gaat worden en dat hoogwaardig openbaar vervoer vanaf 2024 gaat rijden, ruim voor de oplevering van de woningen. Want wij denken dat het van belang is dat nieuwe bewoners meteen vanaf het begin goed openbaar vervoer dichtbij hebben. We zijn het alleen niet eens met de uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen. In het masterplan is een mobiliteitsconcept uitgewerkt waarmee langzaam verkeer en duurzame deelmobiliteit gestimuleerd worden en het autogebruik zoveel mogelijk beperkt wordt. De uitbreiding van 360 naar 440 parkeerplaatsen zien wij dan ook als een achteruitgang. Daar zijn we het niet mee eens en daarom dienen wij een amendement in, 'Efficiënt parkeren is de toekomst'. Ja voorzitter, het bleek ontzettend ingewikkeld en gecompliceerd te zijn, dus daarom is na een juridische check dit amendement in twee delen uiteengevallen. Voorzitter, wij zijn benieuwd naar de overwegingen van de wethouder op deze vragen, over onze motie bij het kadeherstel en hoe we dat op een goede manier doen. Met deze aanbevelingen en noties hopen wij voldoende de visie van GroenLinks te hebben uiteengezet.

De **VOORZITTER**. GroenLinks heeft de volgende motie en amendementen ingediend.

Motie 5. Groene Parkhavenkade

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter vaststelling van het Bestemmingsplan Parkhaven;

constaterende dat:

- de Parkhavenkade in dermate slechte staat is dat deze vervangen moet worden;
- met het Bestemmingsplan Parkhaven en de grex in deze kadevervanging wordt voorzien;

overwegende dat:

- de nieuwe kade 6,5 meter voor de huidige kade wordt geplaatst waarbij 3000 m² extra grond wordt uitgelegd;
- het uitgangspunt voor de ontwikkeling van Parkhaven is te voorzien in een groene inrichting en het aanleggen van meer vierkante meters groen dan in de huidige situatie;
- in de kosten van het kadeherstel is voorzien middels een apart project met eigen financiering;
- de nieuwe 3000 m² grond publiek toegankelijk gebied wordt waarvoor de inrichting gefinancierd wordt door de gemeente;

verzoekt het college:

- zorg te dragen voor het realiseren van een kwalitatieve, biodiverse groene inrichting van de nieuw aan te winnen grond die ontstaat met het kadeherstel;
- over de uitwerking van dit inrichtingsplan en de daarbij behorende kosten terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren

Amendement A. Efficiënt parkeren is de toekomst

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Bestemmingsplan Parkhaven;

besluit het ontwerpbesluit, behorend bij voormeld voorstel (met kenmerk M2211-7496-22bo7048), op onderstaande punten in afwijking van het voorstel en de daarbij horende Nota zienswijzen (bijlage 5) vast te stellen:

- zienswijze 85 (Parkeren, algemeen) wordt ongegrond verklaard in plaats van gegrond;
- het voorstel in de tweede alinea van ambtshalve aanpassing A12 (Passage over parkeren) wordt slechts voor een deel verwerkt in het vast te stellen bestemmingsplan. Het hieronder doorgehaalde deel wordt niet verwerkt:

Sinds 1 januari 2022 is de nieuwe 'Beleidsregeling Parkeernormen auto en fiets gemeente Rotterdam 2022' van kracht gegaan. Op basis van het programma van het Masterplan volgt hieruit een minimale parkeereis van 160 parkeerplaatsen, in plaats van 166.

Uiteraard geldt ook hier dat er 200 parkeerplaatsen van de kade gecompenseerd worden, en ook bij deze aantallen is sprake van dubbelgebruik bij 80 parkeerplaatsen. ~~Met de ontwikkelaars zijn afspraken gemaakt om het dubbelgebruik te minimaliseren naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Overeengekomen is dat er maximaal 440 parkeerplaatsen gerealiseerd worden (en minimaal 360).~~ Er zijn op basis van het nieuwe beleid 2.460 fietsparkeerplaatsen nodig. Wij stellen voor de passage over het parkeren te verduidelijken op grond van het bovenstaande. Deze ambtshalve wijziging hangt overigens samen met zienswijze B9, waarin wij voorstellen de voorwaardelijke bepaling uit te breiden met voorwaarden over de te compenseren 200 parkeerplaatsen.

Dit heeft als gevolg dat het ontwerpbestemmingsplan ten aanzien van het onderwerp autoparkeren nagenoeg onveranderd wordt vastgesteld. De enige wijziging komt voort uit het niet-doorgehaalde deel van ambtshalve wijziging A12. Deze houdt in dat de toelichting geactualiseerd wordt op het nieuwe parkeerbeleid en dat er daarom minimaal 360 parkeerplaatsen nodig zijn in plaats van 366."

w.g. A. Kockelkoren

Toelichting

In het Masterplan Parkhaven is nauwkeurig gekeken naar de mobiliteitsbehoefte van de nieuwe en bestaande bewoners en ondernemers in het gebied. Daarbij stuurt Rotterdam op het aantrekkelijk maken van vervoer met te voeten, met de fiets, het openbaar vervoer en het faciliteren van autoverkeer en parkeerplaatsen op een slimme en ruimte efficiënte manier. In het Masterplan Parkhaven was langs deze lijn een parkeerbehoefte van 366 parkeerplaatsen (en op grond van de "beleidsregeling Parkeernormen auto en fiets gemeente Rotterdam 2022: 360 parkeerplaatsen) voorzien in een gebouwde parkeergarage van een laag verdiept parkeren. In de beantwoording van de zienswijzen en het raadsvoorstel wordt voorgesteld het aantal parkeerplaatsen uit te breiden naar 440 plekken wat een gebouwde parkeergarage met twee lagen noodzakelijk maakt. Daarmee wordt onnodig veel geld besteed aan parkeren, geld dat in de ogen van GroenLinks beter besteed kan worden aan betaalbare woningen en kwaliteit van groen. Groen Links stelt voor om het aantal van 360 parkeerplaatsen, zoals bepaald op basis van het Masterplan te handhaven en niet uit te breiden tot 440 parkeerplaatsen.

Amendement B. Efficiënt parkeren is de toekomst, financieel

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van het voorstel tot het openen van de grondexploitatie Parkhaven;

besluit het ontwerpbesluit, behorend bij voormeld voorstel (met kenmerk M2301-3511-23bo002809), op onderstaande punten in afwijking van het raadsvoorstel en de daarbij horende Toelichting op de grondexploitatie (bijlage 1) vast te stellen:

- de grondexploitatie te openen op basis van de genoemde besluiten met uitzondering van het onderstaande doorgehaalde deel:

~~Daarbij in te stemmen om afwijkend van het Masterplan in de grondexploitatie uit te gaan van de realisatie van een twee-laags parkeergarage onder het noordelijk deel en een eenlaagsparkeergarage onder het zuidelijk deel, waarmee in totaal circa 440 parkeerplaatsen kunnen worden gerealiseerd (i.p.v. 366 parkeerplaatsen)~~

Dit heeft als gevolg dat de grondexploitatie opnieuw zal moeten worden berekend aangezien de netto contante waarde (NCW) zoals in het besluit en in de toelichting is opgenomen niet correct meer is. Ook betekent dit dat de Ontwikkelovereenkomst tussen ontwikkelende partijen en gemeente (inclusief Allonge van 1 februari 2023) niet passend is op het programma. De grondexploitatie kan dan ook niet geopend worden indien dit amendement wordt aangenomen. En de Ontwikkelovereenkomst kan ontbonden worden. Ook kan het bestemmingsplan niet worden vastgesteld omdat de financiële uitvoerbaarheid niet kan worden aangetoond."

w.g. A. Kockelkoren

Toelichting

In het Masterplan Parkhaven is nauwkeurig gekeken naar de mobiliteitsbehoefte van de nieuwe en bestaande bewoners en ondernemers in het gebied. Daarbij stuurt Rotterdam op het aantrekkelijk maken van vervoer te voet, met de fiets, het openbaar vervoer en het faciliteren van autoverkeer en parkeerplaatsen op een slimme en ruimte efficiënte manier. In het Masterplan Parkhaven was langs deze lijn een parkeerbehoefte van 366 parkeerplaatsen (en op grond van de "beleidsregeling Parkeernormen auto en fiets gemeente Rotterdam 2022: 360 parkeerplaatsen) voorzien in een gebouwde parkeergarage van een laag verdiept parkeren. In de beantwoording van de zienswijzen en het raadsvoorstel wordt voorgesteld het aantal parkeerplaatsen uit te breiden naar 440 plekken wat een gebouwde parkeergarage met twee lagen noodzakelijk maakt. Daarmee wordt onnodig veel geld besteed aan parkeren, geld dat in de ogen van GroenLinks beter besteed kan worden aan betaalbare woningen en kwaliteit van groen. Groen Links stelt voor om het aantal van 360 parkeerplaatsen, zoals bepaald op basis van het Masterplan te handhaven en niet uit te breiden tot 440 parkeerplaatsen.

De motie en de amendementen zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u wel. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. Ik hoor mevrouw Kockelkoren van GroenLinks over hun visie. Zou de visie van GroenLinks niet moeten zijn om gewoon volwassen groen te behouden in plaats van te slopen voor een stel projectontwikkelaarwoningjes?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, ook in projectontwikkelaarwoningen kunnen mensen wonen. Dat vinden wij van groot belang. En zoals ik juist uiteen heb gezet hebben wij er alles aan gedaan om meer groen te realiseren dan er nu is, om bestaande bomen te herplanten waar dat mogelijk is, om ook de extra grondaanwinning groen in te richten en ons daarvan te verzekeren. Daarmee hebben wij in mijn beleving er alles aan gedaan om het groene karakter zoveel mogelijk te behouden en zelfs te versterken in de toekomst.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. Nee, u heeft er helemaal niet alles aan gedaan. Als u er alles aan zou doen, dan zou GroenLinks gewoon voor behoud van dit prachtige groen moeten zijn, waar bijvoorbeeld honderd volwassen bomen staan. U gaat ermee akkoord dat er gekapt wordt. Wat krijg je terug? Wat daakjes met groen, wat klimopjes en wat sprietboompjes. Meer is het niet. En dan heeft u ook nog geen garantie met betrekking tot die kade. Een veel beter plan zou zijn om het te betrekken bij het park. Dus ja, u heeft hier helemaal niets aan. Het verbaast me echt dat GroenLinks instemt met dit plan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren. Het is geen vraag. Nee? Mijnheer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. We spreken nu feitelijk over de vertaling van een masterplan waar we in het verleden al veel over gediscussieerd hebben met elkaar. Natuurlijk hebben we ook nu goed geluisterd naar de vele tegengeluiden die er ook zijn. En er zijn ook heel veel kritische vragen te stellen bij de compensatie van het groen en het openbaar toegankelijk groen. Vooral ook het belang van publiek toegankelijk groen hebben we de afgelopen jaren tijdens corona natuurlijk ook mogen ervaren. De moties die erover zijn ingediend zullen wij dan ook steunen. Maar voorzitter, ik heb zelf een ander punt dat voortvloeit uit de commissiebehandeling en dat is de optie voor een boetiekhotel ten koste van de woningen. Wij stemmen in met dit bestemmingsplan omdat we het grote belang zien van meer woningen in de stad. Het vergroten van het aantal woningen en betaalbare woningen is een van de grootste opgaven van deze tijd. Ook al is het dan geen megahotel, het zijn maar vijftig kamers, maar het gaat toch om het principe. We zijn niet mordicus tegen elk hotel, maar hier bij deze toch voor veel mensen pijnlijke ingreep waar wij echt kiezen voor die woningbouw, daarom voor dit bestemmingsplan zullen stemmen, hebben we een amendement gemaakt om de optie van een boetiekhotel eruit te halen. Samen met Leefbaar Rotterdam, GroenLinks en BIJ1 en met dank aan iedereen die ons geholpen heeft. Het ziet er eigenlijk best wel mooi uit, er zit ook een plaatje bij. Heel erg dank aan iedereen die daaraan geholpen heeft, want het was even puzzelen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Engberts heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement C. Een hotel is geen woning

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het agendapunt Raadsvoorstel over vaststelling bestemmingsplan Parkhaven;

besluit het ontwerpbesluit, behorend bij voormeld voorstel als volgt te wijzigen:

Regels
Artikel 7 (Wonen)

- In artikel 1 wordt het begrip 'boetiekhotel' (luidende: 'het bedrijfsmatig verstrekken van nachtverblijf zónder bijbehorende voorzieningen, zoals het bedrijfsmatig exploiteren van zaalaccommodatie') geschrapt;
- Lid 7.1, sub 'g' (luidende: 'een boetiekhotel, uitsluitend ter plaatse van de functieaanduiding 'specifieke vorm van horeca - hotel') wordt geschrapt;
- Lid 7.3.3 (luidende: 'voorwaarden boetiekhotel zoals genoemd in 7.1 onder 'g') wordt geschrapt;

Verbeelding

De functieaanduiding 'specifieke vorm van horeca – hotel' (op de verbeelding afgekort als '(sh-ht)') komt te vervallen."

w.g. G.J. Engberts, V.A. Bruin, A. Kockelkoren en M.M. Vlasblom

Toelichting

De volgende passages van de toelichting worden aangepast of komen te vervallen omdat een boetiekhotel niet langer planologisch mogelijk wordt gemaakt in het bestemmingsplan:

- Paragraaf 2.3 (toetsing aan gemeentelijk beleid), passage 'Hotelbeleid Rotterdam, Wakker worden in een wereldstad': komt integraal te vervallen;
- Paragraaf 2.4 (ladder voor duurzame verstedelijking), passage 'behoefte overige functies' wordt in die zin aangepast dat de passages over de behoefte aan een boetiekhotel worden geschrapt;
- Paragraaf 3.2 (projectbeschrijving), passage 'overige functies' wordt in die zin aangepast dat de mogelijke realisatie van een boetiekhotel wordt geschrapt;
- Paragraaf 5.3 (de opzet van de planregels), passage 'artikel 7 Wonen' wordt in die zin aangepast dat de mogelijkheid voor een boetiekhotel wordt geschrapt.

Uit het masterplan blijkt dat het realiseren van een boetiekhotel ten koste zal gaan van het aantal te bouwen woningen. Dat is gezien de wooncrisis waar Rotterdam momenteel in verkeert onverstandig. Wij stellen daarom voor de planologische mogelijkheid voor een hotel in het vast te stellen bestemmingsplan te laten vervallen.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dank voorzitter. Ik houd het kort op dit onderwerp. Ik heb een paar punten en vragen aan de wethouder. Allereerst: zijn de bouwplannen klimaatadaptief genoeg en ambitieus genoeg? Kan de wethouder ons geruststellen en dit ook bevestigen? Want we zijn heel erg bang dat we Parkhaven rond 2030 opleveren en dat we vervolgens twintig jaar bezig zijn om aan onze klimaatdoelen van 2050 te voldoen. Het tweede punt over het groen. Ik deel alle zorgen die hier genoemd zijn. Tijdens de commissie werd ook gezegd dat dak en verticale tuinen behoren tot groencompensatie. Volgens de Voltfractie is dat een beetje valsspelen. Dus kan de wethouder bevestigen dat toegankelijk groen ook toegankelijk groen blijft voor de Rotterdammer? En tot slot zijn wij teleurgesteld over de verdeelsleutel. We waren juist zo blij dat we als Rotterdam de ambitie hadden om 25% sociale huur te gaan verwezenlijken en we vinden het heel erg jammer dat dat niet in dit project wordt meegenomen, terwijl we nu juist een wooncrisis hebben. Dus mijn vraag aan de wethouder: waarom? Dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u. Mevrouw Verkoelen. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Excuus voorzitter. Ik vergeet dat ik tot slot nog een motie wilde indienen, omdat we ons ook zorgen maken over eerlijke verdeling van parkeerplaatsen. Dus bij dezen een motie namens de Voltfractie en CDA, Parkhaven parkeren: eerlijk is eerlijk.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Parkhaven parkeren: eerlijk is eerlijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 7.2.1; 'Het voorstel tot vaststelling van bestemmingsplan Parkhaven';

constaterende dat:

- in het ontwerpbestemmingsplan Parkhaven twee ondergrondse parkeervoorzieningen worden voorzien met de realisatie van een maximum van 440 parkeerplaatsen;
- deze plekken niet alleen gebruikt gaan worden door de inwoners van Parkhaven, maar ook door bezoekers van het gebied, de vele toeristen van o.a. de Euromast en de bezoekers van de boten aan de kade;
- het onduidelijk is hoe de verdeling van de parkeerplaatsen zal plaatsvinden, maar dat het zeker is dat niet iedereen van de 650 woningen een parkeerplek zal kunnen bemachtigen;

overwegende dat:

- er een risico bestaat op een hoge prijs voor een parkeerplaats als deze uitgebuit gaat worden door een private partij, zonder eerlijke afspraken en voorwaarden;
- niet iedereen evenveel middelen heeft om te voorzien in de maandelijkse lasten voor een parkeerplek en dit kansarmoede als gevolg kan hebben;
- de bewoners van Parkhaven evenveel recht hebben op een parkeerplek;

verzoekt het college:

- naar oplossingen te zoeken om de verdeling van de parkeerplaatsen zo eerlijk mogelijk te maken, door bijvoorbeeld dezelfde verdeelsleutel van 20-30-30-20 toe te passen, en hierbij in gesprek te gaan met Woonbron en de uitbater van de parkeergarages;
- vervolgens hierover aan de voorkant afspraken te maken om een oneerlijke verdeling te voorkomen en dit juridisch en afdwingbaar vast te leggen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen. U kunt de schakelaar aanzetten. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ik dacht: is de accu misschien leeg?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Goed. Voorzitter. Vandaag nemen we een besluit over een unsolicited proposal. In de ogen van 50PLUS een instrument dat gemaakt is puur voor het bevoordelen van de markt en zeker niet ter bescherming van de inwoner. Vandaag gaat de meerderheid van de raad akkoord met de bouw van 630 woningen op de smalle nu nog groene strook aan de Parkhaven. Daarmee tast het college een uniek cultuurhistorische verzameling kunstwerken aan. Het park, de Maastunnelcomplexen, maar vooral ook het Rotterdamse en internationale icoon de Euromast. Door tal van deskundigen en liefhebbers is dit de afgelopen jaren aangekaart. Door de gerenommeerde dienst van het cultureel erfgoed is geadviseerd dit niet te doen. Ook zijn er adviezen van gerenommeerde landschapsarchitecten. Adriaan Geuze van Bureau West en het rapport Steenhuis Meurs zegt het ook, en ook onze stadsgenoot Riek Bakker. Zij geven allemaal aan dat met dit megalomane plan Parkhaven met onbetaalbare woningen een ernstige historische ruimtelijke fout wordt begaan. Het mag allemaal niet baten want de projectontwikkelaars en de beleggers zijn oppermachtig in deze stad en hebben het college in hun greep. 50PLUS ziet het met lede ogen aan. Het hoopt dat net als bij het idiote plan van het nieuwe stadion de Raad van State er nog een stevige historische stok voor zal steken. Want net als het vorige college is ook dit college behoorlijk hardleers. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Andere sprekers? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter. Wat we vandaag voor hebben liggen is in principe een vertaling van wat we eerder al in besluitvorming hebben gehad, onder andere door het masterplan. Eerdere sprekers voor mij vertelden dat ook al. En het is een heel lastige keuze om te maken. Eigenlijk kan ik die keuze vertalen door te zeggen: je kan op twee manieren ook fysiek kijken naar deze plek. Kijk je naar die kade, dan zie je wat mij betreft een tamelijk stenige en weinig inspiratieve kade, waar je je best van zou kunnen voorstellen dat we daar wel wat meer en wat beters van kunnen maken dan het nu is. Maar kijk je vanuit het park dan zie je een prachtig park met inderdaad die cultuurhistorische waarde waar al veel over gezegd is, en het weinige groen dat we in onze stad al hebben, terwijl we weten dat we naast die enorme uitdaging om de wooncrisis zo goed en zo kwaad als mogelijk te bestrijden ook een opdracht hebben om het weinige groen in deze stad te beschermen maar eigenlijk ook vooral te vergroten en te verbreden. Dat is precies die afweging die je hier te maken hebt. Mijn KVP-fractie, en dan kijk ik even naar de heer De Haan, heeft daarbij de afweging gemaakt om het te laten doorwegen naar het feit dat we die woningen nodig hebben en dat we toch met dit bestemmingsplan moeten instemmen. Maar ik wil het toch ook nog hebben en mevrouw Verkoelen deed dat ook al even maar ik kan dat natuurlijk nooit op de manier waarop mevrouw Verkoelen dat deed, dus ik doe dat toch graag met mijn eigen woorden en intonatie. Maar zo'n unsolicited proposal, dat ik nauwelijks mijn strot uit krijg alleen al omdat het verschrikkelijk Engels is, maar ook omdat ik het helemaal niks vind, zal ik maar eerlijk zeggen. Kijk, ik kan me heel goed voorstellen dat je een dergelijk instrument, en zo is en was het volgens mij ook bedoeld, heel goed kan gebruiken voor plekken in de stad die je eigenlijk niet op de kaart hebt of waar je

op dat moment niet aan het nadenken bent over: kan dit beter of mooier of anders. En dan gaat het eigenlijk over kleinschalige projecten. Kleine stukken in een straat of in een wijk. Daarvoor was het wat mij betreft, wat ons betreft, bedoeld. Hebben anderen daar wel een blik op en kunnen die daar misschien een voorstel voor doen dat eigenlijk niet in de pijplijn zit bij de gemeente. Daar zou ik me kunnen voorstellen dat het een meerwaarde heeft. Als het gaat over zoiets groots als wat er nu neergezet wordt, op zo een, laten we toch eerlijk zijn, discutabele plek, waar je die weging hebt te maken die ik net al noemde, dan is dit echt een gedrocht van een middel wat mij betreft. En ik ben op zich wel blij maar niet gerustgesteld voorlopig nog, dat er in de commissie is gezegd: wat betreft dat unsolicited proposal en de manier waarop we daarmee omgaan, daar gaan we wel met elkaar naar kijken en daar gaan we wat mij betreft in ieder geval kaders op maken. Want wat hier volgens mij rondom dat proposal ook is gebeurd, is dat de participatie over zo'n groot project, dat altijd al moeilijk is, want je hebt altijd veel tegenstanders, dat is logisch, want iedereen vecht om dezelfde ruimte, maar dat dat eigenlijk alleen nog maar meer zorgt voor vuurwerk en voor mensen die het gevoel hebben dat hun iets overkomt wat misschien al bijna een voldongen feit is en waar ze helemaal niets meer van kunnen vinden. Ik vind dat de gemeente heeft laten zien dat er in dat proces van participatie en ook luisteren en ook de inbreng meenemen en daar het plan op aanpassen, best wel veel gedaan is, maar volgens mij zijn we daar in het begin ontzettend veel goodwill verloren. En dus stel ik vooral de vraag: wat lost het unsolicited proposal op deze plek op? Volgens mij niets en moeten we dat ook niet willen op deze manier. Daar zit mijn grootste probleem. Maar ja, dat is een voldongen feit. Dat is een gepasseerd station. Wij gaan dus met het bestemmingsplan instemmen.

De **VOORZITTER**. Voordat u verdergaat heeft mijnheer Van der Velden een vraag.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. Ik hoor heel het betoog van de heer Segers-Hoogendoorn. Maar er is ook nog een andere optie hoor. Dat is gewoon tegen dit plan stemmen.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dat klopt, maar ik vrees dat de heer Van der Velden dan niet naar het begin van mijn verhaal heeft geluisterd waarbij ik de weging heb uitgelegd die mijn fractie heeft gemaakt en waar we dat ook naar laten doorwegen. Ik heb het nu over het middel van het unsolicited proposal. Dat is wat ons betreft niet passend, maar dat is een gepasseerd station want het ligt hier nu voor en wij hebben eerder een masterplan vastgesteld. Dus wij gaan wel nog, en dan ben ik ook heel benieuwd hoe de wethouder reageert op de motie die wij samen met Volt indienen die bijna net niet was ingediend omdat hij nog aan het einde van de eerste termijn van mevrouw Elfilali kwam, maar de parkeergarage die commercieel wordt uitgebaat, en waar natuurlijk het grote risico op zit dat die mooie verdeling die we in de segmentering hebben zitten in het gebouw, uiteindelijk niet ook geborgd is in die parkeerplekken. En dat moeten we wel willen, dus ik daag de wethouder wel uit om op die motie van Volt en het CDA positief te reageren en dat ook zo goed en zo kwaad als dat kan vast te leggen dat dat ook in die normen blijft vallen. En de tweede motie waar wij met plezier ook op staan is die van de Partij voor de Dieren waar gezegd wordt, eigenlijk heel simpel, u heeft eerder met een masterplan ingestemd raad, en daarin stond een compensatie van die bomen, en houdt u zich daar nu ook aan in het bestemmingsplan, wat getalsmatig in ieder geval niet het geval is. Dus wat ons betreft ook van harte ondersteuning voor die motie. Ik mag hopen dat die allebei aangenomen worden. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank. Andere sprekers? We hebben ze volgens mij allemaal gehad. Wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ik heb nog niet alle moties nu binnen, maar ik zal vast beginnen met mijn beantwoording en dan komen ze gaandeweg wel. Allereerst ben ik heel blij en het is goed denk ik voor de woningzoekenden dat wij dit plan nu vandaag behandelen. Het is inderdaad een plan met een behoorlijke geschiedenis en ook lastige keuzes. We hebben het gehad over het groen en wonen. Voor dit college was het inderdaad een plan dat al gaande was en waarvan ik ook als wethouder zeg: het is mooi als we op deze plek deze woningen kunnen realiseren. Dus veel van u hebben dat dilemma van groen en wonen ook met name genoemd en ook dat belang van die groencompensatie. Ook in de commissiebehandeling is daar enorm veel nadruk op gelegd. Dus ik zal in de beantwoording van de verschillende vragen en de reactie op de moties daar ook hier en daar op ingaan. In ieder geval in het betoog van de heer Coşkun van de SP die ook aangaf: behoed het groen, wij hebben de balans anders doen uitslaan. Juist die maximaal 650 woningen zijn ontzettend nodig en dit is ook een prachtige plek om te kunnen wonen en we zullen 100% het groen compenseren, waarover later meer. De VVD, de heer Van Dommelen, riep mij op geen concessies te doen op kwaliteit. Daar vindt u mij aan uw zijde. Wij komen binnenkort ook met de welstandsparagraaf nog uw kant op. Ik zou u ook willen uitnodigen daar goed naar te kijken, daar het goede debat over te voeren met elkaar. Dat is voor ons het kader waarlangs wij natuurlijk ook de bouwplannen gaan toetsen, waarin de Welstandscommissie die toets doet. En het is ontzettend belangrijk dat we daar echt kwalitatief hoogstaande bouw neerzetten. Dus daar kunt u van op aan dat ik me daar ten volle voor zal inzetten. De vragen van Leefbaar Rotterdam. U geeft ook aan hoe u in dit plan staat, maar ook uw zorgen ten aanzien van die parkeerplaatsen voor bezoekers van de retail. We hebben daar met name natuurlijk de Chinese boot waar mensen toch met grote boodschappen af en toe heen en weer moeten en hoe moet dat nu? Nu hebben wij de afspraak kunnen maken met de ontwikkelcombinatie dat er twintig parkeerplaatsen in de zuidelijke parkeergarage geschikt zullen zijn voor de bezoekers van de retail, dus echt voor hen daar ook gebruikt, en dat is dan veertig meter lopen, dus dat is een heel stuk minder dan oorspronkelijk de gedachte was. Dus ik hoop daarmee aan uw wens tegemoet te kunnen komen.

Mevrouw **BRUIN** (lr). Dank u wel voorzitter. Dan hoeven wij onze motie niet in te dienen, dus dank u wel wethouder.

De **VOORZITTER**. Mooi.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ik ben blij dat wij elkaar op die manier hebben kunnen vinden. Vervolgens verwijst u ook naar het amendement van de PvdA dat u zal steunen, maar daar kom ik in mijn reactie op de PvdA op terug. Dan de Partij voor de Dieren. U houdt een warm pleidooi om hier geen bebouwing te doen. Daar denken wij anders over. Maar ik denk wel dat het goed is, u geeft aan ook in een van uw moties om in ieder geval meer voor de meervleermuis te realiseren. Dat is ontzettend belangrijk in het kader van de biodiversiteit, natuurinclusief bouwen, dus die motie kunnen wij – nou, dat moet ik even zeggen, ik had mij voorgenomen om alleen moties te ontraden als ze niet uitvoerbaar zouden zijn. Als het wel uitvoerbaar is, het aan de raad te laten of ze daarin willen instemmen. Wat ons betreft is hij prima uitvoerbaar, maar is het aan uw oordeel hoe u daar over wilt stemmen. Dus oordeel raad. Verder heeft u een motie 'Hou je aan de groene afspraken'. Daarmee verzoekt u het college om met de ontwikkelaar afspraken te maken over dat exacte aantal bomen en de hoeveelheid vierkante meters groen. Als gezegd, de groencompensatie is 100%. Een deel van die 100% zijn de groene daken op de daken. Of langs de gevels het gevelgroen. Maar de rest is in het openbaar gebied en voor iedereen

toegankelijk. Dus zo doen we die groencompensatie en daar zullen we ons aan houden. Een groot deel van deze groencompensatie wordt door de gemeente gedaan, niet door de ontwikkelaar. Dus wij gaan geen afspraken maken met de ontwikkelaar over hoe dat groen in te richten want dat doen we gewoon zelf, dus deze motie zal ik dus ook ontraden. Verder heeft u de motie 'Groen voor alle Rotterdammers', en daarbij geeft u aan dat die groencompensatie op de daken en de gevel niet mee zouden mogen tellen met de 100% groencompensatie. Dat doen we wel, dus deze moet ik ontraden. Dat hebben we ook zo in eerdere plandocumenten vastgelegd. In het masterplan en in het toetsingskader, die beide zijn vastgesteld door een raadsbesluit, staat dit zo opgenomen. Dus vandaar dat we dat ook zo doen en ik deze motie moet ontraden, maar ik zie dat ik een interruptie heb.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter, even een vraag, want volgens mij die vorige motie. U ging even wat snel. Ik dacht: nu heeft u het over die groencompensatie, maar die motie daarvoor ging volgens mij ook over het aantal bomen dat in het masterplan omschreven staat, wat we ook gewoon vastgelegd hebben en wat nu volgens mij getalsmatig niet uitkomt, althans dat is er wat in die motie staat. Als u het daarover had in ieder geval, de motie waar wij ook op staan. Maar u heeft het nu alleen over die groencompensatie, maar het gaat over die aantallen bomen. Dus dat wil ik dan nog wel van u weten, waarom is dat dan nu lager dan wat in het masterplan is vastgesteld?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). De motie zegt in eerste instantie: maak afspraken met de projectontwikkelaar. Wij zijn zelf verantwoordelijk voor de inrichting van dat groen, dus daar gaan we geen afspraken met de projectontwikkelaar over maken. Het tweede is dat wij graag bij u terugkomen met het programma van eisen hoe we dat precies gaan doen. Onze inzet is zoveel mogelijk groen en bomen et cetera terug te plaatsen, in ieder geval die 100% compensatie. Maar of het exact 555 bomen zijn, dat kan ik niet helemaal beloven, maar wel dat het die 100% groencompensatie is. Dat is het zeker.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, op het gevaar af dat ik nu aan een motie begin te rommelen die door iemand anders is opgesteld, maar ik sta er zelf op dus ik probeer het toch nog even. Als u nu eigenlijk zegt van dat dictum van die aantallen bomen, daar gaat het me even over. Die 555. Als u nu eigenlijk zegt: zoals dat dictum nu opgeschreven staat, wij gaan daar geen afspraken over maken met die ontwikkelaar want die heeft daar verder niet zoveel mee te maken, dat doen wij zelf. Dat hoor ik u althans zeggen. Als we dat nu anders omschrijven in dat dictum, zodat de verantwoordelijkheid inderdaad bij u ligt. Maar dat het wel uitademt, want dat is wat die motie bedoelt te zeggen, we hebben dat masterplan vastgezet, daar ging het over het aantal bomen, dat waren er 555. En zet die nu ook terug in die groencompensatie. Als we hem nu anders opschrijven, kunt u er dan wel mee uit de voeten?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Daar kom ik zo meteen op terug, over het exacte aantal. Ik denk dat het gewoon heel lastig is om niet met bandbreedtes te kunnen werken. Want precies 555, misschien is het wel mooier als je ook. Je wilt eigenlijk een programma van eisen opstellen met bewoners, met de omgeving, en het kan zo zijn dat mensen dan

liever een paar struiken meer hebben maar dat er dan geen boom meer past. Je moet in zo'n proces ook enige ruimte geven aan de participatie en ook aan de mogelijkheden die er zijn. Dus ik houd een enorme slag om de arm. Ik zal daar nog even ambtelijk advies over vragen, maar ik zou u willen verzoeken om na te denken of het niet mogelijk is om iets van bandbreedtes aan te geven, want exact 555 bomen, dat is natuurlijk echt heel lastig om dat in de toekomst te voorzien, is dat precies helemaal mogelijk.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, even voor mijn beeld, want de wethouder ging inderdaad zelf ook bij de motie waar de heer Segers het over had iets te vlot voor mij. Want het programma van eisen zal dan de commitment van 100% groencompensatie bevatten. Begrijp ik hem zo goed? En dat wordt dan vervolgens ook uitgevoerd door het college, niet door de ontwikkelaars maar door het college. En het college geeft die 100% commitment aan die 100% groencompensatie. En binnen het huidige bestemmingsplan. Begrijp ik het zo goed?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ik zal het even verduidelijken. Het bestemmingsplan gaat over het hele gebied. Een deel daarvan wordt gebouwd door anderen, door de ontwikkelaar om even te noemen. De ontwikkelaar neemt een deel van de groencompensatie voor zijn/haar rekening, namelijk op het dak en aan de gevel. Dan blijft er nog wat over. Dat is op gelijk maaiveldniveau, zullen we maar zeggen. Daar gaan we die groencompensatie realiseren. Bij elkaar opgeteld is dat 100%. Van het deel dat het openbaar gebied is dat wij gaan inrichten, daarvan staan wij zelf aan de lat. Dat klopt. Dat is het college dat daar opdracht toe geeft. Dat zal dus niet die hele 100% zijn, want een deel is de gevel en zo. Maar het deel dat overblijft, dat is aan ons om dat in te richten. Dus als het gaat over de motie over groencompensatie, daar werd gesteld om die daken en gevels niet mee te laten rekenen. Die ontraad ik om de reden dat dat wel is afgesproken in eerdere raadsbesluiten ook, dat we dat wel zouden meerekenen. Dus daarom ontraad ik die. De andere motie gaat, als je dan op dat terrein maaiveldniveau gaat compenseren, plaats dan exact 555 bomen terug. Daarvan zeg ik: geef ons iets meer ruimte om ook zoiets met een omgeving nog verder vorm te geven, dus dat is mijn verzoek in eerste instantie aan de indieners van de motie. Maar ik zal ook nog even het ambtelijk advies dat ik zo meteen zal krijgen, nader geven. Voordat ik daar dus helemaal op terugkomen wil ik met de rest van de moties aan de slag gaan, maar ik zie de heer Van der Velden staan.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. Ja, dan zie ik het alweer aankomen. Dan krijg je wat grasveldjes. Waar het om gaat, is dat het masterplan heel duidelijk is geweest, waar de raad mee heeft ingestemd. Daar wordt voorgespiegeld dat er 555 bomen komen te staan. Nu hebben we een situatie dat er discrepantie is tussen het masterplan en het bestemmingsplan en daarmee is de raad dus iets verkeerd voorgespiegeld. Maar niet alleen de raad, ook de bewoners. Dus ik houd echt vast aan die 555 bomen en daarvoor zal ik met mijn mede-indieners een nieuwe motie in gaan dienen, want dit is gewoon te gek voor woorden, dat je iets voorspiegelt en dan gaan we dat nu terugtrekken. Nee, dat kan niet, dus ik wil graag met mijn mede-indieners een ander dictum.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, het is uw goed recht om een andere motie in te dienen. Een-op-een is er groencompensatie. We gaan die groencompensatie vormgeven zoals we alle inrichtingsplannen doen, met de buurt, en dat daarin gewoon echt een heel goede groene biodiverse inrichting voor terug moet komen en daarom wil ik ook eerst even doorgaan naar de motie van GroenLinks, 'De groene Parkhavenkade'. GroenLinks verzoekt ons zorg te dragen voor een kwalitatieve biodiverse groene inrichting van de nieuw aangewonnen grond die ontstaat met het kadeherstel. Over de uitwerking van dit inrichtingsplan en de daarbij behorende kosten terug te koppelen aan de raad. Met deze motie kan ik instemmen, dus dan is het nog altijd oordeel raad, maar die kunnen wij goed uitvoeren. Daarmee zeggen wij: wij hebben een deel groen dat hoort bij die 100% compensatie plus een deel dat hoort bij de uitbreiding van de kade. Voor beide delen ga je natuurlijk één inrichtingsplan maken. Dat inrichtingsplan, daarvan willen we in ieder geval de terugkoppeling geven aan de raad. Dan kunt u daar nog naar kijken. Ik stel ook voor om het programma van eisen te behandelen in de commissie. Dan kunt u daar nog naar kijken. Dus er is nog ruimte voor u om er iets van te vinden en mijn verzoek aan u is echt daarin ook ruimte te geven aan uzelf maar ook aan de omwonenden. We zullen er zoveel mogelijk bomen neerzetten, maar om daar nog die een-op-een terugplaatsing van die 555 bomen... dan zetten we ons wellicht iets te klem. Ik heb niet het idee dat we de boel hiermee bedonderd hebben, want in het bestemmingsplan hebben we het zo opgeschreven. Dus vandaar dat we het ook graag zo zouden willen doen.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, ik zou het ook niet bedonderen willen noemen, maar ik vraag me dan wel sterk af waarom zo'n masterplan, waar je ook als raad mee instemt, daar stemmen we ook gewoon mee in, dat zo specifiek is, dus echt tot op de laatste boom geteld, 555. Dan denk je, dan stem je ergens mee in. En dan komt die uitwerking met die bandbreedte. Ik bedoel, ik vind dat verhaal van die bandbreedte niet zozeer niet plausibel, maar ik vind het gewoon niet passen op dat je zo'n masterplan met elkaar samen vaststelt. En daar heeft de heer Van der Velden groot gelijk in, ook voor omwonenden is dat natuurlijk toch een beetje een rad voor ogen draaien. Hartstikke mooie plaatjes, supermooi ingekleurd door mensen die daarvoor doorgeleerd hebben. Het ziet er allemaal prachtig uit. Maar ja, uiteindelijk worden het er toch wat minder, mensen. En kijk, daar gaat het me om. Dus laat ons dan ook niet instemmen met zo'n masterplan dat zo specifiek is. Dus het is het een of het ander. Dus wij gaan een nieuw dictum maken waardoor die juridisch klopt, zal ik maar zeggen, en dan mag ik toch hopen dat de raad zo verstandig is om ook gewoon dat masterplan te volgen en dat ook in het bestemmingsplan te hebben staan.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nou, ik heb hier hoe het precies zit met de bomen. Ik ga speciaal even mijn bril ervoor opzetten. Even kijken, afspraak is aantal bomen dat we weghalen een-op-een terug te plaatsen. Ook de groene vierkante meters komen een-op-een terug. Het totaal aantal bomen is 555. Het totaal worden er 156 behouden. Er worden er 101 verplant en er komen 298 nieuwe bomen. Dat is de grondslag voor het inrichtingsplan.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter, van de orde even dit. Want het antwoord van de wethouder nu, staat letterlijk in mijn motie. Dit aantal bomen staat letterlijk in mijn motie, dus ik weet niet waarop u doelt met dit antwoord. Het zijn dus 555 bomen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, nou, dat was even een rekensom. Dat klopt. Ik heb ook gezegd dat ik eerst even ambtelijk advies wilde. Dat is nu binnen, dus zelf dacht ik eerlijk gezegd dat het beter was om met een bandbreedte te werken omdat je toch ook nog met de omgeving... maar de grondslag van dit inrichtingsplan, tenzij u later anders beslist, is dit. Daarbij geldt wel dat uw motie de opdracht gaf aan de projectontwikkelaar en dan lijkt het me zinvol om dat wel te wijzigen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dus als ik hem wijzig in de gemeente, dan omarmt u deze motie. Dat kan niet anders. Het is uw eigen plan.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, ik wilde mij hier niet vastpinnen en het even zeker weten voordat ik wat zei, want ik weet ook dat je aan ieder woord gehouden wordt en dat is ook terecht. Vandaar dat ik daar wat zorgvuldig in wilde zijn. Maar als het al echt zo in het plan staat, dan lijkt me zo'n motie overbodig, moet ik eerlijk zeggen. Ik heb in de commissie ook gezegd: er wordt 100% groencompensatie gedaan. En nu met deze bomen hebben we het dus op deze manier opgelost. Een deel blijft staan, een deel gaat verplaatst worden en een deel wordt nieuw. Goed, dan ga ik verder met het parkeren. Een amendement en moties. Als het gaat om uw motie zal ik even kijken of die aanvullend is op wat er staat. Als u zegt, goed, ik wil het toch nog op een of andere manier preciezer, dan wil ik eerst uw motie even zien. Dan heb ik de Partij voor de Dieren gehad. Dan gaan we naar DENK. Ook hier over de groencompensatie. Daar heb ik het een en ander over gezegd. Dan de parkeerplekken. Ik heb iets aangegeven over dat inderdaad voor ondernemers, de bezoekers van de retail er twintig plekken gereserveerd worden in de parkeergarage die dichtbij is. Dus daarmee kan hopelijk goed tegemoetgekomen worden aan de behoefte en de zorgen van de ondernemer. Verder vraagt u ook te onderzoeken of er voor de huurders van sociale woningen ook parkeerplekken gereserveerd kunnen worden zodat die niet gelijk aan de hoogstbiedende verkocht worden. Dat gesprek kunnen wij gaan voeren met de ontwikkelcombinatie en deze motie kan ik dus omarmen. Dan hebben wij nog GroenLinks. Ik heb net al veel gezegd over de uitbreiding van de kade en hoe wij erin staan. U doet ook echt een oproep om ook op een goede manier die kade in te richten, dat een inrichtingsplan te laten zijn dat die kwaliteit ook goed borgt. Dat is denk ik iets dat heel belangrijk is. Als gezegd oordeel raad, maar wij kunnen dat goed uitvoeren en wij komen ook graag bij u terug met een programma van eisen en ook met de daarbij horende kosten. Die zullen uw kant opkomen. Dus daarmee is die uitvoerbaar. Dan heeft u nog twee amendementen, 'Efficiënt parkeren is de toekomst'. U doet een warm pleidooi om die parkeerplaatsen, of die parkeerlaag die naderhand is toegevoegd, toch niet door te laten gaan. Wij hebben dit gedaan naar aanleiding van de sprekers. We wilden eigenlijk dat binnen dat gebied ook draagvlak zou zijn, en dus net iets meer parkeerplekken ook voor die ondernemers te realiseren. Dus het lijkt mij niet wenselijk om dat weer terug te draaien, dus in deze zin ontraad ik deze twee amendementen. Dan het amendement 'Een hotel is geen woning', van de PvdA. U geeft aan, we wilden daar woningen en geen hotel en nu staat er toch opeens de mogelijkheid van een hotel genoemd in het geheel. Kan dat niet gewoon geschrapt worden? U heeft meerdere partijen achter u gevonden. Wat ons betreft is dat uitvoerbaar, kan dat, en is het oordeel raad, maar kunnen wij daarmee verder als dat amendement wordt aangenomen. Dan is er nog een aantal vragen gesteld door Volt. Mevrouw Elfilali vroeg hoe

het nu zit met klimaatadaptiviteit in deze bouwplannen? Daar hebben we speciaal ook echt behoorlijk wat aandacht aan besteed. Het uitgiftepeil is natuurlijk conform wat ook door het Waterschap wordt aangegeven. We doen iets met hittestress, er zijn allerlei maatregelen om inderdaad goed klimaatadaptief te bouwen. Eigenlijk in al onze plannen verwerken we dat goed. Omdat we natuurlijk ook vaak buitendijks aan de slag gaan en wij aan dat soort eisen echt hebben te voldoen. Dus dat zit daar inderdaad in. Kijk, er kunnen ook nog altijd speciale zaken zich voordoen waar je nu nog geen rekening mee hebt gehouden of kunt houden. Dat hoort ook bij klimaatadaptief bouwen, dat er in ieder geval goede evacuateroutes zijn en dergelijke. Maar dat wordt allemaal in bouwplannen goed meegegeven. U doet ook het pleidooi van de groencompensatie. Een dak, een gevel, we hebben het er net uitgebreid over gehad. Verder vraagt u nog naar de segmentering. Daarvoor hebben wij inderdaad, je bent met plannen bezig en die afspraken over die 20-30-30-20, zijn een tijd geleden al afgesproken met de ontwikkelcombinatie en wij willen hierin ook een betrouwbare overheid zijn. Voor nieuwe plannen doen we het zoveel mogelijk, die sociale woningen en ook de middensegmentwoningen verwerken we in de plannen. Maar dit stond al en wij hebben ons aan onze afspraken te houden. Dus dat is de reden, en verder heeft u ook die motie over om het al af te dwingen om bepaalde parkeerplaatsen in de parkeergarage beschikbaar te laten houden voor de sociale huurders. Wij willen dat wel onderzoeken, maar we kunnen het niet op voorhand al afdwingen. Want het is iets wat we echt nog met de ontwikkelaar moeten bespreken.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, dat vind ik toch een beetje vreemd, want de markt kan unsolicited een plan maken om dat daar allemaal neer te zetten, maar wij kunnen vervolgens niet zeggen: wij zorgen voor die bewoners in die segmentering en die parkeerplaatsen zijn ook in die segmentering opgebouwd. Dat kunnen we dan in één keer niet, want kijk, een onderzoeksmotie, we weten allemaal dat dat over het algemeen een schijnbeweging is om een motie nog aangenomen te krijgen. En dan is er een gesprek gevoerd, maar dan blijkt het niet mogelijk. Ik zou toch willen dat u nog wat beter kijkt naar die motie van Volt en het CDA, want daar proberen we het wel iets harder te maken, dat je het wel iets meer handen en voeten geeft dan: we zullen het onderzoeken. Dus ik wil u toch uitdagen om dan mogelijkerwijs een voorzet te doen voor hoe dat dictum anders zou moeten, maar een onderzoek vind ik een beetje te slap.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, wij kunnen daar inderdaad nu niet heel veel meer over zeggen, want de woningbouwcorporatie die de woningen afneemt zal voor zichzelf moeten bepalen of die ook parkeerplaatsen voor zijn huurders wil afnemen en dat zijn gesprekken die nog gaande zijn en die tussen de ontwikkelcombinatie en de woningcorporatie plaatsvinden. Het lijkt mij dat wij dit verzoek kunnen overbrengen, we kunnen meedenken over hoe dit mogelijk te maken, maar hoe dat ook precies gaat in die parkeergarage, met vergunningen, de prijzen van die parkeerplekken, daar hebben wij nu geen zicht op en wij zitten ook niet in die onderhandelingen. Dus het lijkt mij niet juist om daar van deze kant uit dwingende zaken op te leggen. Maar we kunnen uiteraard wel deze notie onder de aandacht brengen, ons er hard voor maken, het onderzoeken, meedenken, maar verder dan dat kan ik niet gaan.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, ik vind het toch ook dan niet passend. Ik vind het niet passend dat zo'n parkeergarage op een commerciële manier geëxploiteerd wordt. Want wij kunnen wel zeggen voor een bouwgebied: we willen dat u deze segmentering erin aanbrengt en anders zijn we gewoon niet akkoord. En dat zouden we niet kunnen doen, overigens ben ik niet zo'n heel erg grote fan hoor van grote parkeergarages in de stad, want dan komt iedereen toch maar met de auto, maar voor bewoners zeg ik dan wel: als je het doet, doe het dan wel netjes in die segmentering. Daar zouden we dan niets over kunnen zeggen. Ik vind dat vreemd. Ik bedoel, ik heb er niet voor doorgeleerd hoor, ik heb geen rechten gedaan, maar het antwoord geeft mij niet een goed gevoel. Dus volgens mij kunnen we hier echt wel meer een vuist maken dan het onderzoeken en het overbrengen van de wens, want dan gaan we wel heel erg achteraan staan.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Wij hebben dat nu niet in de eisen aan de voorkant meegegeven aan de ontwikkelcombinatie, dus je breekt iets open aan contracten die je hebt gesloten. Dus dat gaat gewoon niet. Dus als je dat soort dingen wilt, moet je dat natuurlijk aan de voorkant meegeven, niet achteraf met allerlei nieuwe eisen komen en denken dat dat op dezelfde manier kan. Zo werkt het niet. Dat is de manier waarop dat zakelijk verkeer loopt.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, ten slotte dan voorzitter, wij zijn nu toch de kaders aan het bepalen, dus ik vind het antwoord van ja, dat kunnen we nu niet meer openbreken, ja, ik kan alles openbreken. Althans in de zin van, u vraagt nu de raad akkoord voor dit bestemmingsplan en alles wat daarbij hoort. Dus ik ben hier vandaag pas voor het eerst over de kaders aan het beslissen. Dus ik voel me niet gehouden aan de opmerking dat we dan dingen openbreken. Nou ja, dan zijn er dingen gesloten zonder dat wij het wisten.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nou, de enige mogelijkheid die ik dan zou zien is dat wij een enorme zak geld meenemen om dat af te dwingen. Dat lijkt mij een mogelijkheid om dat te doen, maar ik zou het onwenselijk vinden om dat op deze manier te doen. Overigens weet ik niet of dat zo is, maar dat lijkt mij de enige manier. Je zal toch het contract moeten openbreken en dat zullen mensen niet gratis en voor niks doen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, dank voorzitter. Ik ben ook nog niet helemaal tevreden met het antwoord, want waar de motie op inzet is dat we aan de voorkant nadenken en onderzoeken, oplossingen vinden voor een eerlijke parkeerverdeling. En vervolgens aan de voorkant afspraken maken. Als dat tweede uit het dictum problematisch is, wil ik daar best nog even naar kijken. Maar ik hoor u ook zeggen: deze notie kunnen we meegeven en u wilt hier ook wel op inzetten, dus ik ben niet helemaal tevreden met uw antwoord.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja, ik heb een vraag aan een aantal sprekers van zojuist. De heer Segers en mevrouw Elfilali. Ik begrijp de hele gedachte erachter wel, maar hoe gaan

we dit betalen? Is het nu de bedoeling dat de gemeente die parkeerplaatsen gaat betalen voor de huurders in de sociale sector of gaat u het betalen of hoe gaan we dat precies doen?

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn. U krijgt dertig seconden.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Dank. Ja, dit vind ik echt zo'n kulargument. Ik vind het ook, met permissie hoor, maar typisch een VVD-argument. Ik stel volgens mij een heel logische vraag. Je zet huizen neer in een bepaalde segmentering. Daar leg je een parkeergarage onder voor bewoners. Daarvan zeg je: dat baten we dan commercieel uit. Prima, dan zijn we hier in de raad en dan stel ik de eerlijke vraag aan de wethouder: als die woningen nu gesegmenteerd zijn, zorg dan ook dat die parkeerplaatsen gesegmenteerd zijn. Dat is het enige wat ik doe. Daar mag de wethouder een oplossing voor verzinnen. Maar u moet mij dan niet gaan lopen aanpraten dat ik iets ga roepen wat ik niet kan betalen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja, dat is een lekkere manier van debatteren. Ik kan ook wel zeggen: wat een kulantwoord, dit is typisch CDA, want die komen weer met allerlei voorstellen zonder dat er nagedacht wordt over wie de rekening betaalt. Het is toch normaal dat als je met dit soort voorstellen komt dat je nadenkt hoe we het gaan betalen? Ik bedoel, we hebben een huursegmentatie, we hebben daar een maximale huurprijs op, en dan die parkeergarage. Hoe gaan we dat daarin verwerken? Het enige wat we dan kunnen doen, dat weet u ook mijnheer Segers, is dat de gemeente het gaat bijdragen. Dat is de enige manier. Met andere woorden, we gaan parkeergarages subsidiëren voor een bepaalde bewoner. Nou, als u dat wilt, prima. Ik ben benieuwd hoe u dat gaat betalen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, ik ben eigenlijk een beetje verrast door het antwoord van de wethouder op procedurele gronden. Want wij stemmen hier straks wel of niet in met een bestemmingsplan en wel of niet in met een grex. En in uw antwoord doet u voorkomen alsof de grex of de grondexploitatie en hoe dan de verdeling ligt, dat dan iets moet worden opengebroken, terwijl wij nog geen besluit hebben genomen. Dus ik snap de beantwoording van de wethouder op de vraag, los van de inhoud, procedureel, ik kruip even in de D66-rol, eerlijk gezegd niet helemaal.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, een vraag aan mevrouw Kockelkoren. We zijn natuurlijk wel in bespreking over beide punten hè. Beide punten liggen nu voor op de agenda. Dus je gaat ervan uit dat dat ene plan gekoppeld is aan het andere. Dus ik kan me juist heel goed voorstellen dat de wethouder nu zegt: als je dat verandert moet je ook die hele grex gaan heroverwegen. Dus dat vind ik wel een juiste manier van werken, zodat je het niet uit elkaar trekt.

De **VOORZITTER**. Uw dertig seconden gaan nu in.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, daar gaat het niet over. Het gaat erover dat die beide zaken nu voorliggen ter besluitvorming, dus dat er geen sprake kan zijn van dingen openbreken, want die zijn nog niet vastgesteld.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we terug naar de wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Wij hebben het ook gehad over het taxatierapport. Wij hebben afspraken met de ontwikkelaar over wat daar te bouwen. Daar zitten nog bandbreedtes in, waaronder ook een parkeergarage waar inmiddels een extra laag bij zit. Daar wordt helemaal een taxatie van gemaakt en een prijs voor berekend volgens die uitgangspunten. Als we daarin gaan wijzigen, dat er meer eisen in komen, zoals bijvoorbeeld goedkopere parkeergarages voor sommigen, wat dan ook, dan zul je opnieuw moeten kijken of dat past in de afspraken die wij met elkaar hebben gemaakt. Dus dat is wat ik bedoel te zeggen. En dan denk ik: er zit een prijskaartje aan als je weer dingen wilt openbreken. Dus als je eisen stelt aan bepaalde vormen van een parkeergarage, net zoals bij de woningbouwsegmentering, daar doen we hetzelfde. Daar hebben we 20-30-30-20. Als we hadden gezegd 100% topsegment, hadden we een andere prijs kunnen vragen voor de grond dan wanneer we zeggen 20-30-30-20. Stel, we willen 100% sociale woningbouw, verdienen we een stuk minder aan die grond, sterker nog, moeten we enorm veel bijleggen. Dus al deze eisen die je stelt hebben een effect op dat verdienvermogen van de exploitant, van de ontwikkelaar. Omdat het een effect heeft op het verdienvermogen van de ontwikkelaar is dat iets waar we nog nadere afspraken over moeten maken. We hebben nu natuurlijk al afspraken gemaakt over bepaalde inrichting. Dus op het moment dat we dat heel erg gaan wijzigen, dan gooien we een contract open. Dat is de uitleg hiervan.

De **VOORZITTER**. Wethouder, was u klaar?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ik heb volgens mij nog wel over unsolicited proposals nog een vraag.

De **VOORZITTER**. Ik wil graag richting het einde. Help even.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, maar ik moet nog vragen beantwoorden.

De **VOORZITTER**. Ja, ik zeg: help ons richting het einde.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Goed, over ontwikkelaars. Mevrouw Verkoelen van 50PLUS gaf aan dat de ontwikkelaars hier veel te zeggen hebben. Ook de heer Segers-Hoogendoorn geeft aan over unsolicited proposals, geeft het niet te veel ruimte aan ontwikkelaars. Wat ik daarover wil zeggen is: het zijn de ontwikkelaars en de beleggers die onze huizen bouwen. De gemeente bouwt geen huizen. We hebben hen nodig. En natuurlijk moet je scherp zijn op de onderhandelingen en op prijzen, maar zonder hen gaan wij die woningen hier niet krijgen in Rotterdam. Ook het unsolicited proposal had als doel om juist ook samen een stap te maken, ook anderen, ook particulier initiatief ruimte te geven in de stad. En dat zij met ideeën kunnen komen. Terecht dat u zegt: ik wil daar nog eens even goed over nadenken, doen we dat wel goed onder de juiste kaders en zitten we daar genoeg bovenop? Daar hebben we het in de commissie natuurlijk over gehad. En ja, ik kom met een evaluatie erover en dan voeren we dat gesprek. Maar u vroeg ook mijn reflectie daarop. En ik denk, in wezen vind ik het een goed instrument. Dat je je deuren openstelt voor particulier initiatief, dat lijkt me iets wat we zouden moeten willen. Nou, dat was eigenlijk de beantwoording.

De **VOORZITTER**. Wat goed, heel snel richting het einde. Is er behoefte aan een tweede termijn? Eenmaal andermaal, er is geen behoefte aan een tweede termijn. Dan ga ik kort schorsen voor een theepauze tot 16.15 uur. Van de orde nog? U heeft nog een motie? Goed, dan hebben we een aangepaste van GroenLinks zonder inhoudelijke substantiële wijzigingen.

Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Groene Parkhavenkade

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter vaststelling van het Bestemmingsplan Parkhaven;

constaterende dat:

- de Parkhavenkade in dermate slechte staat is dat deze vervangen moet worden;
- met het Bestemmingsplan Parkhaven en de grex in deze kadevervanging wordt voorzien;

overwegende dat:

- de nieuwe kade 6,5 meter voor de huidige kade wordt geplaatst waarbij 3000 m² extra grond wordt uitgelegd;
- uitgangspunt voor de ontwikkeling van Parkhaven is te voorzien in een groene inrichting en het aanleggen van meer vierkante meters groen dan in de huidige situatie;
- in de kosten van het kadeherstel is voorzien in een apart project met eigen financiering;
- de nieuwe 3000 m² grond publiek toegankelijk gebied wordt waarvoor de inrichting gefinancierd wordt door de gemeente;

verzoekt het college:

- zorg te dragen voor een kwalitatieve biodiversiteit groene inrichting van de nieuw aangewonnen grond die ontstaat met het kadeherstel;
- over de uitwerking van dit inrichtingsplan en de daarbij behorende kosten terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dan schors ik tot 16.15 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Raadsleden, mag ik u vragen te gaan zitten?

7.3 *Het (herziene) voorstel tot wijziging van de Verordening Starterslening Rotterdam*

De **VOORZITTER**. Aan de orde agendapunt 7.3, het voorstel tot wijziging van de Verordening Starterslening Rotterdam. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, dank u wel. GroenLinks was destijds toen we met de Verordening Starterslening hebben ingestemd al een beetje in dubio. Want aan de ene kant is het geld pompen, extra leencapaciteit waarmee je de huizenprijzen opdrijft. Aan de andere kant geef je mensen de gelegenheid om een woning te kopen die daar, doordat ze geen rijke ouders hebben, kans hebben om toch een eigen woning te bemachtigen. Toen hebben we besloten om voor de starterslening te stemmen, maar wel met de toevoeging dat

met name mensen die een sociale woning achterlaten de kans krijgen om een starterslening te bemachtigen. Wij vinden eigenlijk het voorstel dat nu voorligt een achteruitgang en we vinden het ook niet voldoende onderbouwd waarom dat nu per se nodig is, want we hebben eigenlijk nog geen goede evaluatie. Wij zijn er dus niet voor om dit te doen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja, ik wist eigenlijk niet helemaal zeker of ik wel zou gaan inspreken maar kennelijk is dat zo doorgegeven. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Dan ga ik het toch maar even doen en ik praat hier even namens Erik die thuis geniet van zijn ouderschapsverlof. Vandaar ook mijn aarzeling. Met betrekking tot de starterslening. Wij zijn voor het voorstel nu. Je zou kunnen zeggen dat het bezwaar van startersleningen is dat het de prijs zou opdrijven. Volgens mij dalen de prijzen op dit moment vrij fors. Het effect is vrij verwaarloosbaar. Het beperkt zich tot een heel klein groepje starters die aanspraak maken op de starterslening, dus wat ons betreft gaan we ermee door. Het kan het verschil maken voor enkele tientallen starters en de afweging die nu gemaakt is om een stukje te verschuiven. Als er geen beroep op wordt gedaan door de ene groep, dan is het denk ik vrij logisch om het door te schuiven naar de volgende groep. Dus wij zijn voor, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Bruin.

Mevrouw **BRUIN** (lr). Dank u wel voorzitter. Het doel van onze huidige starterslening is om het voor starters makkelijker te maken om toch een eerste koopwoning te kopen. Op dit moment worden vanuit het reeds beschikbare budget minimaal honderd startersleningen gereserveerd voor aanvragers die een sociale huurwoning verlaten. Aan de raad ligt nu dus voor om het getal van honderd te veranderen naar vijftig, zodat andere aanvragers ook aanspraak kunnen maken op de starterslening. Er verandert daarmee niets aan het budget dat we daarvoor beschikbaar stellen. Tegelijkertijd geven we anderen net zoveel kans. Leefbaar Rotterdam vindt het jammer dat de aanvraag vanuit de groep die sociale huurwoningen bezetten achterblijft, want juist die doorstroming zouden we willen bevorderen. Daarom hopen we van harte dat die groep op termijn toch de weg naar de starterslening zal gaan vinden. Leefbaar Rotterdam gunt iedere starter een kans op een woning en kan zich daarom goed vinden in de voorgestelde aanpassing. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dank u wel voorzitter. Ik weet zeker dat een aantal starters nu met ongeduld zit te wachten en misschien ook zit te kijken op het nemen van dit besluit, waarmee, want eerlijk is eerlijk, ook pas over een aantal maanden weer een beroep gedaan kan worden op deze maatregel. Hoewel met het totaal aantal geld aan fiscale middelen dat er in de woningmarkt zit, deze lening wellicht een druppel op een gloeiende plaat is, maar tegelijkertijd denk ik ook een belangrijke persoonlijke druppel. Want je zal maar net die starter zijn die ertussen probeert te komen en waarmee het dan met deze maatregel ook zou lukken. Wat ons betreft gaan we hiermee door. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, met goede bedoelingen hebben wij in het verleden die honderd startersleningen gereserveerd voor de groep mensen die uit sociale huurwoningen zouden kunnen gaan kopen. Het is gebleken dat die honderd startersleningen niet allemaal uitgeput zijn. Wat beter dan het restant, die vijftig waarvan we weten dat die niet uitgeput worden in de huidige situatie, wel beschikbaar stellen aan de

groep jongeren tot 35 jaar die in aanmerking kunnen komen voor deze starterslening en hun wel die kans geven, echt even dat zetje geven, om te kunnen toetreden tot de kopersmarkt. Het is een stap vooruit voor die jongeren, dus laten we er in elk geval vaart achter zetten om dat mogelijk te maken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Ja voorzitter, dank u wel. Ik sluit me eigenlijk volledig aan bij de woorden van collega Kockelkoren van GroenLinks. Daarom houd ik het ook kort. Wij vinden het onverstandig om nu de verordening al te veranderen voordat de evaluatie is geweest en roepen eigenlijk ook op om verder onderzoek te doen naar waarom het zo ontoereikend is voor de doelgroep nu, voor die starterslening. Dus daarom dienen wij de motie in 'Geef huurders van corporatiewoningen meer tijd'. En als laatste, meerdere gemeenten zijn ook gestopt met het verlenen van startersleningen, dus vragen wij eigenlijk om onderzoek te doen, samen met die gemeenten, om in gesprek te gaan om te kijken of het nu wel zo effectief is, of drijft het inderdaad de prijzen van goedkopere woningen op? En daarvoor de motie 'Een starterslening doet meer kwaad dan goed?'

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlasblom heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Een Starterslening doet meer kwaad dan goed?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van de Starterslening;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam momenteel Startersleningen verstrekt aan starters op de woningmarkt;
- andere gemeenten (Amsterdam, Utrecht en Eindhoven) in Nederland reeds zijn gestopt met dit beleid;
- experts concluderen dat het stimuleren van de vraag leidt tot hogere woningprijzen;
- dit beleid een averechts effect zou kunnen hebben op de doelen uit het coalitieakkoord, namelijk betaalbaar wonen voor iedereen;

overwegende dat:

- wethouder Zeegers tijdens de commissie Bouwen, Wonen, Buitenruimte op 25/1/23 heeft beweerd dat een averechts effect op de woningmarkt onwaarschijnlijk is wegens het beperkte aantal Startersleningen die de gemeente verstrekt;
- de gemeente Rotterdam niet de enige gemeente in de regio is die Startersleningen verstrekt;
- een totaal van alle verstrekte Startersleningen in de regio kunnen zorgen voor een averechts effect op de woningmarkt;

verzoekt het college:

- om in gesprek te gaan met gemeenten die de Starterslening hebben stopgezet;
- om samen met andere gemeenten onderzoek te doen naar de effectiviteit van de Starterslening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.M. Vlasblom, A. Kockelkoren en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 2. Geef huurders van corporatiewoningen meer tijd

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van de Starterslening;

constaterende dat:

- op verzoek van de raad er (sinds juni 2021) 100 startersleningen zijn gereserveerd voor aanvragers (18 t/m 35 jaar) die een sociale huurwoning van een corporatie achterlaten;
- de aanvragen van huurders van een corporatiewoning sterk achterblijven in vergelijking met het aantal aanvragen van overige starters;
- slechts 16% van het totaal aan aanvragen voor een Starterslening bestaat uit mensen die een sociale huurwoning van een corporatie achterlaten;
- er door de coalitie wordt voorgesteld om het aantal van 100 gereserveerde starterslening voor aanvragers die een sociale huurwoning van een corporatie achterlaten te verlagen naar 50;

overwegende dat:

- hiermee wordt geprobeerd om de overige vijftig startersleningen beschikbaar te stellen ten gunste van andere doelgroepen;
- dit een gehaast besluit zal zijn zolang de oorzaak van het tekort aan aanvragen onder huurders van een corporatie niet bekend is;
- de naar de raad verstuurde rapportage onvoldoende laat zien wat de redenen zijn waarom bepaalde groepen vaker een aanvraag indienen dan de groep die een sociale huurwoning van een corporatie achterlaat;

verzoekt het college:

- om de verordening niet aan te passen tot er een onderzoek heeft plaatsgevonden naar het tekort;
- om ook in kaart te brengen welke inkomensgroepen er het meest hebben geprofiteerd van de Starterslening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.M. Vlasblom, A. Kockelkoren en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Dank u wel voorzitter. 50PLUS is tegen het doorgaan met startersleningen. In een tijd waarin de prijzen van koopwoningen kelderen is het flauwekul om leningen te verstrekken die zorgen voor prijsopdrijving. Ook is het absurd dat de gemeente Rotterdam startersleningen mogelijk maakt door € 6 miljoen beschikbaar te stellen uit de Eneco-gelden. Die middelen zijn volgens 50PLUS niet bedoeld om jongeren tot 35 jaar, veelal overigens afkomstig uit de beter bemiddelde milieus, aan een eerste woning te helpen. Dus wat dat betreft zegt 50PLUS nee.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Een vraagje aan mevrouw Verkoelen. Hoe weet u uit welke milieus die startersleningen worden gebruikt? Hebt u daar onderzoek naar gedaan of kunt u dat onderzoek met ons delen?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Omdat dat jongelui zijn die thuis zitten en die kunnen betere woningen betalen want die worden geholpen door hun ouders. Toevallig ben ik zelf zo'n ouder en ik weet hoe het werkt en ik vind het volkomen flauwekul. Ik heb twee kinderen die in die leeftijd zaten en daarvoor in aanmerking kwamen. Belachelijk.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Maar u zegt dat de mensen die door hun ouders geholpen kunnen worden, gebruikmaken van de starterslening. Is dat een eigen gedachte of is dat op basis van een onderzoek?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Dat is nou onderzoek dat je gewoon door de praktijk herkent en dat is bij mij gebeurd. Zo gaat dat. Maar mijnheer Van Dommelen, het zit u blijkbaar dwars. U heeft uw kinderen anders geholpen?

De **VOORZITTER**. We maken het hier wat mij betreft niet persoonlijk. Het gaat hier over beleid.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Nee hoor, want kijk, ik gun iedereen een mooie woning en als je daar een starterslening voor nodig hebt en die worden aangeboden door de gemeente, moet je daar zeker gebruik van maken. Ik was gewoon nieuwsgierig. U zegt: die worden gebruikt door bepaalde typen mensen en dan vind ik voor mijn eigen afweging over hoe we hiermee om moeten gaan het altijd wel belangrijk waar die informatie vandaan komt. Dus dat was eigenlijk de reden van mijn vraag.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Omdat de huizen gewoon te duur zijn, mijnheer Van Dommelen. Zo simpel ligt het. Zelfs met een starterslening kunnen heel veel jongelui het niet betalen, dus die stappen er gewoon niet in. Die stappen er alleen in als ze wat bemiddeld zijn. En wie zijn dat? Dat zijn de kinderen met ouders die ze ook nog steunen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Dank voorzitter. Ik heb meteen even een vraag aan collega Van Dommelen. Wat vindt collega Van Dommelen ervan dat we eigenlijk nog niet zo goed onderzoek doen naar het feit waarom de doelgroep nu geen gebruikmaakt van de starterslening en het dus eigenlijk ontoereikend is en dat we al beslissingen maken om die groep te halveren? Zouden we daar niet beter mee kunnen wachten tot de evaluatie?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Sorry, ik werd afgeleid door mijn eigen fractievoorzitter, maar nee, ik denk dat ik uw vraag goed begrepen heb. Dat begrijp ik en tegelijkertijd wordt er kennelijk te weinig gebruik van gemaakt. Mij gaat het erom, ik heb dus net aangegeven, normaal ben ik niet zo voor dit soort leningen. Maar het is een relatief beperkte hoeveelheid. Er zijn al afspraken over gemaakt, dus het verschuift nu naar mensen die er wel een beroep op kunnen doen. Daar hebben wij geen probleem mee. En om daar nu weer een heel onderzoek voor te doen, daar moet je ook een beetje terughoudend in zijn, dus vandaar dat wij zeggen dat wij erin meegaan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Ja, het is ook niet dat wij de andere doelgroep de starterslening niet gunnen hè, laat dat even duidelijk zijn. Maar het is dus duidelijk gezien ontoereikend, want daarom gebruiken de mensen het niet. En we willen toch juist die doorstroom van corporatiewoningen bevorderen? Dus kunnen we dan niet beter juist focussen op het feit dat we deze mensen helpen aan een woning, met dus de starterslening, in plaats van die groep inmiddels meteen te halveren voordat we überhaupt evalueren. Dat lijkt mij een beetje snel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, tijdens de behandeling in de commissie heeft de wethouder ook aangegeven dat het niet onmogelijk is om een beroep te doen voor de groep waarvoor die honderd leningen waren gereserveerd. We sluiten alleen uit dat het volledig gereserveerd wordt voor die groep en dat anderen daar geen beroep op kunnen doen. Dus wij maken juist de groep die er een beroep op kan doen groter en we halen de reservering ervan af.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Dank voorzitter. Ja, dat heb ik ook gehoord. Maar ik hoorde de wethouder toen ook zeggen dat er met sommige groepen heel weinig contact was en moeilijk contact mee was en dat er dus nog een evaluatie moet komen. Dus kijk, misschien kunnen we vanuit die evaluatie bepalen dat het inderdaad beter is, maar laten we niet op de zaken vooruitlopen, want het is toch raar om iets te veranderen voordat we het evalueren. Dat is meer mijn punt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, ik volg de gedachtegang. Tegelijkertijd ben ik me er ook van bewust dat door die reservering een groep mensen daar geen aanspraak op kan maken, terwijl ze er wel voor in de wachtrij staan. Dus dat onderzoek, dat heeft de wethouder volgens mij ook al toegezegd dat de communicatie nog eens een keer onder de loep wordt genomen en dat daar ook weer aandacht voor is. Maar om die reservering nu vast te houden terwijl mensen ervoor in de rij staan, in elk geval ervoor in aanmerking zouden kunnen komen, vind ik juist zonde. Laten we juist het geld inzetten, het is niet uitgenut, laten we dat gebruiken en die jongeren die er aanspraak op maken wel die start geven.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Ik denk dat we zuinig moeten zijn met de middelen die we hebben en dus eerst goed moeten onderzoeken wat nu de mogelijkheden zijn. Want die evaluatie zou volgens mij als ik het me nog goed herinner, in april komen, dus dan zijn het een paar maandjes. Laten we daarop wachten en dat geld dus goed benutten waar het ook voor bedoeld is in plaats van het meteen zo weggelaten.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Mevrouw Mohamed-Hoesein. Er staan mensen in de rij, maar u maakt er nu van: wie het eerst komt, die het eerst maalt. En wij weten eigenlijk niet waarom mensen misschien achteraan in de rij aansluiten omdat we de resultaten van het onderzoek

helemaal niet hebben. En wat we wel kunnen doen om de mensen die het het meest nodig hebben, om ervoor te zorgen dat die ervoor in aanmerking komen. U laat nu eigenlijk gewoon: wie het eerst komt, die het eerst maalt. Ik begrijp dus gewoon echt oprecht niet waarom we nu niet willen weten hoe het nu kan dat de mensen die het het meest nodig hebben, achteraan in de rij lijken te staan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, het gaat niet om mensen die het het hardst nodig hebben. Allemaal hebben ze het hard nodig die zich daarvoor aanmelden. De vraag is of je de reservering erop houdt. De reservering hebben wij er als gemeente op gelegd, juist met een doel dat wij als gemeenteraad hadden, namelijk het bevorderen van die doorstroom. En als die bevordering van die doorstroom niet op gang komt, en er zijn mensen die daar gewoon wel vanuit een andere grond een beroep op kunnen doen en recht op hebben, dan hebben die evenveel recht en evenveel belang en evenveel behoefte aan die lening.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Kan mevrouw Mohamed-Hoesein mij uitleggen waarom die doorstroom niet op gang komt? Heeft zij daar zicht op? Met andere woorden, waarom dus inderdaad de groep waarvoor we het bedoeld hadden zich niet meldt? Weten we dat?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, het is een complexe materie. De vraag die nu voorligt is: willen we de reservering vasthouden waardoor die leningen niet kunnen worden uitgenut? En daarvan zeg ik: nee, we kunnen ervoor zorgen dat die leningen worden opgebruikt, dat ze worden uitgegeven, zodat iedereen daar gebruik van kan maken. En met de opzet die de wethouder heeft aangegeven in de commissie, namelijk een goede communicatie nogmaals tegen het licht houden en daar ook op voorsorteren, denk ik dat er voldoende vertrouwen is om te zorgen dat die wel kunnen worden uitgenut. En ja voorzitter, ik zou het zonde vinden om al de tijd te gaan gebruiken om de beantwoording van de wethouder in de commissie te herhalen, maar tot zover.

De **VOORZITTER**. U kunt geen tijd lenen hè? De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). We weten dus niet waardoor deze groep zich niet meldt, waarvoor we het specifiek hadden bedoeld, om de doorstroom op gang te brengen. Dat weten we niet. We gaan er wel meer communicatie op zetten en zonder dat we weten wat daarvan de resultaten zijn, zeggen we: dat gaat toch niet werken, dus dan gooien we het meteen maar helemaal vrij. Ik begrijp er echt helemaal niets van. Ik snap niet waarom u niet gewoon zorgt dat we wat extra inzet plegen om de mensen die het het hardst nodig hebben volgens mij, die graag een nieuwe woning kopen en in een sociale huurwoning zitten, en dat niet lukt, om die net even dat zetje te geven.

De **VOORZITTER**. Wil nog iemand uit de raad aan dit debat deelnemen? Dan gaan we naar de wethouder luisteren.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. We hebben in de commissie hier inderdaad ook over gesproken op deze wijze. Eerst even terughalend het doel van de starterslening. Het doel van de lening was om de woningmarkt, de koopmarkt,

toegankelijk te maken voor meer jongeren, zodat ze een huis konden kopen. Op enig moment is een amendement ingediend om van die tweehonderd startersleningen er honderd apart te zetten voor mensen die daarmee een sociale woning achter zouden laten, zodat ook doorstroming bevorderd wordt. Maar het is denk ik belangrijk om ons te realiseren dat het doel van de starterslening niet de doorstroming was, maar het toegankelijk maken van de koopmarkt voor jonge starters. Dus dat is even belangrijk om te weten. Dat laatste is eraan toegevoegd en dat wil ik ook zeggen, bij dat amendement stond ook: op het moment dat er onvoldoende gebruikgemaakt wordt door deze honderd, dan vallen deze honderd weer terug naar het totaal, of dan wordt de verdeling weer opnieuw bezien. Dat is het voorstel dat nu wordt gedaan, omdat we zien dat er een enorme wachtrij is voor mensen die niet een sociale woning achterlaten en er vrijwel geen gebruikgemaakt wordt door de mensen die een sociale woning achterlaten. Dan kun je je natuurlijk afvragen waarom ze geen sociale woning achterlaten, of waarom ze geen gebruik ervan maken ondanks zeer intensieve communicatie. Dat is zo. Daar blijven we mee doorgaan. We gaan ook evalueren. Maar in de tussentijd, ik denk dat mevrouw Mohamed-Hoesein dat goed zei, wil je die honderd die gereserveerd wordt verminderen tot vijftig die we daarvoor reserveren, waardoor je dus honderdvijftig voor de reguliere groep overhoudt en vijftig voor degenen die een sociale woning achterlaten. Het is dus niet zo dat die kansen er dan niet meer zijn. Bovendien mogen die mensen die een sociale woning achterlaten ook nog van die honderdvijftig gebruikmaken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Ja dank voorzitter. Ik snap niet zo goed waarom de vormingen moeten veranderen op het moment dat het altijd al de doelstelling is geweest, dus daarin spreekt u zich toch tegen, via u voorzitter?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nee, misschien heb ik mij niet goed uitgedrukt. Maar het doel van de starterslening was het toegankelijk maken van de koopmarkt voor jonge starters. Daar werd geen onderscheid gemaakt en het ging ook niet over doorstroom. Het ging er echt over dat mensen voor wie de huizen te duur waren een huis kunnen kopen. Er zijn allerlei eisen aan verbonden. Ze moeten wel vijf jaarsalarissen kunnen overleggen van € 50.000,00 minimaal. Nou goed, er was een aantal eisen aan verbonden waardoor je aanspraak kon maken op die starterslening waardoor mensen dus eerder een koopwoning konden krijgen. Door middel van een amendement is aangegeven: zullen we de helft daarvan reserveren voor mensen die een sociale woning achterlaten, om van daaruit, maar dat is eigenlijk meer een subdoel, doorstroom van sociale woningen te krijgen. Maar dat was echt een subdoel. Het hoofddoel was eigenlijk het toegankelijk maken van de koopmarkt.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dat is waar voorzitter. Dat was inderdaad het doel van de starterslening. Maar het was het doel van het amendement om dat beschikbaar te krijgen voor de mensen die een sociale huurwoning achterlaten. Dat is het doel van het amendement. De cijfers waarop u nu zich baseert, om dat te verlaten, zijn de cijfers over het gebruik daarvan, voordat er een extra communicatietraject is ingezet. Wij hebben geen enkel beeld van wat de resultaten van die communicatie-inspanningen zijn geweest. Ik begrijp dus gewoon echt niet waarom we dat niet kunnen krijgen, waarom we daar geen inzicht in hebben zodat wij kunnen beoordelen of die communicatie-inspanningen tot extra gebruik leiden en of we misschien nog wat extra kunnen doen zodat we dat kunnen doen wat het

doel van het amendement was. En u wekt nu wel de indruk dat het amendement eigenlijk helemaal niet zo goed uitkwam en dat het nu heel erg prettig is om dat los te laten, gebaseerd op oude cijfers.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nou, als ik die indruk wek dan wil ik die wegnemen, want dat is zeker niet de bedoeling. Op het moment dat die startersleningen werden opengesteld en ook dat amendement er was, zijn de makelaars, de corporaties, de hypotheekverstrekkers geïnformeerd. Overal is die communicatie in meerdere rondes gedaan. En ondanks dat zien we dat de afname uit die beoogde groep waarvoor we er dus nog steeds vijftig reserveren, sterk achterblijft bij de groep die geen sociale woning achterlaat. Daar staan mensen echt te trappelen in de wachtrij. Onlangs ook een leraar uit Breda die hiernaartoe wilde verhuizen, die starterslening daarvoor nodig had en we die niet konden verstrekken. Want de groep van honderd die voor hem geschikt is, was overvraagd en hij kon geen aanspraak maken op die andere honderd. Dus waarom wij dit doen is toch om die mensen te helpen een koopwoning te kunnen kopen en die ruimte gewoon wat groter te maken, dus die groep van honderd naar honderdvijftig te brengen zodat er nog vijftig overblijven voor die mensen uit een sociale woning. En mochten die mensen met een sociale woning, en masse op die lening afstormen, dan is daar ook voor hen nog uiteraard plek toe.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja voorzitter, ik probeer het nog één keer. In het raadsvoorstel staat een tabelletje dat is gebaseerd op de cijfers van het gebruik van 24 juni. In datzelfde stuk schrijft u dat in mei begonnen is met de extra communicatie. Dan kunnen we toch nooit in het tabelletje van 24 juni weten wat het effect van die extra communicatie is? En dat er mensen nu en masse in de rij staan, doet natuurlijk niets af aan de bedoeling van het amendement. Want die mensen stonden toen ook al en masse in de rij. Daar gaat het helemaal niet over. Het gaat over de effectiviteit van onze maatregelen. En die kunt u mij kennelijk niet geven, want anders kunt u nu vertellen wat het effect is geweest van die extra communicatie-inspanningen per mei.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, ik moet heel even in mijn stukken kijken, maar ik kan me herinneren dat naar aanleiding van technische vragen daar antwoord op is gegeven. Het kan zijn dat die niet bij deze stukken zit maar wel bij de commissiestukken. Want daar is nog een momentopname van oktober in verwerkt geweest. Dus die meting is gedaan en ook daaruit bleek dat het ongeveer eentje per maand was, 1,1 of zo, kan ik me nog herinneren en ik zie ja-geknik. Dat is dus niet gestegen ondanks al deze communicatie-uitingen. Vandaar dat wij toch denken dat dit een verstandig voorstel is.

De **VOORZITTER**. U was klaar?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ik kreeg een interruptie. Daar was mijn beantwoording op gericht, maar ik zal ook even de moties behandelen. De motie 'Een starterslening doet meer kwaad dan goed?' Die willen wij ontraden omdat we komen met die evaluatie, dat klopt. Die was al ingezet door een motie uit de vorige periode dat we dit zouden evalueren, onder andere ook op het marktverstoring effect. Daar zijn we mee bezig, dat is een grondig onderzoek, dus dat komt uw kant op. Toch menen we dat we nu alvast die groep die nu staat te trappelen de mogelijkheid moeten geven om van deze lening gebruik te

maken. Dan de motie 'Geef huurders van corporatiewoningen meer tijd'. U verzoekt de verordening niet aan te passen tot er een onderzoek heeft plaatsgevonden. Daar heb ik net ook iets over gezegd, die wil ik ontraden omdat wij echt hiermee verder willen gaan, is ons voorstel. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u. Is er behoefte aan een tweede termijn? Eenmaal andermaal, dan sluit ik de beraadslaging op dit punt af.

7.5 Het voorstel tot vaststelling van het Beleidskader basisvaardigheden 2023-2026 'Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden'

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 7.5, het voorstel tot vaststelling van het Beleidskader basisvaardigheid 2023-2026 'Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden', met wethouder Yigit. Mijnheer Vonk, u staat als eerste spreker bij dit agendapunt. Verrast?

De heer **VONK** (cu). Ja voorzitter, en gezien de tijd houd ik het ook kort. Wij snappen, nou ja, laat ik beginnen met te zeggen dat het ongelofelijk belangrijk is dat die inzet op taal er is. Die is de vorige periode ingezet om heel goede redenen, ook op basis van heel duidelijk onderzoek dat Rotterdammers dat echt nodig hebben. We snappen ook de verbreding naar die andere gebieden zoals rekenen en digitale vaardigheden. Maar laat die verbreding alsjeblieft geen verwatering betekenen voor de ambitie op taal. Daarom wilden wij eigenlijk in ieder geval borgen dat die ambitie op taal ook blijft en daarvoor wil ik graag zo dadelijk een motie indienen. Maar voordat ik dat officieel doe een laatste opmerking. Veel informele organisaties bieden ook taalcursussen en we weten hoe belangrijk de wethouder juist ook de rol van informele netwerken en organisaties zoals kerken en moskeeën bijvoorbeeld vindt. Laat die dan ook optimaal gebruik kunnen maken van de regelingen die er zijn om die taaltrainingen ook te ondersteunen. Dank u wel. En dan dien ik hierbij dus ook de motie in 'Rotterdammers lezen de les'.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Rotterdammers lezen de les

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van het beleidskader Basisvaardigheden; 'Rotterdam vaardig verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden';

constaterende dat:

- er een nieuw beleidskader Basisvaardigheden 2023-2026 voorligt waarin t.o.v. het beleidskader De Taalspiraal 2019-2022 een omslag wordt gemaakt van exclusief taalvaardigheden bevorderen naar de toevoeging van reken- en digitale vaardigheden;
- uit de voortgangsrapportage van het beleidskader De Taalspiraal 2019-2022 blijkt dat het aantal gestarte en afgeronde taalcursussen de verwachtingen heeft overtroffen;
- 21% van de beroepsbevolking in Rotterdam laaggeletterd is;

overwegende dat:

- een percentage van 21% laaggeletterdheid in Rotterdam te hoog is;
- in de grote vraag naar taalcursussen moet worden voorzien;
- het opnemen van reken- en digitale vaardigheden waardevol is, maar het risico bestaat dat een te groot deel van de gestarte cursussen ingevuld wordt met reken- en digitale vaardigheden;

- taal van fundamentele waarde is voor de participatie in de samenleving;

verzoekt het college:

- te garanderen dat het aantal gestarte taalcursussen binnen het nieuwe beleidskader minimaal op peil blijft ten opzichte van het aantal taalcursussen binnen het beleidskader De Taalspiraal 2019-2022;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk en L.S. Vlieger

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **V Lieger** (gl). Voorzitter, het onderwerp zegt al genoeg, basisvaardigheden. Het belang van het onderwerp zit in het woord. De basis die nodig is. Helaas zien we dat het niet al te goed gesteld staat met deze basisvaardigheden. GroenLinks is dan ook van mening dat we als Rotterdam de leiding moeten nemen, dat we hoge doelen moeten stellen en alles op alles moeten zetten om zoveel mogelijk mensen mee te krijgen in het opbouwen van hun basisvaardigheden. De pijlers van dit programma zijn goed en geven een duidelijke focus aan. Een focus waar we achter kunnen staan. Denk vooral ook bijvoorbeeld aan de koppeling tussen taal en geld. Zoals we al eerder hebben aangegeven vindt GroenLinks de meetbaarheid en effectiviteit ontzettend belangrijk. We verbaasden ons dan ook ontzettend toen de wethouder tijdens de commissie geen antwoord kon geven op de vraag of hij een schatting kon geven van het aantal afgeronde taaltrajecten van 2022. Deze vraag wil ik graag opnieuw bij de wethouder neerleggen. Zou u een schatting kunnen geven van het aantal afgeronde taaltrajecten van 2022? We zitten nu namelijk al begin februari. GroenLinks hoopt vooral dat de trajecten toegankelijk zijn en blijven voor alle Rotterdammers. Dat men gemakkelijk en prettig kan starten met een traject en dit op een goede manier kan afronden en dat de kwaliteit van het traject goed blijft. Hoe gaat de wethouder de kwaliteit van de trajecten controleren? Wanneer is hij tevreden? Want ja, tevredenheid van de mensen zelf is zeer belangrijk, maar het taalniveau moet daarin ook worden meegenomen. Dit is net zo belangrijk als de tevredenheid. Dank.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **Van Groningen** (vvd). Ja, dank u voorzitter. We spreken vandaag eigenlijk misschien wel over het allerbelangrijkste onderwerp hier in deze raad, want taal is meedoen. Als je elkaar niet verstaat, dan kun je ook niet met elkaar communiceren. En misschien als je klein bent doe je dat met handen en voeten maar op een gegeven moment kom je toch op een niveau dat je gewoon moet praten met elkaar. Taal is namelijk ook belangrijk omdat het die zelfredzaamheid van mensen stimuleert. Het kan ook bijdragen aan het aanpakken van eenzaamheid, want we bevorderen er ook de sociale interactie tussen mensen mee. Daarom zijn we ook zo blij dat hier een prachtig plan ligt om door te zetten op een hartstikke goede koers. En als we dan met 25.000 taaltrajecten gaan starten deze collegeperiode en dat gaat ook lukken, dan zijn we volgens mij hartstikke blij met elkaar. Natuurlijk moeten we, GroenLinks gaf het net al aan, niet alleen ernaar kijken of mensen tevreden zijn. Wat ons betreft zetten we ook in om die taalkwaliteit echt goed in kaart te brengen. Dat we ook weten: hebben we nu gezorgd dat die mensen ook echt die taal vaardig zijn? Want die taalbeheersing is wat ons betreft niet alleen een middel, het zou eigenlijk het doel moeten zijn. Daarom hebben we ook een motie, die heet 'De taalkwaliteit goed gemeten', samen met

Leefbaar Rotterdam, om juist ook als doelstelling mee te nemen dat we sturen op die kwaliteit zodat we echt weten wat we nu meten en zorgen dat iedereen kwalitatief goed onze Nederlandse taal spreekt. Ik heb in de commissievergadering al gezegd: taal is ook meedoen en taal begint ook bij de gemeente zelf. Wij moeten zelf het goede voorbeeld geven. Hoe fijn zou het dan zijn als elke Rotterdammer, ook die laaggeletterd is, in ieder geval op B1-niveau wordt toegesproken door ons als gemeente. U kon in de commissievergadering niet helemaal meegeven hoe groot nu het percentage was van de diensten die al op B1-niveau communiceren. Daarom dachten wij: we gieten dat in een mooie motie, wel aan de wethouder Organisatie, om te zeggen: 'Gemeente, wat staat hier nou? Alles in B1-niveau', om ervoor te zorgen dat we die organisatie echt inrichten qua communicatie naar de buitenwereld op dat B1-niveau. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. De taalkwaliteit goed gemeten

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het raadsvoorstel over het beleidskader basisvaardigheden 2023-2026 Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden;

constaterende dat:

- alle Rotterdammers verdienen dezelfde kansen en een goede taalbeheersing hiervoor cruciaal is;
- het doel is om in deze collegeperiode 25.000 non-formele en formele trajecten basisvaardigheden te starten;
- daarvoor minimaal 80% van deelnemers tevreden moeten zijn over de trajecten;

overwegende dat:

- mensen die moeite hebben met lezen, schrijven en het begrijpen van de taal niet kunnen meedoen;
- het niet alleen belangrijk is om te meten hoeveel mensen starten, het juist ook van belang is om de Nederlandse taal ook goed te leren;
- we nu te weinig zicht hebben op wat het gewenste resultaat moet zijn;
- een aanvullende doelstelling op kwaliteit kan bijdragen aan het goed leren van de Nederlandse taal;

draagt het college op:

- als aanvullende doelstelling ook te sturen op de kwaliteit van de taalopleiding;
- kwalificaties voor de taaltrajecten te bepalen, deze te borgen in het beleid en te meten;
- deze kwaliteitskwalificaties met de raad te delen;

en gaat over tot de orde van de dag."

D.A. van Groningen en S. Ceulemans

Motie 3. 'Gemeente, wat staat hier nou? Alles in B1-niveau'

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het raadsvoorstel over het beleidskader basisvaardigheden 2023-2026 Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden;

constaterende dat:

- 21% van de Rotterdamse bevolking laaggeletterd is, dat zijn 90.000 Rotterdammers;
- dit percentage twee keer zo hoog is als het landelijke gemiddelde;
- het beleidskader basisvaardigheden via verschillende manier inzet om de taalvaardigheid van Rotterdammers te verbeteren;

overwegende dat:

- het spreken en lezen van de taal een belangrijk aspect is om zelfredzaam te zijn;
- B1-niveau het taalniveau is waarmee je de meeste mensen bereikt;
- momenteel nog niet alle communicatie vanuit de gemeente op B1-niveau of in het Nederlands plaatsvindt;
- het voor de effectiviteit van het gemeentebeleid van belang is dat de communicatie vanuit de gemeente in het Nederlands eenvoudig en begrijpbaar is;
- de gemeente ook zelf het goede voorbeeld moet geven en de doelstelling is dat de gemeente altijd op B1-niveau hoort te communiceren;
- hier dus nog een flinke verbeter slag mogelijk is;

draagt het college op:

- inzichtelijk te maken welk percentage van de organisatie al op B1 niveau communiceert, door de gemeentelijke organisatie te scannen op in hoeverre communicatie op het B1-niveau standaard plaatsvindt;
- binnen diensten of afdelingen waar de communicatie nog niet op B1-niveau plaatsvindt dit zo snel mogelijk aan te passen;
- de uitslag van dit onderzoek terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen en A.J.A. Maassen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Dank voorzitter, ik kan het heel kort houden. Ik sluit me aan bij de woorden van mevrouw Van Groningen over de effectiviteit van de taaltrajecten. Het is heel goed dat we heel veel in gaan zetten. Er wordt gekeken naar tevredenheid. We moeten inderdaad ook gewoon kijken naar resultaat en kwaliteit, dus wat dat betreft van harte meegetekend die motie. We hebben er al een heel uitgebreid debat over gehad in de commissie dus ik zal het niet helemaal overdoen. Wat voor ons het allerbelangrijkste is op het gebied van taal – mensen voelen hem al aankomen – dat de gemeente het goede voorbeeld geeft, dat de gemeente communiceert in het Nederlands, dat de gemeente niet mensen faciliteert in een taal die niet de onze is, omdat dat toch de manier is om mensen zelfstandig te maken. We zijn er blij mee dat we dat in het coalitieakkoord hebben opgenomen, dat ook de gemeente in het Nederlands communiceert. Daar gaan we deze wethouder en al zijn collega's de komende jaren strak aan houden.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. De taal die niet de onze is, maar taal is tegelijkertijd een middel van communicatie. Het betekent meedoen. We waren zeer verheugd om te lezen dat de gemeente het goede voorbeeld wil geven, maar een taal die niet onze taal is maar wel taal is, is bijvoorbeeld braille, is gebarentaal. En mensen die laaggeletterd zijn, hebben hulp bij audiodescriptie, want ze kunnen het misschien niet lezen

maar ze kunnen het wel horen. En onze vraag is dan ook om te gaan onderzoeken in hoeverre de gemeente Rotterdam braille, gebarentaal en audiodescriptie toe kan passen in de breedste zin in de communicatie vanuit de gemeente. Daarom dienen wij de motie 'Taal voor allemaal' in. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Taal voor allemaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Beleidskader basisvaardigheden 2023-2026 'Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden';

constaterende dat:

- in het beleidskader beschreven staat dat de gemeente het goede voorbeeld geeft;
- de toezegging gedaan is dat hier naar innovatie en inclusiviteit gehandeld gaat worden;
- in het recent gepubliceerd Europees onderzoek Handbook of Easy Languages geadviseerd wordt om Easy language, makkelijke taal, niet alleen geschreven en gesproken te faciliteren maar ook aan te bieden in braille, gebarentaal en audiodescriptie;

overwegende dat:

- innovatie en inclusiviteit voor ons betekent dat braille, gebarentaal en audiodescriptie toegepast wordt in de gemeentelijke communicatie, en dit nu nog te weinig gebeurt;

verzoekt het college:

- te onderzoeken in hoeverre de gemeente Rotterdam braille, gebarentaal en audiodescriptie toe kan passen in de breedste zin in communicatie vanuit de gemeente;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Dank u wel voorzitter. Ik sluit me aan bij de woorden van mijn collega's. De Nederlandse taal, maar ook rekenen en digitale vaardigheden zijn belangrijk om mee te doen in de Nederlandse samenleving. Taal verbindt, het geeft zelfvertrouwen en het leidt er ook toe dat wij elkaar als mensen wat beter kunnen begrijpen. Ik heb drie aandachtspunten ten aanzien van het beleidskader. Ik deel de opvatting van mijn collega van DENK die zo meteen een motie gaat indienen dat de website beterintaal.nu goed vindbaar moet zijn. En ik hoop dat de wethouder nogmaals wil bevestigen dat we echt ervoor zorgen dat de toegankelijkheid van de website verbetert, ook voor niet-talige mensen. Daarnaast heb ik meegetekend op de motie van de VVD om ervoor te zorgen dat we als gemeente allemaal gaan communiceren op B1-niveau. Tot slot een vraag aan de wethouder of hij wil toezeggen om in de volgende voortgangsrapportage of wat er dan ook onze kant op komt ten aanzien van dit taalprogramma, in te gaan op de samenhang van de verschillende modules die er nu bestaan, omdat, zoals ik ook al in de commissie heb geconstateerd, een ouder die zich wil richten op opvoedvaardigheden maar in de techniek werkt en misschien ook nog wel gezondheidsproblemen heeft, baat kan hebben bij verschillende typen modules. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Dank voorzitter. Wij lichten graag kort drie moties toe. Er is al genoeg gezegd in de commissie. De PvdA is sowieso blij met het accent van de geldmodule. Wel misten wij een wijkgerichte aanpak. Laaggeletterdheid kan namelijk sterk verschillen per wijk en daarom hebben we een motie voor een effectievere inzet van de taal- en geldmodule op wijkniveau. De PvdA is ook blij om te zien dat een van de uitgangspunten is dat de gemeente intern goed wil samenwerken, ook op dit vlak. Wel bleek uit de commissie dat voor digitale inclusie nog wel een slag te maken is. Daarom hebben we een motie om te borgen dat het beleid rondom basisvaardigheden in ieder geval wel digitaal inclusief is. Tot slot de derde motie. Die is gericht op de taal van de website. Want waar sommige pagina's van de gemeente met drie muisklikken te vertalen zijn naar 29 talen, is de website beterintaal.nu daarentegen alleen beschikbaar in het Nederlands. Dit lijkt ons niet effectief en daarom stellen wij voor om de vertaaltechnologie die ook op andere gemeentelijke pagina's wordt gebruikt ook toe te passen op de website beterintaal.nu en daarvoor dienen wij drie moties in. Dank.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Heel Rotterdam gericht taalvaardig

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 2 februari 2023 ter bespreking van 'Het voorstel tot vaststelling van het Beleidskader basisvaardigheden 2023-2026 'Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden';

constaterende dat:

- het college intensiveringsmiddelen aan de begroting heeft toegevoegd om de "laaggeletterdheid" in Rotterdam aan te pakken;
- deze intensiveringen volgens de wethouder terug gaan komen in een "taal- en geld module";

overwegende dat:

- in Nederland 1 op de 6 Nederlanders moeite heeft met lezen en schrijven, en in Rotterdam zelfs 21% van de inwoners hier moeite mee heeft;
- het percentage "laaggeletterdheid" erg verschilt per Rotterdamse wijk en er duidelijke focuswijken aan te wijzen zijn, voornamelijk op zuid;¹

verzoekt het college om:

- de behoeftes voor de ingebruikname van de "taal- en geldmodule" te identificeren op wijkniveau;
- hierin de samenwerking met lokale sleutelfiguren en organisaties op te zoeken, waaronder ervaringsdeskundigen en wijkteams;
- de resultaten hiervan te verwerken in de voortgangsrapportage van de "taal- en geldmodule" en zo te zorgen voor een gerichte aanpak op wijkniveau waar dat de effectiviteit ten goede komt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema en L.S. Vlieger

¹ https://vng.nl/sites/default/files/Sociaal_Domein/2019/Beleidskader-taal-Rdam.pdf

Motie 6. Borg dat basisvaardig beleid ook digitaal inclusief is

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 2 februari 2023 ter bespreking van 'Het voorstel tot vaststelling van het Beleidskader basisvaardigheden 2023-2026 'Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden';

constaterende dat:

- één van de uitgangspunten van het beleidskader basisvaardigheden is dat Rotterdammers mee kunnen doen;
- een goede beheersing van basisvaardigheden hier een belangrijke voorwaarde voor is;

overwegende dat:

- in het beleidskader wordt gesteld dat de gemeente het goede voorbeeld geeft door ook binnen de gemeente de samenwerking aan te gaan voor het verbeteren van basisvaardigheden;
- digitale inclusie een vereiste is om digitale uitsluiting te voorkomen en iedereen mee te laten doen in de digitale wereld;
- het beleidskader geen duidelijkheid verschaft over of het voorgestelde beleid om basisvaardigheden te verbeteren digitaal inclusief is;

verzoekt het college om:

- in de voortgangsrapportage beleidskader basisvaardigheden over 2023 te concretiseren hoe beleid rondom basisvaardigheden digitaal inclusief is gemaakt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema

Motie 7. Effectieve vertaaltechnologie ook toepassen voor website basisvaardigheden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 2 februari 2023 ter bespreking van 'Het voorstel tot vaststelling van het Beleidskader basisvaardigheden 2023-2026 'Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden';

constaterende dat:

- het college intensiveringsmiddelen aan de begroting heeft toegevoegd om de "laaggeletterdheid" in Rotterdam aan te pakken;
- de website www.beterintaal.nu volgens het beleidskader ervoor zou zorgen dat zoveel mogelijk mensen het aanbod online kunnen vinden;

overwegende dat:

- andere websites van de gemeente, zoals www.rotterdam.nl/geldzorgen, inmiddels gekoppeld zijn aan de DeepL-vertaaltechnologie;
- dankzij deze koppeling iedere bezoeker alle teksten op de webpagina met slechts drie muisklikken automatisch vertaalt naar 1 van de 29 aangeboden talen;
- het zeer waarschijnlijk is dat dit de effectiviteit van de gemeentelijke dienstverlening verhoogt omdat het ook mensen bereikt die de Nederlandse taal (nog) niet machtig zijn;

verzoekt het college om:

- de voor andere gemeentelijke websites gekozen vertaaltechnologie ook toe te passen op de website www.beterintaal.nu;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en L.S. Vlieger

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter. Het was inderdaad een uitvoerig en mooi debat in de commissie, dus ik zal het ook vrij kort houden. We kunnen ons zeker vinden in de geschetste hoofdlijnen, ambities en ook de doelstellingen. Een mooi vervolg maar vooral ook uitbreiding van het vorige taalbeleid. Wel inderdaad een zorgpunt over de vindbaarheid van de site beterintaal.nu. De site die mensen eigenlijk moet doorverwijzen naar locaties waar ze Nederlands kunnen leren. Daarom de motie 'Beter naar beterintaal.nu' om de site beter vindbaar te maken, bijvoorbeeld anderstalige zoektermen te gebruiken via de verschillende zoekmachines. Dank.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin heeft de volgende motie ingediend.

Motie 8. Beter naar beterintaal.nu

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van Beleidskader basisvaardigheden 2023-2026 Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden;

constaterende dat:

- de gemeente het aanbod aan taallessen communiceert op de Nederlandstalige site beterintaal.nu;
- de site beterintaal.nu niet snel en makkelijk te vinden is via Google als men zoekt met de zoekwoorden 'Learn Dutch in Rotterdam';
- Rotterdammers die laaggeletterd zijn, moeilijk mee kunnen doen in de maatschappij en dit kan zorgen voor problemen met hun financiën en gezondheid;

overwegende dat:

- Rotterdammers die Nederlands willen leren, geen Nederlands spreken/begrijpen en niet weten hoe zij in het Nederlands moeten zoeken naar het taalaanbod;
- Rotterdammers die laaggeletterd zijn, soms ook niet (voldoende) digivaardig zijn en dus het online aanbod van taallessen niet kunnen vinden;

verzoekt het college:

- te zorgen dat de site beterintaal.nu beter vindbaar is voor anderstaligen;
- de site beter vindbaar te maken voor anderstaligen door bijvoorbeeld Engelstalige zoektermen op Google, met de zoekwoorden 'learn Dutch in Rotterdam', te gebruiken;
- de site beterintaal.nu specifiek te communiceren naar de doelgroepen die waarschijnlijk laaggeletterd zijn via sociale- en etnomedia;
- het aanbod aan taallessen niet alleen te communiceren op online platformen maar ook via fysieke middelen (bijvoorbeeld flyers);
- het aanbod aan taallessen niet alleen via religieuze en publieke partners te communiceren, maar ook via private partners zoals uitzendbureaus en makelaars die met anders- en laaggeletterden te maken krijgen;
- en de raad hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin en A.J.A. Maassen

De motie is voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Niet? Wethouder Yigit.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ik begin met de vragen. GroenLinks had de vraag over het aantal afgeronde taaltrajecten in 2022. Dat zijn er 6600 ongeveer. In de voortgangsrapportage zult u ook de definitieve realisatie terugzien. Over de vragen met betrekking tot meten, daar kom ik straks ook op. De motie van de VVD heeft daar heel veel raakvlakken mee. D66 vroeg of wij ook een toezegging kunnen doen met betrekking tot de samenhang en integraliteit van de trajecten. Dat kan ik doen. U kunt daar ook in de voortgangsrapportage 2023 van ons dus de nodige informatie van krijgen. Dan ga ik naar de moties. Ik begin met de motie van de ChristenUnie, 'Laat je niet de les lezen'. Deze motie kunnen wij omarmen. Het gaat inderdaad om taal. Taal is ook het hoofdthema in onze trajecten. Alleen vinden wij ook dat rekenen en digitale vaardigheden ook tijdens die lessen aan bod kunnen komen. Ook met rekenen en digitale vaardigheden ben je ook bezig met taal. Dus deze motie kunnen we omarmen. Dan ga ik naar de motie van de VVD, 'De taalkwaliteit goed meten'. Deze motie kunnen wij ook omarmen, want wij willen niet alleen dus de kwaliteit van de taaltrajecten bij de mensen zelf meten, maar wat wij nu ook gaan doen is dat wij kwaliteitsadviseurs, -controleurs ook gaan inzetten op verschillende leslocaties. Deze zullen ook op verschillende momenten de checklist die wij ook hebben met betrekking tot de kwaliteit daar gaan toepassen en dan zullen de resultaten daarvan ook in de voortgangsrapportage teruggezien worden. Dus deze motie kan ik ook omarmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter en ook dank voor dit antwoord. Daar zijn we nu natuurlijk ongelooflijk blij mee, want ik denk inderdaad dat het belangrijk is die kwaliteit goed inzichtelijk te hebben. U had het net over die voortgangsrapportage in brede zin naar aanleiding van de toezegging aan D66. In het debat in de commissie hebben we het natuurlijk ook gehad over ouderen. Toen heeft u ook toegezegd om in ieder geval ook die doelgroepen wat beter in kaart te brengen omdat daar de laaggeletterdheid natuurlijk ook groter is, dat is gewoon aangetoond. Zou u wellicht, en ik weet niet of het kan, die doelgroep ouderen specifiek in de voortgangsrapportage kunnen uitlichten? Omdat ik nu bang ben dat ze nu soms een heel klein beetje ondergesneeuwd raken, terwijl we juist weten dat daar echt wel winst te behalen valt, ook vanuit eenzaamheid, die sociale interactie. Het zou gewoon mooi zijn als we deze doelgroep misschien iets beter uitgelicht hebben dan de rest.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Ik ga dat specifiek nog even voor u nazoeken. Ik weet dat mevrouw Maassen in de commissie daar ook een vraag over had. We hebben daar ook een toezegging over gedaan en die toezegging hebben wij inmiddels ook rondgestuurd. Het idee daarbij was dus dat we ook keken naar die 75+-huisbezoeken, of we daar ook taal specifiek kunnen meenemen. In die toezegging staat dus ook dat wij het onderwerp taal ook mee zullen nemen als een topiclijst, als een onderwerp van gesprek. En mochten wij constateren dat een van die ouderen daar behoefte aan heeft dan kunnen wij die ook doorverwijzen naar een taaltraject. Die toezegging heb ik gedaan en in die toezegging staat het ook. Maar ik wil

nogmaals voor u ook in die voortgangsrapportage bekijken of we daar speciale aandacht aan kunnen geven en wat de uitkomsten zijn van die huisbezoeken bijvoorbeeld. Dat lijkt me goed. De Partij voor de Dieren had een motie. Deze gaat mijn collega Struijvenberg in behandeling nemen omdat het gaat om de organisatie. En ook de motie van de VVD, mede ondertekend door D66 over de communicatie in B1-niveau zal collega Struijvenberg aangaande organisatie in behandeling nemen. Dan hebben we de moties van de PvdA. 'Heel Rotterdam gericht taalvaardig'. Deze motie kunnen wij omarmen, want wij willen graag ook met deze motie ook expliciet kijken naar die behoefte op het gebied van het thema taal en geld. U gaf aan dat u dat ook belangrijk vindt en dat we ook op wijkniveau kijken wat nu precies die behoefte is en of we daar verder op kunnen inspelen. Het lijkt me een goede motie. En om natuurlijk de samenwerking op te zoeken met de lokale sleutelfiguren in die wijken. U had een vraag over de effectieve vertaaltechnologie, of we die ook kunnen toepassen. Zoals u weet zijn we ook bezig met het opschonen van acties. Mocht het zo zijn dat we een betere taal zoals in deze vorm behouden, dan lijkt het me goed om ook diezelfde technologie toe te passen zodat ook mensen gebruik kunnen maken van vertalingen om in ieder geval informatie te krijgen over onze taaltrajecten, dus het lijkt me een goede motie. Dan heb ik nog twee moties en nog een motie van de PvdA over digitaal inclusief en of ons beleid in ieder geval digitaal inclusief is. Het lijkt me goed dat wij ook die samenwerking met collega Achbar verder versterken. Dus deze motie kan ik omarmen, dus ik wil wel zeker een blik werpen in hoeverre wij digitaal inclusief zijn in onze website en in onze andere communicatie-uitingen. Dan heb ik nog een motie van DENK, die gaat ook over de vindbaarheid van de website onder andere. Dat lijkt me ook een goede motie. Het is belangrijk dat Rotterdammers onze website vinden en dat dat snel gebeurt en dat ze niet achteraan op een website op Google pagina 17 terechtkomen. Dus een goede motie. Deze kunnen we ook omarmen. Dat waren de moties voorzitter.

De **VOORZITTER**. Wethouder Struijvenberg.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Dank voorzitter. Nog twee moties. Nummer 3 van de VVD en D66, 'Alles in B1-niveau'. Die motie ziet toe op naar ik aanneem de publiekscommunicatie uiteraard, niet onze beleidsnota's en dergelijke, maar natuurlijk op de manier waarop we met het publiek communiceren. Er gebeurt al vrij veel hoor, moet ik zeggen. We hebben daar ook brievenregisseurs voor in dienst, we hebben een programma Duidelijke taal. Maar gebeurt dat bij alles en gebeurt dat dan ook overal? Ik denk het niet. En dan zegt deze motie: breng dat dan maar eens in kaart en laat eens even weten hoe we daar dan verder mee aan de slag kunnen gaan. Aangezien ik uw doelstelling van harte ondersteun voorzitter zou ik deze motie willen aanbevelen. En dan nog motie 4 van mevrouw Van de Peppel, Partij voor de Dieren om het gebruik van braille, gebarentaal en audiodescriptie toe te passen in de communicatie van de gemeente. Ik kan daar ondertiteling eigenlijk aan toevoegen, die wil ik ook graag meenemen bij het uitvoeren van de motie. Ik kan me ook voorstellen dat we daar over gaan praten met bijvoorbeeld een brede raad of een VGR of een SWeDoRo enzovoorts, dat we ook nog even ophalen vanuit de mensen zelf waar behoefte aan is en wat handig wordt gevonden. Om dan te kijken wat natuurlijk wenselijk is maar ook wat kan. Daar zullen we dan met elkaar het gesprek over moeten aangaan. Indien die motie wordt aangenomen bij het afdoen, maar ik zal hem u ook graag aanbevelen voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja dank voorzitter, in de tussentijd waren nog twee partijen hartstikke enthousiast geworden over onze mooie moties, dus de 'Taalkwaliteit goed gemeten' is inmiddels ondertekend door Leefbaar Rotterdam en GroenLinks. En 'Gemeente

wat staat hier nou? Alles in B1-niveau', daar hebben we dus D66 en Volt erbij. Dus graag dien ik ze dan opnieuw in met de nieuwe medeondertekenaars.

De **VOORZITTER**. De moties blijven inhoudelijk hetzelfde, alleen de ondertekenaars worden eraan toegevoegd. Hartelijk dank.

Mevrouw Van Groningen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. 'De taalkwaliteit goed gemeten'

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het raadsvoorstel over het beleidskader basisvaardigheden 2023-2026 Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden;

constaterende dat:

- alle Rotterdammers verdienen dezelfde kansen en een goede taalbeheersing hiervoor cruciaal is;
- het doel is om in deze collegeperiode 25.000 non-formele en formele trajecten basisvaardigheden te starten;
- daarvoor minimaal 80% van deelnemers tevreden moeten zijn over de trajecten;

overwegende dat:

- mensen die moeite hebben met lezen, schrijven en het begrijpen van de taal niet kunnen meedoen;
- het niet alleen belangrijk is om te meten hoeveel mensen starten, het juist ook van belang is om de Nederlandse taal ook goed te leren;
- we nu te weinig zicht hebben op wat het gewenste resultaat moet zijn;
- een aanvullende doelstelling op kwaliteit kan bijdragen aan het goed leren van de Nederlandse taal;

draagt het college op:

- als aanvullende doelstelling ook te sturen op de kwaliteit van de taalopleiding;
- kwalificaties voor de taaltrajecten te bepalen, deze te borgen in het beleid en te meten;
- deze kwaliteitskwalificaties met de raad te delen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, L.S. Vlieger en S. Ceulemans

Motie 3. Gemeente, wat staat hier nou? Alles in B1-niveau

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het raadsvoorstel over het beleidskader basisvaardigheden 2023-2026 Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden;

constaterende dat:

- 21% van de Rotterdamse bevolking laaggeletterd is, dat zijn 90.000 Rotterdammers;
- dit percentage twee keer zo hoog is als het landelijke gemiddelde;
- het beleidskader basisvaardigheden via verschillende manier inzet om de taalvaardigheid van Rotterdammers te verbeteren;

overwegende dat:

- het spreken en lezen van de taal een belangrijk aspect is om zelfredzaam te zijn;

- B1-niveau het taalniveau is waarmee je de meeste mensen bereikt;
- momenteel nog niet alle communicatie vanuit de gemeente op B1-niveau of in het Nederlands plaatsvindt;
- het voor de effectiviteit van het gemeentebestuur van belang is dat de communicatie vanuit de gemeente in het Nederlands eenvoudig en begrijpbaar is;
- de gemeente ook zelf het goede voorbeeld moet geven en de doelstelling is dat de gemeente altijd op B1-niveau hoort te communiceren;
- hier dus nog een flinke verbetering mogelijk is;

draagt het college op:

- inzichtelijk te maken welk percentage van de organisatie al op B1-niveau communiceert, door de gemeentelijke organisatie te scannen op in hoeverre communicatie op het B1-niveau standaard plaatsvindt;
- binnen diensten of afdelingen waar de communicatie nog niet op B1-niveau plaatsvindt dit zo snel mogelijk aan te passen;
- de uitslag van dit onderzoek terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, A.J.A. Maassen en T. Kind

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Bedankt. Is er behoefte aan een tweede termijn? Dat is niet het geval. Dan gaan we naar het volgende onderwerp, Voortgangsrapportage Feyenoord City. Ik zoek mijnheer Van Dommelen en wethouder Zeegers. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, in technische tijd, ik wilde nog twee aanpassingen doen voor moties bij agendapunten en dat wilde ik nu doen.

De **VOORZITTER**. Inhoudelijke aanpassingen?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, er zijn wat zinnestelsels anders.

De **VOORZITTER**. Ja, dan gaan we denk ik ze toch beschouwen als wijzigingen. Kunt u de nummers noemen?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dat is agendapunt 7.1, dat is bij de horeca, motie 22. En bij Parkhaven, agendapunt 7.2, motie 2. Dat wordt ook een andere.

De **VOORZITTER**. 7.1, motie 22 en 7.2, motie 2. Die worden voorzien van een index. Het wordt dan 22A en 2A.

De heer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

7.1 Horecabeleid - vervolg

7.1.1 Het initiatiefvoorstel-Walgenbach 'Kracht van de nacht' - vervolg

7.1.2 Het voorstel tot vaststelling van de Horecakoers en de daarbij behorende kaders ten behoeve van de uitvoering van het Rotterdamse horecabeleid - vervolg

7.1.3 Het voorstel tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Rotterdam 2012 (APV) - vervolg

Motie 22A. Terrasmarkeringen op de stoep

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van Horecakoers als onderdeel van het Uitvoeringsplan horeca;

constaterende dat:

- de stoep een doorgang van minimaal 1,80 meter moet hebben op locaties waar terrassen worden geëxploiteerd;

overwegende dat:

- doorgangen minder dan 1,80 meter tot ernstige problemen kunnen leiden voor inwoners en gebruikers van de openbare ruimte die afhankelijk zijn van scootmobiel, rolstoel of rollator;
- het helaas geregeld voorkomt dat doorgangen minder breed zijn dan de voorgeschreven 1,80 meter;
- een terrasmarkering op de stoep kan aangeven waar een terras dient te stoppen om een doorgang van 1,80 meter te waarborgen, bijvoorbeeld per stippellijn of doorgetrokken lijn;

verzoekt het college:

- een proef ('pilot') te starten in een nader te bepalen gebied in de binnenstad waarbij terrasmarkeringen op de ondergrond worden aangebracht, teneinde doorgangen van 1,80 meter te waarborgen;
- de uitkomsten van deze proef te delen met de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en S. Reitema

7.2 Parkhaven - vervolg

7.2.1 Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Parkhaven' - vervolg

7.2.2 Het (herziene) voorstel met betrekking tot het openen van de grondexploitatie 'Parkhaven' - vervolg

Motie 2A. Hou je aan je groene afspraken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van bestemmingsplan Parkhaven;

constaterende dat:

- in het masterplan wordt voorgespiegeld dat er 555 bomen komen te staan in het plangebied van de ontwikkeling aan de Parkhaven: 156 te behouden bomen, 101 te verplanten bomen en 298 nieuwe bomen;
- er in het masterplan tevens wordt voorgespiegeld de huidige hoeveelheid aan vierkante meters groen oppervlak (18.500 m²) 1:1 te compenseren in de ontwikkeling aan de Parkhaven;

overwegende dat:

- er in het bestemmingsplan op punten wordt afgeweken van het masterplan, bijvoorbeeld over het te verwachten oppervlak aan groene daken of het aantal te verwachten parkeerplaatsen;
- discrepantie tussen masterplan en bestemmingsplan onwenselijk en bovendien oneerlijk is, omdat er bij de gemeenteraad én de Rotterdammers verwachtingen zijn geschapen;

voorts overwegende dat:

- het masterplan is vastgesteld door de gemeenteraad;

verzoekt het college:

- conform Masterplan Parkhaven als volgt te realiseren bij oplevering van het inrichtingsplan:
 - 555 bomen;
 - 1:1 compensatie van de huidige hoeveelheid aan vierkante meters groen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, I. Elfilali en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (pvdd). Ja, dan even van de orde. De heer Van der Velden mag net een wijziging indienen en ik zag dat bij mij de tijd er gewoon afging. Dan zou ik het toch ook wel heel fijn vinden als ik die gewijzigde moties ook in technische tijd had mogen indienen.

De **VOORZITTER**. Het was maar tien seconden mevrouw Van Groningen. U weet dat u altijd motieaanpassingen in technische tijd kunt inleveren. Wij weten nooit als een raadslid begint te praten, wat het doel is. Dus het is handig om dat even aan het begin aan te geven. Dat ontdekken we dan halverwege in uw bijdrage en dan denken we: o ja, dat had zo moeten.

7.6 Voortgangsrapportage Feyenoord City

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Aan de orde agendapunt 7.6, Voortgangsrapportage Feyenoord City. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel. U verrast me wederom. Niet dat ik niet zou gaan spreken, maar met de snelheid waarmee ik aan het woord mag. Maar dat geeft niet.

De **VOORZITTER**. Ik probeer middernacht te vermijden.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Nee, dat begrijp ik en daar ben ik ook erg blij mee. Feyenoord City. Met de uitspraak van de Raad van State is een einde gekomen aan het Feyenoord City-project, althans het stadion. Helaas, een mooie gebiedsontwikkeling. Wij staan nu aan de vooravond van nieuwe plannen. Ik had overigens verwacht dat Leefbaar Rotterdam als eerste zou zijn, want die gaan een motie indienen voor het onderzoek, dus daar zal ik me maar even niet over uitlaten. Dat komt zo dan wel. We moeten vooruit. De vernietiging van het bestemmingsplan kent namelijk één grote verliezer en die verliezer is de Rotterdammer. Rotterdammers die op zoek zijn naar werk, Rotterdammers die op zoek zijn naar woningen en wat mij betreft gaan we heel snel verder om te zorgen dat dat wel voor elkaar kan komen. Niet blijven hangen in het verleden, maar ons richten op de toekomst. De toekomst van Rotterdam-Zuid vraagt niet alleen om huizen maar ook om infrastructuur en om een economische structuurversterking. Zoals altijd begint het met infrastructuur, gebiedsontwikkeling. Met de nieuwe stadsbrug zetten we in op de verbinding tussen Kralingen en Feijenoord en daar ben ik erg blij mee. Het belang hiervan voor Rotterdam-Zuid

valt niet te onderschatten. En als het goed is voor Rotterdam-Zuid dan is het ook goed voor Rotterdam. Ik kijk nu al uit naar de eerste studenten die vanuit hun studentenwoning op Zuid over de brug naar de Erasmus Universiteit fietsen. Met een nieuw intercystation, en ik zeg nadrukkelijk een intercystation, geen sprinterstation, wordt de vervoersarmoede op Rotterdam-Zuid fundamenteel verbeterd. En dat is ook mijn eerste verzoek aan het college. Ga met ProRail aan de slag om er een intercystation van te maken. Met de brug, de tramverbinding en een intercystation gaan we de vervoersarmoede op Zuid pas echt aanpakken. En dan de economische structuurversterking. Zonder economische structuurversterking, ik zie overigens de wethouder Economie niet aan tafel zitten, maar zonder economische structuurversterking bouwen we de achterstandswijk van de toekomst. En dan gaat het niet alleen om het verplaatsen van Pathé, zoals ik de wethouder Economie al heb horen zeggen. Het gaat om fundamentele versterking, zodat mensen die in Feijenoord of IJsselmonde wonen ook in die wijk kunnen werken. En dat is mijn tweede verzoek aan het college, ga met alle stakeholders in gesprek over de mogelijkheden voor economische structuurversterking. Ik heb één voorbeeld. Ik weet dat er een initiatief is tot het opzetten van een data academy op Rotterdam-Zuid. Een sociaal-economisch programma met ruimte voor een interfacultaire leer-, werk- en wooncommunity voor wo, hbo en mbo. En gericht op het opleiden, bijscholen en behouden van talent en het creëren van werkgelegenheid en ondernemerschap gericht op het domein van artificial intelligence, data sciences en IT. Het is maar een voorbeeld, maar ga in gesprek met deze partijen want het is heel erg belangrijk voor de ontwikkeling van Feijenoord en IJsselmonde. Met andere woorden, laten we onze energie steken in de ontwikkeling van een prachtig nieuw stadsdeel, want nogmaals, een sterk Zuid is een sterk Rotterdam. En ik heb wederom geen moties. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u. Mijnheer Verhoef staat op mijn lijstje maar die is er niet. Mevrouw Bruin?

Mevrouw **BRUIN** (lr). Dank u wel voorzitter. Wederom omdat mijn zeer gewaardeerde collega Marcel Verhoef nu ziek thuis zit en ook meekijkt, ga ik het waarnemen. Voorzitter en collega's in de raad en kijkers thuis. Nu een nieuw stadion definitief van de baan is, is ook duidelijk dat de geplande woningbouw een grote vertraging heeft opgelopen. Leefbaar Rotterdam is daarom ook content met de intentie van het college om in ieder geval de drie deelprojecten, Colosseumplot, Mallegatplot en het Roseplot, zo snel mogelijk doorgang te laten vinden. Wat betreft de overige woningbouw, de verdere invulling van het Stadionplot en de eventuele overkluizing van het spoor, is de verwachting dat de broodnodige woningen er voorlopig nog niet staan en dat is een zware tegenslag in de ontwikkelingen in dit gebied. We horen minimaal twee jaar vertraging in procedures, dus wie kan zeggen wanneer de eerste bewoner haar of zijn eerste sleutel in de voordeur kan gaan steken? En hoe is dat nu gekomen? Dat is een vraag die niet alleen in dit huis leeft. Feyenoord City heeft de gemoederen de afgelopen jaren zowel binnen als buiten het stadhuis flink beziggehouden. Het lijkt ons dan niet meer dan normaal om een gedegen en onafhankelijk onderzoek te doen naar het waarom het zover heeft kunnen komen en welke rol elke partij hierin heeft gespeeld. We dienen daarom samen met 50PLUS een motie in, genaamd 'Feyenoord City: Lessons learned', waarmee we het college oproepen om onafhankelijk onderzoek te doen zodat we alle lering kunnen trekken uit dit proces. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bruin heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Feyenoord City: Lessons learned

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van de Voortgangsrapportage Feyenoord City;

constaterende dat:

- in 2017 het Position Paper rondom Feyenoord City is vastgesteld, waarin de gemeente haar positie voor het project heeft vastgesteld;
- in de jaren daaropvolgend een samenwerking is opgetuigd met een verscheidenheid aan publieke en private partijen;
- het afgelopen jaar door Feyenoord (BVO) kenbaar is gemaakt dat zij geen nieuw stadion wensen;
- het bestemmingsplan in oktober 2022 geen stand wist te houden bij de Raad van State;
- dit grote gevolgen heeft voor de ontwikkeling van het gebied en de termijn voor het opleveren van woningen en andere voorzieningen, welke keihard nodig zijn voor de ontwikkeling van Rotterdam-Zuid;

overwegende dat:

- de publiek-private samenwerking rondom Feyenoord City zeer complex is, met een veelvoud aan partijen die betrokken zijn;
- de afgelopen jaren veelvuldig discussie is geweest, zowel politiek als maatschappelijk, over deze complexe publiek-private samenwerking;
- het een ontegenzeggelijk feit is dat binnen dergelijke complexe publiek-private samenwerkingen gebeurtenissen en processen voorkomen of spelen die vragen om een goede reflectie, zodat men lering kan trekken voor toekomstige complexe publiek-private samenwerkingen;

verzoekt het college:

- een externe onderzoekspartij de opdracht te geven voor een reflecterend onderzoek naar de publiek-private samenwerking rondom het proces van het gehele project Feyenoord City;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. V.A. Bruin en P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Nog een paar aanvullingen. Ik denk dat de Raad van State heel duidelijk was dat de gemeenteraad in gebreke is gebleven bij Feyenoord City, maar goed. Voorzitter, wij zijn aandeelhouder van de onderneming Stadion Feyenoord NV, exploitant van De Kuip. We zijn aandeelhouder geworden vanwege een verondersteld publiek belang om te komen tot een nieuw voetbalstadion. Maar voorzitter, er komt geen nieuw voetbalstadion, dus er is ook geen publiek belang in deze deelneming van de gemeente. Daarom dienen wij een motie in met het verzoek aan het college om de deelneming zo spoedig mogelijk te beëindigen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Aandeel zonder publiek belang

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van de negende voortgangsrapportage van het project Feyenoord City;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam aandeelhouder is van de onderneming Stadion Feijenoord N.V., exploitant van Stadion Feijenoord;
- er geen nieuw voetbalstadion aan de Nieuwe Maas komt;

overwegende dat:

- de gemeente haar lening van ongeveer € 7,9 miljoen aan Stadion Feijenoord N.V. heeft omgezet in een aandeel, om zo beter te kunnen sturen op een vermeend publiek belang te komen tot een nieuw stadion aan de oevers van de Nieuwe Maas;
- de deelneming nodig was om uiteindelijk een investering van € 40 miljoen onder te brengen in de onderneming, hetgeen niet meer gaat gebeuren;
- er geen vermeend publiek belang meer is gemoeid met continuering van deze deelneming;

verzoekt het college:

- de deelneming in Stadion Feijenoord N.V. zo spoedig mogelijk te beëindigen;
- daartoe bij de Voorjaarsnota van dit jaar met een voorstel te komen hoe beëindiging tot stand zal komen, waarbij ook de financiële consequenties van de beëindiging in kaart worden gebracht;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen, M.M. Vlasblom en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen heeft een vraag.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja, ik heb een vraag aan de heer Van der Velden. Mijnheer Van der Velden, wat is precies het doel ook alweer waarom u dit wilt vervreemden, want we hebben het er al een paar keer over gehad, en toen kwamen we tot de conclusie dat de deelneming geen waarde meer had. Gaan we het voor nul vervreemden dan? Is dat uw doelstelling?

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Alles wat ik daarover te zeggen heb staat in de motie, dus dan moet u even de motie lezen.

De heer **ELBAY** (d66). Dank voorzitter. Goed dat we vandaag wederom stilstaan bij de voortgang van Feyenoord City. Of moet ik zeggen: goed dat we stilstaan bij het einde ervan. Maanden geleden stelde ik schriftelijke vragen over de laatste horde van dit project, met de overtuiging dat het nooit volledig afgeschoten zou worden door de Raad van State. Lessons learned, zeg nooit nooit. We behandelen vandaag de voortgangsrapportage over de periode april tot en met september, wat in mijn ogen eigenlijk achterhaald is en dat er na deze periode, dus na de balansdatum, ingrijpende gebeurtenissen hebben plaatsgevonden. Om te beginnen de uitspraak van de Raad van State. Het college heeft meerdere gesprekken gehad met de BVO, de commissie heeft uitvoerig hierover gedebatteerd en recentelijk nog hebben we een technische sessie gehad met Stigam over hiernamaals. Voorzitter, terugkijkend naar de uitspraak van de Raad van State zien we dat met het wegvallen van het stadion het fundament onder het project is weggeslagen en afhankelijkheden met alle andere onderdelen complex zijn geworden. Ook moeten de risico's opnieuw worden ingeschat, net

als de financiële consequenties. Zoals ik ook in de commissie BWB heb aangegeven, is de scope groot en misschien wel te groot met veel punten van aandacht voor de raad. Nu het bestemmingsplan definitief van tafel is, is het tijd om vooruit te kijken en met de gebiedsontwikkeling te starten. De bouwopgave blijft namelijk onverminderd groot en stilstand is onwenselijk in onze stad. Daarom voorzitter dank ik de wethouder en wil ik het college vandaag verzoeken een definitief punt te zetten achter het project en te komen met een eindrapportage. En deze eindrapportage is conform artikel 8 lid 4, artikel 11 en artikel 12 van de regeling Risicovolle projecten. Vandaar dat ik vandaag dus deze motie indien. De motie heet 'Eindrapportage Feyenoord City'. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u. De heer Elbay heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Eindrapportage Feyenoord City

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 7.6 'Voortgangsrapportage Feyenoord City';

constaterende dat:

- de Raad van State op 26 oktober jl. het bestemmingsplan Feyenoord City heeft vernietigd;

overwegende dat:

- er nu begonnen dient te worden aan een hernieuwde gebiedsontwikkeling;
- het college met een nieuw position paper, masterplan en hernieuwde gebiedsvisie gaat komen;
- het fundament onder het project is weggeslagen door het wegvallen van het nieuwe stadion;
- de afhankelijkheden met alle afzonderlijke onderdelen complex zijn en de risico's nog moeten worden ingeschat, evenals de financiële consequenties;
- de scope groot is -en wellicht wel te groot- met veel aandachtspunten voor de raad;

verzoekt het college:

- om met een eindrapportage te komen conform artikel 8 lid 4, artikel 11 en artikel 12 Regeling risicovolle projecten Rotterdam 2012;
- derhalve informatie te verstrekken over het behalen van de oorspronkelijke doelstellingen van het project, welke activiteiten hiervoor zijn verricht, welke kosten er zijn geweest, realisatie van de oorspronkelijke planning, de wijze waarop risico's zijn onderkend en beheerst én het verloop van de publiek-private samenwerking;
- hiermee definitief een einde te maken aan het project Feyenoord City en te starten met de nieuwe gebiedsontwikkeling;
- bij de eindrapportage inzichtelijk te maken hoe met de position paper wordt omgegaan en bij relevante producten als het Masterplan inzichtelijk te maken hoe de doelstellingen zich daarbij verhouden tot de eerdere door de raad geformuleerde doelstellingen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Elbay, V.A. Bruin en A. Kockelkoren

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja, ik kom nog heel even terug op mijn vraag aan de heer Van der Velden. Want ik heb deze motie er even bij gepakt, maar er staat ook echt helemaal niets in over waarom de Partij voor de Dieren het belang zou willen verkopen. Het heeft een waarde van nul en jullie willen het afstoten. En dan? Wat krijgen we ervoor terug?

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. Ja, de heer Van Dommelen heeft het ook al een paar keer in de commissie gevraagd. De waarde is niet nul. U redeneert de hele tijd zo, maar dat is niet zo en ik kan het honderd keer uitleggen en honderd keer kunt u de Partij voor de Dieren dat vragen. De waarde is niet nul.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ik herinner me mijnheer Van der Velden, dat u dat juist aangaf, want u gaf aan, door de omzetting heeft de wethouder € 7, zoveel miljoen weggegooid. Dus ik ben het niet die zei dat het geen waarde heeft, het komt bij uzelf vandaan.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden. U laat het gaan? Dank u. Ik zoek mijnheer Akhatab voor zijn feestje, namelijk zijn maidenspeech. In dat geval ga ik eerst naar mevrouw Van de Peppel. Misschien dat mijnheer Akhatab kan worden gezocht door partijgenoten. Kijk ik op de verkeerde lijst? O, excuses, dan heb ik helemaal verkeerd gekeken. Ja.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, ik ga het toch tot mijn feestje maken.

De **VOORZITTER**. Mijn suikergehalte is wat laag denk ik.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, niet mijn maidenspeech, maar laten we er toch... Voorzitter, de vernietiging van het bestemmingsplan Feyenoord City leidt tot een whole new ballgame. We moeten ervoor zorgen dat Rotterdam Rotterdam blijft. Want Rotterdam is pas Rotterdam als we in de rebound beter en sterker terugkomen. En voorzitter, daar ligt nu de uitdaging en die uitdaging wordt opgepakt. Niet alleen de woonopgave maar ook een gezondheids- en welzijnsverbetering, mobiliteitsversterking en het terugdringen van maatschappelijke problematiek zijn opgaven die voorliggen. De voorbereidingen voor drie woningprojecten zijn aangevangen. Het gaat om de projecten Mallegat-, Colosseumplot en Roseplot. En er wordt gewerkt met de uit 2019 opgestelde nota's van uitgangspunten. Voorzitter, wij hebben heel veel gesproken en we hebben ook in de afgelopen periode heel veel risico's gezien. Risico's die ook de structuur betreffen van de organisatie en waarborgen voor blijvende onafhankelijkheid van de stichtingen die betrokken zijn bij verdere ontwikkelingen en de ontwikkelsamenwerkingen. Voorzitter, een van de punten die bij ons altijd op de agenda zal blijven staan, ook de komende periode, is de verdeling die wij hebben ten aanzien van de bouw van de woningen, van de woningvoorraad. Aandacht voor de sociale woningbouw ook in deze plots, maar ook in toekomstige plots. En voorzitter, wij kijken ook naar de uitkomst van de verschillende RO-procedures voor de woningbouwplots. De actuele planologische kaders die worden opgesteld en het is allemaal nog niet helemaal uitgekristalliseerd. Maar er is wel werk aan de winkel en we zien ook dat er stappen worden gezet. Voorzitter, ik ben dan ook wel benieuwd of de wethouder verdere informatie kan geven over deze procedures en inhoudelijke informatie daarover, maar voorzitter, wij zijn ons ook bewust van het feit dat hier de komende periode nog veel over zal worden gesproken. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Voorzitter, naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State rond Feyenoord City en het nieuwe stadion is de kernvraag: hoe gaan we deze enorme ontgoocheling, deze gigantische misrekening onderzoeken? Hoe gaan we de geloofwaardigheid, het vertrouwen en het draagvlak weer op de rit krijgen? Het ging hier over een grootschalig complexe publiek-private samenwerking met andere overheden, met Feyenoord NV, met Feyenoord BVO, met Stigam, met ontwikkelaars en beleggers, met deskundige inwoners waaronder de Feyenoordsupporters. Het betrof een zeer complexe publiek-private samenwerking die niet goed afgelopen is. Iedereen heeft verloren. Relaties zijn gebroken en misschien zelfs wel beschadigd. De last van deze mislukking drukt op iedereen. Voorzitter, om het vertrouwen te herstellen, om de geloofwaardigheid weer te krijgen, om het draagvlak weer te ontwikkelen is het goed om het verleden rond deze publiek-private samenwerking af te sluiten met een onderzoek. Een onderzoek met als doel dat we er lessen uit leren hoe in dit soort complexe publiek-private samenwerkingen de rollen beter inzichtelijk te krijgen, de taken van de verschillende actoren vast te stellen en de bevoegdheden scherp te krijgen. Dat hoort bij het verbeteren en professionaliseren van onze werkwijze bij grote projecten. Dat zegt ook het college. 50PLUS wil een onafhankelijk onderzoek, geïnitieerd en aangestuurd door de raad. Alle betrokken private partijen, Feyenoord BVO, NV, Stigam, ontwikkelaars, beleggers, alle betrokken overheden waaronder de gemeente zelf dienen onderdeel van het onderzoek te zijn. Voorzitter, het gaat hier over een achtergesteld dichtbevolkt gebied dat een goede gebiedsontwikkeling nodig heeft. Om het gebied bij de stad te trekken, de gemeente heeft daar een heel grote belangrijke rol in, heeft ook de zeggenschap hoe we dat dan gaan doen. En als we dat goed vlot willen trekken, is een onafhankelijk onderzoek door de raad naar het debacle Feyenoord City dringend nodig. 50PLUS heeft daarom met groot genoegen samen met Leefbaar Rotterdam deze motie. Verder voorzitter, kan 50PLUS nog vele andere punten aanhalen, waaronder de relatie tussen de gemeente en de Stigam, maar daar wil 50PLUS graag eerst met de wethouder in commissieverband over spreken. Vandaar de regeling van werkzaamheden die 50PLUS daarover heeft aangevraagd. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Heeft u nog moties mevrouw Verkoelen of niet? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) O, die doen anderen. Nee, helder. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Dank u wel voorzitter. Ja, ik wil eigenlijk alleen maar zeggen dat mevrouw Verkoelen me net de woorden uit de mond heeft genomen en ik me volledig aansluit bij alles wat 50PLUS net naar voren heeft gebracht.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers bij het agendapunt? Mijnheer Engberts. Mag ik stilte vragen in de raadzaal?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Zuid moet erop vooruit. Met die korte zin vatte Leo Bruijn precies vanaf deze plek de steun van de PvdA voor de toenmalige plannen voor Feyenoord City samen. Voor de PvdA Rotterdam is Feyenoord City altijd meer geweest dan louter woningbouw of een stadion. Het ging ons om de impuls voor Zuid en daar gaat het nog steeds om. We steunen wel onderzoek naar hoe we hier terechtgekomen zijn, welke lessen te leren. En we voelen ons ook wel een beetje bekocht door het zelfverzekerde juridisch advies waar dit huidige scenario niet in voorkwam. Een kritisch zelfonderzoek op dit punt is belangrijk en voorstellen zullen we daartoe steunen. Maar ik wil vooral ook graag een pleidooi houden voor het perspectief op een nieuw verhaal. We missen een nieuwe samenhang en een nieuwe visie. Zuid moet erop vooruit. Dat gaat over wonen, dat gaat over werk en dat gaat over opleidingen. Betaalbare woningen voor huidige bewoners, inzet op de grote volkshuisvestingsopgave van dit moment. Woningen voor ouderen met een toegankelijke leefomgeving die uitnodigt tot ontmoeten en bewegen. En

zorgorganisaties moeten dus ook betrokken worden en daar hoorde ik nog niets van. Corporaties ontbreken ook, zelfs bij de komende drie plots. Het is onbegrijpelijk voor ons en niet wat wij willen. Maar boven alles missen wij een nieuwe sociaal-economische paragraaf. Er moet een nieuw sociaal-economisch programma komen dat naast wonen ook werk en opleiding verbindt tot een perspectief voor Zuid. Ik roep het college dan ook op om zelf de regie hierin te nemen en bij alle stukken de komende maanden dit voor ogen te houden, Zuid moet erop vooruit.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere sprekers? Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, wonen, wonen, wonen en natuurlijk meer groen en goed openbaar vervoer, dat is het publieke belang van de gebiedsontwikkeling Feyenoord City, dus de afronding van de stadionballast die de gemeente zich in 2017 op de hals heeft gehaald. Afronding op zo'n manier dat de publieke belangen zoals die in de afspraken zijn geborgd, opnieuw veilig worden gesteld. GroenLinks steunt dan ook het onderzoek om te komen tot lessons learned. Bovendien willen we dat de stad en de gemeenteraad weer in positie worden gebracht en de regie nemen. We zien dat er stadsgesprekken worden gevoerd en daar zijn we blij mee. We vragen het college aandacht te hebben voor wijkraden, bewoners en ondernemers op Zuid om samen als stad en de gemeenteraad weer die positie te nemen en de regierol waar die hoort te liggen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Andere sprekers? Dan het college. Wie begint er? Wethouder Zeegers, begint u?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Een aantal vragen is echt gericht op sec gebiedsontwikkeling, dus die zal ik even voor mijn rekening nemen. Als eerste de heer Van Dommelen van de VVD. U vraagt ook echt in die stadsgesprekken ook ruimte te bieden of in ieder geval actief het gesprek op te zoeken met die initiatieven die de economische structuurversterking met zich meebrengen en u verwijst al naar een ICT-achtig of een faculteit, een campus, iets dergelijks. In ieder geval zwaar met onderwijs gerelateerd. Als ik dat goed begrijp.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ik help u even. De Data Academy Rotterdam.

Mevrouw **ZEEGERS**. (d66) (wethouder). Nou, kijk, een heel specifiek idee. Ik denk dat het heel goed is om te weten dat we voor alle initiatieven openstaan en dat iedereen zich kan melden, maar dat wij ook actief stadsgesprekken organiseren waarin initiatiefnemers hun ideeën naar voren kunnen brengen, dus dat zullen we zeker doen. Mevrouw Mohamed-Hoesein, u vroeg naar de stand van zaken, de planning, dat soort zaken. We hebben inderdaad een procesplaat ook bij de stukken zitten. U vraagt: wanneer horen wij weer iets? Eigenlijk willen we de gebiedsontwikkeling die hier plaatsvindt ook in samenhang met de gebiedsontwikkelingen daaromheen echt goed transparant maken en daar zijn wij bezig met een groot omgevingsgebied-ontwikkelingstraject. Dat heet Van Alexanderknoop tot Zuidplein. Dat zal ergens de komende maanden ter inzage komen te liggen, maar goed, dat zullen we betrekken bij al die planvorming zodat alles ook goed afgewogen met elkaar inzichtelijk wordt voor de raad. Daarbinnen vallen nog projectbestemmingsplannen zoals Colosseumplot, Mallegatplot, Roseknoop. Dus dat is allemaal in de procesplaat uiteengezet wanneer wij daar stadsgesprekken voor voeren, wanneer de raad aan zet is, wanneer we daar nog technische sessies voor hebben, maar dat alles in één overzichtelijk schema, zodat het voor u ook goed te volgen is wanneer u weer aan zet bent en ergens iets van kunt

vinden. De PvdA doet een warm pleidooi ook voor een perspectiefverhaal. Zuid moet erop vooruit, dat alle functies goed terecht moeten komen in zo'n gebiedsontwikkeling. Daar hopen wij natuurlijk ons voordeel mee te doen, met die gedachtes van u en zullen wij ook verder uitwerking doen. Mevrouw Kockelkoren van GroenLinks geeft aan: vergeet bij die stadsgesprekken ook de wijkraden niet. Een ander onderdeel van waar wij mee bezig zijn is ook de Koers op Zuid. Naast A tot Z de Koers op Zuid. Ook dat zullen we de commissie binnenkort doen toekomen hoe we daarmee verdergaan en het is nadrukkelijk de bedoeling om daar wijkraden bij te betrekken en dus ook bij de gebiedsontwikkeling rond Feyenoord City, bewoners, wijkraden, zodat we alle input meenemen en dat in de raad ook goed met elkaar kunnen bediscussiëren in de planvorming die daarvoor ook aan de orde is. Dus omgevingsvisie, nou ja, projectbestemmingsplannen, daarin moet het allemaal een plek krijgen.

De **VOORZITTER**. Wethouder Struijvenberg.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Dank u zeer voorzitter. Ik heb drie moties te behandelen van uw gemeenteraad. Allereerst Leefbaar Rotterdam met de Lessons learned-motie. Het is natuurlijk ook in onze brief aan uw raad geweest dat we de mogelijkheid hebben genoemd, hebben geopperd dat we nog een onderzoek zouden kunnen doen. Daarover is ook gedebatteerd in de commissie. Het lijkt mij ook prima als de raad aangeeft dat ze dit onderzoek ook wensen. Ik zou dus motie 1 graag willen omarmen. Motie 2 van de Partij voor de Dieren, over de deelneming in het stadion zo snel mogelijk te beëindigen. Ik snap de overwegingen an sich hè. Normaal, als je een evaluatie doet van je deelnemingen, van je verbonden partijen, dan zou zomaar kunnen blijken dat er niet langer een groot publiek belang is bij dit aandeel. Ik denk dat we het daar op zich niet heel erg over oneens zouden zijn. Maar de vraag is dan wel wat te doen. Zo spoedig mogelijk verkopen zou ook een slechte optie kunnen blijken te zijn. Dus daarom zou ik deze motie willen ontraden. Ik zeg niet: ik wil graag, ik weet nu al dat tot in de eeuwigheid ik dit aandeel graag zou willen hebben want publiek belang. Dat zeg ik niet. Ik zeg wel: als uit de evaluatie blijkt dat dat niet langer een publiek belang behelst, dat zou zomaar zo kunnen, dan is de vraag hoe we daar dan vervolgens mee omgaan. En ik zou er echt voor willen pleiten om dat op een slimme, een goede manier te doen. En als dat zo snel mogelijk verkopen is, dan moeten we dat natuurlijk doen. Maar ik kan me heel goed voorstellen dat er andere te verkennen opties zijn die beter zouden zijn voor de gemeente en daar wil ik graag de ruimte voor en daarom ontraad ik motie 2 voorzitter. Dan motie 3, een motie voor de eindrapportage van Feyenoord City. Ja, we hebben een regeling Risicovolle projecten. Die kun je aangaan natuurlijk. Dat is hier ook gebeurd. Maar je kan hem ook beëindigen. Dat is natuurlijk ook zo. En als de redenen voor het aangaan ervan – waarom is het ooit een risicovol project geworden en waarom hebben we dat zo langs die lijn willen rapporteren en willen zien en willen sturen? – allemaal wegvallen, dan klinkt het voor mij niet onlogisch voorzitter om dan ook niet langer binnen deze regeling te blijven en ook zoals dat allemaal beschreven en afgesproken is te komen met een eindrapportage richting uw raad om daar dan nog een finaal gesprek met elkaar over te kunnen voeren. Ik zou motie 3 willen omarmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Wethouder Karremans, heeft u nog iets? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Er is niets. Zijn alle vragen zo beantwoord en de moties van een advies voorzien? Check, eenmaal andermaal. Uitstekend. Dan beëindig ik de beraadslagingen op dit punt.

8.9 *Meerjarenaanpak radicalisering, polarisatie en extremisme, alsmede het incident met het projecteren van leuzen op de Erasmusbrug.*

De **VOORZITTER**. Ik wil u er graag aan herinneren dat u besloten heeft om van agendapunt 8.9, dat later in de agenda voorzien was, een regulier agendapunt te maken. Dat gaan we dus nu doen, want dan komen we aan het einde van de reguliere punten. En het was de bedoeling dat u daar een regulier punt van zou maken, toch? Nee, ik herinner u eraan. Dan vraag ik aan mevrouw Kockelkoren om behulpzaam te zijn met het voorzitten van de raad. Dank u.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dan gaan wij verder met de behandeling van agendapunt 8.9 Meerjarenaanpak radicalisering, polarisatie en extremisme... Mag het iets zachter aan deze kant van de tafel alstublieft? Extremisme, alsmede het incident met het projecteren van leuzen op de Erasmusbrug. Ik zou als eerste het woord willen geven aan de heer Coşkun en die staat al klaar, hartstikke bedankt. Aan u het woord. En heren, wethouder en mevrouw Verkoelen, kunt u dit overleg, beraadslaging buiten de zaal voortzetten? Het woord is aan de heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Dank u wel voorzitter. En wat mij betreft had de burgemeester op zijn stoel kunnen zitten, want het is denk ik vooral een gesprek van de gemeenteraad zelf wat we hiermee doen. En ik sta hier ook als Theo Coşkun, als uw collega, als een van de 45 gekozen volksvertegenwoordigers van Rotterdam, zonder last of ruggespraak. Op 1 januari hebben een aantal verwarde personen, verwarde geesten, misbruik gemaakt van onze gastvrijheid. Ze hebben voor het oog van Nederland en de rest van de wereld onze brug beklad. En dat is wat mij betreft een brug te ver. Er is geen plaats voor racisme in Rotterdam. Op de brug niet, nergens niet. Velen hebben zich al uitgesproken, maar velen wachten ook nog op een uitspraak van hun volksvertegenwoordiging, de gemeenteraad, het hoogste orgaan van deze stad. En het was ook niet zomaar een spuitbuskreet op een achteraf muurtje, het was een bewuste provocatie. Dat vraagt om een uitspraak van iedereen die onze democratie een warm hart toedraagt. Vandaag is de eerste gelegenheid waarop wij ons kunnen uitspreken. Laten we dat doen, want wie zwijgt stemt toe. Met velen van u heb ik hierover de afgelopen weken al gesproken. De meesten waren het hartgrondig met mij eens, en sommigen aarzelden nog. De aarzelaars vinden een motie overbodig, want volgens hen is het toch vanzelfsprekend dat een raadslid tegen elke vorm van racisme en discriminatie is. Daar ga ik ook van uit, maar er zijn van die momenten waarop dit herhaald en expliciet aan de volksvertegenwoordiger wordt gevraagd. Ik vraag niemand om door een hoepel te springen, of om bokkesprongen te maken, maar wel om die stap naar voren te doen. Hoor je bij de zwijgende meerderheid, of spreek je je uit? Waar trek jij de grens?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). U heeft een interruptie.

De heer **COŞKUN** (sp). Ik wil het graag even afmaken, dan kan de heer Ceulemans mij interromperen. Ik heb nog drie zinnen voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Als u gewoon uw zin afmaakt, dan kan daarna de interruptie. Het is een interruptie.

De heer **COŞKUN** (sp). Drie zinnen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Ja?

De heer **COŞKUN** (sp). Goed, waar trek jij de grens? Ik en hopelijk jullie allemaal willen vandaag duidelijk maken dat die grens op 1 januari, door die verwarde geesten, is overschreden. Wij trekken nu een streep. Wij betreuren het dat dit in onze mooie stad kon gebeuren en zullen er alles aan doen dat dit ons niet nog eens zal overkomen. Wij zijn

waakzaam, juist omdat wij Rotterdammers zijn. Mijn motie, ik heb een motie, is zonder partijpolitieke logo's, daarom ben ik bij iedereen langs gegaan om te vragen mee te tekenen. Dat hoeft niet, vanavond gewoon voorstemmen mag ook. Onze inwoners verwachten unanieme steun.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dan geef ik het woord aan de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, dank. Want de heer Coşkun spreekt zichzelf echt gigantisch tegen in het vrij korte betoog dat hij gehouden heeft. Hij zegt aan de ene kant: raadsleden die zeggen dat ervan uitgegaan mag worden dat wij niks met racisme hebben. Daarvan zegt u: dat klopt, daar ga ik zomaar van uit. En tegelijkertijd zegt u: wie zwijgt stemt toe. Dat staat haaks op elkaar en ik wil graag van u weten, bent u van mening dat mensen die niet voor uw motie stemmen, instemmen met racistisch gedachtegoed? Denkt u dat echt?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Nee, maar ik denk wel dat iedereen die het lef heeft om op een lijst te gaan staan, om namens de Rotterdammers in deze zaal plaats te nemen, ook het lef moet hebben om zich uit te spreken waar hij voor staat. En niet tegen dingen te stemmen waar hij eigenlijk voor is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). De heer Coşkun bepaalt niet hoe mensen hun raadslidmaatschap invullen. De heer Coşkun bepaalt niet op welke manier mensen hier, die in de raad gekozen zijn, hun mening vertegenwoordigen. Wat de heer Coşkun doet, met deze actie, onder het mom van eenheid en nogmaals, ik vind het vals, is zelf een kader neerzetten waarbinnen mensen moeten bewegen als ze iets vinden. En als zij gewoon een oprechte mening hebben, niks met racisme hebben, maar niet meegaan met zijn spelletje, is hij hier opnieuw aan het suggereren dat die mensen dan iets hebben met welke vorm van racisme dan ook. Ik werp dat verre van mij, en dit sterkt ons eens te meer aan de opvatting dat dit niet het pad is dat wij op moeten gaan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Ik zou u wel erop willen wijzen dat er wordt gepraat via de voorzitter en dat mensen dus niet direct worden aangesproken, en dat is omdat we dan het debat op die manier zuiver kunnen voeren. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Nogal wat mensen waren zeer geschokt door wat er gebeurd is 1 januari in onze stad. Wij hebben dat laten gebeuren. Hoe kan dat gebeuren? Hartstikke goed dat collega Vlasblom en collega Reitema meteen vragen hebben gesteld. Anderen wilden ook vragen stellen. Men vroeg aan ons: wat vindt de gemeenteraad daarvan? Wat vindt Rotterdam ervan? Hoe kan dat bij ons gebeuren? Op dat soort momenten moet je je uitspreken. Het was hartstikke goed geweest als Leefbaar Rotterdam met een motie was gekomen, of een uitspraak: wij veroordelen dat. En aan ons had gevraagd wat ik vandaag aan u vraag. Dan had ik volmondig voor uw motie gestemd. Dat is mijn oproep en u kunt straks zeggen of u het er mee eens bent, of niet mee eens bent. U kunt ook nog u aan het stemmen onttrekken door de zaal te verlaten. Dat gaan we straks zien.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Kijk, de heer Coşkun doet nu iets wat vorige week, collega Coenradie heeft vorige week een paar uur in de commissie gezeten en u doet nu precies wat er vorige week ook gebeurde. U zegt dat het heel goed was geweest als Leefbaar Rotterdam dat had gedaan. Waarom was het specifiek goed geweest als Leefbaar Rotterdam dit had gedaan in plaats van een andere partij?

De heer **COŞKUN** (sp). Het gaat niet om u, het gaat om alle raadsleden. Alle 45 die hier zitten. Daarvan wordt gevraagd hoe zij in deze kwestie staan. En het is niet zomaar een kwestie, het is echt een bewuste provocatie en daar moeten wij een gepast antwoord op geven. Het gaat helemaal niet om mevrouw Coenradie, het gaat niet om mijnheer Ceulemans, maar het gaat om u als volksvertegenwoordiger. Wat vindt u daarvan? U hoeft dat niet te doen, maar ja, ik weet niet of u tegen zou moeten willen stemmen. Er is ook iets met schijn van. Daar ging onder andere, op aanvraag van mijnheer Van der Velden toen, omdat in de Tweede Kamer mensen zeggen dat ze het wellicht wel eens zijn met wat er op de brug is geschreven.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Voorzitter, ik heb verder geen behoefte om dit debat voort te zetten met de opmerking: de schijn van. En daarnet werd gezegd: wie zwijgt stemt toe. Daar maakt de heer Coşkun overduidelijk wat hij beoogt met dit debat. Het is niet oprecht. Het is heel erg duidelijk. Dank u wel.

Motie 1. Geen racisme in Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 2 februari 2023 ter bespreking van de "Meerjarenaanpak radicalisering, polarisatie en extremisme, alsmede het incident met het projecteren van leuzen op de Erasmusbrug";

overwegende dat:

- het college van B&W het incident op de Erasmusbrug van 1 januari 2023 al ten scherpste heeft veroordeeld;
- de burgemeester op 12 januari in deze raadzaal de oproep deed de racistische leuzen figuurlijk te overschrijven met de 15 woorden: Wij houden van Rotterdam, stad van Erasmus, waar mensen uit alle windstreken zich veilig voelen;
- ieder lid van de gemeenteraad de eed of belofte heeft afgelegd om 'getrouw te zijn aan de Grondwet...' en de Grondwet in artikel 1 discriminatie en dus racisme afwijst;

constaterende dat:

- vele Rotterdammers en anderen zich al hebben uitgesproken tegen de onsmakelijke en verwerpelijke leuzen die op 1 januari 2023 op onze Erasmusbrug werden geprojecteerd;

spreekt als zijn mening uit:

- dat er nergens in Rotterdam plaats is voor racistische leuzen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun, I. Elfilali, M.M. Vlasblom, T. Kind, N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, R.T.J. van der Velden, S. van de Peppel, T.J. Vonk, L.S. Vlieger, J. Bokhove, M.Y. Morkoç, S. Reitema, M.H. Biljoen, A. Kockelkoren, G.J. Engberts, F. Elbay, I. van Wifferen, T. de Haan, E. Rehim Zadeh, N. Akhatab, S. Soytekin, R. Moti, J.M. Nunnely, A.J.A. Maassen, P.J.H.D. Verkoelen en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dan is er een motie ingediend, 'Geen racisme in Rotterdam'. Die is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. Ik zie de heer Oostdijk voor een interruptie.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Het gebeurt niet vaak, vandaar dat het even wennen is natuurlijk, mijn naam. Voorzitter, ik houd het kort. De motie van de SP die hier voorligt vinden wij overbodig. Forum voor Democratie heeft geen motie nodig om zich uit te spreken tegen racisme. Racistisch gedachtegoed heeft geen plaats binnen onze partij en het verwerpen hiervan is voor Forum voor Democratie vanzelfsprekend. Wij zijn dan ook van mening dat de motie van collega Coşkun geen doel dient en niets bijdraagt aan het aanpakken van racisme. Racisme is bovendien bij wet al strafbaar gesteld. Forum voor Democratie ziet dan ook geen toegevoegde waarde van deze motie en we zullen tegenstemmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dit was neem ik aan uw bijdrage en geen echte interruptie. Dan zie ik hem als zodanig. Dan is de volgende op mijn lijstje voor een bijdrage de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, er zijn van die momenten dat je niet anders kunt, dat je je moet uitspreken. Als persoon of als groep en ook wat ons betreft als raad. Dan vinden we dus logisch dat in de eerste inhoudelijke raadsvergadering wij ons uitspreken over datgene wat er met de jaarwisseling is gebeurd bij de Erasmusbrug. Die projectie van teksten die racistisch en verwerpelijk zijn, waarvoor geen plek is in onze stad. En zoals we eerder in grote eensgezindheid optrokken na de BLM-demonstratie, op diezelfde Erasmusbrug, en we kwamen toen zelfs met een breed gedragen initiatiefvoorstel op initiatief van VVD en DENK. Dat waren goede momenten. En ook nu is wat ons betreft zo'n moment om ons uit te spreken en de stad ook op te roepen datzelfde te doen. De motie waarin er iets van is verwoord in die strekking, had wat ons betreft steviger en misschien wat duidelijker gekund, maar in ieder geval een voldoende poging om dat te verwoorden en die zullen wij dan ook steunen. Ik wil nog wel gezegd hebben, ieder kiest zijn eigen moment, zijn eigen vorm en ook zijn eigen woorden. Voor de partijen die zich niet via deze motie willen uitspreken, dat is je goed recht wat mij betreft, maar laat je wel horen in wat je vindt. Maar daar waar wij vaak van mening verschillen en soms die verschillen hier ook uitvergroten, is het ook goed als er momenten zijn waar we onze overeenkomsten en verbindingen laten zien. En wat zou het mooi zijn als dit moment, zo'n moment zou kunnen zijn. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel, dan mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dank u wel voorzitter. In de commissie stonden twee punten voor. Het beleidsstuk over radicalisering, extremisme en polarisatie en de Erasmusbrug. Ik begin bij het eerste, want zo'n Erasmusbrug is ook een uiting van wat je met het beleid probeert te voorkomen. Ik heb in die commissie gevraagd om heldere doelstellingen en ik ben blij dat de burgemeester dat heeft toegezegd. En we weten ook dat er een heel actieplan daaraan ten grondslag ligt. Maar we willen wel als raad ook dat wij goed de effectiviteit van het door de burgemeester ingezette beleid en inzet van middelen kunnen controleren. Belangrijker was nog in de commissie dat bijna alle partijen, en daarmee ook GroenLinks en de burgemeester, namens het college, in de allerscherpste bewoordingen afstand namen van die racistische leuzen op de Erasmusbrug. En alle leden van de GroenLinksfractie, die steunen dan ook de motie en de inspanningen van de heer Coşkun om dit duidelijk, klip-en-klaar te maken aan de Rotterdammers. En we steunen de motie die zich uitspreekt tegen discriminatie en racisme. Maar GroenLinks wil ook voorkomen dat in de toekomst weer dit soort uitingen onze buitenruimte vervuilen. En op advies van de burgemeester heeft

GroenLinks geen politieke motie gemaakt. Daar werden wij voor gewaarschuwd, maar wij hebben een motie geschreven die aandacht vraagt voor 21 maart. Dat is de door de VN uitgeroepen dag tegen racisme en discriminatie. En daarmee denk ik ook dat wij als één stad, één helder statement kunnen geven tegen discriminatie, tegen racisme en voor saamhorigheid. Het is een ander soort motie, en iedereen die vindt dat hij niet afstand hoeft te nemen van een andere actie, die zou wel deze motie kunnen ondertekenen, omdat die een hele andere oproep doet, een heel ander appel, op een ander moment, op een zelf gekozen moment, waar je je als raadslid ook voor uit kunt spreken.

Motie 2. Eén stad, één helder signaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 7.7 Meerjarenaanpak radicalisering, polarisatie en extremisme, alsmede het incident met het projecteren van leuzen op de Erasmusbrug;

constaterende dat:

- de VN de internationale dag tegen racisme en discriminatie in het leven heeft geroepen;
- deze dag valt op dinsdag 21 maart 2023;

overwegende dat:

- het van belang is als stad duidelijk zichtbaar, groots en overtuigend uit te dragen dat er in Rotterdam geen plaats is voor racisme en discriminatie;

verzoekt het college:

- 21 maart 2023 aan te grijpen voor een duidelijk zichtbaar signaal/statement tegen racisme en discriminatie en voor saamhorigheid;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J. Bokhove, I. Elfilali, S. Reitema, T.S.J. Coşkun, A.J.A. Maassen, T.J. Vonk, N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein en M.M. Vlasblom

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. De motie 'Eén stad, één helder signaal' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De volgende op mijn lijstje is de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Voorzitter, heel kort dan. Wat ons betreft had het absoluut geen regulier agendapunt moeten zijn. Het gaat er al een maand over, het is er vorige week in de commissie al uitgebreid over gegaan. En ik heb eigenlijk heel weinig toe te voegen aan wat collega Coenradie gezegd heeft. Het ging uitstekend. Leefbaar Rotterdam heeft nooit iets met racisme gehad, heeft nu niks met racisme, zal nooit iets met racisme hebben. Daar kunt u van op aan en we hebben geen extra statements nodig om dat kracht bij te zetten en zeker niet als dat afgedwongen wordt met een politieke agenda.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter, de reden waarom ik het regulier debat wilde hebben is juist dat ik Leefbaar Rotterdam vorige week in de commissie helemaal niet heb gehoord, dus vandaar dat ik het even vandaag wilde horen. En dat geldt ook voor Forum voor Democratie. Die was er vorige week ook niet, dus ik wilde graag weten wat het standpunt is van Forum voor Democratie. Ik vind het jammer dat u allebei tegen deze motie gaat stemmen van de SP. Heel erg betreurenswaardig, want ik ben het eens, juist nu moet je

een stap naar voren doen als raad en aan alle Rotterdammers laten zien dat je dit afkeurt. En was de naam van uw coalitieprogramma niet 'Eén stad'? U blijft wel ontzettend in gebreke als u zich daar niet aan houdt, want u zet een hele hoop Rotterdammers weg. Maar dat wisten we al van Leefbaar Rotterdam, dus ik ben ook wel benieuw naar de reactie van D66 en DENK, wat zij van deze houding vinden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Toch even een praktische vraag aan de heer Van der Velden. Hij zegt dat hij nu een regulier debat wil, want Leefbaar Rotterdam was te stil naar uw smaak, Forum was er niet. Er waren meerdere partijen niet. Waarom vindt u het specifiek relevant wat wij hiervan vinden dan, van dit onderwerp?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ten eerste omdat u de grootste partij bent, en ten tweede omdat u in de coalitie zit.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Dank voorzitter, mijn collega zegt het net al, maar ik ga het nog even een keer vragen aan de heer Ceulemans via u voorzitter. Voelt u niet, als deel van de grootste partij in deze stad, een verantwoordelijkheid om dus te verbinden? En hoe mooi het statement zou zijn als jullie dit ondertekenen. Want het kost echt geen moeite. Zo lastig is het niet. Jullie spreken jullie nu uit. Waarom niet dat krabbeltje? Wat maakt dat zo lastig voor jullie?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Mevrouw Vlasblom heeft gelijk. Wij zijn de grootste partij van de stad. Wij zijn by far de grootste partij van de stad en Rotterdammers zouden een racistische partij nooit de grootste partij van de stad maken. Dat is bewijs genoeg dat wij niks met racisme hebben en we hebben geen hoepeltjes nodig om dat te bewijzen. Daar doen wij gewoon ten enenmale niet aan mee.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Ja, dank voorzitter. Ik wil de heer Ceulemans er dan ook even aan herinneren dat we een prachtige workshop van zijn toenmalige collega Tanya Hoogwerf hebben gehad over partij-overstijgende politiek en dat statements vanuit de gehele raad heel sterk en heel krachtig zijn. Dus ik snap niet zo goed waarom hij dit nu zo'n probleem vindt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Volgens mij heb ik dat echt tig keer nu uitgelegd. Dat hebben we vorige week uitgelegd, we hebben in de krant uitgelegd, ik heb het nu een paar keer uitgelegd. Ik weet oprecht niet wat u nog meer wilt horen dan wat ik al gezegd heb.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dan ga ik naar mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, in de commissie hebben wij een goed gesprek gehad, goed debat gevoerd over de Rotterdamse meerjarenaanpak radicalisering,

polarisatie en extremisme. De grote gemene deler is dat iedereen wil dat Rotterdam een stad is waar alle Rotterdammers zich welkom en veilig voelen, omdat ze thuis zijn. En thuis ben je veilig. Daar ben je welkom. Maar dit niet altijd goed gaat, zagen we op nieuwjaarsnacht. En ik heb de projectie van de racistische, discriminerende leuzen op de Erasmusbrug ervaren als een aanslag, een aanslag op onze Grondwet, en die veroordeelt de fractie DENK Rotterdam. We tekenen mee met de motie waarin wij ons uitspreken als raadsleden, individuele raadsleden, tegen discriminatie, omdat stil blijven geen optie is. Voorzitter, dit is een zo'n moment dat je je stem moet gebruiken. En ik ben daarom blij met de moties van de heer Coşkun, hij heeft zelf ook aangegeven als individueel raadslid de motie in te dienen en niet onder de partijnaam. En ik ben bij met de motie van GroenLinks. Voorzitter, in de commissie passeerden allerlei inzetten en projecten van het college in het meerjarenactieplan en over de rol van de burgemeester als gemeentelijke regiehouder in de integrale aanpak. Over persoonsgerichte aanpak valt het nodige op te merken, dus de volgende vragen. Hoe voorkomen we verstrengelingen van rollen en bevoegdheden die de burgemeester heeft? En hoe voorzien we in controlemechanismen? Maar voorzitter, dat is de toekomst. Nu in Rotterdam gebeurt al het nodige. Zo wordt er, blijkt uit de stukken, nog een expliciete grondslag gezocht voor gegevensdeling tussen partijen die deelnemen aan casusoverleggen. Zijn er momenteel overleggen zonder grondslag? En hoe worden de privacy of andere grondrechten getoetst op inbreuken? Voorzitter, voorziet het huidige model hierin? En hoe verhoudt dit zich ten opzichte van de inbreuken in moskeeën die leiden tot enorme schade in het vertrouwen van die partners? Kunt u hierop reflecteren en specifiek op de verschillen die er misschien zijn, of het gebruik van het model toen en nu? Voorzitter, maakt de gemeente altijd kenbaar dat ze informatie inwint? Eigenlijk is dat de stad lezen als we de stukken hebben gezien. In het kader van die aanpak, wordt dat ook benoemd? En hoe voorkomen we dat er een klap of een deuk in het vertrouwen komt van de partners? Voorzitter, ik ben ook benieuwd naar de vastlegging en de duur van de vastlegging van deze overleggen. Meer concreet worden de databases gemaakt. Welke toetsen gaan daar aan vooraf? En voorzitter, hoe wordt de overdracht gerealiseerd en vindt dan juist uitbreiding plaats van het aantal partners of juist een beperking van de groep die toegang heeft tot de casusoverleggen? Voorzitter, de burgemeester gaf tijdens de commissie aan dat een jaarlijkse monitor niet de voorkeur verdient, maar kan de burgemeester wel toezeggen dat bij een wijziging in de juridische grondslagen de raad wel geïnformeerd wordt? Voorzitter, dat in aanvulling op de reguliere monitor van twee jaar. Voorzitter, tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. De heer Van der Velden heeft een interruptie.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u. Ja, uw collegeprogramma heet 'Eén stad'. Vindt u het nu niet jammer of betreurenswaardig dat uw coalitiepartij zich niet wil uitspreken? Sterker nog, zelfs gaat tegenstemmen tegen een oproep tegen het racisme. Wat vindt u daarvan?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, het belang dat wij hier zien is dat wij als DENK-fractie, maar zeker op de andere motie van de heer Coşkun als individuele raadsleden wel onze naam daaronder zetten. En dat is het standpunt dat wij innemen en waar wij onze stem voor geven.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dank voorzitter. Allereerst vanuit de Voltfractie volledige steun voor de moties van de heer Coşkun en mevrouw Bokhove. En deze hele kwestie deed mij denken aan twee dingen. Ten eerste, dat als het gaat om extremisme, dat een Europees, misschien zelfs internationaal probleem is. Dat is niet een Rotterdams probleem, het is iets wat breder voor komt. En het tweede waar ik aan moest denken is de term 'othering'. En dat is een term die geuit is door de hoogleraar en filosofe Judith Butler van de Amerikaanse universiteit Berkeley. En 'othering', we hebben daar in het Nederlands niet een goede term voor, maar eigenlijk komt het neer op het 'wij versus zij'. De ander zien als het kwaad, als eng, nou ja, bang zijn voor hetgeen wat je niet kent en ook de ander schuldig zien aan ellende, dingen waar je tegenaan loopt. 'Othering' komt vaak voort uit de ander niet kennen. En mensen hebben vaak angst voor datgene wat ze niet kennen. En in zo'n geval zou ik de tip willen geven: als je iemand niet kent, is het altijd een goed idee om het gesprek aan te gaan, met elkaar koffie te gaan drinken. Dan leer je elkaar kennen en dan zul je ook merken dat die ander minder eng is. En waarom noem ik dit? Ik noem dit omdat extremisme het eindpunt is, maar vaak begint het met tolerantie. En eigenlijk een soort van de glijdende schaal van intolerantie. Dat we minder tolerant zijn naar elkaar. Dat zit hem vaak in kleine dingen. Wat we hier nu eigenlijk aan het bespreken zijn, ik denk dat het goed is voor elk raadslid inderdaad om te beseffen dat stilte nooit heeft gewerkt en dat het juist heel krachtig is, en ik kijk nu ook naar de heer Ceulemans, niet zozeer omdat ik hem persoonlijk wil bevragen hierover, maar het is een privilege dat je onderdeel bent van de grootste partij in deze stad, en dat brengt ook verantwoordelijkheid. En ja, ik zou toch willen benoemen dat het ook gewoon heel krachtig is, als je als grote partij, en ik vind het ook bijvoorbeeld heel krachtig dat de heer Oostdijk ook het woord neemt hier, laat zien dat we hier samen staan aan dezelfde kant. En op de website van Leefbaar Rotterdam staat ook heel helder dat racisme, discriminatie keihard wordt aangepakt. Dus ik zou willen afsluiten met het beroep: denk nog eens na over de twee moties die hier nu voorliggen en bedenk je ook wat het signaal is dat jullie, dat zeg ik via de voorzitter, afgeven aan de rest van de stad door te zeggen dat het overbodig is, terwijl daadwerkelijk extremisme, racisme, intolerantie en intimidatie ook in deze stad voorkomt. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Ik zie mevrouw Vlasblom en daarna mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Voorzitter, we hebben het er vorige week al over gehad. De racistische en fascistische leuzen op onze Erasmusbrug. Dat teksten als deze op onze brug geprojecteerd kunnen worden laat zien dat we een groot probleem hebben in onze stad. En laten we het beestje vooral bij de naam noemen. We hebben last van projecterende fascistten in Rotterdam. En zoals Willem Schinkel zei in zijn essay bij Vers Beton: 'Projectie is dan ook alles wat fascistten hebben.' Maar voorzitter, dit maakt het probleem niet minder gevaarlijk. Mensen met gedachtegoed als dit zijn levensgevaarlijk voor de veiligheid van een heel groot deel van de inwoners van Rotterdam. En dat dit gedachtegoed gedeeld kan worden tijdens het aftelmoment van het nieuwe jaar dat over het hele land gezien kon worden, is doodeng. Ik voel ook enigszins verdriet. Verdriet omdat niet iedereen een vuist hiertegen wil maken. Het was hartverwarmend om te zien hoeveel steun er was in de commissie, en alle verhalen en persoonlijke verhalen ook van collega-raadsleden. Maar dat gezamenlijke statement is belangrijk. Het is onze verantwoordelijkheid om als gehele raad, om als gehele stad, een vuist te maken tegen deze glijdende schaal van tolerantie richting fascisme in onze stad. Voorzitter, Rotterdam BIJ1 hoopt dan ook dat de rest van de raad samen en solidair met elkaar alles op alles gaat zetten om ervoor te zorgen dat het gedachtegoed geen podium meer krijgt en uit onze stad voorgoed verdwijnt. Daarom spreken we nogmaals onze steun uit voor de moties van de SP en van GroenLinks en wil ik

toch even naar die kant van de zaal kijken, want tegenstemmen is ook een statement. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, de woorden die geprojecteerd werden op onze prachtige brug werken als verbaal vergif. Geen gewoon vergif, maar wat onder je huid gaat zitten. Wat veel mensen angst aanjaagt. En waar ze denken: wordt dit erger? Zijn we nog wel veilig in deze stad? Het heeft grote consequenties voor hoe mensen zich voelen. En daarom was ik ook heel blij met de motie van mijnheer Coşkun om als raad een gezamenlijk statement uit te spreken, om echt met zijn allen te zeggen: hier staan wij niet voor, wij maken hier een vuist tegen. Dus wat dat betreft vond ik dat een heel mooi signaal. Dat het nu niet met zijn allen is, maakt het signaal veel minder krachtig, maar ik wil nog wel zeggen dat ik het van Leefbaar Rotterdam, in mijn fractie ligt het een beetje gevoelig, maar ik zeg het toch, ik begrijp er wel iets van. Want in de commissievergadering was het al heel snel, er staan hier verschrikkelijke woorden op, dingen die Leefbaar Rotterdam nooit gezegd heeft, en dan is het van, gaan jullie je maar even verantwoorden. Gaan jullie maar even verantwoorden of jullie hier wel genoeg afstand van nemen. En ik snap dan dat je dat als een aanval ziet, en dat je in de verdediging komt. En alsnog ben ik diep teleurgesteld dat we het niet met zijn allen doen, want ik had dit heel graag willen doen, maar ik doe niet mee aan het polariserende spelletje om op zo'n manier ook een deel van onze raad weg te zetten als racistisch, terwijl ze niets te maken hebben met die leuzen die op de Erasmusbrug staan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). U heeft een interruptie van mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Ja dank voorzitter. Ik wil toch even mijn collega verbeteren, want we wilden eigenlijk de partij aanspreken op het feit dat er een verantwoordelijkheid ligt bij de grootste partij zijn in onze stad en niet dat zij zich moesten verantwoorden, nee, dat zij zich moesten uitspreken. Dat is een heel groot verschil.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, en ik begrijp dat. En ik begrijp ook dat die intenties in ieder geval bij een groot gedeelte van de linkerkant er niet waren, maar ik begrijp ook hoe het aankomt en hoe je je dan voelt. Net als je bijvoorbeeld moslim bent en je moet je verdedigen voor moslim-terroristische aanslagen. Dat je denkt: waarom? Ik heb hier niks mee te maken. En ik snap daar iets van en toch ben ik diep teleurgesteld dat we niet met de hele raad dit statement hebben kunnen maken, want juist doordat we hier verdeeld over zijn, geven we een heel ander statement.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Dan wil ik hem dan toch nog even omdraaien voorzitter, want kunt u zich dan ook voorstellen hoe het voelt voor mensen in Rotterdam als ze zien dat de grootste partij zich hier niet tegen uitspreekt? Hoe onveilig dat voelt en hoe verdrietig dat voelt? Dat weegt wat mij betreft zwaarder dan het ongemak van deze mensen aan die kant van de zaal.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja, en dat is precies waarom ik er zo verdrietig over ben. Omdat ik denk dat heel veel mensen in de stad dit niet zullen begrijpen en zich misschien

nog onveilig zullen voelen, dus ik ben daar verdrietig over. Alleen ik heb een klein beetje begrip hoe je je aangevallen kan voelen in zo'n positie. Dat is wat ik wil zeggen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Ja sorry voorzitter, maar ik denk niet dat we dit soort dingen moeten gaan begrijpen van elkaar. Ik denk dat we juist zwaarder moeten wegen wat veilig is voor heel veel Rotterdammers in deze stad en dat we dat dus juist niet moeten goedpraten op het moment dat er geen statement gemaakt wordt. Hiermee praat u het goed via u voorzitter. Dat is echt heel kwalijk.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ik praat racisme niet goed, volgens mij doet Leefbaar Rotterdam dat ook niet. Ik heb mijn diepe teleurstelling uitgesproken dat we dit niet als raad samen kunnen doen, dus u legt mij nu woorden in de mond en bedoelingen, terwijl het enige wat ik zeg: ik heb daar ook een beetje oog voor.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dank u wel voorzitter. Mevrouw Van Wifferen legt best een stevig frame neer. En vorige week in de commissie is dit niet zo besproken, dat er begrip was voor de positie. Toen was er ontzettend veel stilte, maar het kan best zijn dat u na een week reflecteren deze invulling daaraan heeft gegeven, maar we hebben op dat moment niet, niemand heeft de kans gehad om dat toen te weerleggen en ik wil eigenlijk nu wel weerleggen dat de gepercipieerde aanvallen zo ervaren zijn, of zo gegeven zijn. Ik heb geen pijlen geschoten in die zin op een andere partij. En doordat u dit nu zo naar voren brengt, wekt dat wel heel erg die suggestie en dat wil ik eigenlijk verre van mij werpen. Ik zou het mooi vinden als iedere partij zich uitspreekt tegen racisme, tegen discriminatie, tegen wat er gebeurd is op die Erasmusbrug. Als iemand die ruimte niet neemt, dan zegt dat ook iets, maar ik wil niet meegaan in een frame dat wij hier als raad niet vorige keer een volwaardig en een goed debat hebben kunnen voeren als iedereen daar gewoon ook aan deel heeft genomen. En ik wil niet meegaan in uw frame dat er stilte was omdat die ruimte er niet was.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Voorzitter dank. Dank ook aan de woorden van mevrouw Van Wifferen, ondanks dat wij het inhoudelijk over deze motie misschien oneens zijn, vind ik het wel heel zuiver hoe zij zich opstelt, dus complimenten en dank daarvoor. En volgens mij mevrouw Vlasblom en mevrouw Bokhove bewijzen ook het punt van mevrouw Van Wifferen. Omdat er nooit enige aanleiding is geweest om ook maar te denken dat wij op enige manier racisme goedpraten, of dat goed vinden of racistische uitingen goedkeuren. Daar is nooit een aanleiding geweest om dat überhaupt te denken en op het moment dat het dan in een commissievergadering aan de orde komt en dat hele vak daar staat op om te vragen wat specifiek wij ervan vinden, dan kunt u wel het spelletje spelen: dat komt omdat u de grootste partij bent. U weet dondersgoed waarom u dat doet. Dat ligt er duimendik bovenop. Mevrouw Van Wifferen prikt daar doorheen, ik prik daar doorheen verder, iedereen prikt daar doorheen. Het is overduidelijk.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Dank voorzitter. Daar heb ik een heel simpel antwoord op. Geen woorden, maar daden. Dus als u tegenstemt is dat uw statement en zegt dat dus genoeg.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Voorzitter, het is niet zo raar dat het gevraagd wordt. En niet zozeer omdat Leefbaar Rotterdam de grootste partij is, maar Leefbaar Rotterdam heeft ook heel lang samengewerkt, een alliantie aangegaan met Forum voor Democratie. En we weten dat er recent in de Kamer ook uitspraken zijn gedaan die zich echt op glad ijs begeven. En daar hebben wij gevraagd, kan Leefbaar Rotterdam daar dan duidelijkheid over verschaffen, want u wordt hiermee geassocieerd. En juist door dat te vragen kun je ook afstand daarvan nemen en zo'n debat moet je dus ook kunnen en durven aangaan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Mevrouw Bokhove vindt het heel vervelend dat Leefbaar Rotterdam met racisme wordt geassocieerd, en daarom gaat ze die associatie zelf even oproepen. Ook dit is weer, eigenlijk te lachwekkend om op in te gaan. U weet ook precies wat u aan het doen bent. Uw aap komt uit de mouw, want u bent nu de eerste die in ieder geval toegeeft dat u op partijpolitieke gronden het van ons wilt weten en niet omdat we in een college zitten of omdat we groot zijn. Dus u bent er nu in ieder geval eerlijk in en dit is precies waarom wij hier niet in meedoen, dit is precies waarom we niet door uw hoepeltje springen, uw moreel verheven hoepeltje, waar we helemaal niet doorheen hoeven te springen. U bepaalt dat niet. Wat wij vinden is heel duidelijk en daar laat ik het bij.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, ik sloeg aan op de woorden van de heer Ceulemans toen hij zei: het vak links. Want wij zaten in deze commissie en ik vraag mij überhaupt af of de heer Ceulemans de commissievergadering heeft nagekeken. Want het teneur beeld dat hij schetst, dat klopt niet. Wij hebben in deze commissie een goed debat met elkaar gevoerd. De vraag lag voor en de vraag is inderdaad aan alle partijen voorbijgegaan, langsgegaan. Spreek je daartegen uit, tegen racisme. En die vraag is expliciet gesteld, maar dat er een frame neergelegd zou zijn tijdens het debat, dat werp ik ook verre van mij. En de vraag is dus ook heel concreet, hebt u het debat nagekeken? Weet u waar u het over heeft? Of gaat u af op een beeld dat bij u terecht is gekomen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik heb de band zeker nagekeken en ik viel er aan het einde in. Ik heb het later teruggekeken en toen ik er aan het einde inviel, zag ik de heer Vonk die drie keer vroeg: ik vind het wel relevant om te weten wat Leefbaar Rotterdam nu vindt. Dus volgens mij is het helder.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). En voorzitter, de vraag, ik vind het belangrijk om te weten wat Leefbaar Rotterdam daarvan vindt, betekent dat volgens u dat er een frame wordt neergelegd? En hoe legt u dan dat frame uit op basis van een enkele vraag? Die vraag werd herhaald, dat klopt, maar er werd geen frame neergelegd. In elk geval niet vanuit deze kant.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, mevrouw Mohamed-Hoesein weet dat zij de zaken nu een stuk simpeler aan het voorstellen is dan ze zijn. Op het moment dat er specifiek aan ons gevraagd wordt, een paar keer, wat Leefbaar Rotterdam hiervan vindt, dan snapt u toch ook wel wat voor agenda daarachter zit? We hoeven toch niet elkaar voor de gek te houden?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, dat is dus een kwestie van interpretatie. Want u gaat er nu van uit, u legt het nu uit op een manier, die kennelijk u goed uitkomt. Maar dat is niet datgene wat zich hier heeft afgespeeld tijdens de commissie.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans, wilt u nog reageren?

De heer **CEULEMANS** (lr). We zijn het daar dan niet over eens inderdaad.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u. Ik hoor de heer Ceulemans zeggen welke agenda daar achter zit. En daarvoor had hij het er al over waarvoor dat blok, waarvoor doen ze dat dan? Ik ben wel benieuwd. Kunt u mij dat uitleggen dan? Want u interpreteert kennelijk iets uit het verleden. Kunt u dat uitleggen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik vind het een beetje een cryptische vraag, volgens mij bent u degene die vragen aan ons aan het stellen is en nu moet ik gaan duiden waarom u een vraag stelt? Wat wilt u precies?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Misschien omdat u in het verleden wel eens uitspraken over vluchtelingen heeft gedaan, migranten. Dat u zelf dat plaatje invult. Ik kan mij namelijk helemaal niet vinden in het verhaal van mevrouw Van Wifferen. Zo is het vorige week helemaal niet gegaan. Ik heb geen seconde het woord racisme naar Leefbaar Rotterdam gebruikt, geen seconde, echt niet. Dat kunt u ook terugkijken. En ik verbaas mij ook een beetje over de grootste partij van Rotterdam die nu in een soort slachtofferrol gaat zitten, terwijl u ten eerste helemaal geen slachtoffer bent, dat zijn eerder die mensen waar die leuzen tegen gericht zijn, u maakt zichzelf zo ontzettend klein en ook Forum voor Democratie. Ik vind het eigenlijk zo triest. In de Tweede Kamer de Holocaust ontkennen en dan... Weet je wel. En dan niet bij een commissie verschijnen en dan nu ineens doen alsof je het verwerpt. Schei toch eens uit met die slachtofferrol.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja als de heer Van der Velden een triest optreden wil zien moet hij in de spiegel kijken, of dit dadelijk na afloop even terugkijken. U haalt nu zelf asielzoekerstandpunten erbij. Nogmaals, als dit ingestudeerd is van we gaan met zijn allen doen alsof we alleen maar het van Leefbaar willen weten omdat ze de grootste partij zijn en in de coalitie zitten, dan is het echt heel slecht ingestudeerd. Het ligt er zo dik bovenop wat u aan het doen bent. En nogmaals, en ik kan het nog tien keer zeggen, dit sterkt ons alleen maar in de gedachte dat het een hele goede keuze is geweest om niet aan dit spel mee te doen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Ik zie meerdere mensen staan, maar ik constateer ook dat we nu een beetje in een kringetje rond aan het draaien zijn. Dus ik zou willen verzoeken, als er nu op dit punt echt nieuwe inzichten zijn, dan wil ik u daar graag het woord over geven, maar anders zou ik ook willen verzoeken om te zorgen dat we verder komen in het debat. Dus kunt u dat wegen op die manier. Dan ga ik naar mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Dank voorzitter, ik ga het namelijk nog een keer proberen, want dan ga ik terug in de tijd naar de Actua die was ingediend door Leefbaar Rotterdam over de wedstrijd van Marokko tijdens het WK waarin de fractie ook duidelijk uitsprak dat op het moment dat er een incident zou zijn, een gevaarlijk incident, Leefbaar Rotterdam als eerste zichzelf keihard zou uitspreken ertegen. Hoe verhoudt dit zich tegenover dit slappe gedoe?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, dit zijn dingen, vergelijken met elkaar, dit raakt echt kant noch wal. Het gaat om rellen. Er zijn rellen en daar vragen wij een debat over aan. Daar raken agenten bij gewond. Dit heeft geen enkel raakvlak met waar we het vandaag over hebben, maar dan ook echt geen enkel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlasblom voor het laatst op dit punt dan.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Nou, als partij voor veilig Rotterdam, gevaar is gevaar, onveiligheid is onveiligheid toch? Ik bedoel, het lijkt mij best op elkaar aansluiten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Daar wordt geen reactie op gegeven. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, ik wil even terugkomen op de woorden van mevrouw Van Wifferen, want ik merk dat het bij mij toch een beetje blijft hangen en dat ik er toch een vervelende nasmaak aan heb overgehouden, ook al vermoed ik dat de woorden goed bedoeld zijn. Ik had het in mijn betoog over 'othering', en 'othering' is dus dat 'wij versus zij'. En wat er eigenlijk nu gebeurde door de woorden van mevrouw Van Wifferen, althans ik merk dat dat bij mij zo overkomt, is dat we dus nu weer binnen dit gebouw, binnen deze zaal een 'wij-zij'-discussie krijgen. Dus laten we even kijken hoe we discriminatie, racisme en extremisme kunnen aanpakken in onze stad. De twee moties die voorliggen zijn daar twee goede aanzetten toe. Als er alternatieven zijn, hoor ik die ook graag.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja, ik wil nog even heel duidelijk zeggen dat niemand onmiddellijk heel duidelijk Leefbaar Rotterdam heeft beschuldigd. Dat is niet zo. Ik ben ook heel teleurgesteld dat het ons als raad niet lukt om samen zo'n statement te maken. Alleen ik weiger te gaan wijzen naar Leefbaar Rotterdam of andere partijen die niet meedoen, omdat ik een heel klein beetje begrijp dat je je in de verdediging gedrukt voelt. En ik zeg niet dat dat de bedoeling was om ze die verdediging in te drukken, maar ik zag het wel gebeuren. En ik had er destijds ook al wel een beetje rottig gevoel over. En ik vond dat een gek debat, ook omdat er vanuit Leefbaar Rotterdam helemaal niets werd gezegd. Het was ook een beetje een raar debat, dat we niet met zijn allen voerden. Dus ik wil helemaal niemand beschuldigen ervan, alleen ik denk, op zo'n manier komen we er niet uit. En ik ben er

verdrietig over en teleurgesteld dat het ons niet is gelukt om voor de mensen die het heel beangstigend vinden dit signaal te geven.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, een interruptie op de heer Ceulemans, want die gebruikte het woord spel, in dit spel meegaan. Laat ik vooropstellen dat dit geen spel is voor mensen die slachtoffer zijn van racisme en discriminatie. Mensen die zich onveilig voelen, mensen die ook daadwerkelijk de gevolgen daarvan ervaren. Het is geen spel. En ik wil ook nog even benadrukken en dat is de vraag die ik dan aan de heer Ceulemans stel, uitspreken tegen discriminatie, wat is daar nu op tegen? En als u zegt, dit is een spel, beseft u dat wanneer je je niet uitspreekt tegen discriminatie, wanneer je je niet uitspreekt tegen verdachtmakingen van groepen en het wegzetten van groepen mensen, dat je daar impliciet ook een rol hebt in het versterken van de standpunten waarvan je juist zegt dat je die weerspreekt door je handelen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Dit politieke spel is een spel. Uitspreken tegen racisme en discriminatie an sich is geen spel. Wat hier wordt gespeeld is een spel. Een motie waar je wordt gedwongen om voor te stemmen en als je niet voorstemt, dat dan de heer Coşkun en anderen nota bene hardop zeggen: dan wek je de indruk dat je het er mee eens bent. Dat is een spel. Dat moet u ook snappen. En ten tweede, u suggereert iets, en ik weet niet of ik u goed begrijp, dus ik zal er maar geen oordeel aan hangen, maar wij zitten samen in een coalitie, volgens mij in een coalitie die racisme en discriminatie aanpakt en dat wij onze handtekening onder het coalitieakkoord hebben gezet, moet volgens mij wat u betreft ook genoeg zeggen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, dat is ook de reden waarom ik u probeer te begrijpen in dezen. Anders zou ik niet eens de moeite doen om de vragen te stellen en met u in debat en de dialoog aan te gaan hierin. Het is juist dat wij hierin, zeker als fractie standpunten innemen. En dat probeer ik ook nadrukkelijk aan te geven, stil blijven is op sommige momenten geen optie. Dit is voor ons een van die momenten. En ook het coalitieakkoord waar u uw handtekening onder hebt gezet, daar steunt u die standpunten en daar deelt u die standpunten. Die hebben we gezamenlijk. Dus wat maakt dat dit moment anders is?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Het antwoord is dat wij onze eigen momenten kiezen. En dat we onze eigen manier kiezen om afstand te nemen op het moment dat wij voelen dat we ergens afstand van moeten gaan nemen. En dat we ons niet laten dwingen tot het uitspreken van een mening. Dat kunnen we heel goed zelf, daar hebben we tien zetels voor, daar hebben we geen motie of wat dan ook voor nodig.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Dank voorzitter, nog even een vraag aan collega Van Wifferen. Want op het moment dat wij onze collega-raadsleden en collega-fracties niet kunnen bevragen over hun mening over een bepaald stuk, dan kunnen we toch geen politiek met

elkaar bedrijven? Dus ik snap niet zo goed waarom u noodzaak voelt om zich nog extra uit te spreken of op te komen voor uw coalitiepartner Leefbaar Rotterdam. Want dit is toch onze taak, elkaar bevragen wat je van bepaalde dingen vindt? Zo kunnen we tot kaders komen en zo kunnen we controleren. Dat is ons werk toch?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van Wifferen en daarna zou ik willen toekomen aan de laatste twee sprekers op mijn lijstje, zodat we ook naar de beantwoording van de burgemeester kunnen. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, dat zijn we nu toch ook aan het doen? We hebben toch ook dit debat met elkaar? Alleen, en ik heb ook meerdere malen al gezegd dat ik heel graag dit statement zou willen maken namens iedereen, alleen ik wil niet met mijn vinger wijzen en de polarisatie alleen nog maar vergroten. Daar doe ik gewoon niet aan mee.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Bent u daarmee aan het einde van uw bijdrage? Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Nie wieder. Nie wieder Fascismus. Nooit meer fascisme. Ik ben ervan overtuigd dat we het daar wel allemaal over eens zijn. Dat we dat nooit meer willen. En ik ga niet mijn commissiebijdrage herhalen, we hebben een uitgebreide commissie gehad, maar ik wil wel kort zijn. En kort een paar dingen uitlichten die ik daar ook heb verteld. Want wat kunnen we leren van de geschiedenis? Wat kunnen we leren van in het bijzonder, Hannah Arendt? Want wat haar conclusies waren van haar leven lang onderzoek naar de onzekere grens tussen het goede en het kwade was toch wel dat we zoveel van de wereld moeten houden dat we geloven dat verandering mogelijk is en om nooit op te geven. Want de vraag waarom het ging was, 'hoe heeft dit kunnen gebeuren?' 'Hoe heeft dit kunnen gebeuren?' Dat is de vraag waar we het over moeten hebben. En het probleem was, volgens haar, toen de massa die wegkeek. De massa die onverschillig was. En wat kunnen we nu hiervan leren en wat kunnen we nu doen? Hoe houden we iedereen bij elkaar, hier en in deze stad? En uit het onderzoek, want we hebben het ook over andere dingen gehad in de commissie, blijkt, dat vooral jonge jongens, jonge mannen met psychosociale problemen en een gebrek aan een sociaal vangnet vatbaar zijn voor extremistische gedachten. Ik wil het graag hebben over hoe we grip gaan krijgen op deze groep mensen in onze stad. Want de PvdA ziet een kille samenleving en wij zouden graag in het algemeen meer aandacht willen zien voor zorgzaamheid, solidariteit en gemeenschap. In beleid, in aanpak en in al onze omgang met elkaar hier en hierbuiten. En daar kunnen we allemaal een rol in spelen, dus jij ook. Dank.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. De heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik zweer of beloof, welke u ook heeft gekozen, dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de raad naar eer en geweten zal vervullen. Deze eed of belofte is zelfs vandaag nog twee keer door twee leden van deze raad uitgesproken. En die eed en die belofte staat bij ons als fractie, maar ook bij mij als persoon het aller-, allerhoogste in allerhoogste vaandel dat wij maar hebben. Daar hebben wij geen motie voor nodig om dat nog een keer te onderstrepen. Sterker nog, die motie is een devaluatie van de eed en de belofte die we allemaal als raad hebben uitgesproken. Voorzitter, het is ook geen wedstrijd verplassen. Van wie heeft de meeste afstand genomen van deze bespottelijke, onaangename, smakeloze, totaal in Rotterdam niet passende daad. Daar hebben we ons allemaal, allemaal inmiddels, allemaal al over uitgesproken, zonder enige terughoudendheid.

Geen mits, geen maar, uitgesproken. Daar hebben wij geen additionele motie voor nodig. Voorzitter, ik laat het hier maar bij.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja dank voorzitter. Toen ik raadslid werd, leerde ik in mijn partij twee dingen over moties. Het ene was als je motie met algemene stemmen wordt aangenomen, dan is het niet zo'n goede motie, want dan was iedereen het er al mee eens. Dan doet die niet zoveel, tenzij het een uitspraak is van de raad. En het tweede was, als het dictum van de motie oké is, goed is, dan stem je voor. En als je de hele tekst goed vindt, dan zet je je krabbel er ook onder. En mijn krabbel, onze krabbel staat onder die motie vandaag, omdat het een uitspraak zou moeten zijn van de raad die kracht heeft, omdat wij de raad zijn. En omdat uiteindelijk de Rotterdammers, hoeveel mensen er ook komen stemmen, helaas veel te weinig in deze stad, maar wel via ons praten. En iets wat vanzelfsprekend zou moeten zijn, en heel belangrijk is, moet je soms toch expliciet verdedigen als het aangevallen wordt en daarom staan wij op die motie en stemmen we voor en zou ik andere partijen die mogelijkerwijs terechte principiële bezwaren hebben op überhaupt die motie toch willen oproepen, net zoals mevrouw Van Wifferen zei, dit signaal heeft pas echte kracht als we het met zijn allen doen en u staat als het goed is allemaal achter dat dictum, dus laten we die tweede les die ik geleerd heb, 'als je het eens bent met het dictum, stem dan voor' gewoon recht doen. Dank.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Ik geloof dat iedereen aan het woord is geweest die dat wilde. Mevrouw Verkoelen?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Laat ik ook een duit in het zakje doen. De reden waarom 50PLUS dit tekent is, de heer Lansink-Bastemeijer zegt het allemaal geweldig goed, maar we hebben ook soms de symboliek. En de symboliek vraagt gewoon van ons om het ook een keertje te doen. Daarom staat die vlag daar. Ik zie ook nog die motie, waarom zouden we het doen? Heel Rotterdam weet dat we die vlag hebben. Maar we doen het. Soms doen we dat. En dit was een moment om dat te doen. En niet omdat ik echt iets vind van welke partij, ook niet politieke spelletjes, maar gewoon de symboliek om te laten zien met elkaar als raad dat wij gewoon dat allemaal vinden. Want ik ben ervan overtuigd dat wij dat allemaal vinden, zoals we hier zitten. Allemaal, laten we het één keer met elkaar dan zeggen. Dat is de reden om het te doen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan kunnen we naar de beantwoording door de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). De heer Coşkun zei: de burgemeester kan op zijn plek blijven als voorzitter, want we hebben hem niet nodig. Toch een beetje. Er zijn een paar vragen gesteld. Daar ga ik toch wel iets mee doen. Ik wens uw raad veel wijsheid, want het past helemaal niet om commentator te zijn van politieke partijen bij dit soort vraagstukken. Dat is typisch iets wat je naar eer en geweten moet willen behandelen en dat gaat u allemaal doen, naar eer en geweten. En ik zie de uitkomst daarvan. Ik wil de heer Ceulemans wel op een ding corrigeren, toen hij het antwoord gaf op mevrouw Vlasblom bij die vergelijking brug versus voetbal, dat hij zei dat het rellen waren. Ik heb geen rellen waargenomen. Ik denk dat het voor de geschiedschrijving wel goed is. Er werd niet gereld in de stad, want anders heb ik in een andere stad gezeten, maar daar hebben we twee debatten aan gewijd, en het resultaat van al die avonden waren vijf verboden verkeersborden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Volgens mij is het ook over gewonde agenten gegaan en heeft u dat ook bevestigd in de raad destijds.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). We hebben een hele specifieke definitie van rellen, wat rellen zijn. Er is op die avond niet gereld. Er zijn een aantal dingen niet goed gegaan, maar rellen is echt iets anders. Rellen is wat wij gehad hebben op de Beijerlandse laan. Dat is echt rellen. Dat is een definitiekwestie, maar we hebben hier twee raadsdebatten aan gewijd, en we hebben toen niet gesproken over rellen. En voor zover het aan de orde is geweest, heb ik daar ook in dezelfde bewoordingen iets over gezegd. Ik zeg dat niet zozeer om nog iets in te wrijven, maar vooral voor de geschiedschrijving, want anders laten we hier staan dat er vandaag over rellen is gesproken. Er waren toen geen rellen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Tot slot dan, ik snap de meerwaarde van dit semantische spelletje niet helemaal. Dan hadden we het niet over rellen, dan hadden we het over tuig dat de politie bekogelde met allemaal troep.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Het is geen semantische discussie voorzitter, in het veiligheidsdomein is het heel belangrijk dat je precies spreekt over wat het is. Rellen, op de Coolsingel waren rellen, Beijerlandse laan waren rellen, maar wat op die avond gebeurde, dat waren geen rellen. En ik denk dat het goed is dat we dat met elkaar toch nog goed blijven zeggen. En wat wij zeggen hier, dat heeft gewicht. Voorzitter, ik laat het bij u en het doet mij wel denken aan een oud debat in deze gemeenteraad. Het was toentertijd een andere initiatiefnemer. Toen ging het over de vlag. Misschien weet u dat nog. En toen waren hier vlaggen op tafels gelegd. Die moesten op mijn verzoek weer worden verwijderd, omdat we geen attributen in de raadzaal tolereren. En dat was toentertijd ook een debat waarbij sommige partijen het gevoel hadden dat ze door een hoepel moesten springen. Exact dezelfde termen als toen, het herhaalt zich. En dat kan naar omstandigheden. Als je hier langer meegaat, dan herinner je je dat soort dingen, maar het is eigenlijk min of meer een soortgelijke situatie als waar we nu hier voor staan. Min of meer een soortgelijk gevoel en zo nog meer. Ik wens u wijsheid, wellicht dat de dinerpauze u nog bij elkaar brengt. Ik heb een aantal vragen genoteerd die breder gingen over het thema radicalisering, maar ik ga die vragen pas beantwoorden als ik u verteld heb, mevrouw Verkoelen, dat de twee collega's van mij in de driehoek, de politiechef en het hoofd van het Openbaar Ministerie, de hoofdofficier van justitie, nog altijd druk doende zijn met het onderzoek naar dat voorval. En vandaag mag ik dan toch een klein beetje verklappen dat we optimistisch zijn over de afloop daarvan. En in die zin, mevrouw Vlasblom, fascisme in onze stad, dat kun je pas zeggen als je weet dat degene die dit gedaan hebben ook Rotterdammers zijn. Want wij stellen heel vaak vast dat allerlei dingen in onze stad gebeuren, maar dat dat mensen zijn van elders. Dat gebeurt ook wel eens. Ook u wil ik graag op dat punt een beetje wijzen op zorgvuldig taalgebruik. Omdat dit soort onderwerpen toch ook vrij nauw luistert. Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft een paar inhoudelijke vragen gesteld naar aanleiding van de brief. Ja, er komt inderdaad een grondslag. Daar hebben we voor gepleit, al jarenlang, omdat tot nu toe eigenlijk de verwerking van de gegevens, zowel door Directie Veiligheid onder mijn leiding, als andere partners die meedoen aan het veiligheidsdomein, gebeuren in de vorm van protocollen die we met elkaar afspraken. En we zijn blij dat er nu wetgeving komt. En wat

gaat die wetgeving doen? Dat heb ik ook in de commissie verteld. Je gaat eigenlijk de bestaande praktijk consolideren en voegt daaraan toe dat de burgemeester in de regio wordt verheven. Dus wat dat betreft zijn we blij met die ontwikkeling en dan kunnen we daarmee aan de slag. Het duurt alleen nog wel even en we proberen wel nu te werken in de geest van die wetgeving die er gaat komen, al is het zo dat de wetgeving die er gaat komen min of meer de huidige praktijk consolideert. Iedere verwerking van bijzondere categorieën persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard, want daar vraagt u naar ook als jurist, in de zin van de AVG, brengt op grond van bestaand recht verplichtingen met zich mee aan de kant van de verwerker. Onder meer als het gaat om welke data je bijhoudt, in welke vorm, maar ook de bewaartermijnen. Daar voldoen wij aan. Zorgvuldige verwerking en voldoende beveiliging zijn ook andere criteria die erbij horen, dat ook niet iedereen die bijvoorbeeld werkzaam is bij Directie Veiligheid bij die data kan komen, maar dat de mensen die daarvoor aangewezen zijn, zorgvuldig aangewezen zijn door de directeur ook bij die gegevens kunnen komen. Ik denk dat dat belangrijk is om u te vertellen, maar we werken wel volgens een modelconvenant. Zoals eerder in de brief aan de raad door mij is aangegeven is er geen onderzoek gedaan binnen de gebedshuizen zoals u beschrijft door spionnen. Volgens mij is dat echt een frame waar we van af moeten komen. Ik herinner mij wel eens in de gemeenteraad een verzoek om moskeeën af te luisteren. Dat heb ik altijd afgewezen. Wij luisteren niemand af in de moskeeën. En toch hebben we lessen geleerd van die gang van zaken. Namelijk wat voor type opdrachten geven wij aan onderzoekers? In welke mate en wanneer we akkoord gaan met geheimhouding van delen van rapporten of niet akkoord gaan met? En in de gesprekken met de moslimgemeenschap in Rotterdam hebben we een andere les getrokken, namelijk dat zij zelf bereid zijn eerst vragen te beantwoorden. En dat we dus eerst met onze vragen daar terecht kunnen. Dat is belangrijk. Dat zegt ook iets over de vertrouwensband en pas als er vragen zijn die niet beantwoord kunnen worden, dat we onze toevlucht kunnen nemen tot andere vormen van onderzoek om eventueel gegevens te achterhalen. Maar ik zeg daar wel bij, de context van toen moeten we ook niet vergeten. Dat was de context van tientallen jongeren die uit Nederland vertrokken richting IS-gebied, richting Irak, richting Syrië. En heel vaak in de communicatie met de familie of met anderen allerlei signalen afgaven over bepaalde ontwikkelingen die wij erg onwenselijk vonden. En ik heb ook in de commissie verteld dat die signalen er ons toen toe gebracht hebben ook prachtige resultaten te boeken. In één geval, in persoon, is het mij gelukt een meisje van zestien te behoeden voor uitreizen door in gesprek met haar, door toedoen van haar ouders, het paspoort te blokkeren. Overigens, dat werd een bizarre wending later, toen zei ze tegen mij: maar burgemeester, nu is het tijd dat u mij mijn paspoort teruggeeft. Toen zei ik tegen haar: nou, ik weet niet of dat nu zo verstandig is om dat nu te doen. Maar waar heb je dat paspoort voor nodig, vroeg ik. Toen zei ze: ik wil sigaretten kopen en ik moet mij identificeren. En dat was wel een hilarisch moment, want ik zei tegen haar: maar dacht je nu dat je als vrouw in IS-gebied mag roken? Dat was wel een heel bijzonder mooi gesprek aan de hand van eigenlijk een hele nare casus die we toentertijd meegemaakt hebben. Dus vergeet alstublieft niet de context van dat onderzoek van toen en waarom het op die manier zo gedaan is. We hebben ervan geleerd en we gaan het anders doen in de toekomst, mocht daartoe reden zijn. En die islamitische gemeenschap is graag bereid om als eerste vragen te beantwoorden, en als we bepaalde vragen niet beantwoord kunnen krijgen, dat we onze toevlucht nemen tot allerlei andere vormen van onderzoek. Verslaglegging vindt ook plaats onder het model van convenanten, onder de vlag van zorg- en veiligheidshuizen. We kijken er altijd zorgvuldig naar, het is gecompliceerde materie, ongetwijfeld doen we wel eens een keer iets fout, maar we proberen het ook zo zorgvuldig mogelijk te doen. Maar toch heb ik u aangegeven dat op basis van dat rapport van de commissie van deskundigen wij gezegd hebben dat we moeten oppassen, want wij vonden dat signaal van hen ook terecht, dat we niet de indruk wekken dat wij gegevens aan het vergaren zijn door middel van die sleutelfiguren in de samenleving op niveau van personen. Daartoe zijn wij niet gerechtigd, wij

zijn geen AIVD om die data te verzamelen, noch op te slaan, noch daar iets mee te doen. Als daartoe reden is hebben wij daar inlichtingendiensten voor. Wij zijn nu vooral erop gericht om fenomenen in de stad te lezen. Ontwikkelingen in de stad tot ons te nemen en te kijken of daar een zekere dreiging vanuit kan gaan, om vervolgens zoveel mogelijk preventief aan de slag te gaan om ook allerlei dingen te kunnen voorkomen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Burgemeester, ik zie wat mensen zenuwachtig op hun stoel gaan zitten draaien, dus misschien kunt u een beetje tot afronding komen.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ja, maar mevrouw Mohamed-Hoesein heeft hele gedetailleerde vragen gesteld, en dit is gedetailleerde materie en daar wil ik wel op antwoorden. Op zijn minst, en zij is jurist, om haar te laten weten dat ik de materie doorgrond. Ik ben klaar.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Ja, hartstikke fijn. Dank u wel. Ik kijk dan toch even rond of dit nog vervolgvragen, en ik hoop natuurlijk dat ik enige non-verbale of verbale reacties heb gegeven richting de raad, want ik zie andere raadsleden toch wat hongerig uit hun ogen kijken. Ik zie dat er nog een aanvullende reactie zal zijn van de wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja dank voorzitter. Ik ga het echt super-, superkort houden, want er ligt één motie. Laat ik beginnen te zeggen dat we die motie kunnen omarmen als college. Tegelijkertijd zou ik het natuurlijk het liefst zien dat we racisme en discriminatie structureel aanpakken en gelukkig zijn we daar wel de goede stappen in aan het zetten voorzitter, door momenteel de stadsgesprekken met ruim 500 Rotterdammers en daarmee informatie op te halen, en hopelijk krijgen we een programma om ook het probleem structureel aan te pakken. En 21 maart lijkt mij een goed moment om daar met zijn allen bij stil te staan en vooral het woord saamhorig, dat vond ik een mooi woord, dat dat centraal staat, omdat we vooral met elkaar de verbinding hierin moeten zoeken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Is er behoefte aan een tweede termijn? Zijn alle vragen beantwoord? Dat is het geval. Dan dank ik alle raadsleden en de burgemeester en de wethouder voor de beantwoording en dan constateer ik dat we onderwerp 8.9 kunnen afronden en dat wij even gaan schorsen voor het diner. Hoelang is handig om dat te doen? Een uur? 19.45 uur stelt de burgemeester voor, 19.45 uur en smakelijk eten allemaal.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 2 februari 2023

Notulen van de raadsvergadering van 2 februari 2023 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 2

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 21.57 tot 22.37 is waargenomen door mevrouw A. Kockelkoren.

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig de heer F. Achbar, V.P.G. Karremans, de heer M.J.W. Struijvenberg, de heer T.B. Versnel, de heer E. Yigit, mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

De **VOORZITTER**. Goedenavond. Mag ik u verzoeken plaats te nemen? Ik hoop dat u heeft kunnen dineren met elkaar en ruimte heeft gevonden om elkaar nog te spreken. Dat is altijd mooi aan zo'n avond. We gaan proberen de agenda aan te vangen en er wat vaart achter te zetten, opdat het niet heel laat wordt. Dat gaan we proberen; we zijn er zelf bij. Aan de orde is nu een reeks tweeminutendebatten.

8.1 *Het rapport van de Gemeentelijke kinderombudsman 'Hoor mij en zie mij! Ervaringen van kinderen en jongeren met een beperking in het dagelijks leven', alsmede het voorstel met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport*

De **VOORZITTER**. We beginnen met het rapport van de Gemeentelijke kinderombudsman 'Hoor mij en zie mij! Ervaringen van kinderen en jongeren met een beperking in het dagelijks leven', alsmede het voorstel met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport. De verantwoordelijk bestuurder is de heer Achbar. We beginnen met mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Dank u wel, voorzitter. GroenLinks vindt dit onderwerp, een toegankelijke stad voor iedereen, zeker ook voor kinderen, ontzettend belangrijk. Daarom hebben wij in het verleden het initiatiefvoorstel 'Toegankelijke stad' ingediend. Ik ben blij dat ook de kinderombudsman dit met zoveel voortvarendheid heeft opgepakt, een stem heeft gegeven aan de zorgen en bezwaren van ouders en kinderen in Rotterdam, en heeft aangegeven waar het allemaal nog beter kan. We zijn blij met het rapport en we zijn ook ontzettend blij met de aanbevelingen. Ik hoop dat het college alle aanbevelingen wil overnemen. We hebben op drie punten nog een concretisering van de aanbevelingen die zijn gedaan. Daarvoor hebben we drie moties.

De motie 'Niet over ons zonder ons' wordt mede-ingediend door de ChristenUnie en Leefbaar Rotterdam en vraagt om een klankbordgroep voor kinderen met een beperking. De tweede motie, 'Werk vanuit vertrouwen, stop met onnodige herindicatie' samen met D66 en het CDA, verzoekt het college om te onderzoeken hoe er op een andere manier gekeken

kan worden naar herindicaties die eigenlijk onnodig zijn, omdat al duidelijk is dat kinderen zo'n langdurige zorgbehoefte hebben.

De derde motie is 'Einde aan de lokettenjungle.' Dank u wel, voorzitter.

Motie 1. Niet over ons, zonder ons

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.1 Het rapport van de Gemeentelijke kinderombudsman 'Hoor mij en zie mij! Ervaringen van kinderen en jongeren met een beperking in het dagelijks leven', alsmede het voorstel met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- kinderen met een beperking onvoldoende gehoord en gezien worden;
- Rotterdam geen kader heeft om specifiek kinderen met een beperking een stem te geven;
- de Lokale Agenda Toegankelijkheid momenteel vernieuwd wordt;

overwegende dat:

- de gemeente vanuit het 'VN-verdrag handicap' verplicht is om specifiek met kinderen met een beperking in gesprek te gaan;
- een concrete uitwerking van de aanbevelingen gewenst is om daadwerkelijk tot betere inclusie en toegankelijkheid te komen;
- de vernieuwing van de Lokale Agenda Toegankelijkheid een mooie kans is om kinderen met een beperking te betrekken bij het maken van beleid;

van mening dat:

- goed beleid maken voor een specifieke doelgroep alleen mogelijk is door in gesprek te gaan met de betreffende doelgroep;

verzoekt het college:

- een klankbordgroep voor kinderen met een beperking in te stellen;
- in samenwerking met deze klankbordgroep de aanbevelingen van de Kinderombudsman te vertalen naar concrete plannen met een tijdspad;
- deze klankbordgroep te betrekken bij de vernieuwing van de Lokale Agenda Toegankelijkheid en ook hierbij concrete plannen met een tijdspad te formuleren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, T.J. Vonk en C. Aafjes-van Aalst

Motie 2. Werken vanuit vertrouwen, stop met onnodige herindicatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.1 Het rapport van de Gemeentelijke kinderombudsman 'Hoor mij en zie mij! Ervaringen van kinderen en jongeren met een beperking in het dagelijks leven', alsmede het voorstel met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- ouders van kinderen en jongeren met een beperking aangeven onnodig vaak verantwoording af te moeten leggen over de zorgbehoefte van hun kinderen, ook als duidelijk is dat verbetering niet plaats zal vinden;
- de kinderombudsman aanbeveelt in het geval van langdurige zorg, of wanneer duidelijk is dat de situatie niet zal verbeteren, een beschikking voor meerdere jaren af te geven;

overwegende dat:

- steeds opnieuw aan de gemeente moeten bewijzen dat je kind behoefte heeft aan zorg enorm belastend is voor ouders, zeker wanneer de aanvragen niet gelijktijdig kunnen worden gedaan;
- voor veel kinderen en jongeren met een beperking een heldere inschatting gemaakt kan worden over de duur van hun hulpvraag;
- beschikkingen om deze reden voor een langere duur afgegeven kunnen worden;
- bovengenoemde vergemakkelijkt kan worden door één persoonlijke casemanager toe te wijzen aan gezinnen met kinderen met een beperking;

verzoekt het college te onderzoeken:

- bij zorgaanvragen beter in beeld te brengen wat de daadwerkelijke verwachte duur is van de zorgbehoefte;
- kritisch te kijken naar hoe herindicaties plaatsvinden en bij overduidelijke casussen van langdurige zorgbehoefte een beschikking voor langere termijn af te geven om keer op keer herindiceren te voorkomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, F. Elbay en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 3. Einde aan de lokettenjungle

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.1 Het rapport van de Gemeentelijke kinderombudsman 'Hoor mij en zie mij! Ervaringen van kinderen en jongeren met een beperking in het dagelijks leven', alsmede het voorstel met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- de kinderombudsman concludeert dat ouders en professionals moeite hebben met het vinden van de juiste zorg voor kinderen met een beperking en dat de gemeente te weinig doet om obstakels op te lossen;
- de Kinderombudsman, ten behoeve van het aanpakken van deze obstakels, aanbeveelt om: te zorgen voor een helder overzicht van de zorg die er is voor kinderen met een beperking, te zorgen voor voldoende onafhankelijke cliëntondersteuners en ouders hier actief over te informeren en het mogelijk te maken om aan één loket meerdere aanvragen te doen (ook als die onder verschillende wetten vallen);

overwegende dat:

- de informatievoorziening richting ouders op dit moment ontoereikend is, want enkel bestaat uit een verwijzing naar ikzoekjeugdhulp.nl waar alleen te vinden is wie dienstverlening aanbiedt maar niet welke dienstverlening er allemaal is;
- het aanbieden van voldoende onafhankelijke cliëntondersteuners ouders kan ontlasten, communicatie richting de gemeente kan bevorderen en verplicht is vanuit de WMO;
- integrale dienstverlening vanuit de wijkteams op dit moment niet voldoende aansluit bij de hulpvraag vanuit ouders;
- ouders dusdanig veel moeite hebben met het navigeren in dienstverlening dat er naar verluidt cursussen worden gegeven om ouders wegwijs te maken;

verzoekt het college:

- een einde te maken aan de lokettenjungle voor ouders van kinderen met een beperking door dienstverlening voor deze ouders aan te bieden aan één loket, ook wanneer dit onder verschillende wetten valt;
- daarvoor een helder, actueel en toegankelijk overzicht te geven van welke hulp waar beschikbaar is en ouders te informeren over de mogelijkheid ondersteuning te vragen van cliëntondersteuners;
- te borgen dat er voldoende onafhankelijke cliëntondersteuners actief zijn in Rotterdam om in de hulpvraag van ouders en kinderen te voorzien;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De moties zijn ondertekend en voldoende ondersteund en maken dus deel uit van de beraadslaging. Mevrouw Aafjes-van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Dank u voorzitter. Ouders van kinderen met een beperking en jongeren met een beperking moeten zich door een jungle van wetten, formulieren en loketten worstelen. Dit zien wij graag anders. Wij vragen daarom om een verbeterplan voor al deze complexe zorgvragen en of de mogelijkheid of ouders in de toekomst zelfs laagdrempelig in een wijkhub terecht kunnen voor vragen en advies bekeken kan worden. Graag dien ik daarom de motie 'De wetten van de lokettenjungle', welke mede ondertekend is door de SP, D66 en Forum voor Democratie.

Motie 4. De wetten van de (loketten)jungle

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van het rapport van de Gemeentelijke kinderombudsman 'Hoor mij en zie mij! Ervaringen van kinderen en jongeren met een beperking in het dagelijks leven', alsmede het voorstel met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- tijdens de commissie ZWCS van 18 januari de bespreking van dit rapport heeft plaatsgevonden;
- ouders zich voor één kind met een beperking bij talloze loketten moeten melden;
- de aanwezigheid van oco's bij veel ouders niet onder de aandacht is;

overwegende dat:

- complexe zorgvragen vaak onder verschillende wetgeving valt;
- voor deze verschillende zorgvragen verschillende loketten bestaan;
- op die manier voor ouders een ware lokettenjungle ontstaat;
- dit negatieve effecten voor zowel kind als ouder oplevert;

verzoekt het college:

- de zorgvragen van ouders en kinderen met complexe zorgvragen beter in kaart te brengen voor de zomer van 2023 en voor het einde van 2023 samen met ketenpartners een verbeterplan op te stellen;
- binnen dit verbeterplan de rol van wijkhubs mee te nemen en waar wenselijk deze een rol te laten spelen bij het ondersteunen van ouders met complexe zorgvragen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. C. Aafjes-van Aalst, T.S.J. Coşkun, F. Elbay en A.R. Oostdijk

De **VOORZITTER**. De motie is ondersteund en voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter. Toen ik op 13 oktober het Albeda College binnenliep en daar een volle zaal met kinderen, ouders en betrokkenen aantrof, werd voor mij in één klap zichtbaar wat veel te vaak ver weg lijkt te zijn in Rotterdam. Kinderen met een beperking, of beter gezegd, met een vlekje, zijn er en kunnen veel meer dan de buitenwereld soms denkt. Die buitenwereld: daar zit wat mij betreft de crux. Wij moeten veel beter ons best doen voor deze kinderen. Het is aan ons om die buitenwereld met hun binnenwereld samen te brengen. Want wat kunnen we veel van hen leren en wat zou onze stad mooi zijn als iedereen kan meedoen, met of zonder een vlekje. Ik ben dan ook blij dat het college de hoofdconclusie van het rapport van de kinderombudsvrouw onderschrijft en de veertien aanbevelingen overneemt. Zo komen we gezamenlijk tot een Rotterdam tot iedereen.

In het bijzonder wil ik vandaag aandacht vragen voor de tweede aanbeveling uit het rapport: betrek kinderen met een beperking bij alle onderdelen van dit onderzoek om de gemeente inclusief en toegankelijk te maken. Bied hen daarbij passende ondersteuning, als dat nodig is. Met mijn motie, 'Kindervragenmiddag voor het college', doe ik hier graag een voorzet voor. In deze motie verzoekt D66 het college om op jaarbasis een kindervragenmiddag te organiseren, waarbij leerlingen van openbare, speciale en bijzondere scholen een middag worden uitgenodigd om vragen te stellen aan het college van burgemeester en wethouders. Hierbij moet nadrukkelijk aandacht besteed worden aan de sociale cohesie tussen de verschillende groepen kinderen om deze dag optimaal te laten verlopen. Dit kan door op voorhand een informatieve folder voor docenten en leerlingen beschikbaar te stellen. Uiteraard moet de uitkomst hiervan gerapporteerd worden aan de raad. Ik hoop op veel steun voor deze motie van de partijen uit deze raad.

Motie 5. Kindervragenmiddag voor het college

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.1 Het rapport van de Gemeentelijke kinderombudsman 'Hoor mij en zie mij! Ervaringen van kinderen en jongeren met een beperking in het dagelijks leven, alsmede het voorstel met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- het college voornemens is om de hoofdconclusie van het rapport 'Hoor mij en zie mij' (2022) van de gemeentelijke kinderombudsman (lees: kinderombudsvrouw) te onderschrijven en de bijbehorende veertien aanbevelingen over te nemen;
- in de gemeente Amsterdam al een aantal jaar een Kindervragenuur bestaat, waar elk jaar leerlingen van Amsterdamse basis- en middelbare scholen één uur lang vragen mogen stellen aan het stadsbestuur;

overwegende dat:

- het van belang is jonge mensen actief te betrekken bij de (lokale) politiek;
- in de tweede aanbeveling uit het rapport van de kinderombudsvrouw wordt beschreven om kinderen met een beperking te betrekken bij participatie bij alle onderwerpen uit dit onderzoek, om de gemeente inclusief en toegankelijk te maken;
- een Kindervragenmiddag naar Amsterdams voorbeeld een goede manier is om jonge mensen actief kennis te laten maken met het stadsbestuur;
- een Rotterdamse Kindervragenmiddag waar kinderen met en zonder beperking aanwezig zijn mogelijk zorgt voor meer interactie tussen al deze kinderen, wat bij kan dragen aan het verminderen van eenzaamheid en onbegrip van kinderen met een beperking, wat aansluit op de tiende aanbeveling van de kinderombudsvrouw;

verzoekt het college:

- op jaarbasis een Kindervragenmiddag te organiseren, waarin leerlingen van openbare, speciale en bijzondere scholen een middag worden uitgenodigd om vragen te stellen aan het college van burgemeester en wethouders van Rotterdam;
- hierbij nadrukkelijk aandacht te besteden aan de sociale cohesie tussen de verschillende groepen kinderen om dit op deze dag optimaal te laten verlopen onder meer door het op voorhand beschikbaar stellen van een informatieve folder voor docenten en leerlingen;
- de tijdens de Kindervragenmiddag gestelde vragen en antwoorden na afloop te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Elbay

De **VOORZITTER**. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslaging. Mag ik uw aandacht vragen voor de heer Akhatab, wiens bijdrage vandaag zijn maidenspeech is?

De heer **AKHATAB** (denk). Dank u wel, voorzitter. Daar sta je dan, in het hart van de democratie, in het hart van Rotterdam, op twintigjarige leeftijd. Het is niet heel gebruikelijk om zo jong al raadslid te zijn. Op jonge leeftijd hoorde ik al dat ik anders ben dan anderen. Ik werd toen bestempeld met ADHD, moest vaak apart zitten, in een hoekje met een koptelefoon op. Ik was anders dan anderen en door dat stempel was het enorm lastig om vrienden te maken en als normaal gezien te worden. Dat jongeren moeite hebben met meedoen in de maatschappij, is niet nieuw. Kijk bijvoorbeeld naar het onderzoeksrapport van de ombudsman. Dat jongeren met een beperking zich anno 2023 in Nederland in een parallelle wereld wanen, is onwerkelijk. Ze ervaren nog steeds veel eenzaamheid en onbegrip. Hoe kan het nu zo zijn dat jongeren met een beperking zich zo eenzaam voelen? Hoe kan het nu zo zijn dat jongeren met een beperking zich niet gehoord en gezien voelen? Hoe kan het nu zo zijn dat jongeren met een beperking nauwelijks werk kunnen vinden, of erger nog, moeite hebben met toegelaten worden op een vervolgopleiding? Schandalig vind ik dit. Dit moet anders. Het mag niet zo zijn dat mensen met een beperking zich anno 2023 niet gehoord of gezien voelen. Dat zij niet dezelfde kansen krijgen als eenieder. Hier staat een oud-vmbo-jongere. Ik kreeg het advies basis. Er werd niet geloofd in deze jongen. Ik kreeg vaak te horen dat ik mijn doelen niet ging behalen. Ik heb laten zien wat ik kan. Ik heb mij niet laten kennen en ben tot het uiterste gegaan. Dat is de boodschap die ik aan alle Rotterdammers wil meegeven. Geloof in jezelf en ga je doelen achterna. Je kan het en je komt er. Ik kreeg nooit dat podium om mezelf te laten zien. Ik moest zelf op zoek naar dat podium. Als jonge jongen is dat moeilijk. Als jongere wil je, ongeacht je eventuele beperking, gewoon mee kunnen doen in de maatschappij. Mij is het enigszins gelukt, maar voor veel jongeren met een beperking blijft dit lastig. Daarom moeten we er alles aan doen om de talenten van die jongeren te zien, erkennen en benutten. Ik weet hoe het is om niet gezien te worden. Voor die Rotterdammers die niet gezien worden, zal ik mij dag in, dag uit keihard inzetten. Daarom zit ik in deze raad. Daarom gaat mijn eerste motie over het steunen van die jongeren en ervoor te zorgen dat ze gelijke kansen krijgen.

Motie 6. Realiseer inclusieve activiteiten voor mensen met een beperking

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 2 februari 2023 ter bespreking van 8.1 Het rapport van de Gemeentelijke kinderombudsman 'Hoor mij en zie mij!'

Ervaringen van kinderen en jongeren met een beperking in het dagelijks leven', alsmede het voorstel met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- uit het rapport van de Gemeentelijke kinderombudsman 'Hoor en zie mij!' blijkt dat kinderen en jongeren met een beperking in het dagelijks leven té veel obstakels ervaren om gewoon mee te doen;
- activiteiten niet altijd toegankelijk zijn voor mensen met een beperking;
- mensen met een beperking snel geïsoleerd raken;
- het VN-verdrag Handicap dat sinds 2016 in Nederland geldt, stelt dat activiteiten toegankelijk moeten zijn voor mensen met een beperking;

overwegende dat:

- activiteiten toegankelijk moeten zijn voor mensen met een beperking;
- toegankelijke activiteiten bijdragen aan het terugdringen van eenzaamheid;
- inclusieve activiteiten op deze manier gerealiseerd kunnen worden;
- uit klachten blijkt dat het aanbod van inclusieve activiteiten voor personen met een beperking ontoereikend is;

verzoekt het college:

- op zoek te gaan naar mogelijkheden om activiteiten te organiseren voor en door mensen met een beperking;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N. Akhatab

De VOORZITTER. Dank, en gefeliciteerd met uw maidenspeech. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslaging.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Inclusief betekent voor iedereen. Alhoewel we dit als Rotterdam graag willen uitdragen, moeten we wel eerlijk naar onszelf zijn: we zijn het nog niet. Het rapport van de kinderombudsman is duidelijk en heet niet voor niets 'Hoor mij en zie mij'. Het geeft aan dat we moeten gaan luisteren naar hen die het weten. Zij die het iedere dag meemaken, zij wiens leven het bepaalt. Zij geven aan dat Rotterdam nog een heleboel te doen en te winnen heeft. Om Rotterdam echt inclusief te maken, is het nodig dat mensen met een beperking zich niet alleen maar hoeven aan te passen aan de stad, maar dat de stad zich ook gaat aanpassen aan de mensen met een beperking. Daarom verzoeken wij middels de motie 'Hoor mij, zie mij, samen is wij', het college op tot het instellen van een werkgroep van ervaringsdeskundigen, de gemeente en deskundigen om Rotterdam van en voor iedereen te maken.

Motie 7. Hoor mij, zie mij, samen zijn wij

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van Het rapport van de Gemeentelijke kinderombudsman 'Hoor mij en zie mij! Ervaringen van kinderen en jongeren met een beperking in het dagelijks leven';

van mening dat:

- Rotterdam nog beperkt toegankelijk is zowel online, fysiek als educatief;
- Rotterdam nog een grote stap mag zetten in bevordering van inclusiviteit;

- taboes doorbroken moeten worden;
- men nog niet altijd bewust is van de obstakels die mensen met een beperking tegenkomen;
- men nog niet altijd bewust is van de vooroordelen waar mensen met een beperking tegenaan lopen;
- inclusiviteit goed is voor iedereen en betekent dat Rotterdam voor iedereen is;

overwegende dat:

- dit betekent dat er met een inclusieve kijk naar Rotterdam gekeken moet worden;
- dit gedaan zou moeten worden door ervaringsdeskundigen en deskundigen;
- een inclusieve stad betekent dat openbare ruimtes, buitenruimte, culturele instellingen, onderwijsinstellingen, gemeentelijke instellingen aanpassingen vergen, zodat het voor iedereen toegankelijk is en iedereen welkom is;
- bewustwording van wat het betekent voor mensen met een beperking zorgt voor respect en tolerantie;

verzoekt het college:

- tot het instellen van een werkgroep met een brede basis: ervaringsdeskundigen, gemeente en deskundigen op de verschillende gebieden;
- met deze werkgroep een onderzoek te doen naar hoe inclusief en toegankelijk Rotterdam is;
- met deze werkgroep een campagne op te zetten met betrekking tot bewustwording en acceptatie van mensen met een beperking;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

De **VOORZITTER**. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslaging.

Mevrouw **VLASBOM** (bij1). Dank u wel, voorzitter. Hoor mij, zie mij. Een terechte titel van het rapport van de kind ombudsvrouw en van een hele mooie sessie met de kind ombudsvrouw. Het was een sessie met een aantal ervaringsdeskundigen, die hele mooie maar ook pijnlijke verhalen deelden. We hebben nog een lange weg te gaan als het gaat om de strijd tegen antivalidisme in onze stad en onze samenleving. Maar verandering begint bij jezelf. Daarom dienen wij met een aantal collega's de motie 'Schrap validistische taal' waarmee wij willen zorgen dat validistisch taalgebruik in alle toekomstige beleidsstukken in deze stad wordt vermeden.

Motie 8. Schrap validistische taal

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het rapport kind ombudsman;

constaterende dat:

- volwassenen, kinderen en jongeren in het dagelijks leven nog te veel obstakels hebben;
- een inclusieve wereld voor mensen met een beperking nog ver weg is;
- een grote groep kwetsbare mensen zich niet gehoord en gezien voelt, en de gemeente Rotterdam daar een verantwoordelijkheid in moet dragen;

overwegende dat:

- 2 miljoen Nederlanders een beperking hebben;
- sinds 2016 het VN-verdrag Handicap in Nederland geldt, en het doel van dat verdrag is dat de positie van mensen met een beperking verbetert;
- in Toegankelijke stad staat dat de gemeente hard werkt aan het toegankelijk maken van de stad en rekening houden met toegankelijkheid in de breedste zin;
- raadsleden elkaar kunnen aanspreken op validistische taal;

verzoekt het college:

- in de toekomst geen validistische taal te gebruiken in beleidstukken;
- het goede voorbeeld te geven door zich in te zetten om geen validistische taal te gebruiken in vergaderingen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.M. Vlasblom, L.S. Vlieger, S. van de Peppel, F. Elbay en I. Elfilali

De **VOORZITTER**. Dank. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter. Niet de mensen zijn beperkt, maar de samenleving creëert beperkingen voor mensen. Wij bouwen trappen, waardoor iemand in een rolstoel niet zelfstandig een andere verdieping op kan. Wij bouwen websites die niet voor iedereen leesbaar zijn. Zo creëren wij zelf de beperkingen en kunnen veel mensen en kinderen niet goed meedoen. Dat moet veranderen. De PvdA staat voor een inclusieve samenleving, waarin iedereen kan meedoen. Op drie aanbevelingen uit het rapport van de ombudsman wil ik graag nog even inzoomen. Punt 1, voor veel ouders is het bijna een fulltimebaan om de juiste zorg voor hun kind aan te vragen. Het kost hen zoveel tijd dat hun baan in de knel komt, maar ook dat ze eigenlijk geen tijd hebben om ook nog gewoon ouder te zijn. Dat kan gewoon niet. De wettelijk verplichte voorziening van onafhankelijke cliëntondersteuning moet wat ons betreft dan ook actief worden aangeboden door de gemeente Rotterdam. En ja, dat zal betekenen dat je meer mensen moet inhuren dan de drie fte die we nu hebben. Maar we kunnen het deze ouders niet blijven aandoen. Punt 2, heeft betrekking op de aanbeveling om een eerder een meerjarige beschikking te verstrekken. Het college geeft aan dat dit al gebeurt, maar de insprekers in de commissie geven aan dat het in de praktijk toch echt anders is. We verwachten hier dan ook verbetering bij. Punt 3, we zien dat bepaalde systemen automatisch voor uitsluiting zorgen. Bijvoorbeeld hoe we het leerlingenvervoer hebben georganiseerd. Dat staat nog los van de problematiek bij Trevvel. Het gaat ook om hoe we het organiseren als het goed gaat. We hebben het zo georganiseerd dat kinderen die er gebruik van maken eigenlijk nooit na schooltijd met hun buurtgenoten kunnen spelen, want ze moeten eerst nog anderhalf uur in een bus zitten. De wethouder heeft de commissie aangegeven hierover graag in gesprek te gaan met de ouders en vervoerders. We verwachten dan ook een resultaat. Het rapport van de ombudsman is heel helder. Alle aanbevelingen worden door de PvdA van harte ondersteund. Wij zullen geen motie indienen om dit te onderstrepen, want we ondersteunen alle aanbevelingen an sich. We verwachten wel dat het college binnen zes maanden met een voldoende onderbouwde reactie komt, alsmede met een actieplan om de aanbevelingen te implementeren. Wij zullen er scherp op toezien dat we dan ook echt gaan werken aan die inclusieve samenleving in Rotterdam.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Wie mag ik het woord geven? De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dank u, voorzitter. De kinderombudsman heeft een mooi rapport opgeleverd, 'Hoor mij, zie mij', om mensen en met name jongeren met een

beperking aandacht te geven en wellicht ook een podium, wat sommigen te laat krijgen of zelf moeten pakken. Ik heb al mijn complimenten uitgesproken richting de kinderombudsvrouw voor de aandacht die ze hieraan heeft besteed. Ik vind het persoonlijk ook een belangrijk onderwerp. Ik denk dat wij als Rotterdam nog een hele lange weg te gaan hebben als het gaat om een inclusieve samenleving voor deze specifieke doelgroep. Ik ben dus blij dat er zoveel aandacht is vanuit de raad en vanuit de kinderombudsman. Dat geeft me vertrouwen dat we goede stappen in deze stad kunnen gaan zetten voor mensen met een beperking. Ik heb een aantal moties ontvangen. Veel goede moties, maar er zitten er ook een paar bij die ik moet ontraden. Ik loop ze een voor een af. Ik begin met een motie van GroenLinks, met als titel 'Einde aan de lokettenjungle'. Deze moet ik helaas ontraden. Wij vinden dit een zeer complex en moeizaam vraagstuk, omdat de gemeente niet over alle wetgeving gaat en afhankelijk is van andere partijen in het stelsel. De gemeente kan gezien de verschillende wettelijke verantwoordelijkheden en kaders niet één loket oprichten. Daar waar het kan, wordt, omdat het om gemeentelijke ondersteuning gaat, in de wijkteams al breder en integraal naar de ondersteuningsvraag gekeken. Dan heb ik nog een motie van GroenLinks. Die kan ik omarmen, mits ik het volgende kan zeggen. Wij erkennen zeker het belang van het betrekken van kinderen en jongeren met een beperking bij besluitvorming. Het VN-verdrag Handicap verplicht ons ook om dit te doen. Daarom stellen wij het volgende voor. We zoeken aansluiting bij de Rotterdamse Jongerenraad, Jong010. Deze jongeren vervullen al een adviesfunctie voor de gemeente en hebben het voornemen uitgesproken het panel uit te breiden met jongeren met een beperking. Ik zag dat dat ook de behoefte is van de jongeren om wie het gaat. We moeten niet iets apart organiseren, waardoor die parallelle werelden blijven bestaan, we moeten het aan elkaar proberen te koppelen. Wat betreft het betrekken bij de Lokale Agenda Toegankelijkheid is het beleidsteam Rotterdam voornemens jongeren te spreken en te betrekken bij de herijking van de LAT, de Lokale Agenda Toegankelijkheid in de vorm van een nog op te richten klankbordgroep, conform het verzoek van de indiener. Ook de aanbevelingen van de kinderombudsman worden hierbij meegenomen. Dat is in antwoord op de vraag van de heer Moti om binnen zes maanden met een reactie te komen. We willen deze jongeren betrekken voor de deadline van de herijking van de LAT, eind maart 2023, en onze inspanningen zullen daarom gericht zijn op het zo snel mogelijk opzetten van een bijeenkomst van bovengenoemde klankbordgroepen. Dat was de tweede motie van GroenLinks. We omarmen deze dus met inachtneming van de opmerking die ik heb gemaakt. De derde motie gaat over het onderzoeken of de zorgaanvragen beter in beeld gebracht kunnen worden en die kan ik omarmen. Dan de motie 'Werken vanuit vertrouwen, stop met onnodige herindicatie'. Ik ben het helemaal eens met de toelichting. We kunnen die motie omarmen, want wij vinden dat je langdurig zou kunnen indiceren, als een casus erg zichtbaar en duidelijk is. Tegelijkertijd willen we onderzoeken hoe we er de juiste vorm aan kunnen geven. De motie kunnen wij dus omarmen. Dan de volgende motie. Dat is de wetten van de lokettenjungle van mevrouw Aafjes-van Aalst van Leefbaar Rotterdam. In de ketensamenwerking voor kinderen met complexe zorgvragen zijn zeker verbeteringen noodzakelijk. We willen deze bewerkstellingen door het doen van onderzoek en het opstellen van een verbeterplan. Vanuit die redenering kunnen wij deze motie omarmen. Dan heb ik een motie van D66, die de heer Elbay indiende. Het is eigenlijk een motie van collega Simons, maar ik vind het een heel sympathiek idee dus ik kan zeggen dat we deze kunnen omarmen. Dan de motie van de heer Akhatab van DENK, 'Realiseer inclusieve activiteiten voor mensen met een beperking'. Ook hier lijkt het me belangrijk dat het voor én door mensen met een beperking is. Dat lijkt me een hele goede. Wij kunnen vaak dingen bedenken als het gaat om activiteiten, maar het is ook goed die groep daar juist bij te betrekken en de ruimte te geven om zaken te organiseren. Het is een mooie motie. Dan heb ik een motie van de Partij voor de Dieren, ingediend door mevrouw Van de Peppel. Die moet ik ontraden, want er bestaat al een programma Rotterdam Onbeperkt om uitvoering te geven aan de Lokale Agenda Toegankelijkheid. Hierin zijn bewustwording en acceptatie

belangrijke aandachtspunten. Dit programma heeft ook een aanjagende en coördinerende functie binnen de gemeentelijke organisatie. Dat is ook net genoemd. Op dit moment wordt het programma herijkt en ik probeer u hierover nader te informeren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, maar ergens is het dan toch wel jammer dat die jongeren zich niet gehoord voelen, want anders kwamen ze er zelf niet mee om dit bij u aan te dragen. Ten tweede vragen ze u om een bewustwordingscampagne. Bewustwording van wat het betekent voor mensen met een beperking in deze stad. Nu wordt het van bovenaf meegegeven, maar het moet ook van onderaf komen, samen. Dat is eigenlijk de vraag. Kan het samen?

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). In principe doen we het samen. Doen we dit voldoende? Nee. Het kan zeker veel meer, zo begon ik mijn reactie ook. We proberen een organisatie of adviesorgaan als de Brede Raad 010 te betrekken en dingen samen te doen. Ik heb ook de suggestie gedaan bij de commissie dat ook jongeren in die bestaande structuren vertegenwoordigd worden, als ook in Jong010. Dus ik ben het met u eens, maar zoals u hem hier schetst, moet ik hem helaas ontraden. Dan is er nog één motie met BIJ1 als hoofdindiener. Mevrouw Vlasblom diende de motie in. Ik kan deze omarmen en ik weet niet of ik een anekdote mag vertellen?

De **VOORZITTER**. U mag altijd een anekdote vertellen.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik stond net bij de lift samen met mevrouw Elfilali van Volt. Zij zei dat ze per se een andere lift moest nemen. Ik zei tegen haar onbewust 'jij doet wel heel erg psycho'. Daarop zei zij terecht dat dat wel een validistische uitspraak is, die ik eigenlijk niet mag doen. Dat gaat dus om dat stukje bewustwording en ik denk dat deze motie dat verbetert.

De **VOORZITTER**. Ik ben benieuwd of uw versie van het verhaal klopt.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ik kan bevestigen wat de wethouder zegt en voor de goede orde: het was een grapje. U meende natuurlijk niet wat u zei, toch, wethouder?

De **VOORZITTER**. Mijn advies is om voortaan de trap te nemen.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Daarmee ben ik bij het einde gekomen, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dan sluit ik de beraadslaging op dit punt af.

8.2 Het voorstel tot vaststelling van het Beleidskader verbonden partijen en bestuurlijke relaties 2022-2026

De **VOORZITTER**. We gaan verder met agendapunt 8.2, het voorstel tot vaststelling van het Beleidskader verbonden partijen en bestuurlijke relaties. De portefeuillehouder is de heer Struijvenberg. We hebben een aantal sprekers. Ik geef de heer Van der Velden als eerste het woord.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u wel, voorzitter. Laten we de lessen van de Rekenkamer bij onze deelnemingen in Stadion Feijenoord en het Warmtebedrijf niet vergeten. De rapporten Aandeel zonder Belang en Warmte zonder Leiding bevatten

duidelijke waarschuwingen over tekorten aan publieke waarden, risico's voor de gemeente en democratische controle op het aangaan van verbindingen met derde partijen. Daarom willen we het beleidskader aanscherpen met een amendement, zodat de informatiepositie van de gemeenteraad verbeterd wordt. We zijn blij dat de wethouder de rol van de raad serieus neemt zodat we in staat zijn beter te controleren. Verder dienen we een motie in die gelijk goed gebruikmaakt van de mogelijkheid voor gemeenteraden om adviescommissies in te stellen voor openbare lichamen. Dat is sinds medio vorig jaar wettelijk mogelijk, dus zijn we er als gemeenteraad vroeg bij. Ons verzoek voorziet vooralsnog op een adviescommissie voor recreatieschap Rottemeren, een heel belangrijke plek voor natuurbescherming en -beleving. En goed nieuws: naar verluidt wordt ook in Lansingerland deze motie ingediend. Niet door de Partij voor de Dieren, maar wel door een andere partij. Ik dank u.

Motie 1. Adviescommissie voor gemeenschappelijke regeling Rottemeren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van Beleidskader verbonden partijen en bestuurlijke relaties 2022-2026;

constaterende dat:

- artikel 24a van de Wet gemeenschappelijke regelingen luidt: "Op voorstel van de raden van de deelnemende gemeenten gezamenlijk stelt het algemeen bestuur van een openbaar lichaam een gemeenschappelijke adviescommissie in die het algemeen bestuur van advies kan voorzien, de besluitvorming van de raden van de deelnemende gemeenten met betrekking tot de regeling kan voorbereiden of de raden van advies kan voorzien.";

overwegende dat:

- het instellen van adviescommissies met afgevaardigden van de raden van deelnemende gemeenten de democratisch legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen versterkt;

voorts overwegende dat:

- de biodiversiteit in het recreatiegebied Rottemeren dermate publieke waarde vertegenwoordigt dat advisering vanuit de gemeenteraden van deelnemende gemeenten gewenst is, teneinde het algemeen belang zo goed mogelijk te dienen;

verzoekt het college:

- het algemeen bestuur van recreatieschap Rottemeren te verzoeken een adviescommissie in het leven te roepen waar afgevaardigden uit de gemeenteraden van deelnemende gemeenten zitting in hebben, ter versterking van de democratische legitimiteit en ter behartiging van het algemeen belang;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, T.S.J. Coşkun, R. Moti en M.H. Biljoen

Amendement A. Actieve informatieplicht verstreckende rechtshandelingen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Beleidskader verbonden partijen en bestuurlijke relaties 2022-2026;

besluit:

de tekstpassage:

"Financiële en politieke risico's: De gemeente kijkt naar de vermogensstructuur, investeringen, rechtshandelingen en garanties die bijdragen aan de behartiging van het publiek belang. De rol van de gemeente hierin is voornamelijk het identificeren van financiële en politieke risico's, zodat deze tijdig kunnen worden gemitigeerd. In het geval van incidenten kan de gemeenteraad tijdig geïnformeerd worden."

wordt gewijzigd in:

"Financiële en politieke risico's: De gemeente kijkt naar de vermogensstructuur, investeringen, rechtshandelingen en garanties die bijdragen aan de behartiging van het publiek belang. De rol van de gemeente hierin is voornamelijk het identificeren van financiële en politieke risico's, zodat deze tijdig kunnen worden gemitigeerd. In het geval van incidenten zal de gemeenteraad tijdig geïnformeerd worden. Het college zal de raad actief informeren over besluiten ten aanzien van verbonden partijen met significante impact voor de gemeente of waaraan substantiële risico's voor de gemeente zijn verbonden.""

w.g. R.T.J. van der Velden

Toelichting

Aanbeveling 6 van het rapport 'Warmte zonder leiding' van Rekenkamer Rotterdam aan het college is om de gemeenteraad altijd vooraf te informeren bij privaatrechtelijke rechtshandelingen die de waarde van € 1 miljoen te boven gaan. Het college reageert als volgt: "Wij nemen deze aanbeveling over, met dien verstande dat wij nadere voorstellen uitwerken met betrekking tot onder meer het door de Rekenkamer voorgestelde bedrag van een miljoen (...)." De aanbeveling wordt vooralsnog niet gestand gedaan in het beleidskader. Met dit amendement geven wij alsnog gehoor aan de aanbeveling van de Rekenkamer.

De **VOORZITTER**. Dank. Ik heb het amendement voor de adviescommissie voor gemeenschappelijke regeling Rottemeren. Dat is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie 'Actieve informatieplicht verstrekken rechtshandelingen' is ook voldoende ondersteund en is onderdeel van de beraadslaging. Verder nog iemand over dit agendapunt? Dat is niet het geval. Dan is het woord aan wethouder Struijvenberg.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Dank u, voorzitter. Het amendement is al aangekondigd in de commissie en we hebben er al over gesproken. Ik heb de tekst nog niet, maar ik neem aan dat die hetzelfde is als vorig jaar. Wij hadden in het stuk staan dat wij de gemeenteraad kunnen informeren. Dit amendement maakt die kanbepaling concreet; wanneer wordt de raad dan geïnformeerd. Dat is duidelijker en maakt het ook wat minder vrijblijvend in de tekst. Het lijkt me dus een goede aanpassing en wij bevelen het amendement aan.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dank u wel, voorzitter. Er is één motie ingediend, namelijk over de adviescommissie voor de gemeenschappelijke regeling voor de Rottemeren. Die vraagt het college het algemeen bestuur van het Recreatieschap te verzoeken een adviescommissie in het leven te roepen, waarin dan afgevaardigden van de gemeenteraden kunnen plaatsnemen. We bespreken het één keer per jaar in de commissie en uiteraard gaat het niet over vreselijk veel geld, maar u moet het natuurlijk zelf weten. Als de raad het wil, voeren we het uit. Het is dus oordeel raad, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Akkoord.

8.3 De Monitor ICT-projecten Rotterdam

Dit agendapunt is van de agenda gehaald.

8.4 Het voorstel tot vaststelling van de herziene grondexploitatie 'Park 16Hoven'

De **VOORZITTER**. Dan 8.4, het voorstel tot vaststelling van de herziene grondexploitatie 'Park 16Hoven'. Van de zijde van Leefbaar Rotterdam had ik de heer Verhoef verwacht. Wil mevrouw Bruin ook over dit onderwerp spreken?

Mevrouw **BRUIN** (lr). Dank u wel, voorzitter, opeens kan de agenda snel gaan. Leefbaar Rotterdam is tevreden met de toevoeging van 110 woningen aan het betaalbare segment in Park 16Hoven. Dat is 110 keer een kans voor een Rotterdammer op een betaalbare woning. Een van de wijzigingen op de grex is de omzetting van circa veertig middeldure huurwoningen naar circa veertig middeldure koopwoningen. Zoals ik al eerder zei, is het fijn dat die kans om te kopen er is, maar tegelijkertijd is dit een kans voor beleggers om die woningen op te kopen en vervolgens te verhuren. Wat Leefbaar Rotterdam betreft, moeten deze woningen ten goede komen aan gezinnen en niet aan beleggers. Daarom dienen wij de motie 'Koophuizen voor gezinnen, niet voor beleggers' in, samen met de ChristenUnie. Met deze motie roepen wij het college op zelfbewoningsplicht in te stellen op de middeldure koopwoningen in het project Park 16Hoven.

Motie 1. koophuizen voor gezinnen, niet voor beleggers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van;

constaterende dat:

- in de grondexploitatie van het project Park 16Hoven er circa veertig middeldure huurwoningen worden omgezet naar circa veertig middeldure koopwoningen;

overwegende dat:

- na de omzetting van huur naar koop, deze koopwoningen beschikbaar moeten blijven voor gezinnen en niet voor beleggers die het na aankoop weer gaan verhuren;

verzoekt het college:

- zelfbewoningsplicht met een termijn van vijf jaar op te leggen voor de middeldure koopwoningen in Park 16Hoven;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. V.A. Bruin en T.J. Vonk

De **VOORZITTER**. De motie is ondertekend en voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer **DE HAAN** (d66). Dank u wel. Een korte bijdrage. Complimenten voor de wethouder en de ondersteuning voor het feit dat er na zoveel jaar weer eens is gekeken naar de mogelijkheden binnen de grondexploitatie. Dit is een flinke toevoeging aan het aantal betaalbare woningen in dat gebied. Dank u wel. Fijn dat er op deze manier naar de grex wordt gekeken.

De **VOORZITTER**. Zijn er nog andere sprekers bij dit agendapunt? Dat is niet het geval. Ik kan me voorstellen dat de wethouder wacht op de motie. U heeft het concept? Wilt u al reageren? Dank u.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Het is inderdaad een heel mooi project dat we hier hebben. Er komen 110 betaalbare woningen bij in het sociale segment en veertig woningen worden omgezet van middenhuur naar middenkoop. In de commissie is inderdaad gesproken over de mogelijkheid voor zelfbewoningsplicht. Dat is technisch mogelijk, dat kunnen we doen. We hebben ook afgesproken dat de raad moet oordelen of we dit moeten instellen. Als u het wilt, kunnen we het effectueren, maar we laten het oordeel aan de raad. Tegelijkertijd wil ik even van de gelegenheid gebruik maken om te reageren op de motie van de PvdD over het een-op-een laten terugkomen van het aantal bomen. Daarvan heb ik inderdaad tijdens de beantwoording in het debat aangegeven dat het technisch mogelijk is, dus als de raad dat wil, kan dat. Bij dezen krijgt die motie dus oordeel raad.

De **VOORZITTER**. Heel goed. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af.

8.5 *Het Actieplan Geldzorgen*

De **VOORZITTER**. We gaan verder met het Actieplan Geldzorgen. Wethouder Yigit is inmiddels aangeschoven. We hebben een aantal sprekers, te beginnen met mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Dank u wel, voorzitter. Nelson Mandela zei ooit: "Overcoming poverty is not a gesture of charity, it is an act of justice. It is a protection of a fundamental human right; the right to have dignity and a decent life". En ja, we weten al weken, maanden, jaren dat een groot deel van de Rotterdammers het zwaar heeft. We lezen wekelijks in het nieuws over de stijgende kosten, lage lonen en het feit dat veel mensen kopje onder gaan. Toch voelt GroenLinks de noodzaak dit te blijven benoemen. De mensen hebben het nu eenmaal zwaar en we zijn er nog lang niet. Structurele oplossingen blijven uit en de bestaanszekerheid van mensen is in het geding. GroenLinks is blij met de stappen die in de afgelopen maanden in Rotterdam zijn gezet om de harde klappen van de Rotterdammers op te vangen en ze bij te staan. Er is goed gebruik gemaakt van de aangeboden mogelijkheden, maar natuurlijk zijn we er nog lang niet. We moeten vooruitstrevend zijn en verder kijken dan we nu doen. We moeten kijken naar de groepen die we nog niet bereiken; voorkomen in plaats van genezen. We moeten ervoor zorgen dat we de armen bereiken en in beeld brengen, ervoor zorgen dat we hen niet laten verdrinken. We moeten ervoor zorgen dat we de mensen niet uit het oog verliezen. Dat we een probleem nu nog niet zien, betekent niet dat het er niet is. GroenLinks maakt zich dan ook ernstige zorgen over de sluiting van acht afvalpunten voor voedselpakketten met de komst van een voedselwinkel op Zuid. Het mag niet mogelijk zijn dat het voor deze mensen nog moeilijker wordt aan de eerste levensbehoefte te voldoen. Je kunt van mensen die een voedselpakket nodig hebben niet vragen of ze twintig of dertig minuten met het OV gaan reizen en geld spenderen om het voedselpakket op te halen. Om nog maar niet te spreken over mensen die slecht ter been zijn of om een andere reden hun huis niet kunnen verlaten. GroenLinks maakt zich hier zorgen om. Ik heb er al eerder naar gevraagd bij de wethouder, maar ik wil graag nog een keer vragen wat de stand van zaken is met betrekking tot eerdere toezeggingen. Heeft hij al gesprekken gehad hierover en heeft hij al gekeken naar mogelijke plannen om de gevolgen hiervan zo klein mogelijk te houden? Hierover heb ik een motie, die ik zo zal indienen en die ik eventueel, afhankelijk van het antwoord van de wethouder, weer intrek.

Motie 1. Voedselpakketten kunnen niet vliegen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.5 Het Actieplan Geldzorgen;

constaterende dat:

- de Voedselbank (en het college) voornemens is de dienstverlening van de Voedselbank te centraliseren in voedselwinkels;
- er met de komst van de voedselwinkel op Zuid, acht afhaalpunten zullen sluiten;
- op dit moment niet inzichtelijk is hoeveel Rotterdammers die gebruikmaken van de afhaalpunten van de Voedselbank in staat zullen zijn dit met de komst van de voedselwinkel op Zuid te blijven doen;
- de wethouder heeft toegezegd (23bb000555) in gesprek te gaan met de Voedselbank over wat dit betekent voor de uitgifte van voedselpakketten aan Rotterdammers;

overwegende dat:

- de Voedselbank, helaas, een onmisbaar instrument is in de strijd tegen armoede in Rotterdam;
- de continuïteit van de dienstverlening van de Voedselbank om deze reden geborgd dient te worden;
- het weghalen van afhaalpunten risico's op het gebied van de toegankelijkheid van de dienstverlening met zich meebrengt;
- het onwenselijk is om mensen die wegens armoede genoodzaakt zijn gebruik te maken van de Voedselbank, extra kosten te laten maken voor bijvoorbeeld het OV om te kunnen voorzien in hun eerste levensbehoefte;

verzoekt het college:

- naar aanleiding van het gesprek met de Voedselbank samen met hen en belanghebbenden te komen met een plan van aanpak gericht op het toegankelijk houden van het afhalen van voedselpakketten;
- de Voedselbank te verzoeken geen afhaalallocaties te sluiten voordat dit plan in werking treedt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger en S. Reitema

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De motie is voldoende ondersteund en maakt dus deel uit van de beraadslagingen. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Voorzitter. Het is ook hier al uitgebreid over gegaan in de commissie. Het heeft betrekking op de energieclusters en de inkomensgrens van 140% van het WSM die hierop van toepassing is. In de commissie hebben we over dit onderwerp uitgebreid gewisseld. Ik proefde binnen de commissie vrij breed de behoefte om de grens van 140% niet leidend te laten zijn. De voorbeelden zijn bekend. Iemand met een inkomen van 150% van het WSM heeft er volgens de regeling geen recht op en grijpt ook naast alle andere mogelijke toeslagen. Het is echter wel precies degene die soms een eigen huis heeft in het lagere segment. Zo'n huis is vaak tochtig, dus zij kunnen bovengemiddeld hard geraakt worden door een hoge energierekening. Ik proef dus een vrij breed draagvlak voor het idee die 140% niet meer als harde eis neer te leggen. Ik snap uiteraard ook dat het op een budgetneutrale manier moet en dat we niet zomaar extra geld kunnen bijleggen. Uiteraard is het ook niet de bedoeling om alleen maar naar het energielabel te kijken, want met een miljonair met energielabel E hoeven we niet veel medelijden te hebben op dit

moment. Maar het gaat dus om het samenspel van een hoge energierekening, het inkomen en het energielabel van een woning. Daar moet naar gekeken worden dus ik wil de wethouder vragen of hij de raad een aantal scenario's kan voorleggen waarin die 140% niet per se leidend is, maar waarbij we primair kijken naar de mate waarin mensen worden geraakt door de hoge energierekening in een slecht geïsoleerde woning. Daarbij is die 140% niet zaligmakend. Daar hoor ik graag een toezegging op.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Armoede en schulden kunnen veel kapotmaken. Het geeft stress, het schaadt het zelfvertrouwen en in sommige gevallen kan het zelfs tijdelijk tot een lager IQ leiden. Het is daarom niet zo gek dat sommige jongeren hier dermate last van hebben, zeker in deze tijd van inflatie, waardoor ze stoppen met hun opleiding en beginnen met werken om maar rond te kunnen komen en voor hun familie te kunnen zorgen. Dat is begrijpelijk, maar ook erg zorgelijk. We moeten als maatschappij een systeem hebben waarin jongeren in staat worden gesteld de studie te volgen die zij willen volgen, want dat is wat hen klaarstoomt voor de toekomst en hen aantrekkelijk maakt voor de arbeidsmarkt. Ik vind dat we deze groep prioriteit moeten geven in onze armoedeaanpak. Deze groep is de toekomst. Als we nu schulden voorkomen, voorkomen we ook mogelijke langdurige armoedeproblematiek bij deze groep later. Om die reden dien ik een motie in, waarin wordt gevraagd in gesprek te gaan met de onderwijsinstellingen om dit probleem aan te pakken en te bekijken hoe we dit verder kunnen voorkomen. Ook vraag ik of de wethouder hier specifiek aandacht aan kan besteden in het komende beleidsplan.

Motie 2. Studeren stimuleren, met of zonder schulden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.5 Het Actieplan Geldzorgen;

constaterende dat:

- het 'Actieplan Geldzorgen' de volgende kernuitgangspunten heeft: het bekender maken van de bestaande ondersteuning, uitbreiding van bestaande ondersteuning om acute nood te voorkomen dan wel aan te pakken en het doen van nieuwe acties om meer Rotterdammers met geldzorgen te bereiken;
- in de huidige stand van zaken van het 'Actieplan Geldzorgen' geen bijzondere aandacht wordt besteed aan jongeren en studenten die studievertraging oplopen of stoppen met hun opleiding als gevolg van hun financiële positie;

overwegende dat:

- armoede en schulden ervoor kunnen zorgen dat jongeren en studenten vroegtijdig stoppen met hun opleiding, terwijl zij deze wel zouden willen afmaken als zij een andere financiële situatie zouden hebben, wat naast ontzettend zonde is van de talentontwikkeling ook versterkend kan werken voor kansenongelijkheid en dus zeer onwenselijk is;
- het volgen van een opleiding gestimuleerd dient te worden omdat dit kansen biedt voor persoonlijke ontwikkeling, het opdoen van kennis en mogelijke aansluiting op het werk wat iemand wenst te doen;

verzoekt het college:

- om in het nog te ontwikkelen beleidsplan armoede en schulden aandacht te besteden aan het voorkomen dat jongeren en studenten door armoede en/of schulden studievertraging oplopen of vroegtijdig stoppen met hun opleiding;

- in overleg te treden met onderwijsinstellingen in Rotterdam om te bezien hoe de gemeente en onderwijsinstellingen kunnen samenwerken om te voorkomen dat jongeren en studenten vertraging oplopen of stoppen met hun opleiding als gevolg van armoede en/of schulden;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen, S.J.C. Becker, S. Soytekin, S. Reitema en L.S. Vlieger

De **VOORZITTER**: De motie is voldoende ondersteund en maakt dus deel uit van de beraadslaging.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). De schuldenproblematiek is een systeemprobleem. Daar komt de rondkomcrisis nog eens bovenop. Het Nibud waarschuwt niet voor niets dat 2023 het jaar van de schulden crises zou kunnen worden. We weten al jaren dat mensen met schulden misbruikt worden door schuldenbedrijven. Veel partijen, waaronder de schuldenaar, de schuldeiser, de belastingbetaler en de sociale bewindvoerder, lijden veel schade, financieel, mentaal en fysiek, door deze malafide bewindvoerspraktijken. Sommige partijen hebben belang bij de instandhouding van het huidige systeem en de huidige wet- en regelgeving. In de afgelopen jaren ontstond er veel discussie over het tekortschietende toezicht op bewindvoering. Politiek en bestuur van alle lagen moeten het maximale doen om gouden tijden voor de schuldenindustrie te voorkomen. In de commissie hebben we het er vaak over gehad. We hebben ook veel schriftelijke vragen gehad en voorstellen gedaan om die perverse prikkels in ons systeem de kop in te drukken. Ik vind het heel belangrijk dat er snel actie wordt ondernomen en ik ben ervan overtuigd dat dat nodig is. Het is niet alleen in lijn met het coalitieakkoord, het is ook verantwoord voor de portemonnee van onze stad. € 13 miljoen per jaar gaat er via de bijzondere bijstand linea recta naar bewindvoerders. We moeten natuurlijk wel weten of we via die lijn niet ook cowboys aan het financieren zijn. We hebben meerdere moties die we hierop willen indienen, samen met andere partijen. Ik wil jullie bij dezen bedanken voor jullie input en voor de samenwerking, want samen kunnen we veel bereiken. Dank.

Motie 3. Onderzoek mogelijk perverse prikkel Adviesrecht

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 2 februari 2023 ter bespreking van 'Het Actieplan Geldzorgen';

constaterende dat:

- twee soorten bewind uitgesproken kunnen worden (toestandsbewind en schuldenbewind);
- sinds de inwerkingtreding van het Adviesrecht op 1 januari 2021 drie maanden na ingang van bewindvoering gekozen kan worden om over te gaan op een lichter traject;
- de gemeente Rotterdam sinds 1 maart 2021 gebruik maakt van dit Adviesrecht;

overwegende dat:

- mensen onder toestandsbewind niet in aanmerking komen voor een lichter traject zoals budgetbeheer;
- bewindvoerders sinds het Adviesrecht financieel geprikkeld kunnen worden om de voorkeur aan toestandsbewind te geven;
- recente cijfers laten zien dat het aantal personen onder toestandsbewind in 2021 met 9% is toegenomen ten opzichte van 2020, en het aantal personen onder schuldenbewind met 20% is afgenomen;

verzoekt het college om:

- te onderzoeken wat ten grondslag ligt aan deze grote verandering in de verhouding van typen bewinden;
- hierbij de financiële prikkel van het toestandsbewind, en dus het omzeilen van het Adviesrecht, in ogenschouw te nemen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, L.S. Vlieger en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 4. Een gewaarschuwd mens telt voor twee

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 2 februari 2023 ter bespreking van 'Het Actieplan Geldzorgen';

constaterende dat:

- personen onder bewind of curatelestelling zelf in een openbaar register staan dat eenvoudig online te bekijken is;
- de gemeente zich vooral richt op de "goede" bewindvoerderskantoren;

overwegende dat:

- het nu niet openbaar bekend is welke bewindvoerders veroordeeld zijn door de rechter en bekend staan als "malafide" bewindvoerder;
- mensen met schulden die hulp zoeken nu niet het kaf van het koren kunnen scheiden;

verzoekt het college om:

- een gerichte en effectieve bewustwordingscampagne te starten om Rotterdammers die te maken hebben met bewindvoering te wijzen op hun rechten en plichten;
- een adviespunt te starten waar Rotterdammers wiens rechten (vermoedelijk) worden geschonden terecht kunnen met vragen of klachten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, T.S.J. Coşkun en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 5. Geef geen ruimte aan malafide praktijken in onze stad

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 2 februari 2023 ter bespreking van 'Het Actieplan Geldzorgen';

constaterende dat:

- het sinds 2014 mogelijk is om, naast toestandsbewind, ook onder schuldenbewind gesteld te worden;
- Rotterdam te kampen heeft met grote armoede- en schuldenproblematiek;
- per jaar €13 miljoen via de Rotterdamse bijzonder bijstand naar bewindvoerders gaat;
- sinds de inwerkingtreding van het Adviesrecht op 1 januari 2021 drie maanden na ingang van bewindvoering gekozen kan worden om over te gaan op een lichter traject;
- de gemeente Rotterdam sinds 1 maart 2021 gebruik maakt van het Adviesrecht;
- het Nibud waarschuwt dat 2023 het jaar van de schulden crisis kan worden;

overwegende dat:

- veel partijen, waaronder de schuldenaar, de schuldeiser, de belastingbetaler en de sociale bewindvoerder, schade lijden door malafide bewindvoerderspraktijken;
- sommige partijen belang hebben bij de instandhouding van het huidige systeem en de huidige wet- en regelgeving;
- politiek en bestuur van alle lagen het maximale moeten doen om gouden tijden voor de schuldenindustrie te voorkomen;
- de afgelopen jaren veel discussie bestaat rondom het tekortschietende toezicht op bewind en de grote financiële, mentale- en fysieke gezondheidsschade door slecht bewind;
- bewindvoerders sinds het Adviesrecht financieel geprikkeld kunnen worden om de voorkeur aan toestandsbewind te geven;
- recente cijfers laten zien dat het aantal personen onder toestandsbewind in 2021 met 9% is toegenomen ten opzichte van 2020, en het aantal personen onder schuldenbewind met 20% is afgenomen;

verzoekt het college om:

- zo goed als mogelijk in gesprek te treden met de rechtbank, het Landelijk Kwaliteitsbureau CBM, advocaten die gespecialiseerd zijn in zaken tegen bewindvoerders, kleine sociale bewindvoerderskantoren, ervaringsdeskundigen, en andere relevante actoren om een representatief inzicht te verschaffen in de problematiek van bewindvoerders die niet volgens de regels werken en hun functie niet naar behoren uitvoeren;
- de resultaten hiervan te concretiseren en te rapporteren aan de raad;
- op basis van deze verkenning te beoordelen in hoeverre de gemeente hier actie op kan ondernemen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, S. Ceulemans, A.J.A. Maassen, S.J.C. Becker, P.J.H.D. Verkoelen, L.S. Vlieger en T.S.J. Coşkun

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Ik heb de moties 'Onderzoek mogelijk perverse prikkel adviesrecht', 'Een gewaarschuwd mens telt voor twee' en 'Geef geen ruimte aan malafide praktijken in onze stad'. De moties zijn allemaal voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslaging.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank u, voorzitter. Ik zal het niet al te lang houden, gezien de ons resterende spreektijd. Wij dienen geen moties in, omdat we hebben gezien dat in de voortgang van het actieplan mooie resultaten staan. Daar zijn we blij mee. We zijn met name tevreden over het feit dat steeds meer Rotterdammers gebruikmaken van de goede en laagdrempelige regelingen en de maatregelen die er zijn. Verder kijk ik uit naar de invulling van het beleidsplan dat we samen gaan uitvoeren.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ik houd het ook kort gezien de spreektijd, maar wil wel een motie indienen: 'Lage middeninkomens in de knel'. Eigenlijk ligt deze in het verlengde van wat de heer Ceulemans zei want hij had het ook over deze groep waar ik aandacht voor vraag. De mensen met een laag middeninkomen, die over het algemeen buiten alle maatregelen vallen, maar ook buiten een hele hoop overheidscommunicatie over hoe ze geholpen kunnen worden met bijvoorbeeld budgetadvies. Deze motie roept het college op een ondersteuningsaanpak te ontwikkelen voor die Rotterdammers met een laag middeninkomen.

Motie 6. Lage middeninkomens in de knel

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 8.5 'Het Actieplan Geldzorgen';

constaterende dat:

- de lage middeninkomensgroep in Rotterdam steeds meer in de financiële problemen raakt;
- vorig jaar door het college werd geconstateerd dat deze doelgroep voor het eerst met inkomensproblematiek te maken krijgt en daar nog nooit eerder met de gemeente contact over heeft gehad, evenals dat er veel schaamte aanwezig is onder deze doelgroep;
- deze doelgroep geen beroep kan doen op aanvullende Inkomensondersteuning;

overwegende dat:

- Rotterdammers met een laag middeninkomen enorm veel belang hebben bij ondersteuning zoals budgetadvies, budgettraining en het isoleren van woningen;
- deze doelgroep niet bekend is met de mogelijkheden voor ondersteuning;
- er nog veel ruimte ligt om een gerichtere aanpak voor deze doelgroep te ontwikkelen;
- preventie van schulden altijd gewenst is;

verzoekt het college:

- een ondersteuningsaanpak te ontwikkelen voor Rotterdammers met een laag middeninkomen die in de financiële problematiek terechtkomen maar niet in aanmerking komen voor inkomensondersteuning;
- hierbij rekening te houden met de best mogelijke manier om schaamte bij deze doelgroep weg te nemen en bewustzijn over de ontwikkelde ondersteuningsmogelijkheden te vergroten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn en L.S. Vlieger

De **VOORZITTER**. Dank. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **KIND** (volt). Wij dienen ook een motie in: 'Structurele inzet promotieteams geldzorgen'. Dit jaar zijn we ermee gestart en helaas ook weer mee gestopt op 22 december 2022. We zouden graag zien dat dit weer wordt voortgezet.

Motie 7. Structurele inzet promoteams geldzorgen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 8.5 'Voortgang Actieplan Geldzorgen';

constaterende dat:

- de geldzorgen van Rotterdammers het afgelopen jaar sterk zijn toegenomen;
- verschillende regelingen in het leven zijn geroepen om Rotterdammers extra te ondersteunen, zoals: de energietoeslag, een witgoedregeling en schoollunches;
- Rotterdam in het kader van het Actieplan Geldzorgen gestart is met promoteams geldzorgen, die Rotterdammers in hun directe leefomgeving informeert over verschillende regelingen;

overwegende dat:

- de promoteams geldzorgen een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de goede resultaten van het Actieplan Geldzorgen, waarbij o.a. circa 95% van de rechthebbenden de energietoeslag heeft aangevraagd;
- veel Rotterdammers nog steeds geconfronteerd worden met geldzorgen;
- er in Rotterdam een breed scala aan regelingen beschikbaar is om Rotterdammers met geldzorgen te ondersteunen en deze regelingen aan verandering onderhevig zijn;
- de inzet van promoteams geldzorgen gepland stond t/m december 2022;
- het wenselijk is dat promoteams geldzorgen structureel worden ingezet;
- er verschillende manieren zijn om promoteams geldzorgen slim in te zetten, bijvoorbeeld via vrijwilligers, sleutelfiguren, ervaringsdeskundigen of als maatschappelijke stage voor ambtenaren;

verzoekt het college:

- te inventariseren op welke manieren promoteams geldzorgen laagdrempelig doorontwikkeld kunnen worden en structureel kunnen worden ingezet ten behoeve van de toegang tot (nieuwe) regelingen rondom geldzorgen;
- hierbij te kijken naar nieuwe constructies, zoals de inzet van vrijwilligers, ervaringsdeskundigen, sleutelfiguren en maatschappelijke stages voor ambtenaren;
- hier verschillende stedelijke partners die een rol vervullen bij de uitvoering van regelingen rondom geldzorgen bij te betrekken;
- over de uitkomsten hiervan terug te koppelen aan de gemeenteraad van Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind

De **VOORZITTER**. De motie 'Structurele inzet promoteams geldzorgen' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Volt is door de spreektijd heen. Dat geldt ook voor GroenLinks. Overigens is het altijd mogelijk een motie in te dienen, ook als u door uw spreektijd heen bent.

De heer **BECKER** (vvd). Ik houd het kort. Het is mooi om te zien dat er omtrent het Actieplan Geldzorgen veel is bereikt. In relatief korte tijd zijn er veel acties ingezet. Wat ook heel hoopvol is, is dat er op het gebied van de aanpak van schulden en de vroegsignalering extra fte's zijn aangenomen. Er gebeurt dus een hoop, maar er zijn ook dingen die beter kunnen. De heer Ceulemans noemde net al de zorgen over de groep werkende armen die buiten de boot vallen. Dat is wel iets wat zorgen baart en iets wat wij nauwlettend in de gaten houden, richting het beleidskader dat binnenkort komt. Het zou mooi zijn als de wethouder daar ook aandacht aan wil besteden.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Zijn er nog andere sprekers? Dat is niet het geval. Het woord is aan wethouder Yigit.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Ik begin met de motie van GroenLinks, 'Voedselpakketten kunnen niet vliegen'. Deze motie moet ik ontraden. We hebben afgelopen vrijdag nog contact gehad met de Voedselbank en gevraagd of zij signalen krijgen van hun cliënten dat zij hun pakketten niet meer kunnen ophalen. Zoals u weet, zijn ze bezig met het hervormen van de afhaalpunten naar voedselbanken. Mochten er mensen zijn die niet zelf naar de supermarkt kunnen, kunnen vrijwilligers van de Voedselbank in de wijk bezorgen. We monitoren dat. We hebben structurele gesprekken en afgelopen vrijdag hebben we deze signalen doorgekregen. Daarom ontraad ik deze motie. Dan heb ik de motie van D66, 'Studeren stimuleren, met of zonder schulden'. Deze motie kan ik omarmen. Het is goed er

vroegtijdig bij te zijn als het gaat om financiële problemen waar jongeren tegenaan kunnen lopen. Ik wil samen met collega Kasmi van Onderwijs bekijken of wij jongeren in een vroeger stadium kunnen helpen. Deze motie omarm ik dus. Dan heb ik de moties van de PvdA. 'Een gewaarschuwd mens telt voor twee'. Deze motie moet ik ontraden, want de gemeente voert al van tevoren gesprekken met de mensen die in beeld zijn over welke rechten en plichten zij hebben met betrekking tot bijvoorbeeld bewind of andere vormen van schuld. Ik vind deze motie dus op dit moment overbodig. De PvdA had ook de motie over perverse prikkels met betrekking tot het adviesrecht dat wij als gemeente hebben. Ook deze motie moet ik ontraden. We zien dat de gemeente geen verantwoordelijkheid heeft in het uitspreken van bijvoorbeeld beschermingsbewind of toestandsbewind. Wij zien dat er niet echt een verschuiving is die ons zorgen baart, in de zin dat er een perverse prikkel kan zijn. We zien juist dat er een afname is in het schuldenbewind en een toename in toestandsbewind. Zoals u weet zijn de tarieven voor toestandsbewind hoger dan voor schuldenbewind. De derde motie gaat over de lijst van bewindvoerders die er een potje van maken en het openbaar register voor bewindvoerders die door de rechter veroordeeld zijn. We hebben geen lijst van de rechter en die krijgen wij ook niet. Deze motie moet ik dus ontraden.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ik hoor de wethouder praten over een derde motie over een lijst, maar die heb ik niet ingediend. Ik heb een andere motie als derde ingediend.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Die heb ik dan nog niet ontvangen. Ik heb hier een oude motie staan. Heeft u een titel voor mij?

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Het gaat om de motie 'Geef geen ruimte aan malafide praktijken in de onze stad'.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Ik zie het. Mijn collega Achbar had hem en die vond het een hele interessante motie en daarom kan ik deze omarmen, dat is het goede nieuws. U vraagt mij in gesprek te gaan met de rechtbank, het Landelijk Kwaliteitsbureau, advocaten en verschillende andere belangrijke actoren om inzicht te krijgen in de problematiek van bewindvoerders. Ik vind dat een goede motie. Laten we dat doen, dan kunnen we het gesprek verder voeren naar aanleiding van het gesprek dat wij met deze belangrijke actoren gaan voeren. Het CDA had een motie over lage middeninkomens in de knel. Deze motie moet ik ontraden. Rotterdammers die een veel hoger inkomen hebben dan de reguliere inkomenstarieven die wij hanteren voor inkomensondersteunende maatregelen, kunnen ook gebruikmaken van trainingen en cursussen over budgetteren. Iedereen kan dat doen, ongeacht het inkomen. Als wij onze inkomensondersteunende regeling verder verhogen, heeft dat grote financiële consequenties, dus daarom moet ik de motie ontraden.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ik denk dat de wethouder de motie niet goed begrepen heeft. Wij zeggen niet zozeer dat de maatregelen er niet zouden zijn, maar dat die mensen de weg niet weten te vinden. De communicatie is vooral gericht op mensen met lagere inkomens, terwijl dit nu juist een groep is die daarbij niet in beeld is.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). We hebben verschillende campagnes met betrekking tot schulden en mensen die de weg niet weten te vinden. Dat geldt voor alle Rotterdammers. U vraagt mij een ondersteuningsaanpak te ontwikkelen, specifiek voor mensen met een laag middeninkomen. Die Rotterdammers kunnen juist terecht bij bijvoorbeeld de individuele

bijzondere bijstand. Of zij kunnen naar de vraagwijzer, waarbij zij kunnen aangeven dat zij problemen hebben. Over dat bereik heb ik net gezegd dat wij juist met allerlei campagnes bezig zijn om ervoor te zorgen dat Rotterdammers ook naar ons toekomen. Dat doen wij niet alleen, dat doen wij samen met partners, met de Huizen van de Wijk en de welzijnspartijen. Er is dus wel actie op gericht. Dan heeft Volt een motie over de promoteams geldzorgen. Deze kunnen we omarmen. We gaan de inzet van de promoteams evalueren en hopelijk continueren. We zien dat zij heel veel werk hebben verricht met betrekking tot de energietoeslag. We hebben 95% van de doelgroep bereikt, zo'n 80.000 Rotterdammers, dus deze motie kan ik omarmen. Dan nog even de toezegging die ik wil doen richting de heer Ceulemans. Het lijkt ons in het kader van de 9500 interventies die wij hebben met betrekking tot de energiecrisis goed om wat scenario's met u te delen om ervoor te zorgen dat er wellicht een bredere groep gebruik van maakt. Die scenario's krijgt u van mij.

De **VOORZITTER**. Dank, dan sluit ik de beraadslaging bij dit agendapunt af.

7.1 Horecabeleid - vervolg

7.1.1 Het initiatiefvoorstel-Walgenbach 'Kracht van de nacht' - vervolg

7.1.2 Het voorstel tot vaststelling van de Horecakoers en de daarbij behorende kaders ten behoeve van de uitvoering van het Rotterdamse horecabeleid - vervolg

7.1.3 Het voorstel tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Rotterdam 2012 (APV) - vervolg

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ik heb een punt van orde tussen de twee agendapunten door. Ik heb nog twee moties, maar ik ben de medeondertekenaars vergeten. Ik zou ze dus graag opnieuw indienen. Het gaat om agendapunt 7.1 over de horeca. Daar is de medeondertekenaar CDA bij gekomen, verder is er niets veranderd. En bij taal, ik ben het agendapunt kwijt, de motie over het B1-niveau, hebben we ook het CDA toegevoegd.

Motie 14. Uurtje langer voor de horeca, hoe werkt het in de praktijk?

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van uitvoeringsplan horeca;

constaterende dat:

- het uitvoeringsplan horeca Rotterdamse horecagelegenheden op vrijdag en zaterdag de mogelijkheid biedt een uur langer open te mogen blijven aanvullend op hun bestaande exploitatievergunning in de categorie 2;

overwegende dat:

- Rotterdamse horecaondernemers zelf mogen bepalen van deze mogelijkheid gebruik te maken;
- we niet weten hoeveel horecaondernemers gebruik gaan maken van de maatregel;
- er voor het uurtje langer geen aanvullende voorwaarden zijn gesteld;
- er uit diverse wijkraden signalen komen dat bewoners zich zorgen maken over de impact van het uurtje langer;

draagt het college op:

- de maatregel een uurtje langer voor begin 2024 te evalueren, waarbij er in ieder geval wordt gekeken wordt naar:
 - impact op de openbare orde en veiligheid
 - effectiviteit en inzet van de maatregel
- deze evaluatie met de raad te delen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, J.M.D. de Waard, E. Rehim Zadeh en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De **VOORZITTER**. Inhoudelijk zijn de moties niet veranderd, alleen de ondertekenaars. Akkoord. Nu we toch even technisch bezig zijn, geef ik het woord aan mevrouw Kockelkoren.

7.2 Parkhaven - vervolg

7.2.1 Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Parkhaven' - vervolg

7.2.2 Het (herziene) voorstel met betrekking tot het openen van de grondexploitatie 'Parkhaven' -vervolg

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voor mij geldt hetzelfde. Bij de motie bij agendapunt 7.2 heb ik drie medeondertekenaars.

Motie 5. Groene Parkhavenkade

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter vaststelling van het Bestemmingsplan Parkhaven;

constaterende dat:

- de Parkhavenkade in dermate slechte staat is dat deze vervangen moet worden;
- met het Bestemmingsplan Parkhaven en de grex in deze kadevervanging wordt voorzien;

overwegende dat:

- de nieuwe kade 6,5 meter voor de huidige kade wordt geplaatst waarbij 3000 m² extra grond wordt uitgelegd;
- het uitgangspunt voor de ontwikkeling van Parkhaven is te voorzien in een groene inrichting en het aanleggen van meer vierkante meters groen dan in de huidige situatie;
- in de kosten van het kadeherstel is voorzien middels een apart project met eigen financiering;
- de nieuwe 3000 m² grond publiek toegankelijk gebied wordt waarvoor de inrichting gefinancierd wordt door de gemeente;

verzoekt het college:

- zorg te dragen voor het realiseren van een kwalitatieve, biodiverse groene inrichting van de nieuw aan te winnen grond die ontstaat met het kadeherstel;
- over de uitwerking van dit inrichtingsplan en de daarbij behorende kosten terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, T. de Haan, T. Kind en T.J. Vonk

7.3 Het (herziene) voorstel tot wijziging van de Verordening Starterslening Rotterdam - vervolg

Mevrouw **VLASBOM** (bij1). Voor mij hetzelfde omtrent de motie bij agendapunt 7.3.

Motie 2. Geef huurders van corporatiewoningen meer tijd

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van de Starterslening;

constaterende dat:

- op verzoek van de raad er (sinds juni 2021) 100 startersleningen zijn gereserveerd voor aanvragers (18 t/m 35 jaar) die een sociale huurwoning van een corporatie achterlaten;
- de aanvragen van huurders van een corporatiewoning sterk achterblijven in vergelijking met het aantal aanvragen van overige starters;
- slechts 16% van het totaal aan aanvragen voor een Starterslening bestaat uit mensen die een sociale huurwoning van een corporatie achterlaten;
- er door de coalitie wordt voorgesteld om het aantal van 100 gereserveerde starterslening voor aanvragers die een sociale huurwoning van een corporatie achterlaten te verlagen naar 50;

overwegende dat:

- hiermee wordt geprobeerd om de overige 50 startersleningen beschikbaar te stellen ten gunste van andere doelgroepen;
- dit een gehaast besluit zal zijn zolang de oorzaak van het tekort aan aanvragen onder huurders van een corporatie niet bekend is;
- de naar de raad verstuurde rapportage onvoldoende laat zien wat de redenen zijn waarom bepaalde groepen vaker een aanvraag indienen dan de groep die een sociale huurwoning van een corporatie achterlaat;

verzoekt het college:

- om de verordening niet aan te passen tot er een onderzoek heeft plaatsgevonden naar het tekort;
- om ook in kaart te brengen welke inkomensgroepen er het meest hebben geprofiteerd van de Starterslening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.M. Vlasblom, A. Kockelkoren, P.J.H.D. Verkoelen en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

7.5 Het voorstel tot vaststelling van het Beleidskader basisvaardigheden 2023-2026 'Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden' - vervolg

Motie 3. 'Gemeente, wat staat hier nou? Alles in B1-niveau'

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van het raadsvoorstel over het beleidskader basisvaardigheden 2023-2026 Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden;

constaterende dat:

- 21% van de Rotterdamse bevolking laaggeletterd is, dat zijn 90.000 Rotterdammers;
- dit percentage twee keer zo hoog is als het landelijke gemiddelde;
- het beleidskader basisvaardigheden via verschillende manieren inzet om de taalvaardigheid van Rotterdammers te verbeteren;

overwegende dat:

- het spreken en lezen van de taal een belangrijk aspect is om zelfredzaam te zijn;
- B1-niveau het taalniveau is waarmee je de meeste mensen bereikt;

- momenteel nog niet alle communicatie vanuit de gemeente op B1-niveau of in het Nederlands plaatsvindt;
- het voor de effectiviteit van het gemeentebestuur van belang is dat de communicatie vanuit de gemeente in het Nederlands eenvoudig en begrijpbaar is;
- de gemeente ook zelf het goede voorbeeld moet geven en de doelstelling is dat de gemeente altijd op B1-niveau hoort te communiceren;
- hier dus nog een flinke verbetering mogelijk is;

draagt het college op:

- inzichtelijk te maken welk percentage van de organisatie al op B1 niveau communiceert, door de gemeentelijke organisatie te scannen op in hoeverre communicatie op het B1-niveau standaard plaatsvindt;
- binnen diensten of afdelingen waar de communicatie nog niet op B1-niveau plaatsvindt dit zo snel mogelijk aan te passen;
- de uitslag van dit onderzoek terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, A.J.A. Maassen, T. Kind en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

8.6 *Energiecompensatie voor studenten*

De **VOORZITTER**. We gaan naar energiecompensatie voor studenten. Ik begin met de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (Iv). Gezien mevrouw Morkoç is verhinderd, houd ik het kort. Het is heel vaak hierover gegaan. De wethouder heeft een brief geschreven met een aantal mogelijke uitvoeringen die allemaal onmogelijk bleken te zijn. Dus van het begin af aan is het scheef geweest vanuit het rijk, dat studenten min of meer uitgesloten zijn geweest van de energietoeslag. We hebben van het begin af aan gezegd dat het niet realistisch is om als gemeente zonder onderbouwd plan miljoenen aan energietoeslag uit te keren aan studenten. Het is ook jammer dat het op dat niveau is blijven hangen, waardoor het nooit een serieus debat geworden is. Wij kunnen dus leven met de uitleg van de wethouder en daar laat ik het bij.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Dank u wel, voorzitter. Ik ben op zoek naar muizengaatjes om ervoor te zorgen dat we de € 3,2 miljoen die we hebben ontvangen vanuit het rijk gerichter bij studenten kunnen krijgen. Het normbedrag weglaten is geen optie, zo schreef de wethouder al in zijn brief, en na mijn vragen in de commissie heb ik ook begrepen dat ook het partieel toepassen van het normbedrag geen optie is. Helaas. Daarom ben ik gekomen op een derde variant. Kunnen we het normbedrag wellicht alleen weglaten voor studenten die een aanvullende beurs krijgen? Dit zijn studenten die in een kwetsbare positie verkeren, omdat de financiële situatie van hun ouders zo is dat zij niet aan een financiële zorgplicht kunnen voldoen. Mijn vraag aan de wethouder is of dit mogelijk is. Als het antwoord wederom is dat het niet mogelijk is, heb ik alvast een lobbymotie waarin wordt verzocht om de laatste variant in Den Haag onder de aandacht te brengen. Tot slot vraag ik me af hoe het staat met de bezwaren en of de Bezwarencommissie al een besluit heeft genomen over de bezwaren die eerder aan bod zijn gekomen in de commissie.

Motie 1. Help studenten met hun energie, stel in Den Haag het normbedrag ter discussie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.6 Energiecompensatie voor studenten;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam naar verwachting € 3,2 miljoen van het rijk ontvangt om studenten via de individuele bijzondere bijstand (IBB) een tegemoetkoming te kunnen bieden voor de reeds gestegen energiekosten;
- in de berekening van de hoogte van de eventuele te ontvangen IBB voor Rotterdamse studenten ervan uit wordt gegaan dat een student maximaal gebruikmaakt van het normbedrag studiefinanciering voor levensonderhoud, ook als deze student hier geen maximaal gebruik van maakt en/of wanneer het gaat om een studielening;

overwegende dat:

- het zeer opmerkelijk is dat een studielening mee kan worden geteld als inkomen, terwijl dit bedrag terugbetaald moet worden;
- het problematisch is om in de berekening van de hoogte van de IBB uit te gaan van een fictief bedrag - het normbedrag studiefinanciering voor levensonderhoud - terwijl dit geen adequate reflectie is van het daadwerkelijke inkomen van de student in kwestie en daardoor mogelijk kwetsbare studenten uitsluit van de IBB;
- het aanvragen en eventueel ontvangen van IBB op basis van daadwerkelijk inkomen gebaseerd zou moeten zijn en zo bij de juiste rechthebbenden terecht komt;
- gezien de financiële impact van het grootschalig toekennen van de IBB aan elke student, gezocht moet worden naar manieren om vooral kwetsbare studenten zo goed mogelijk te helpen;
- studenten uit het hoger onderwijs die een aanvullende beurs ontvangen vaak studenten zijn met een minder sterke financiële positie en zij de tegemoetkoming via de IBB mogelijk extra hard nodig hebben;

verzoekt het college:

- een lobby te starten richting het rijk met het verzoek de Participatiewet te wijzigen zodat het normbedrag studiefinanciering conform de Wet studiefinanciering 2000 voor de groep studenten in het hoger onderwijs met een aanvullende beurs wordt verlaagd, door het bedrag aan aanvullende beurs dat deze groep studenten ontvangen in mindering te brengen op het reguliere normbedrag wat meegeteld wordt als inkomen;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De motie 'Help studenten met hun energie. Stel in Den Haag het normbedrag ter discussie' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank, voorzitter. Ik sluit me grotendeels aan bij de woorden van de heer Ceulemans van Leefbaar Rotterdam. We hebben het uitgebreid hierover gehad in de commissie. Helaas kunnen we niet alle studenten helpen. Het bedrag van € 3,2 miljoen lijkt een druppel op een gloeiende plaat, maar we kunnen in ieder geval een aantal studenten wel helpen met de tegenvallende en hoge energieprijzen. We hebben de scenario's gezien. De bedragen die er tegenover staan, zijn enorm hoog. Ik vind het een goede motie van D66 om toch nog het gesprek te voeren in Den Haag.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Wij zijn vanaf het begin af aan samen opgetrokken met GroenLinks als het gaat om dit onderwerp. We zijn zeer teleurgesteld in hetgeen vanuit het rijk komt en vinden niet dat we bij de pakken neer moeten gaan zitten. We moeten gaan kijken naar wat er wel kan. Gelukkig komt mevrouw Morkoç net binnen, want zij dient dadelijk drie moties in waar wij ook op staan. Ik roep alle partijen op om de studenten te steunen, want zij hebben het keihard nodig.

De **VOORZITTER**. De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd). Ik sluit mij aan bij de heer Ceulemans en het betoog van mevrouw Maassen. De oplossing voor dit probleem ligt in Den Haag. We zijn gewoon afhankelijk van rijks gelden. Wanneer we als gemeente zelf willen gaan bijplussen, gaat dat om gigantische bedragen. Dan geven we al snel meer uit aan de energiecompensatie van studenten dan aan het hele armoedebeleid, waar € 20 miljoen voor is begroot. Dat staat buiten proportie, dus die oplossing ligt in Den Haag. Daarom steunen wij ook de lobby motie van D66, want dat is denk ik de weg die we moeten bewandelen als stad. We steunen natuurlijk de brief van de wethouder en de voorgestelde manier om met de rijks gelden die we krijgen, om te gaan.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Was het maar zo dat ik terug kon kijken op de afgelopen maanden en kon zeggen 'Rotterdam heeft haar studenten echt uit een nare situatie getrokken. Daar waar het rijk steken liet vallen, pakte Rotterdam die op'. Maar dat kan ik niet. GroenLinks heeft sinds april constant een stevig pleidooi gehouden voor Rotterdamse studenten. We hebben voorgesteld ingediend, vragen gesteld en meegedacht. Waar de wethouder niets kon vinden, hebben wij het rijk aangeschreven met een brief. Wat voor ons ligt, is een minimale verruiming van de individuele bijzondere bijstand. We begrijpen het, er is weinig geld, het ligt aan het rijk, maar toch ligt hier een heel grote verantwoordelijkheid. Die is een beetje opgepakt, dank daarvoor. Maar volgens ons net niet genoeg. Daarom dienen wij een vijftal moties in, die wederom een handreiking zijn naar het college. Kijk naar boven, dit is een fractie van de studenten in Rotterdam die niet worden geholpen. We dienen drie moties in over het normbedrag, omdat hetgeen een student maximaal zou kunnen lenen niet is wat studenten daadwerkelijk aan inkomen hebben. Een lening is schuld en zo werken wij hulpbehoevende studenten de schulden in. We dienen een motie in over het bedrag van € 3,2 miljoen dat nu in de individuele bijzondere bijstand ligt. Gaat de wethouder ervoor zorgen dat studenten die hulp nodig hebben ook bij de bijzondere bijstand terecht kunnen, en zo ja, hoe? En wat gaat er gebeuren met het geld dat overblijft? Het zal niet overblijven omdat studenten geen hulp nodig hebben, maar omdat het onbereikbaar is. Wij willen dat er wordt gecommitteerd dat dit bedrag bedoeld is voor studenten en ook zo wordt gebruikt. Als laatste willen wij aandacht geven aan internationale studenten in Rotterdam die gedurende hun tijd in Rotterdam net zo Rotterdams zijn als alle andere studenten in Rotterdam. Ook daar dienen wij een motie voor in. De eerste rechtszaak in Amsterdam is al begonnen. Snel genoeg zal Rotterdam volgen. Studenten pikken het niet meer langer constant te worden buitengesloten van hulp. Dit is wederom een kans voor het college meer te ondernemen dan het nu al doet.

Motie 2. "Zadel studenten niet op met schulden" is wat zij brulden

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.6 Energiecompensatie voor studenten;

constaterende dat:

- het college aangeeft voornemens te zijn het normbedrag studiefinanciering mee te tellen als inkomen studenten bij de beoordeling van een aanvraag voor Individuele Bijzondere Bijstand (IBB) ten behoeve van energiecompensatie;

overwegende dat:

- deze voorwaarde, en de handhaving hiervan, gebaseerd is op een oneerlijke uitsluiting van studenten in het toekennen van energietoeslag;
- studenten door deze regeling effectief worden gedwongen (meer) te lenen, met langdurige gevolgen van dien;
- gemeenten binnen de systematiek van de IBB beleidsvrijheid hebben om af te wijken van de Participatiewet in het voordeel van de burger;

van mening dat:

- de gemeente Rotterdam in het geval van ontoereikend rijksbeleid zelf zorg moet dragen voor de eerlijke behandeling van haar inwoners;

verzoekt het college:

- het normbedrag studiefinanciering niet mee te tellen als inkomen bij het beoordelen van een IBB aanvraag ten behoeve van energiecompensatie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, T. Kind en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 3. "Zadel studenten op met minder schulden" is wat zij brulden II

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.6 Energiecompensatie voor studenten;

constaterende dat:

- het college aangeeft voornemens te zijn het normbedrag studiefinanciering mee te tellen als inkomen studenten bij de beoordeling van een aanvraag voor Individuele Bijzondere Bijstand (IBB) ten behoeve van energiecompensatie;
- de geldende normbedragen in het hoger onderwijs € 932,87 en in het beroepsonderwijs € 766,06 bedragen;

overwegende dat:

- studenten door dit normbedrag bij kleine inkomsten uit een bijbaan worden effectief worden gedwongen (meer) te lenen, met langdurige gevolgen van dien;
- hierdoor óf een prikkel ontstaat te stoppen met het werken van een bijbaan óf werken niet meer loont;
- deze voorwaarde, en de handhaving hiervan, gebaseerd is op een oneerlijke uitsluiting van studenten in het toekennen van energietoeslag;
- studenten door deze regeling effectief worden gedwongen (meer) te lenen, met langdurige gevolgen van dien;
- gemeenten binnen de systematiek van de IBB beleidsvrijheid hebben om af te wijken van de Participatiewet in het voordeel van de burger;

van mening dat:

- de gemeente Rotterdam in het geval van ontoereikend rijksbeleid zelf zorg moet dragen voor de eerlijke behandeling van haar inwoners;

verzoekt het college:

- het gestelde normbedrag te verlagen met een bedrag van € 200,00 naar € 732,87 voor het hoger onderwijs en € 566,06 voor het beroepsonderwijs;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, T. Kind en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 4. Wees geen krenten, reken in ieder geval geen rente

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.6 Energiecompensatie voor studenten;

constaterende dat:

- het college aangeeft voornemens te zijn het normbedrag studiefinanciering mee te tellen als inkomen studenten bij de beoordeling van een aanvraag voor Individuele Bijzondere Bijstand (IBB) ten behoeve van energiecompensatie;

overwegende dat:

- deze voorwaarde, en de handhaving hiervan, gebaseerd is op een oneerlijke uitsluiting van studenten in het toekennen van energietoeslag;
- studenten door deze regeling effectief worden gedwongen (meer) te lenen, met langdurige gevolgen van dien;
- lenen voor studenten niet langer kosteloos is, DUO rekent rente;
- hierdoor het contrast in tegemoetkoming met andere Rotterdammers nog groter is;
- gemeenten binnen de systematiek van de IBB beleidsvrijheid hebben om af te wijken van de Participatiewet in het voordeel van de burger;

van mening dat:

- de gemeente Rotterdam in het geval van ontoereikend rijksbeleid zelf zorg moet dragen voor de eerlijke behandeling van haar inwoners;

verzoekt het college:

- de rente op de studielening in mindering te brengen op het gestelde normbedrag middels indexering op basis van het maximale rentepercentage zoals gehanteerd door DUO;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç en T. Kind

Motie 5. Niet gaan schuiven met centen, steel niet van studenten

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.6 Energiecompensatie voor studenten;

constaterende dat:

- het rijk € 3,2 miljoen beschikbaar heeft gesteld aan de gemeente Rotterdam ten behoeve van het uitkeren van energiecompensatie voor studenten;

- tot op heden onduidelijk is óf en hoe dit geld in zijn totaliteit gespendeerd zal worden;

overwegende dat:

- de verwachten kosten, in het voorkeursscenario van het college, € 460.000,00 bedragen;
- het onwenselijk is dat een eventueel restbedrag een ander doeleinde krijgt dan het bestrijden van (energie-) armoede onder studenten;

verzoekt het college:

- zich te committeren aan het voornemen de volledige € 3,2 miljoen die beschikbaar wordt gesteld door het rijk te spenderen aan het bevorderen van de bestaanszekerheid van Rotterdamse studenten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, T. Kind en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 6. Ook internationale studenten mogen niet in de kou komen te zitten

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.6 Energiecompensatie voor studenten;

constaterende dat:

- in de collegebrief omtrent de aanpak energiecompensatie voor studenten geen aandacht is besteed aan de compensatie van studenten die niet in aanmerking komen voor een lening via DUO;

overwegende dat:

- er rond de 6000 buitenlandse studenten studeren aan Rotterdamse hogescholen en de universiteit;
- deze studenten niet immuun zijn voor prijsstijgingen;

verzoekt het college:

- bij studenten die niet in aanmerking komen voor een lening bij DUO, bijvoorbeeld buitenlandse studenten, het normbedrag studiefinanciering niet mee te nemen in het beoordelen van een IBB aanvraag ten behoeve van energiecompensatie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç en T. Kind

De **VOORZITTER**. De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (Iv). Ik heb een vraag aan mevrouw Morkoç. Zij dient vijf moties in met concrete plannen. Ze begon echter met de mededeling dat de gemeente zegt dat het bij het rijk ligt. Eigenlijk zegt ze dat de gemeente zich verbergt en niks voor studenten doet. En dat daar mensen zitten voor wie niets gebeurt. Maar is zij dan ook eerlijk tegen die mensen dat het enige wat zij gevraagd heeft is of er scenario's uitgewerkt kunnen worden? Dan blijkt dat die tussen de € 13 miljoen en € 30 miljoen kosten en daar is geen enkele onderbouwing voor. En denkt ze ook niet dat ze juist valse hoop creëert en daarmee teleurstelling in de hand werkt?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Wij hebben sinds april tientallen voorstellen ingediend dus valse hoop is het niet. Die ruimte is er. Die ruimte had het college kunnen nemen en dat kan het nog steeds. Ik snap deze vraag ook niet zo goed.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Die ruimte kost tussen de € 13 miljoen en € 30 miljoen, zonder dat GroenLinks daarvoor een onderbouwing geeft.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Waar geld aan wordt uitgegeven, is een politieke keuze. Ik vind het ontzettend belangrijk dat studenten in de stad worden geholpen. Studenten worden constant buitengesloten van hulp. Waar geld aan wordt uitgegeven is aan het college.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik neem aan, het gaat over energietoeslag en dus de armoederegeling. Ten koste van welke groep armen wil zij € 13 miljoen tot € 30 miljoen weghalen? De heer Becker heeft vorige keer ook al gezegd dat dat het totale bedrag dat aan armoederegelingen wordt uitgegeven overschrijdt. Dus ten koste van wie gaat dit dan?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dit raadslid weet prima dat wij tijdens de begroting een motie hebben ingediend en een amendement op de begroting, om hier geld voor vrij te maken.

De **VOORZITTER**. De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd). Ik heb het net ook al genoemd, maar ik wil het toch nog maar eens herhalen. Dit staat buiten proportie. Het voorstel van mevrouw Morkoç zou ervoor zorgen dat we aan de energiecompensatie van studenten meer gaan uitgeven dan aan het gehele armoedebelief. Mensen die echt zwaar in de problemen zitten, willen we op allerlei manieren helpen. In de beantwoording van de schriftelijke vragen werd aangegeven dat er slechts één student bij de gemeente had aangeklopt. Dat we met miljoenen gaan smijten voor een groep die er niet of nauwelijks om vraagt, is niet de manier. Dat is niet de oplossing. We moeten echt kijken naar het rijk, want daar ligt de oplossing. De oplossing ligt in Den Haag en niet hier.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin? Dat mag. Gaat uw gang.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dit laat zien dat de VVD niet achter de studenten staat en de studenten in Rotterdam niet kent. Dat één student om hulp heeft gevraagd, betekent dat de individuele bijzondere bijstand onbereikbaar is voor studenten. We hebben een meldpunt opgericht. Daaruit blijkt dat ontzettend veel studenten hulp nodig hebben. Dat er maar eentje terecht is gekomen bij de IBB is niet de schuld van studenten.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter. Ik had gehoopt dat we deze onrealistische voorstellen niet zouden bespreken, maar we gaan het er toch over hebben, omdat we het er in het commissiedebat ook uitgebreid over hebben gehad. U vraagt in de motie om het normbedrag niet mee te tellen. In hoeverre bent u dan eerlijk tegenover die studenten? Het is eigenlijk een tegenhanger van wat u wilt, namelijk dat we volledig kunnen stoppen met de armoederegeling. In hoeverre bent u eerlijk tegenover de studenten en vertelt u het verhaal dat uw fracties in Amsterdam, Den Haag en Utrecht op exact dezelfde wijze te werk gegaan als in Rotterdam? In hoeverre bent u eerlijk tegenover de studenten?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Wij zijn van de fractie van DENK enorm gewend dat ze met dit soort vreemde verhalen komen. Ik sta hier voor de Rotterdamse studenten. Ik heb ontzettend veel voorstellen ingediend en ik heb ontzettend veel moeite gedaan om studenten te hulp te schieten. Dat het nu weer gaat over onze collega's in Amsterdam? Dan kan ik ook wijzen naar onze collega's in Nijmegen, die ervoor hebben gezorgd dat ieder huishouden de energietoeslag krijgt.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dat is heel fijn, maar in Nijmegen is de situatie natuurlijk wel heel anders dan in de G4-steden. Wat u doet, is de helft van het verhaal vertellen aan de studenten die u hier uitnodigt. Dat is gewoon niet eerlijk.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, ik hoorde geen vraag, maar ik vraag de fractie van DENK de verantwoordelijkheid te nemen voor de Rotterdamse studenten. Die neemt ze niet.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Wij nemen dezelfde verantwoordelijkheid als de GroenLinks-fracties in Amsterdam, Den Haag en Utrecht: studenten helpen met hetgeen beschikbaar is vanuit het rijk. Dat verhaal zou u ook moeten vertellen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç. Nee. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Een punt van orde: dit is een tweeminutendebat. Als ze dit debat langer hadden willen voeren, hadden ze een regulier debat moeten aanvragen. Laten we duidelijk zijn.

De **VOORZITTER**. U heeft helemaal gelijk. Ik liet het gaan, omdat ik het belangrijk vond. Als u mij ertoe uitnodigt, wil ik mij ook strikt aan de regels houden. Maar ik vind het ingewikkeld om een spreker ineens niet de ruimte te gunnen als dat goed uitkomt.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ik heb ook een punt van orde. We hebben het hier vorige week ook in het presidium over gehad. Toen heeft mijn collega van DENK aangegeven dat interrupties volgens het Reglement van Orde onderling wel zijn toegestaan. Dat is toen niet weersproken. Ik vind het heel belangrijk dat we nu in deze raadzaal bespreken hoe het werkt. Dat is heel belangrijk, omdat we in de commissies in verwarring zijn geraakt over welk debat of instrument we moeten toepassen. Nu wordt er weer gezegd dat we het verkeerde instrument inzetten. Ik vind het prima, dan gaan we allemaal reguliere debatten voeren,

omdat we af en toe elkaar scherp willen houden in de tweeminutendebatten. Voor mij is er in ieder geval totale verwarring over de vraag of we elkaar mogen interrumpen in de tweeminutendebatten of niet.

De **VOORZITTER**. In het presidium is dit punt inderdaad besproken. Toen heb ik uitgelegd dat interrupties zijn toegestaan, voor zover bedoeld als toelichtende vraag op hetgeen voorligt. Dat is bijvoorbeeld als iemand iets niet verstaat of verkeerd interpreteert. Daar is het voor bedoeld, maar niet voor uitputtende debatten. Ik heb zelfs gezegd: als dat de bedoeling is, hanteert u het verkeerde instrument. Het is niet anders dan dat, tenzij wij in de komende periode in wijsheid het Reglement van Orde aanpassen. Als nu iemand aan te rekenen is dat het zo is gegaan, is dat uw voorzitter.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Wanneer interrupties zich beperken tot twee minuten bij toelichtende vragen, vind ik dat dat binnen de kaders van het Reglement van Orde valt. Ik zie dat de heer Soytekin nog twee seconden heeft, dus volgens mij heeft hij zich prima aan de orde gehouden.

De **VOORZITTER**. De twee minuten is een soort stootrand, maar de intentie van deze afspraak is dat interrupties mogelijk zijn, voor zover bedoeld om een toelichting te krijgen op een voorliggende vraag. Dit had echt het karakter van een volledig debat. De enige die dat te verwijten valt, dat ben ik. Ik heb het even laten gaan, ik had er scherper op moeten zijn.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ik neem u niets kwalijk en ik moet eerlijk zeggen dat het me uitstekend beviel weer eens een debat te zien. Wat dat betreft moeten we het er denk ik eens over hebben, want mij beviel het heel erg dat er eindelijk eens wat punten tegenover elkaar werden gezet. Ik zit hier al de hele dag te denken: kunnen we het niet schriftelijk afhandelen, want het is bijna niets meer wat we doen? Het was mij dus een genoegen te horen en te zien. Het doel moet wel zijn dat we iets met elkaar te bespreken hebben en als dat het geval is, mag het van mij.

De heer **COSKUN** (sp). Nu we toch met een regulier debat bezig zijn, wil ik wel onderstrepen dat de SP het volledig met mevrouw Morkoç eens is over de studenten. We hebben zelf vragen gesteld over de zzp'ers. In de Grondwet staat dat iedereen in dit land gelijk behandeld werd, maar blijkbaar geldt niet bij de energietoeslag, waarbij we onderscheid maken tussen gezinnen, studenten, zzp'ers en andere groepen, en mensen dus geen gelijke rechten bieden. Het is heel wrang om de onmacht en de worsteling van deze raad te zien met een beetje lobbyen in Den Haag, terwijl eergisteren bekend is geworden dat Exxon \$ 54 miljard winst heeft gemaakt en Shell meer dan \$ 30 miljard. En wij zitten hier te steggelen over een paar miljoen om studenten en anderen uit de kou te houden, of ze nu internationaal zijn of niet. Daarom pleit de SP al een tijdje voor het terughalen van de macht over energieprijzen, zodat de winsten weer naar de mensen doervloeien en zij niet in de kou hoeven te zitten. Dat wilde ik nog even kwijt in dit reguliere debat.

De **VOORZITTER**. U was de laatste spreker op dit agendapunt schat ik zo in. Nee? Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Wij hebben geen moties, maar de Partij van de Arbeid wil wel iets uitspreken. We hebben het vaak over dit onderwerp gehad en het is bijzonder teleurstellend dat studenten al maanden financieel in de knel zitten door stijgende energiekosten en worden uitgesloten van energietoeslag. Het college heeft tot nu toe alleen maar een paar studenten kunnen ondersteunen via de IBB. In de commissie hebben we gehoord dat het er vijf waren. In de commissie heeft de wethouder wel toegezegd Jong010

te betrekken bij de communicatie hierover. Wij hopen dan ook binnenkort te horen dat meer studenten bereikt zijn en dat deze cijfers gaan toenemen. Sowieso hopen wij dat iedereen die niet kan rondkomen passende ondersteuning krijgt. We hebben geen moties op dit onderwerp.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dat waren de bijdragen. We gaan naar de wethouder, de heer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Dank u wel, voorzitter. Ik begin met de vragen. D66 had een vraag over hoe het zit met de bezwaren en of daar al een besluit over genomen is. Volgende week verwachten we een besluit te nemen. Dan wordt u er verder over geïnformeerd. Dan de moties. Ik begin met de motie van D66 met betrekking tot een lobby in Den Haag, specifiek voor de studenten met een aanvullende beurs. Deze motie kan ik omarmen. Het lijkt me goed om de lobby die we al voeren, opnieuw te voeren met de kanttekening dat we speciale aandacht vragen voor de groep studenten met een aanvullende beurs. Deze motie wil ik omarmen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Dank voor de beantwoording, maar daar ging wel een andere vraag aan vooraf. Die zou ik graag beantwoord zien.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). U vroeg of het mogelijk is om het normbedrag deels te verlagen. Ik kan u vertellen dat het budget dat we van het rijk hebben gekregen niet toereikend is. Als we het normbedrag verlagen, kost het ons miljoenen, zoals in verschillende scenario's ook is uitgewerkt, maar dat is dus ook zo als we uitgaan van 50% of we het met € 200,00 verlagen. Het gaat uiteindelijk om de draagkracht en als je daar iets wijzigt, heeft het ook financiële consequenties.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). De vraag is dus of we het specifiek kunnen verlagen voor die ene doelgroep van studenten met een aanvullende beurs. Dus niet generiek verlagen, want ik begreep al dat te kostbaar is, maar mijn vraag is of het wel voor die ene nog weer wat gespecificeerde groep kan.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Ik heb niet inzichtelijk hoe groot die heel specifieke groep is in alle eerlijkheid. Ik zal dat nakijken en ik zal u nog laten weten of we iets voor die groep kunnen betekenen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Als u daar schriftelijk op wilt terugkomen, heel graag.

De **VOORZITTER**. We noteren dat.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Prima. Dan de moties van GroenLinks, te beginnen met de motie waarin het college wordt verzocht zich te committeren aan de belofte dat het bedrag van € 3,2 miljoen dat door het rijk beschikbaar is gesteld, wordt gespendeerd aan Rotterdamse studenten. Deze motie kan ik omarmen. Het lijkt me goed om ons maximaal in te zetten en ervoor te zorgen dat die € 3,2 miljoen daadwerkelijk terechtkomt bij studenten, dat is ook onze insteek. We kunnen u ook mededelen dat wij onze communicatiemiddelen

hebben geïntensiveerd en dat meerdere studenten IBB hebben gebruikt voor aanvragen. Die aanvragen zijn ook al toegekend, dus we zien dat die communicatie effect heeft en dat studenten weten dat ze terecht kunnen bij de IBB. We zien dus een positieve trend.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Ontzettend fijn dat u de motie omarmt. Heeft u nog de cijfers van hoeveel studenten het ondertussen hebben gekregen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Ik heb begrepen dat het om enkele studenten gaat. Het gaat dus niet om tientallen. Zoals u weet, zijn we pas net begonnen met de intensivering van de campagne die ertoe moet leiden dat studenten straks weten dat ze bij de IBB terecht kunnen. Het is nog niet veel.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Dan kom ik bij de andere moties van GroenLinks. Eigenlijk gaan die over hetzelfde, het normbedrag van studiefinanciering en over de vraag of we dat kunnen loslaten. Ik heb net dus aangegeven dat dat niet kan, omdat het enorme financiële consequenties heeft. Dat geldt ook voor de motie om het normbedrag te verlagen met € 200,00. Het gaat uiteindelijk om de draagkracht die dan niet verandert. Dat heeft dan in dezelfde mate consequenties als in de scenario's die wij hebben opgestuurd. Hetzelfde geldt voor het in mindering brengen van de rente op de studielening. Deze drie moties moet ik ontraden. Dan heb ik de motie over internationale studenten die niet in de kou mogen zitten. Deze motie moet ik ontraden, omdat internationale studenten, inclusief studenten van binnen de EU, die niet economisch actief zijn en niet staan ingeschreven in het BRP van Rotterdam, geen recht hebben op bijzondere bijstand. Dat vloeit voort uit artikel 11 van de Participatiewet, waarin staat dat alleen Nederlands ingezetenen of de daaraan gelijkgestellten aanspraak kunnen maken op bijzondere bijstand. Daarom moet ik deze motie ontraden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Kan de wethouder toelichten of het college ook zou mogen afwijken van artikel 11 van de Participatiewet? Deze wet geeft namelijk ook beleidsvrijheid aan het college.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Hier volgen wij artikel 11, ongeacht of wij ervan mogen afwijken of niet. Het gaat ons erom dat we artikel 11 van de Participatiewet opvolgen.

De **VOORZITTER**. Bent u klaar, wethouder? Dank u zeer.

8.7 Het voorstel tot vaststelling van de Verordening AOW- en Jeugdtogoed Rotterdam 2023

De **VOORZITTER**. We gaan verder met het volgende onderwerp, het voorstel tot vaststelling van de Verordening AOW- en Jeugdtogoed Rotterdam 2023, met dezelfde

portefeuillehouder. Mijnheer Ceulemans staat bovenaan mijn lijstje, maar u slaat over? Dan is het woord aan mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Dank, voorzitter. Wij hebben bij de begroting al gepleit voor het verhogen van de inkomensondersteunende maatregelen en het verbreden van de groep die ervoor in aanmerking komt. De Partij van de Arbeid gelooft in gerichte inkomensondersteuning, direct mensen versterken in hun portemonnee, daar waar het het hardst nodig is. Dit vinden wij eerlijker dan mensen vragen hun hand op te houden bij verschillende gemeentelijke loketten, instellingen, stichtingen en wat we wel niet allemaal hebben voor mensen die niet in hun basisbehoefte kunnen voorzien. Helaas heeft ons amendement het toen bij het behandelen van de begroting niet gehaald. Het liefst zou ik dit amendement opnieuw indienen, maar dat gaat natuurlijk niet. We hebben nagedacht over wat we wel kunnen doen en een inflatiecorrectie is toch wel het minste dat we kunnen doen. De gemiddelde prijsstijging in 2022 was 11,6%. Het jaar daarvoor 2,8%. Dit is dus een enorm verschil in kosten voor gezinnen die al krap bij kas zitten. Met het toepassen van inflatiecorrectie komen we deze gezinnen toch enigszins tegemoet en houden we ons tegelijkertijd aan een gefundeerde landelijke maatstaf. Daar is geen onderzoek voor nodig en wij hopen dat onze collega-raadsleden het hiermee eens zijn.

Amendement A. Verordening AOW- en Jeugdtegoed 2023

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van 'Verordening AOW en Jeugdtegoed 2023';

besluit om de verordening van het AOW- en Jeugdtegoed als volgt te wijzigen:

Artikel 6. Hoogte tegoed

1. Het AOW-tegoed bedraagt € 450,- per huishouden.
2. Het jeugdtegoed bedraagt:
 - a. € 275,00 per kind;
 - b. € 500,00 per jongere.

te wijzigen in:

Artikel 6. Hoogte tegoed

1. Het AOW-tegoed bedraagt € 502,20 per huishouden.
2. Het jeugdtegoed bedraagt:
 - a. € 306,90 per kind;
 - b. € 558,00 per jongere."

w.g. S. Reitema, T.J. Vonk en L.S. Vlieger

Toelichting

De verordening voor het AOW- en Jeugdtegoed wordt jaarlijks vastgesteld. Afgelopen jaar was er sprake van hoge inflatie. De gemiddelde prijsstijging van goederen en diensten in 2022 was volgens de HICP 11,6% (ter vergelijking: in 2021 bedroeg dit 2,8%). De huidige AOW- en jeugdtegoeden doen geen recht aan de verslechterde financiële situatie van de gezinnen die hier aanspraak op maken. Daarom pleiten wij voor een inflatiecorrectie van deze tegoeden o.b.v. het jaarlijks gemiddelde, 11,6%.

De **VOORZITTER**. Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslaging. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **V Lieger** (gl). Ook GroenLinks is van mening dat het onverstandig en slecht aan de Rotterdammer uit te leggen is dat wij er in deze tijden voor kiezen om de percentages van wie er recht heeft op AOW en jeugdtogoed heeft gelijk te houden en de tegoeden niet te laten corrigeren met de inflatie. We weten hoe hoog de nood is, juist nu. Vooral voor deze mensen, die steeds buiten de boot vallen en vragen om hulp, maar deze niet krijgen. Hier hadden we bijvoorbeeld de werkende armen kunnen helpen en dat doen we niet. Daarom steunen wij het amendement van de PvdA, samen met de ChristenUnie.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Soytekin. Dat gaat over. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Voorzitter. Het is goed dat we de ouderen met de minste inkomsten ondersteunen. € 450,00 is een hoop geld. Wat 50PLUS nu wel jammer vindt, is dat die € 450,00 niet naar eigen inzicht besteed kan worden, dat hebben we altijd jammer gevonden. 50PLUS vindt dat pure discriminatie en dat dit college wel alle kosten voor de burgers indexeert, maar het AOW-togoed nu al sinds 2018 € 450,00 bedraagt? Dit ooit aardige bedrag is met een inflatie van 18% sinds 2018 flink uitgehold en gedevalueerd. 50PLUS roept het college op om juist de armste ouderen in Rotterdam beter te ondersteunen. Daarom dienen we een motie in.

Motie 1. Inflatie vraagt om indexatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 02 februari 2023 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Verordening AOW- en jeugdtogoed Rotterdam 2023: Inflatie vraagt om indexatie;

constaterende dat:

- Rotterdam veel ouderen kent met als inkomen alleen AOW en een klein pensioen;
- het bedrag dat hen moet helpen rond te komen, al sinds 2018 het AOW-togoed € 450,00 is;
- de inflatie sinds 2018 ruim 18% waarbij in 2022 de gemiddelde inflatie 10% was volgens het CBS;

overwegende dat:

- steeds meer arme Rotterdammers niet of nauwelijks rond kunnen komen;
- inflatiecorrectie van 10% een minimale steun in de rug van de arme ouderen in Rotterdam is;

draagt het college op:

- het bedrag van het AOW-togoed met € 50,00 te verhogen naar € 500,00;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De **VOORZITTER**. De motie wordt voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ik vind het te zot voor woorden om van discriminatie te spreken, als je eisen stelt aan de uitvoering van een gemeentelijke steunregeling.

De **VOORZITTER**. U hoeft er niet op te reageren. Mag ik nog het woord geven aan iemand anders? Nee? Dan gaan we naar wethouder Yigit.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Dank u wel, voorzitter. Ik begin met het amendement van de Partij van de Arbeid. Dit moet ik ontraden. Ik heb u aangegeven dat u de nieuwe effectrapportage op korte termijn gaat ontvangen. Daarin zult u zien dat de inflatie grotendeels gecompenseerd wordt door de maatregelen die het rijk heeft genomen. Je ziet dat verschillende huishoudens, zoals de minima, erop vooruitgaan, dus deze motie moet ik ontraden. Datzelfde geldt voor de motie van 50PLUS. Ook in de minima-effectrapportage zult u zien dat de gezinnen en ouderen erop vooruit zullen gaan door de maatregelen die het rijk heeft genomen.

8.8 Strategiebrieven 'Iedereen is nodig' inzake uitvoering Participatiewet

De **VOORZITTER**. We gaan naar de strategiebrieven 'Iedereen is nodig' inzake uitvoering Participatiewet. De portefeuillehouder is de heer Versnel. We beginnen met mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Voorzitter. Niet vanuit wantrouwen, maar vanuit vertrouwen. Geen onnodige verplichtingen, geen tegenprestatie als dreigement en geen bangmakerij. Als het aan GroenLinks ligt, gaat het roer om en zetten we in op autonomie, verbondenheid en competentie. Dit moet vooropstaan. We staan naast de mensen, zoeken naar wat hen helpt en zetten daarop in. Niet vanuit ons kader, maar vanuit de autonomie van de ander. Want de ander staat op één. Autonomie, verbondenheid en competentie: drie kenmerken van de zelfdeterminatietheorie, daar is 'ie weer. Deze drie kenmerken worden essentieel geacht om iemand zijn of haar potentieel te laten bereiken en om iemand gemotiveerd te laten zijn. GroenLinks gelooft daar heilig in, want de mens is een sociaal dier. We hebben anderen nodig. We hebben verbondenheid nodig om te functioneren, om te leven. Mensen die niet aan het werk geraken, geraken om verschillende redenen gemakkelijk in een isolement. We geloven erin dat we dat moeten voorkomen of verhelpen, door meer in te zetten op oprechte verbondenheid in allerlei vormen. Hiernaast waren we ontzettend blij om in het stuk iets terug te lezen over de koppeling met gezondheid. Dat willen we graag aanstippen. Als het aan GroenLinks ligt, neemt gezondheid een nog prominentere rol in de aanpak in. Dat geldt voor alle doelgroepen, want zonder goede gezondheid kun je natuurlijk niet werken. Ik zou mezelf niet zijn als ik niet over jongeren begon. Als je het bij dit onderwerp over jongeren hebt, heb je het al snel over de zoekperiode. Ik schrok nogal van de criteria. Je moet praktisch in de goot liggen -- ik overdrijf een beetje -- om geen zoekperiode te krijgen. Gelukkig wordt er in de praktijk veel maatwerk toegepast, maar ik weet ook dat een groot deel van de jongeren wordt weggestuurd om een maand werk te gaan zoeken. GroenLinks ziet daarom graag dat we iets doen voor deze jongeren. Daar heb ik een motie voor. Ik wil niet dat het afhankelijk is van de medewerker die voor je zit, of je tips meekrijgt voor dat zoeken. In de motie wordt gevraagd om de medewerkers handvatten te geven, zodat zij de jongeren tips kunnen geven op het terrein van zoeken naar een baan, schuldhulpverlening en mentale gezondheid.

Motie 1. Verlies het doel niet uit het oog tijdens het zoeken

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.8 Strategiebrieven 'Iedereen is nodig' inzake uitvoering Participatiewet;

constaterende dat:

- enkel voor jongeren die binnen het huidige beleidskader als kwetsbaar worden aangemerkt zoekperiode van vier weken niet wordt toegepast;
- de aanpassingen van de Participatiewet vanuit het rijk waarschijnlijk op zich laten wachten tot minimaal 2024;

- de collegebrief van 6 december 2022 stelt: 'Het instrument van de zoekperiode werkt in Rotterdam niet als het gaat om het verhogen van de drempel bij het indienen van een bijstandsaanvraag voor jongeren. Zo blijkt uit cijfers die sinds 2019 zijn verzameld. Het leidt voor het overgrote deel van de jongeren voor onnodige vertraging in het aanmeldproces';

overwegende dat:

- de bestaanszekerheid van jongeren in het geding komt, omdat zij vaak pas aankloppen bij de gemeente wanneer er sprake is van vergevorderde (financiële) problematiek;
- een groot deel van de jongeren die in het huidige kader niet als kwetsbaar wordt aangemerkt enkel een verslechtering van diens situatie ondervindt naar aanleiding van de zoekperiode;
- jongeren die zonder hulp de zoekperiode in worden gestuurd vaak met meer problemen (schulden) terugkeren;
- het dus voor zowel de jongere als de maatschappij grotere problemen oplevert wanneer deze niet in staat is om zelfstandig werk te vinden in de zoekperiode;
- Rotterdam in afwachting op de aanpassing van de Participatiewet vanuit het rijk gebruik moet maken van de bestuurlijke vrijheid om haar inwoners goede dienstverlening te bieden;

verzoekt het college:

- met als doel om verslechtering van de situatie te voorkomen en zicht te houden op jongeren in de zoekperiode, de medewerkers in staat te stellen om na afloop van het intakegesprek (en in de zoekperiode) actief informatie aan de jongeren te verschaffen over in ieder geval: het vinden van een baan, schuldhelpverlening, mentale gezondheid en, indien nodig, ondersteuning op deze vlakken te bieden of te helpen bij het vinden daarvan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslaging. De heer Becker. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Twee korte punten. Een van de actielijnen is rechtmatigheid. Daar zijn we wel over te spreken. Het is nu nog wat algemeen verwoord, maar er lopen op dit moment onderzoeken en evaluaties naar inrichting van het fraudebeleid. Dat wachten we af en daar gaan we nog uitgebreid over in gesprek heb ik de indruk. En dan ten tweede. Het enige dat wat ons betreft echt ontbrak aan de strategiebrief, is taal. Dat is toch wel een wezenlijk onderdeel van een brief die over de Participatiewet en de handhaving daarvan gaat. De taaleis ontbreekt bijvoorbeeld ook. Dat vonden wij een gemis dus we vragen de wethouder of hij in het beleidskader dat tegen de zomer gaat komen wel die aandacht voor taal gaat opnemen, alsmede de omgang met de taaleis.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Nunnely,

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Voorzitter. Sowieso mijn complimenten aan de wethouder over de strategiebrief 'Iedereen doet mee', maar toch ook de zorg om vooral niet weg te kijken. Wegkijken van hoe lastig het voor mensen kan zijn om door die poort heen te komen. Tegelijkertijd wil ik vooral ook bekijken hoe we mensen een nieuwe startkwalificatie kunnen geven. Daarom doe ik de oproep aan de wethouder om integrale samenwerking met

onderwijs en werk op te zoeken, zodat we veel meer kunnen kijken naar welke profielen er nodig zijn voor de urgentievakken. Daarbij weten we allemaal dat we ontzettend veel vacatures in te vullen hebben, dus het potentieel van de zij-instromer en de slimme werker moeten optimaal benut worden. Daarom hebben wij een motie. In de motie 'Zonder beloning geen doorstroming' vragen we het college samen met werkgevers leertrajecten voor de urgente tekortberoepen in kaart te brengen en een beloning aan te bieden bij de afronding van de opleiding van de uitkeringsgerechtigde.

Motie 2. Zonder beloning geen doorstroming

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 8.8 'Strategiebrief iedereen is nodig inzake uitvoering Participatiewet';

constaterende dat:

- er onwijs veel vacatures open staan bij de urgente tekortberoepen die door Rotterdammers in de regio ingevuld kunnen worden;
- de Participatiewet als doel heeft zoveel mogelijk mensen aan de slag te krijgen, ook mensen met een arbeidsbeperking;

overwegende dat:

- werken moet lonen en veel meer is dan alleen geld verdienen;
- het mbo krimpt en we professionals met een mbo-opleiding keihard nodig hebben gezien het steeds groter wordende personeelstekort;
- dat werken, leren en ontwikkelen een bijdrage kan leveren aan geluk van jonge en oudere Rotterdammers. Minder uitval, meer inclusie, meer gelijke kansen en een betere aansluiting op de onderwijs/arbeidsmarkt de maatschappij innovatie oplevert;
- veel werkgevers in de regio op een andere manier moeten gaan kijken naar de arbeidsmarkt en meer moeten kijken naar talenten en mogelijkheden, in plaats van alleen competenties en diploma's;
- deze andere blik naar werk hoogstwaarschijnlijk vraagt om een andere mindset en benadering van werkgevers;
- de blik richten op het benutten van het potentieel talent wat aanwezig is in plaats van de focus op de skills die er niet zijn;

verzoekt het college:

- binnen beleidskaders samen met werkgevers leerwerktrajecten voor urgente tekortberoepen binnen mbo uit te werken, met aandacht voor skills/talenten en een incentive (beloning) bij afronding van de opleiding en/of stap naar werk;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely, S. Soytekin, T. Kind, S.J.C. Becker en G.J. Engberts

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De motie wordt voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter. Vandaag stemmen we over de strategie hoe Rotterdam de Participatiewet gaat uitvoeren. Dat gaat voor ons over het recht op bestaanszekerheid en het recht op werk. Rechten die hand in hand gaan en elkaar horen te versterken. De tekorten op de arbeidsmarkt zijn enorm. Dat betekent dat we een geweldige kans hebben om zoveel mogelijk mensen aan het werk te helpen. Maar de werkelijkheid voor

vandaag is dat er bijna geen werkzoekenden zijn in de bijstand die naadloos aansluiten op de vacatures. Er ligt dan ook een ongekenne uitdaging voor deze wethouder om die matches wel voor elkaar te krijgen, samen met werkgevers en werkzoekenden. Wij zien dat de wethouder zich hier sterk voor inzet, ruimte biedt, ruimte creëert en vanuit de mensen redeneert. We steunen het allergrootste deel van zijn voorstel, maar hebben ook een paar moties om het nog beter te maken, want wij zien extra kansen. Eerst dit. De lonen zijn te laag, de prijzen te hoog. Een normaal leven is voor veel mensen onbetaalbaar geworden. Behalve mensen aan het werk helpen, moeten we ook zorgen voor een goede beloning. Onze wethouder Werk en inkomen is daarmee ook een wethouder van Rondkomen geworden. Ik weet dat u dit ook belangrijk vindt, vandaar een motie om er in ieder geval voor te zorgen dat de mensen via de leerwerkakkoorden minimaal een fatsoenlijk salaris van € 14,00 kunnen verdienen. We zien dat er een grote groep in de bijstand zit met een enorme afstand tot de arbeidsmarkt, om redenen die buiten hun macht liggen. Denk aan lichamelijke klachten of psychische problemen. Bij veel mensen is ook een licht verstandelijke beperking aan de orde. Het is belangrijk dit tijdig te erkennen en de begeleiding hierop in te richten. De inschatting is dat dit voor een groot deel van de groep geldt. Daarom dienen wij een motie in om dit in het beleidskader extra aandacht te geven. Jongeren die zich melden, krijgen een zoekperiode van vier weken, tenzij ze als kwetsbaar worden beoordeeld. Dat gaat inmiddels om de helft van de jongeren die zich melden en al dat individueel beoordelen kost tijd. Die tijd kan ook gestopt worden in het helpen van mensen aan werk. Utrecht heeft besloten de zoekperiode voor jongeren niet toe te passen. Dat willen wij hier ook. Dat scheelt zoveel gedoe en levert zoveel meer op. Net zo vinden we het zonde van het geld om ambtelijke capaciteit met € 500.000,00 extra aan controles en sociaal rechercheurs uit te breiden. De fraudebestrijding is wat ons betreft op orde. Wij gaan liever werkgevers en werkzoekenden helpen. En dan heb ik meteen een voorstel van waar we extra kunnen helpen. Veel jongeren met een beperking maken noodgedwongen gebruik van hun recht op bijstand. Ze willen graag werken, maar de drempel is vaak te hoog. Werkgevers die wel willen, zijn even zo snel ontmoedigd. Regelgeving is niet altijd duidelijk, er zijn veel loketten voor de werkgever en aanpassingen van de werkplek vraagt om voorfinanciering, wat voor MKB-ondernemers allemaal drempels zijn. Daar zien we graag een stapje extra gezet.

Motie 3. Leren voor werk dat loont

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van 'Beleidskader Participatie 2022-2026';

constaterende dat:

- het beleidskader Participatie 2022-2026 plannen presenteert om leerwerkakkoorden meer in te richten op basis van impact;

overwegende dat:

- het versterken van arbeidsvoorwaarden een enorm positieve impact heeft op het leven van mensen;
- de gemeente bij de landelijke overheid pleit om het wettelijk minimumloon te verhogen naar € 14,00 per uur;
- personeel dat werkt in de basis van de arbeidsmarkt regelmatig minder dan € 14,00 per uur verdient;
- personeel dat minder dan € 14,00 per uur ontvangt vaak een beroep moet doen op armoederegelingen van de gemeente, waarmee de gemeente indirect bedrijven met slechte arbeidsvoorwaarden subsidieert;

verzoekt het college:

- een voorwaarde op te nemen bij het afsluiten van leerwerkakkoorden dat er minimaal € 14,00 per uur wordt betaald;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts

Motie 4. Breng LVB in kaart

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van 'Beleidskader Participatie 2022-2026';

constaterende dat:

- meer dan de helft van de mensen die gebruik maken van hun recht op bijstand een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben;
- een licht verstandelijke beperking zich uit in een IQ-score tussen de 50 en 70;
- mensen met een IQ-score tussen de 70 en 85 die eigenlijk zwakbegaafd zijn, eveneens gebruik kunnen maken van de ondersteuning voor mensen met een LVB;

overwegende dat:

- voor een grote groep mensen in de bijstand de weg naar werk op de korte termijn niet realistisch is om tal van redenen die buiten hun macht liggen zoals lichamelijke klachten, psychische problemen of een licht verstandelijke beperking (LVB);
- naar schattingen van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) in 2020 tussen de 40% en 60% van de mensen met een LVB niet actief is op de arbeidsmarkt;
- er in Nederland naar schatting ruim 1 miljoen mensen met een IQ tussen de 50 en 85 met bijkomende problemen wonen;
- het tijdig herkennen van een LVB erg belangrijk is om problemen te voorkomen en goed aan verwachtingsmanagement te doen;
- het college voornemens is om maximaal gebruik te gaan maken van loonkostensubsidie (LKS) en dit voor een bredere doelgroep in te zetten;

roept het college op om:

- in het beleidskader inzichtelijk te maken wat de gemeente doet voor mensen met een licht verstandelijke beperking in de bijstand, en daarbij aanvullende stappen in kaart te brengen die de actielijn schaa sprong LKS ondersteunen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts

Motie 5. Wachten duurt lang

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van 'Beleidskader Participatie 2022-2026';

constaterende dat:

- Rotterdammers van 18 tot en met 26 die ondersteuning nodig hebben op het gebied van onderwijs, werk, inkomen, schulden, geldzorgen en/of zorg kunnen terecht bij het Jongerenloket;
- het college bij de aanvraag van een bijstandsuitkering de zoekperiode van vier weken niet toepast bij zogenaamde 'kwetsbare' jongeren;

overwegende dat:

- we ons terecht zorgen maken over onze jongeren, onder meer omdat bijvoorbeeld dakloosheid, psychische klachten en betalingsproblemen onder de jeugd toenemen;
- de zoekperiode nu al bij meer dan de helft van de jongeren niet wordt toegepast omdat ze volgens een checklist 'kwetsbaar' worden bevonden;
- het zonde van de tijd is om elke jongere individueel te beoordelen, en we ambtelijke capaciteit veel effectiever in kunnen zetten door mensen te begeleiden naar werk;
- het niet toepassen van de zoekperiode voor jongeren tot en met 26 al staand beleid is in de gemeente Utrecht;
- vier weken een wereld van verschil kunnen maken;

roept het college op om:

- gebruik te maken van de ruimte die de wet biedt om te experimenteren en de vier weken zoekperiode bij de aanvraag van een bijstandsuitkering bij jongeren van 18 tot en met 26 niet meer toe te passen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts en L.S. Vlieger

Motie 6. Van wantrouwen naar v rtrouwen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van 'Beleidskader Participatie 2022-2026';

constaterende dat:

- het beleidskader Participatie 2022-2026 plannen presenteert om structureel   1,4 miljoen extra uit te trekken voor sociaal rechercheurs;
- deze extra uitgave is opgebouwd uit   1 miljoen om meer ruimte te geven aan het toepassen van de menselijke maat;
- de overige   400.000,00 bestaat uit   500.000,00 extra sociaal rechercheurs die een geschatte   100.000,00 oplevert;

overwegende dat:

- het aantal mensen dat gebruik maakt van een bijstandsuitkering in Rotterdam al jaren daalt;
- de gemeente Rotterdam veruit de meeste rechtszaken in hoger beroep aanspant tussen gemeenten en mensen met een bijstandsuitkering (meer dan drie keer zoveel dan Amsterdam en meer dan zeven keer zoveel dan Den Haag);
- de gemeente op basis van een scoremodel inschat hoe waarschijnlijk het is dat een melding van onrechtmatig verkregen bijstand ook onrechtmatig is en leidt tot een terugvordering;
- de extra capaciteit aan sociaal rechercheurs per definitie wordt ingezet om extra meldingen in behandeling te nemen waar de kans op fraude kleiner is omdat de zaken met het hoogste risico altijd prioriteit krijgen;
- de relatief hoge kosten van   500.000,00 hierdoor niet opwegen tegen de relatief lage baten van   100.000,00;
- we in Rotterdam meer behoefte hebben aan vertrouwen dan in wantrouwen;

roept het college op om:

- de jaarlijkse € 500.000,00 aan extra controles niet uit te geven aan formatie voor sociaalrechercheurs maar aan extra begeleiding voor werkzoekenden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts

Motie 7. Talent mag niet braak komen liggen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van 'Beleidskader Participatie 2022-2026';

constaterende dat:

- de Nationale ombudsman concludeerde dat jongeren met een beperking veel risico lopen op langdurige financiële problemen¹;
- jongeren met een beperking daardoor vaak noodgedwongen gebruik maken van hun recht op bijstand;

is van mening dat:

- het onacceptabel is dat jongeren met een beperking louter vanwege deze beperking regelmatig in de financiële problemen komen;

overwegende dat:

- jongeren met een beperking net als ieder ander over talenten, vaardigheden en kennis beschikken waarmee ze in Rotterdam mee kunnen doen;
- jongeren met een beperking op een kritiek punt in hun leven zitten door de overgang van jeugd naar volwassenheid;
- er een maatschappelijke opdracht ligt voor bedrijven en de overheid om deze groep zo goed mogelijk te betrekken bij de arbeidsmarkt;
- de landelijke banenafpraak de ambitie heeft om 125.000 banen te creëren voor mensen met een arbeidsbeperking;
- het college voornemens is om maximaal gebruik te gaan maken van loonkostensubsidie (LKS) en dit voor een bredere doelgroep in te zetten;

roept het college op om:

- binnen de strategie 'Schaalsprong LKS', bedrijven, in het bijzonder het MKB, te ondersteunen van het aannemen met jongeren met een beperking;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts

¹ <https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/nieuwsbericht/2022/wetten-en-regels-hinderen-jongeren-met-een-beperking>

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter. Op een groot aantal punten zijn wij tevreden over de brief met de actielijnen en om uiteindelijk onbenut talent in onze stad te helpen, het liefst aan een baan of scholing. Voor de inzet van maatwerk en het hanteren van de menselijke maat, dat is iets wat wij uiteraard enorm toejuichen. Wel altijd goed om te kijken of acties die er in staan ook wat innovatiever kunnen. In het debat werd ook gerefereerd naar

Sander & de Hartenjagers volgens mij. Mooie initiatieven, en om dat talent nog beter te bereiken is ook de inzet van rolmodellen wat ons betreft nodig. Zeker bij cruciale beroepen, en zeker in die cruciale sectoren waar de kracht van de diversiteit eigenlijk nog te weinig wordt benut. Zeker in de top. Daarom vraag ik in ieder geval de wethouder om in het beleidsplan daar aandacht voor te blijven houden. Voor de rol en de toegevoegde waarde van die culturele vrouwelijke of andere rolmodellen. Voorzitter, tot slot een motie om de kloof tussen baan en baanzoeker te dichten via de motie 'Baan naar de baanzoeker'. Dan vraag ik het college om een wat kleinschaligere banenmarkt te organiseren, ook in de wijken, in de huizen van de wijken, openbare gebouwen die er zijn, en nog een aantal andere voorbeelden die in de motie staan. Tot zover. Dank u wel.

Motie 8. Baan naar de banenzoeker

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van Strategiebrieven uitvoering Participatiewet Iedereen is nodig;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam eind 2025 het aantal bijstandsgerechtigden teruggebracht wil hebben naar 30.000;
- Rotterdam een groot personeelstekort kent in cruciale beroepen;
- banenmarkten bijstandsgerechtigden en andere werkzoekenden kunnen koppelen aan cruciale beroepen;
- de gemeente Rotterdam nu in samenwerking met het WerkgeversServicepunt Rijnmond en UWV banenmarkten organiseren in het WTC, voetbalstadia of bij het WerkgeversServicepunt;

overwegende dat:

- baanzoekers niet altijd actief naar banenmarkten zoeken en daardoor niet altijd weten dat en waar deze plaatsvinden;
- baanzoekers vaak een drempel ervaren om naar een banenmarkt te gaan;
- reizen een drempel kan zijn om een banenmarkt te bezoeken;
- werkgevers ook nieuw talent kunnen vinden door wijken in te gaan of voedsel- of kledingbanken, huizen van de wijken of maatschappelijke en levensbeschouwelijke instellingen te bezoeken en mee samen te werken;

verzoekt het college:

- ook (kleinschalige) banenmarkten te organiseren in samenwerking met en/of op/naast de markten, bij de voedsel- of kledingbanken en/of openbare gebouwen zoals Huizen van de Wijken en maatschappelijke en levensbeschouwelijke instellingen;
- hierbij te focussen op wijken waar banenmarkten minder plaatsvinden maar wel veel baanzoekers zijn;
- en hier de raad over te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin en J.M. Nunnely

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Voorzitter, in de uitvoering van de Participatiewet heeft het college een strategie om het aantal bijstandsuitkeringen terug te brengen tot 30.000 eind

2025. 50PLUS onderschrijft deze grote maatschappelijke opgave om mensen die werkloos zijn weer aan een baan te willen helpen. 50PLUS is positief dat het college daar proactief op inzet. Want geen mens wil noodgedwongen aan de kant staan. Geen mens wil afhankelijk zijn van een uitkering. De wethouder roept dan ook op om mee te denken om tot een beleidskader Participatiewet 2023-2026 te komen. Een kans die 50PLUS natuurlijk met beide handen aanneemt. Want meer dan 50% van de uitkeringsgerechtigden zijn ouder dan vijftig jaar. En deze oudere werklozen vragen om een specifieke benadering want de insteek van werkzoekende senioren is anders in de nadagen van een werkzaam leven. Ouderen hoeven niet zo nodig meer carrière te maken, maar hebben slechts de ambitie om gewoon weer aan de slag te kunnen gaan. En ook werkweken van veertig uur of meer behoren bij ouderen niet meer tot het wensenpakket. Ouderen hebben vaak een andere levensinvulling die niet meer gericht is op werk van 9 tot 5. En dat dan ook nog het hele jaar rond. Qua inkomen is het bestaansrecht voor een oudere heel anders dan van een jongere, die dan nog aan zijn of haar leven moet beginnen. Ouderen brengen een rugzak vol werk- en levenservaring mee en staan ervoor open om bij te leren, want ten slotte is een leven lang leren ouderen op het lijf geschreven. Die zorgt ervoor dat de waarde van een oudere in een werkkring wordt vergroot. Voorzitter, 50PLUS verzoekt de wethouder dan ook om in het nog op te stellen beleidskader Participatiewet 2023-2026 voor de oudere werklozen bijzondere aandacht te hebben en de bovengenoemde aspecten rond de werkloze ouderen in het beleidskader te laten landen. Tot zover voorzitter. Met dank.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Becker.

De heer **BECKER** (vvd). Dank u wel voorzitter. 33.000 Rotterdammers in de bijstand. En dat terwijl 40% van de werkgevers in onze regio aangeeft dat ze door personeelstekorten niet kunnen groeien met hun onderneming. Op alle 100 werkzoekenden zijn er 143 vacatures. We kunnen ons dat als Rotterdam niet permitteren. Iedereen is nodig. Om ervoor te zorgen dat bussen rijden, dat we voldoende buschauffeurs hebben, dat we voldoende mensen hebben in de kinderopvang, voldoende politieagenten, handhavers in de essentiële beroepen. Daar hebben we enorme tekorten. Iedereen heeft talent en in iedereen zit arbeidspotentie dat we nu nog te veel laten liggen. Dat is zonde. Dat biedt goede uitgangspunten om daarmee aan de slag te gaan, ook richting beleid. Maar wij hebben nog een motie om die match tussen werkgevers en mensen in de bijstand beter te maken middels het platform HalloWerk. Een digitaal platform dat er reeds is, maar wij stellen voor om daar ook met slimme software een betere match te maken tussen de talentprofielen van werkzoekenden en beschikbare vacatures. Deze motie wordt mede ondertekend door D66, DENK en Leefbaar Rotterdam. Dank u wel.

Motie 9. Op zoek naar de juiste match tussen werkgevers en mensen in de bijstand

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van de Strategiebrieven uitvoering Participatiewet Iedereen is nodig;

constaterende dat:

- er momenteel iets minder dan 33.000 mensen in Rotterdam in de bijstand zitten;
- er momenteel voor iedere 100 werkzoekenden maar liefst 143 vacatures uitstaan in Rotterdam;

overwegende dat:

- er een flinke mismatch bestaat tussen het aantal openstaande vacatures en het aantal mensen in de bijstand;

- WSP Rijnmond (WSPR) werkgevers verbindt met mensen die graag willen werken of willen blijven werken;
- HalloWerk een digitaal platform is waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een vacature en waar werkgevers geschikt personeel kunnen vinden;
- de software achter dit platform geoptimaliseerd kan worden;
- hierdoor de kans op een duurzame match tussen werkgever en iemand in de bijstand vergroot wordt;

draagt het college op:

- om met een plan van aanpak te komen om HalloWerk, in samenwerking met het WSPR, door te ontwikkelen naar een digitaal platform met slimme software waarbij zo snel mogelijk de beste match gevonden kan worden tussen het (talent)profiel van de werkzoekenden en de beschikbare vacatures;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S.J.C. Becker, J.M. Nunnely, S. Soytekin en S. Ceulemans

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Andere sprekers bij dit agendapunt? Mijnheer Kind.

De heer **KIND** (volt). Dank u wel voorzitter. Ik dien alleen even snel een motie in. De motie 'Skillsgerichte arbeidsmarkt', eerder al aangekondigd in de commissie.

Motie 10. Skillsgerichte arbeidsmarkt

"De Gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 8.8; 'Strategiebrief 'Iedereen is nodig' inzake uitvoering Participatiewet';

constaterende dat:

- de arbeidsmarktregio Rijnmond geconfronteerd wordt met grote personeelstekorten in verschillende branches en sectoren;
- deze tekorten de economische en maatschappelijke uitdagingen van de regio Rijnmond onder druk zetten wat zorgt voor de vraag naar slimme innovaties om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt samen te brengen en talenten beter te kunnen benutten;
- de Sociaal Economische Raad aangeeft dat de arbeidsmarkt van de toekomst minder zal draaien om cv's en diploma's en meer om de skills die iemand bezit;
- er op dit moment nog veel onbenut arbeidspotentieel is binnen de arbeidsmarktregio Rijnmond;

overwegende dat:

- 2023 het Europese jaar van skills is;
- er verschillende Europese, landelijke, regionale en lokale initiatieven zijn rondom het aanleren, waarderen en valideren van skills;
- een van de meest kansrijke instrumenten binnen deze ontwikkeling het skillspaspoort is, waarin werkgevers en werkzoekenden elkaar sneller kunnen vinden op basis van skills;
- de grootste uitdaging binnen de skillsgerichte arbeidsmarkt een integrale benadering is, waarin werknemers, onderwijs, werkgevers, experts en platformontwikkelaars samenwerken;

verzoekt het college:

- samen met (potentiële) werknemers, werkgevers, onderwijs, experts en platformontwikkelaars binnen de arbeidsmarktregio Rijnmond te inventariseren welke kansrijke initiatieven er zijn rondom de skillsgerichte arbeidsmarkt;
- te inventariseren hoe deze initiatieven zich tot elkaar verhouden en hoe deze zijn aangesloten bij Europese en landelijke initiatieven;
- hier de wenselijkheid van een regionaal skillspaspoort in mee te nemen;
- indien wenselijk in samenwerking met partners binnen de arbeidsmarktregio Rijnmond een integraal regionaal skillspaspoort te realiseren binnen de huidige financiële kaders en/of in cofinanciering met externe publieke of private middelen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind en J.M. Nunnely

De **VOORZITTER**. Dank u. Motie 'Skillsgerichte arbeidsmarkt'. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter. Ik ga in twaalf seconden drie moties indienen. Eentje over het voorkomen van de armoedeval door het inzetten van de app 'WerkloonT'. Eentje over werken in de wijk en eentje over het realiseren van een regionaal werkcentrum.

Motie 11. Het zekere voor het onzekere

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 8.8 'Strategiebrief 'Iedereen is nodig' inzake uitvoering Participatiewet';

constaterende dat:

- Rotterdammers die willen uitstromen uit de bijstand soms achteruit gaan in inkomen als zij aan het werk gaan;
- zij vaak geen duidelijk inzicht hebben in hun financieel toekomstperspectief en de risico's op een dergelijke armoedeval;

overwegende dat:

- het risico op een armoedeval demotiverend werkt en bijstanders ervan kan weerhouden om de stap naar werk te zetten;
- een groot deel van die demotivatie voortkomt uit een onzekerheid over de risico's van de stap naar werk;
- er mogelijkheden bestaan om op een laagdrempelige manier deze onzekerheid weg te nemen door de financiële gevolgen van de stap naar werk in kaart te brengen, denk hierbij aan de 'WerkloonT' app;

verzoekt het college:

- uit te zoeken welke instrumenten op grote schaal Rotterdammers in de bijstand kunnen helpen om op een laagdrempelige wijze inzicht te krijgen in de risico's op een armoedeval wanneer zij de stap naar werk maken;
- daaropvolgend gebruik te maken van innovatieve instrumenten om onzekerheid weg te nemen;
- hierover terug te rapporteren naar de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 12. Werken in de Wijken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 8.8 'Strategiebrieven 'Iedereen is nodig' inzake uitvoering Participatiewet';

constaterende dat:

- er in een aantal Rotterdamse wijken veel vraag is naar werknemers en tegelijkertijd veel mensen afhankelijk zijn van bijstand;
- er experimenteer ruimte beschikbaar is;

overwegende dat:

- de wijknetwerken, gemeenschappen en ondernemers-/winkeliersverenigingen in de ogen van het CDA een rol kunnen, willen en moeten spelen in de begeleiding naar werk;
- deze zo bij kunnen dragen aan het oplossen van de arbeidsmarktkrapte;
- Rotterdammers vaak gemotiveerd zijn om zich voor hun eigen woonomgeving in te zetten en een extra stimulans ervaren als het werk zich dichtbij in het eigen gebied bevindt;

verzoekt het college:

- een pilot te starten van minimaal een jaar, waarbij in een aantal Rotterdamse wijken een accountmanager van het WerkgeversServicepunt wordt vrijgemaakt die de actuele arbeidsmarktdynamiek in de wijk op de voet volgt;
- de inzichten in het aantal werkzoekenden dat afhankelijk is van de bijstand en de lokale werkgevers die op zoek zijn naar werknemers te gebruiken om Rotterdammers zo snel mogelijk in hun eigen wijk naar werk te begeleiden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 13. Haast en spoed is dit keer goed

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 8.8 'Strategiebrieven 'Iedereen is nodig' inzake uitvoering Participatiewet';

constaterende dat:

- Rotterdam als centrumgemeente de regionale samenwerking in arbeidsmarktdienstverlening faciliteert;
- in navolging van commissie Borstlap de ambitie is uitgesproken om een Regionaal Werkcentrum te ontwikkelen;

overwegende dat:

- het RWC Groot-Amsterdam al langere tijd succesvolle samenwerking tussen partners faciliteert en werkzoekenden in de regio zo efficiënter kan koppelen aan werkgevers;
- Rotterdammers en inwoners van onze regio ook zo spoedig mogelijk van dergelijke faciliteiten gebruik moeten kunnen maken;
- de totstandkoming van regionale samenwerking altijd voor complexe uitdagingen staat;
- deze uitdagingen niet in de weg mogen komen te staan van een voorspoedige totstandkoming een Rotterdams RWC;

verzoekt het college:

- alle zeilen bij te zetten om voor het einde van Q4 2023 met alle betrokken partners een goed functionerend Regionaal Werkcentrum opgezet te hebben;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De **VOORZITTER**. Motie 'Zekere voor het onzekere', motie 'Werken in de wijken' en motie 'Haast en spoed is dit keer goed'. Alle drie van het CDA voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Volgens mij hebben we zo alle sprekers? Nee, mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Dank u wel voorzitter. Ja, ons burgerraadslid, mevrouw Coşkun heeft in de commissie uit en te na gepleit voor gezond weer naar het werk gaan. En niet alleen voor een specifieke doelgroep, maar voor een grote groep. En niet alleen in een persoonlijk begeleidingstraject, maar in groepsverband. En omdat wij dat uiteraard heel belangrijk vinden, dienen wij ook de motie in 'Gezond naar werk'.

Motie 14. Gezond weer naar werk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van de Strategiebrieven uitvoering Participatiewet 'Iedereen is nodig';

constaterende dat:

- het college een ambitieuze doestelling heeft om 30.000 bijstandsgerechtigden in deze collegeperiode aan het werk te helpen;
- het grootste deel van de mensen dan vijf jaar in de bijstand zit met meeste psychische en lichamelijke problemen die steeds erger worden, zelfs vertienvoudigen;
- vanwege de complexiteit van belemmeringen van deze doelgroep, is besloten om geen specifieke doelgroepaanpak maar een persoonlijk begeleidingstraject aan te bieden;

overwegende dat:

- het college al een Actielijn 'de ontwikkeling van mensen bevorderen' geformuleerd heeft in de strategiebrieven;
- voor specifieke doelgroepen in de bijstand er al aanpakken zijn, maar dat we voor de grote groep, die niet per se een indicatie heeft, ook veel winst te behalen is voor wat betreft gezonde levensstijl;
- een "Gezonde Leefstijl" module die in groepsverband verzorgd wordt, kan deze doelgroep verder helpen om arbeid en gezondheid te zien als belangrijke voorwaarde en medicijn voor een gelukkig en sociaal leven;
- verschillende organisaties (zoals Hogeschool Rotterdam, GGD, etc.) al vergelijkbare modules ontwikkeld hebben;

verzoekt het college:

- een aanpak te ontwikkelen waarmee werkzoekenden door middel van een gezondere leefstijl hun lichamelijke en geestelijke belastbaarheid vergroten;
- een pilot te starten met een groep die daarmee geholpen kan worden om een stap naar werk te zetten;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **VOORZITTER**. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Wethouder Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd) (wethouder). Dank u wel mijnheer de voorzitter. En dank aan alle leden van uw raad voor uw bijdrage. Elk van die, het zijn er helaas iets meer dan 33.000 inmiddels weer, 33.009 mensen die we in de bijstand hebben in Rotterdam, gunnen we de kans op een beter leven, waaronder je eigen inkomen met een baan waar je niet alleen geld verdient, maar waar je ook voldoening uit haalt, waar je mensen leert kennen, waardoor je met een tevreden blik op je week kunt terugkijken als je na een week hard werken thuis op de bank ploft. Dat gunnen we iedereen. We willen dat doen op een manier waarop we ook al die personeelstekorten die we op steeds meer belangrijke plekken in onze maatschappij hebben helpen dichten. We moeten er niet aan denken wat er gebeurt als die tekorten nog verder oplopen in het openbaar vervoer, in het onderwijs, in de kinderopvang, in de haven, in de energietransitie. We hebben nogal wat belangrijke klussen met elkaar te klaren en we zijn er vast van overtuigd dat een flink deel van die mensen die nu nog in Rotterdam afhankelijk zijn van een uitkering kunnen bijdragen aan het doen van dat werk. Dus dat willen we in de komende jaren voor elkaar krijgen. We willen een hele grote stap die kant op zetten en daarin zijn we dus erg ambitieus. Ik vind het heel fijn, als ik dat ook even gewoon als persoon mag zeggen, hoe wij hebben samengewerkt in de totstandkoming van deze strategiebrieven. We hebben denk ik een heel goed debat gehad in de commissie, maar daarvoor natuurlijk ook uitgebreid informeel met elkaar gesproken over wat we met alle fracties, oppositie en coalitie, van belang vinden in onze uitwerking in de manier waarop wij omgaan met de Participatiewet. Dat heeft erin geresulteerd dat we nu dus een strategie hebben die heel breed wordt gesteund en ik ben blij dat ook vandaag te horen. Daar kunnen we mee vooruit. U heeft een heleboel voorstellen alsnog ingediend vanuit het idee om het nog beter te maken. Ik neem die met dank in ontvangst en ik ga u daar over adviseren en de vuistregel voor mij daarbij is wel dat ik graag zie dat de voorstellen bijdragen aan het halen van dat doel om mensen aan het werk te helpen en dat we ook rekening houden met natuurlijk ook de personeelskrapte die we zelf hebben. We hebben ook niet eindeloos mensen om meer dingen te doen. Dus we moeten ook zelf in onze inzet doelmatig en efficiënt aan het werk gaan. Dat gezegd hebbende, de motie van GroenLinks, 'Verlies het doel niet uit het oog tijdens het zoeken', kan ik omarmen. Het doel van die zoekperiode is dat we eigenlijk dat doen wat helpt om jongeren zo snel mogelijk weer te laten uitstromen naar school of werk. Daarbij hoort dat we natuurlijk in die vier weken zoekperiode problemen niet laten verergeren, en daar past dus ook goed bij dat we er inderdaad voor zorgen dat al onze consulenten jongeren, waar dat nodig is, op weg kunnen helpen naar andere dienstverlening binnen de gemeente. Dus ik vind dat een goede opdracht om met elkaar mee aan de slag te gaan. Dan heb ik een motie van D66, 'Zonder beloning geen doorstroming'. En de fractie van D66 vraagt om echt met een inventieve aanpak te komen om binnen de leerwerkakkoorden of de opvolger daarvan, het Rijnmonds Arbeidsmarkt Perspectiefonds, ook met werkgevers in gesprek te gaan over wat zij werkzoekenden, of dat nu van school naar werk of van werk naar werk of van uitkering naar werk is, een beloning, in het vooruitzicht zouden kunnen stellen bij het aanvaarden van een baan. Dat is op zichzelf natuurlijk iets wat ook al wel gebeurt. Ik was laatst in de Suitsupply, hier niet ver vandaan, en daar kun je € 4.500,00, en dat is een significant bedrag aan geld, krijgen als je een nieuwe collega aandraagt en als die dan ook enige tijd in dienst blijft. We zagen van de week online een advertentie voor een krantenwijk waar je € 1.000,00 krijgt als je daarmee start en je houdt het enige tijd vol. En we hebben natuurlijk ook zelf als gemeente wel eens geëxperimenteerd met de lerarenbonus om leraren in Rotterdam te binden. Nu is het niet zo dat wij hier zelf geld voor hebben om dit soort beloningen in het vooruitzicht te stellen, maar het is natuurlijk absoluut iets wat

onderdeel kan zijn van onze gesprekken met werkgevers om te zorgen dat zij dat soort kansen als die er zijn, absoluut niet laten liggen. Want we willen natuurlijk dat die cruciale sectoren de concurrentie om mensen ook kunnen winnen en daar hoort dit wellicht bij. Dan heb ik een aantal moties van mijnheer Engberts van de PvdA. De eerste, 'Leren voor werk, dat loont'. Die vraagt om als wij nieuwe akkoorden sluiten, er dan voor te zorgen dat dat volgens het minimumloon gaat van € 14,00. Dat kan ik niet doen, dus ik moet die motie ontraden. Dat alleen al vanwege het simpele feit dat als wij dat soort afspraken maken, of dat nu via het RAP is of via iets anders, dan doen wij dat bijna altijd in sectoren waar een cao geldt. Wij kunnen niet met akkoorden die wij zelf sluiten zo'n cao overrulen of maar even buiten werking stellen. Daarnaast is het zo dat we natuurlijk pleiten, zowel in Rotterdam als landelijk, voor een verhoging van het minimumloon tot € 14,00 maar ik vrees dus dat die akkoorden van ons, of het Rijnmonds Arbeidsmarkt Perspectieffonds daar niet het goede middel voor is.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Een korte vraag, er zijn cao's die wel die ruimte bieden. Bent u bereid om dan met die cao, daar waar die cao geldt, dat wel te doen?

De heer **VERSNEL** (vvd) (wethouder). We kunnen zoiets natuurlijk dan altijd aan de orde stellen, maar de arbeidsovereenkomst blijft, met of zonder cao, altijd natuurlijk iets van de werkzoekende en de werkgever waarin wij een bijstander zijn. Een bijstander die probeert te faciliteren dat mensen dat soort kansen krijgen, maar wat precies de arbeidsvoorwaarden zijn waaronder zo'n overeenkomst tot stand komt, daar gaan we uiteindelijk niet over. Dan heb ik de motie 'Breng LVB in kaart'. Wij zijn er allebei van overtuigd, zeg ik tegen mijnheer Engberts, dat dit een vraagstuk is waar we ongelofelijk de tanden in moeten zetten. We weten dat een significant deel van de mensen in de bijstand een LVB heeft, wat belangrijk is, maar in essentie niet negatief. Dit zijn mensen die tot van alles in staat zijn. Soms alleen met de juiste hulp en met een overheid en met een dienstverlening waarbij we ons er zeker van stellen dat dingen ook navolgbaar zijn, dat dingen duidelijk zijn en dat we bijvoorbeeld ook goed stresssensitief werken. Ik wil dus ook absoluut in het beleidskader heel goed duidelijk maken wat het is dat wij doen om mensen met een LVB passende dienstverlening te bieden en ook in onze schaa sprong LKS natuurlijk te zorgen dat we voor deze doelgroep de goede ondersteuning daarin hebben en mogelijk maken. Dus ik kan deze motie daarom omarmen. Dan nog een motie van de PvdA, 'Het wachten duurt lang', over het in zijn geheel niet meer toepassen van de zoekperiode. Die motie moet ik ontraden. Wij passen de zoekperiode niet meer toe voor jongeren die wij zien als kwetsbaar, omdat ze voldoen aan een aantal gestelde criteria of als er sprake is van een situatie waarin wij vinden dat er maatwerk moet worden toegepast om die zoekperiode niet op te leggen. Maar het is absoluut niet zo dat in alle andere gevallen het doen van die zoekperiode zinloos is. Sterker nog, 20% van de jongeren meldt zich ook niet opnieuw voor de uitkering, van de jongeren die wel de zoekperiode krijgen opgelegd. En ik heb ook zelf consultants gesproken, meermaals, die ook zelf aangeven dat zij ook de inschatting kunnen maken wanneer een jongere wel degelijk een kans heeft om in die zoekperiode toch nog iets te vinden. En ook wanneer er wellicht sprake is van een ander motief, waardoor het ook goed is dat niet direct de uitkering wordt verstrekt, omdat er ook gewoon jongeren zijn die horen: ik kan gratis geld krijgen, en ik probeer het gewoon. En dat soort jongeren wil je er natuurlijk ook uit filteren en daar is onze ervaring dat die zoekperiode een effectief middel is. Dan de volgende motie 'Van wantrouwen naar vertrouwen'. Dat gaat om het weer ombuigen van de intensivering op sociaal re chercheurs en dat gaan we absoluut niet doen als het aan mij ligt. Sterker nog, deze mensen zijn ook al begonnen, dus ook vanuit het oogpunt van goed werkgeverschap. We gaan die mensen absoluut niet weer direct op straat zetten en bovendien, ze gaan heel

erg waardevol werk doen en wij hechten daar zeer aan. Dan nog een motie van de PvdA over het vergroten van het aantal werkplekken bij Rotterdam Inclusief. Die moet ik ook ontraden. Wij zijn allebei fan, durf ik wel te zeggen, van Rotterdam Inclusief en van het werk dat zij doen. Dat weet ik heel goed, ook van mijnheer Engberts. We willen ook absoluut dat de dienstverlening van Rotterdam Inclusief voor meer Rotterdammers beschikbaar komt. Dat is ook een belangrijk onderdeel van de schaa sprong LKS die we ons hebben voorgenomen, maar meer werkplekken creëren is daarbij niet noodzakelijk. Een onderdeel waar we juist beter in proberen te worden is de doorstroom ook versnellen en beter op gang brengen, omdat we willen dat de uitstroom vanuit arbeidsontwikkeltrajecten van Rotterdam Inclusief naar werkgevers, sociaal ondernemers of anderszins beter gaat lopen. Dat is met name waar we in die schaa sprong op moeten inzetten. Dan hebben we dus niet per se meer plekken nodig. Dan nog een motie van de PvdA. Die moet ik ook ontraden, dat is de 'Talent mag niet braak komen liggen', om bedrijven in het MKB in het bijzonder te helpen met werkplekaanpassing en dergelijke als zij iemand met een LKS in dienst nemen. Het is ons beeld dat wij echt de faciliteiten hebben die werkgevers ook in het MKB nodig hebben om iemand met een LKS en een werkplekaanpassing goed te kunnen ontvangen en goed te kunnen huisvesten. Als dat niet zo is, dan willen we ervan weten, want dan willen we het verbeteren. Onze intentie is echt dat dit ook echt voor werknemers in het MKB goed mogelijk wordt gemaakt. Maar wat ik wil toezeggen aan mijnheer Engberts is dat wij goed in beeld brengen wat die faciliteiten precies zijn, die wij ook bijvoorbeeld via het WSPR aan werkgevers beschikbaar stellen, zodat we dan het vervolgesprek met elkaar kunnen hebben of we denken dat dat echt toereikend is.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, met deze toezegging kan ik denk ik... Het is een tweeminutendebat, je mag niet debatteren. Ik had wel heel veel dingen waarvoor ik op wilde staan, maar bij dezen, dan trek ik deze motie in en dan gaan we op basis van...

De **VOORZITTER**. Motienummer?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Als ik dat nu eens uit mijn hoofd wist. 'Talent mag niet braak liggen', maar je hebt hem voor je. En op basis van de toezeggingen kunnen we daar later verder over spreken.

De **VOORZITTER**. We noteren het. De motie wordt ingetrokken.

De heer **VERSNEL** (vvd) (wethouder). Dank, dan ga ik naar mijnheer Soytekin. U heeft gewezen op het belang van rolmodellen. Rolmodellen zijn heel erg belangrijk, daar zijn wij het absoluut over eens. Wat vaak veel beter werkt dan tien folders met informatie bij elkaar, is een goed voorbeeld van iemand die hetzelfde heeft doorgemaakt en die het is gelukt. En dat zichtbaar maken eigenlijk in de breedte van alle verschillende dienstverleningen en trajecten die we hebben. Daar ben ik echt een voorstander van. Ik denk niet dat het daarvoor nodig is dat we specifieke communicatiecampagnes inrichten, maar meer dat het eigenlijk een onderdeel moet zijn in de breedte van hoe wij communiceren over dat wat we beschikbaar hebben voor mensen en overigens ook voor werkgevers. Het is heel erg belangrijk dat die natuurlijk ook zien hoe het kan en wij vinden dat het moet. Dan heeft mijnheer Soytekin nog een motie ingediend van 'Baan naar de banenzoeker'. Dat gaat over het meer kleinschalig en in de wijk doen van banenmarkten op goed toegankelijke en laagdrempelige plekken. Daar ben ik het eigenlijk zeer mee eens. Ik vind het heel goed als wij onze banenmarkten in die richting ontwikkelen. Dus ik kan die motie omarmen en ga die met plezier uitvoeren. Dan hebben we de motie van de fractie van de VVD en anderen, 'Op

zoek naar de juiste match', over doorontwikkelen van het platform HalloWerk, met slimme software om te zorgen dat het match maken op dat platform nog beter werkt en ook sneller werkt en makkelijker werkt, zo begrijp ik zijn betoog. Dat is ook iets wat ik een goede opdracht vind om mee aan de slag te gaan. Ik denk inderdaad dat daar stappen te zetten zijn en dat is een handschoen die ik graag oppak. Dus die kan ik omarmen. Dan Volt, de skills natuurlijk, mijnheer Kind heeft het er al vaak over gehad. Ik vind het ook erg belangrijk. Dit is natuurlijk het thema als het gaat om het aan het werk helpen van een hele grote groep Rotterdammers, waar je niet per se naar hun cv moet kijken om te zien wat ze allemaal kunnen en voor talenten hebben, maar dat moet je aan iets anders kunnen afzien. En die skillsagenda van mijnheer Kind, die ik deel, moet daar natuurlijk toe gaan optellen uiteindelijk. Ik vind het ook belangrijk dat we werken naar zo'n standaard. Ik ben er ook van overtuigd met mijnheer Kind dat wij daar in Rotterdam als arbeidsmarktregio Rotterdam-Rijnmond een voortrekkende rol in zouden kunnen spelen en ik ga daar ook graag mee aan de slag. Ik kan die motie omarmen, dank. Dan het CDA. U heeft de motie ingediend 'Het zekere voor het onzekere'. Dat gaat over de onzekerheid over hoe het meer werken financieel uitpakt. Wij zijn er allemaal zeer van bewust dat dat probleem er is. Toch moet ik deze motie ontraden, omdat het eigenlijk precies het pad is dat we al op zijn gegaan met het MINW-project, dat is de afkorting van Met Inkomenszekerheid Naar Werk, wat ook is aangekondigd in de strategiebrieven. En ik kan u wel toezeggen dat we in de terugkoppeling in uw raad daarover ook expliciet zullen terugkomen op of WerkloonT van het bedrijf Stimulansz, waarnaar wordt verwezen, voor ons ook een nuttig instrument zou kunnen zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Gezien die toezegging kan ik dan die motie intrekken.

De **VOORZITTER**. Motienummer? Titel?

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). 'Het zekere voor het onzekere'.

De **VOORZITTER**. 'Het zekere voor het onzekere', motie van het CDA wordt ingetrokken, nummer 11. U kunt verdergaan.

De heer **VERSNEL** (vvd) (wethouder). Dank, dan het 'Werken in de wijken', die is ook van het CDA. Die moet ik ook ontraden. Wij zien niet dat als de accountmanagers zich echt op de arbeidsmarktdynamiek in een wijk specifiek gaan richten, dat uiteindelijk heel veel bijdraagt omdat we zien dat het gebied waarin de match moet worden gevonden tussen werkgevers en werkzoekenden niet zich tot wijken beperkt. Er vindt breder in de stad een arbeidsmarktdynamiek plaats en we willen juist ook met digitale ondersteuning, die natuurlijk ook analoog met gewoon een werkcoach erbij beschikbaar is voor mensen die niet digitaal vaardig zijn, dat is juist de manier waarop we de match willen maken en ook willen kunnen zien waar arbeidsmarktkansen ontstaan en waar juist niet. En dan heb ik nog de motie 'Haast en spoed is dit keer goed' van het CDA. Die kan ik omarmen, dat gaat om een stok achter de deur en een stevige aanmoediging om dit jaar heel ver te komen als het gaat om het nieuwe Regionale Werkcentrum. Ik vind het vooral ook heel goed als de raad ook dat commitment uitspreekt daaraan, middels deze motie. Dat geeft mij erg veel wind in de rug. Ik moet het wel echt zien als een inspanningsverplichting, want we doen dit samen met partners. Dat is een beetje de essentie ervan. En ja, hoezeer zij ook de vaart er in houden, daar zijn we wel mede van afhankelijk. Ik kan doen wat ik kan en dat zal ik zeker niet nalaten. Dan de laatste motie van mevrouw Van de Peppel van de PvdD. Ik heb echt genoten van het betoog van mevrouw Coşkun, meerdere keren ook, als het gaat om

gezondheidsbevordering. Ik ben met haar er erg van overtuigd hoe belangrijk dat is. Het is zo dat we best wel wat trajecten hebben die erop zijn gericht om de geestelijke en de fysieke gezondheid van mensen te bevorderen, maar het is tegelijkertijd ook zo dat ik er nog niet mijn hand voor in het vuur durf te steken dat we daarmee ook voor iedereen een passend instrument hebben dat ook aantoonbaar werkt om die fysieke en geestelijke belastbaarheid te vergroten. Dus als ik de motie zo mag interpreteren om daarvan zeker te zijn, goed in beeld te brengen wat het is dat we hebben en te zorgen dat we daar bij wijze van een pilot ook onderzoek doen naar de effectiviteit en zorgen dat het dekkend is voor de verschillende doelgroepen, dan wil ik die motie omarmen. Ik zie een knik, dank u wel. Dan ten slotte voorzitter, nee, ik heb er nog twee. Ik heb nog mijnheer Ceulemans, die heeft mij gevraagd: "Wat gaat u doen met taal?". De taaleis is belangrijk. Taal als belemmering is een veel voorkomende belemmering. Dus ik wil u toezeggen inderdaad, zoals u heeft gevraagd, dat wij in het beleidskader uitgebreid terug zullen komen op hoe wij omgaan met taal als belemmering om te werken in de bijstand. En dan ten slotte, mevrouw Verkoelen, een prachtig betoog waarin ik heel veel herken. Ik wil u toezeggen dat wij in het beleidskader nadrukkelijk aandacht zullen hebben voor hoe wij, vanuit een analyse die ik voor een groot deel met u deel, kunnen zorgen dat veel van de ouderen in de bijstand wat meer kunnen gaan werken. Zelfs als dat niet betekent volledige uitstroom naar een volledige baan, maar bijvoorbeeld in parttimewerkconstructies. Dus dat ga ik doen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan beëindig ik de beraadslaging op dit punt. Dan rest hier nog een tweetal onderwerpen waar ik zelf portefeuillehouder bij ben. Dan vragen wij de vicevoorzitter om de hamer vast te houden voor de laatste twee onderwerpen.

8.10 Tweeminutendebat over 'Zicht op cameratoezicht'

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Oké, dan gaan we verder met agendapunt 8.10, tweeminutendebat over 'Zicht op cameratoezicht', aangevraagd door het lid Van Wifferen. En dan geef ik ook als eerste het woord aan mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, we hadden een goed debat in de commissie over cameratoezicht. Er was een kritisch rapport dat zei: de doelen moeten wat beter geformuleerd worden. En de burgemeester deed ook toezeggingen, dat zou hij doen, hij zou er werk van maken. Ik was eigenlijk heel tevreden erover. Toen kwam er een plotselinge wending, want ineens zei de burgemeester: maar de camera's in het centrum dat zijn wel blijvertjes hoor, want die hebben we nodig voor crowdcontrol. Ik heb verder gevraagd, is het dan een doel? Ja, dat is ook iets wat we moeten doen, maar in geen van de stukken staat dit als doel. En ik heb hier dus ook een motie dat dat wel zou moeten, een motie samen met GroenLinks, de SP en Volt. En niet omdat ik per se meer of minder camera's wil, maar ik wil een open gesprek. Ik wil geen olifant in de kamer, crowdcontrol, waar we het dan gewoon niet over gaan hebben. Een secundaire reden, die niet meegewogen mag worden, die niet in de besprekingen betrokken mag worden, dat zou niet eerlijk zijn. Laten we transparant zijn en alle argumenten op tafel gooien, of het nu leidt tot meer of minder camera's, maar het eerlijke en open gesprek, ook crowdcontrol, als dat een reden is om van camera's blijvertjes te maken, dan vind ik dat wij hier in de raad daar ook open het gesprek over moeten voeren en daarom dien ik deze motie in. Tot zover voorzitter.

Motie 1. Doelen duidelijk in beeld

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.10: Tweeminutendebat over 'Zicht op cameratoezicht';

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam gebruik maakt van cameratoezicht;
- in coalitieakkoord 'Eén Stad' is afgesproken om cameratoezicht zorgvuldig in te zetten en alleen als andere, minder vergaande maatregelen eerst geprobeerd zijn (subsidiariteit);
- in coalitieakkoord 'Eén Stad' is afgesproken om regelmatig reeds geplaatste veiligheidscamera's te evalueren op basis van nut en/of noodzaak;
- de burgemeester in de commissie BOFV van 19 januari 2023 heeft aangegeven dat in gebieden waar veel mensen bij elkaar komen dit voor hem een reden is om voorzichtig te doen met het weghalen van camera's;
- de burgemeester in de commissie BOFV van 19 januari 2023 heeft toegezegd om de doelen waar camera's voor dienen beter in kaart te brengen;

overwegende dat:

- het louter ophangen van camera's zonder het voldoen aan een aantal randvoorwaarden niet bijdraagt aan de gewenste uitkomst van cameratoezicht zoals de afname van criminaliteit', wat het belang van de formulatie van doelen illustreert;
- er momenteel geen conclusies getrokken kunnen worden over het doelbereik van camera's in Rotterdam, omdat er in de camera-aanvragen alleen een probleemanalyse wordt geformuleerd, maar hierbij niet wordt aangegeven hoe camera's moeten bijdragen aan het oplossen of verkleinen van deze problematiek, wat onwenselijk is;
- de inzet van cameratoezicht ten behoeve van crowdcontrol als een doel gezien kan worden, welke op voorhand geformuleerd dient te worden vóórdat camera's hiervoor worden ingezet;
- cameratoezicht inbreuk maakt op de privacybeleving van Rotterdammers en transparantie over de gemeentelijke inzet van camera's belangrijk is, waarbij doelmatigheid en subsidiariteit centraal staan;

verzoekt het college:

- bij het in kaart brengen van de doelformulering van het gemeentelijke cameratoezicht ook de inzet van camera's ten behoeve van crowdcontrol mee te nemen en deze inzet te onderbouwen op basis van subsidiariteit;
- bij het evalueren van of reeds geplaatste veiligheidscamera's nog nuttig en/of noodzakelijk zijn, het wel of niet behalen van de nog te formuleren doelen op te nemen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, J. Bokhove, T.S.J. Coşkun en I. Elfilali

¹ DSP-Groep (2022). Onderzoek cameratoezicht gemeente Rotterdam: Effecten en beleving in beeld

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Motie 'Doelen duidelijk in beeld' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De volgende op mijn lijstje is de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dank u wel voorzitter. We hebben inderdaad een goede commissiebespreking gehad over de massale inzet van camera's. Sommige raadsleden verklaren de liefde aan de camera's, andere raadsleden waren iets minder naïef en die bleven kritisch op de democratische controle en daar horen wij ook bij. D66 zeker ook, en precies die opmerking die mevrouw Van Wifferen ook aanhaalde, die bleef bij ons ook wel hangen. De camera's in het centrum, die blijven sowieso. Dat vonden wij een opmerkelijke opmerking en daarom een aantal vragen. Klopt het inderdaad dat dus kennelijk crowdcontrol

van een andere orde is dan de doelen die normaal gesproken in een aanvraag staan? Worden die doelen dan ook niet geëvalueerd? Wie bepaalt dan eigenlijk die doelen? En hoe houden wij daar dan als raad ook toezicht op? Ik wil graag opheldering daarover, want uiteindelijk moet het natuurlijk gewoon terug naar de democratische controle, ook als het over crowdcontrol gaat, dat wij als raad aan zet blijven. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. De volgende spreker, de heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dank u wel voorzitter. U weet mijn standpunt en we hebben inderdaad een hele fijne discussie gehad in de commissie. Dat heeft ook nog iets opgeleverd, want inderdaad, 'I love camera's' heb ik uitgesproken met een vriendelijke glimlach, met natuurlijk ook wat ironie in mijn stem, maar inmiddels is de 'I love camera's'-sticker verkrijgbaar bij de VVD. Hij zit al op mijn iPad. Voor al die mensen die dat natuurlijk leuk vinden om toch ook te ondersteunen wat die camera's voor onze stad doen. Want ja, mevrouw Van Wifferen geeft aan dat we een kritisch rapport hebben gelezen. Ik vond het eigenlijk een rapport dat ondersteunt waarom de VVD zo voorstander is van camera's. Het draagt aan zoveel zaken bij, en ja, het is lastig om echt te bewijzen hoe camera's helpen bij het veroordelen. Het is altijd een onderdeel van de strafrechtketen. Maar ja, dat vinden wij toch eigenlijk weer bewijs genoeg dat die camera's voor ons in de handhaving, maar ook in de openbare orde, waarde toevoegen in een grote stad waar we echt niet overal oren en ogen hebben. Waar de politie ook niet overal kan zijn, geven die camera's op korte, middellange en lange termijn voldoende waarde aan deze stad om daar op te blijven inzetten, zolang in deze stad nog steeds een aantal cijfers nog niet op orde zijn. Ik noem het maar weer, we zijn nog steeds moordhoofdstad van Nederland en zolang we dat zijn, moeten we op alle fronten, en we hebben het daar uitgebreid over gehad, cameratoezicht ook onderdeel maken van de middenmix, om dat zo maar te noemen. En wat dat aangaat, kunnen wij daar denk ik echt nog niet zonder. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Prachtig binnen de tijd. Mevrouw Coenradie.

De heer **COŞKUN** (sp). Mag ik een verhelderende vraag stellen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Uiteraard, ik had u niet zien staan. Een interruptie door de heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Aan de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, vindt u het systeem dat in Peking en zo wordt gehanteerd met camera's iets om dat moordhoofdstadprobleem op te lossen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Nee hoor voorzitter, we gaan geen camerabeelden gebruiken voor huis-toewijzingen et cetera. Dat staat ook nergens in onze doelstellingen, dus u wilt iets suggereren wat er niet is. Het rapport is daar ook duidelijk over, Rotterdam doet het eigenlijk heel erg goed en heeft zijn zaakjes op orde, ook wanneer en waarom wij camera's inzetten en die gevallen die mijnheer Coşkun mij probeert in de schoenen te schuiven, zijn in Rotterdam gewoon niet van toepassing. Dus wat dat aangaat zeg ik daarop volmondig nee.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, het lijkt wel of we een heel ander rapport hebben gelezen, de heer Lansink-Bastemeijer en ik. Want natuurlijk stonden er ook positieve dingen in, ook dat veel Rotterdammers cameratoezicht waarderen, maar er stond wel degelijk dat de doelen veel helderder geformuleerd kunnen worden en de burgemeester heeft ook gezegd dat hij dat ook als een conclusie heeft gelezen. Ik was niet de enige. Dus wat dat betreft zou ik dat toch nog even willen herinneren, lees het nog eens na, het stond er echt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, in ongeveer zeventien pagina's is er een regel inderdaad, de doelstellingen zouden nog wat kunnen worden aangescherpt. Daarin, goed als we zijn in Rotterdam, zeggen we: prima punt. Daar heeft de burgemeester ook zonder dralen van gezegd: dat kan nog steeds een stukje beter, we zijn een lerende organisatie, dat gaan we doen. Prima. Dat is de enige misschien negatieve annotatie die u in het hele rapport kunt lezen en verder is het hele rapport eigenlijk pro camera.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Coenradie.

Mevrouw **COENRADIE** (lr). Ja dank u wel voorzitter. Ik sluit mij aan bij de VVD, dat heb ik ook aangegeven in de commissie. Ook wij, 'we love camera's'. Daar kan ik de sticker zeker van aanbevelen. Het rapport was vrij duidelijk. De evaluatie toont nut en noodzaak aan. Dus wat ons betreft kunnen er niet vaak genoeg en op de meeste plekken camera's hangen. Ik denk dat het genoeg bewezen is en het rapport was helder en onderstreept dat meer dan genoeg.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, ik hoor mevrouw Coenradie. Ik schrik daar nogal van, want volgens mij staat er in het coalitieakkoord toch heel duidelijk dat echt nut en noodzaak moet zijn aangetoond en dat we niet zomaar op de meeste plekken camera's gaan hangen, maar dat het echt elke keer beoordeeld moet worden op de merites of dat gaat gebeuren.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Coenradie.

Mevrouw **COENRADIE** (lr). Dank u wel voorzitter. Ja, en dat doen we dus ook, en daarvoor was er ook een commissiebespreking, maar ik mag hier namens Leefbaar Rotterdam natuurlijk wel zeggen dat wij het prettig vinden zoals dat nu gaat en dat wat ons betreft er overal een camera zou mogen hangen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dan geef ik het woord aan mevrouw Bokhove voor haar bijdrage.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ja dank u wel. Dan heb ik toch een beetje een déjà vu van de commissie, dat sommige partijen het coalitieakkoord ook lezen als: dat hebben wij mooi bereikt, meer camera's. Dat er andere partijen zeggen: ja maar, wij staan echt wel op de rem en er moet nut en noodzaak worden aangetoond, want anders willen wij het niet. Daar zit dan toch weer zo'n discrepantie waar we toch een beetje om moeten lachen. Maar niet helemaal, want ik zie de trend, en ik noemde hem de Wet van Moore, dat is mooi waar je kilobyte verdubbelt met computertechnologie. Daar was een Wet van Moore en die

verdubbelde zich, of dat was eigenlijk exponentieel, maar dat zie je ook een beetje met die camera's. Camera's gaan niet weg. Als ze er een keertje hangen, dan is het heel moeilijk om ze weer weg te krijgen en in de debatten kwamen we erachter dat ook de criteria niet eenduidig worden toegepast. Het lijkt alsof er objectieve criteria zijn, maar dan zijn er ook nog andere afwegingscriteria, bijvoorbeeld crowdcontrol, waardoor een camera, die misschien op een gegeven moment overbodig is geworden, niet meer weggaat. Dat vinden wij ontzettend zonde, vandaar dat wij ook de motie van D66 hebben gesteund en we moeten ook vooral opletten, waar het vroeger over een enkele camera ging, wordt nu meteen een heel gebied volgehangen. Dus er komen meer en meer camera's. 20% van de mensen vindt het echt onwenselijk, die voelt zich er niet veiliger door, en dat is ook een geluid dat hier gehoord moet worden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Dank voorzitter, bij het bespreken in de commissie over de effectiviteit cameratoezicht is ons iets opgevallen, namelijk de inzet van camera-auto's in het coronajaar 2020. De gemeente en politie Rotterdam hebben camera-auto's ingezet zonder dat hiervan eerst de privacyrisico's in kaart waren gebracht. Zoals het bestuurslid van de AP in het onderzoek terecht aangaf, je wilt in Nederland vrij over straat kunnen lopen, zonder dat je hoeft te verwachten dat de overheid vanuit rondrijdende auto's scherpe opnames van je maakt. En als de overheid al met dergelijke geavanceerde technieken zou moeten surveilleren, dan moeten vooraf de risico's in kaart zijn gebracht. Het overtreden van de wet op privacy door de Rotterdamse politie als instituut mag wat BIJ1 betreft nooit meer voorkomen. Vandaar dat wij de volgende motie indienen: 'Baas over eigen data, leg cameratoezicht aan banden'.

Motie 2. Baas over eigen data, leg cameratoezicht aan banden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van zicht op cameratoezicht;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam en het Rotterdamse politiekorps in het coronajaar 2020 vijf weken lang twee auto's uitgerust met 360-gradencamera's, waarmee werd gecontroleerd of mensen wel 1,5 meter afstand van elkaar hielden zonder dat hiervan eerst de privacyrisico's in kaart waren gebracht;
- het Rotterdamse politiekorps met de rondrijdende camera-auto's gedetailleerde beelden van mensen verzameld en opgeslagen zijn en uit onderzoek van de AP blijkt dat er te veel beelden werden gemaakt die niet noodzakelijk waren;
- de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op 21 december 2022 de politie in Rotterdam hiervoor een boete heeft opgelegd van € 50.000,00;

overwegende dat:

- in december 2013 de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties met consensus een resolutie aannam waarin 'ernstige zorg dat elektronische surveillance, het onderscheppen van digitale communicatie en het verzamelen van persoonsgegevens een negatief kan hebben op mensenrechten';
- deze VN-resolutie bevestigt de 'ondersteuning van het recht op privacy' en vraagt alle landen 'maatregelen te nemen om een einde te maken aan activiteiten die een schending zijn van dit grondbeginsel van een democratische maatschappij';

verzoekt het college:

- het recht op privacy voorop te stellen bij cameratoezicht door niet onnodig veel beelden te maken en op te slaan;
- het recht op privacy van Rotterdammers te waarborgen door voor iedere nieuwe uiting van cameratoezicht hiervan eerst de privacyrisico's in kaart brengt;
- deze privacyrisico's ieder halfjaar met de raad te delen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.M. Vlasblom

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Motie 'Baas over eigen data, leg cameratoezicht aan banden' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. Zijn er nog andere sprekers op dit punt? Nee, dan geef ik het woord aan de burgemeester voor de beantwoording.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ja voorzitter. Ik vrees eerlijk gezegd dat het tweeminutendebat aangevraagd door mevrouw Van Wifferen gebaseerd is op een groot misverstand, omdat mevrouw Van Wifferen ervan uitgaat dat crowdcontrol een specifiek element is wat je bij het regelen van cameratoezicht apart moet beschrijven. Dat is niet zo. Crowdcontrol is gewoon onderdeel van het grotere spectrum openbare orde. En daar is een crowdcontrol een onderdeel van. Wij willen heel graag de openbare orde in het centrum goed op orde hebben. En bij het besluiten, overigens niet door mij, want die camera's hangen daar van voor mijn tijd nog, zo lang gaan ze dus mee, camera's op het Stadhuisplein bijvoorbeeld, op de Coolsingel. Bij het besluiten dat die camera er moet hangen, moet voldaan worden aan een aantal belangrijke randvoorwaarden en die zijn wettelijk ook aangegeven. Om te beginnen moet de politie aangeven dat het noodzakelijk is en dat alleen surveilleren met menselijke agenten niet voldoende is om daar de openbare orde te waarborgen. Daar zijn criteria voor. Rapporten, zoveel incidenten in de loop van tijd, het wordt allemaal specifiek bijgehouden, een heel dossier wordt ervan gebouwd. Vervolgens wordt dat neergelegd bij een commissie, ook een wettelijke commissie moet daarover adviseren. En crowdcontrol in het centrum is dus bij die politieoverwegingen reeds in het dossier meegenomen. U schudt uw hoofd van niet, maar dat is wel het geval. Dan komt de commissie die adviseert over wel of niet plaatsen van de camera's. En dat advies komt bij de driehoek en de driehoek neemt de beslissing. Op basis van de wet ben ik dan degene die uiteindelijk besluit dat het er komt. Openbare orde omvat dus ook het criterium crowdcontrol.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Een interruptie van mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Heel kort, want camera's zijn ook altijd bedoeld om tijdelijk te zijn en op het moment dat het over crowdcontrol gaat in het centrum, daar hebben we ieder jaar een marathon, daar is ieder weekend een heleboel aan de hand, dan is crowdcontrol eigenlijk een permanente constante en dat betekent dat je daar dan een camera nooit meer weg krijgt, dat het hele tijdelijke karakter van cameratoezicht op zo'n locatie niet geldt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Precies mevrouw de voorzitter. En het is daar waar ik eerlijk ben geweest om te zeggen: op die plekken waar crowdcontrol zo prominent onderdeel is van het veiligheidsbeleid in de openbare orde, ligt dat niet voor de hand dat die camera er morgen weg zal zijn. Ja, daar ben ik eerlijk geweest, en blijkbaar mag je niet eerlijk zijn over dit soort overwegingen. Dat kunt u toch in mij waarderen dat het zo is. Dat ik aangegeven heb dat als je in een gebied als het centrum, waar veel gedemonstreerd wordt,

soms wel twee of drie demonstraties in de week, waar ook de grote schare van Feyenoordsupporters met enige regelmaat bij uitwedstrijden waar ze niet welkom bij zijn het centrum bevolken. Waar we helaas met enige regelmaat ook ongeregelde heden hebben. Mijnheer Ceulemans is weg, maar dat waren toen echt rellen aan de Coolsingel. Dan ligt het voor de hand dat je het onderwerp crowdcontrol als onderdeel van de openbare orde triggert om gebruik te maken van de camera. Als dat namelijk niet aan de orde was, dan waren de camera's buitenwettelijk. Want eigenlijk suggereert u met deze camera's, dat de camera's, als ze gebruikt worden voor crowdcontrol, dat dat niet mag, omdat dat als doel niet is beschreven. Dat moet ik niet op mijn geweten hebben, want dan suggereert u eigenlijk dat die camera's buiten de wet er hangen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, dat zeg ik dus nergens. Het enige wat ik zeg, is dat als u toch zo eerlijk bent, waarom dan niet in evaluaties? Waarom dan niet in andere zaken? Dat we als raad kunnen bespreken dat dit zo'n belangrijke reden is. Ik zeg niet dat het de verkeerde reden is, ik wil het op tafel hebben. Ik wil geen olifant in de kamer dat we het over allerlei doelstellingen mogen hebben, maar deze niet, want dit is een geheime reden die wel zorgt dat ze blijven of dat ze weggaan, zou misschien ook kunnen, maar we mogen het er niet over hebben en we krijgen het ook niet in onze evaluaties. Dus ik zeg niet dat het verkeerd is, ik wil het gewoon op tafel hebben. En ik vind het heel goed dat u dat op tafel heeft gebracht, en nu nog officieel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ik heb nog een ander punt in de commissie, voor degenen die er niet bij waren, genoemd, dat ik buitengewoon blij ben met die camera's in het centrum, omdat de leer inzake terrorisme in de wereld leert dat heel vaak terroristen die zich meester willen maken van een territoriaal gebied een plek uitkiezen waar ze maximaal het aantal slachtoffers kunnen maken. Menselijk leed. Onaardig gezegd, bloed laten vloeien. Dat doe je niet met het opblazen van een container in de haven. Dat doe je op die plekken waar veel 'crowd' is. Is het u opgevallen dat tijdens de marathon alle vuilnisbakken uit het centrum zijn verdwenen? Is het u opgevallen wat er allemaal aan mensen op daken zit tijdens de marathon? En daar zijn de camera's buitengewoon nuttig bij, sterker nog, zelfs de gefixeerde camera's zijn niet genoeg, dan hebben we de drones en de politiehelikopter nodig om vanuit de lucht te kunnen observeren. Je praat dan over een miljoen mensen in het centrum van de stad waarbij de camera's van doorslaggevend belang zijn in de openbare orde en onderdeel van die openbare orde is crowdcontrol. Wij oefenen daarin ook met enige regelmaat. Ik moet er niet aan denken dat ik een signaal krijg vanuit de gemeente Den Haag dat iemand met een kalasjnikov in de trein zit richting Rotterdam en dat ik hem vanuit Centraal Station richting de Bijenkorf niet kan volgen. Ik wil die man minutieus in beeld hebben. Meter voor meter wil ik hem in beeld hebben, om dat leed dat gekoppeld kan zijn aan, heel groot is. En daarom ligt het nu voor de hand dat op een enig moment spoedig, morgen of volgende maand... De camera's in het centrum, zolang deze beelden in de wereld bestaan, om dit te kunnen ontmantelen. Du moment dat we met zijn allen op een roze wolk terecht komen, u en ik, schaffen we die dingen af. Maar ik ben daar eerlijk over, en ik vertel u wat mijn verhaal is. En zolang ik die taak heb van openbare orde op mijn schouders, beschouw ik het op deze manier. Als de raad bij meerderheid zegt: weg met die dingen. Dan zijn die dingen ook weg, want u bent het hoogste orgaan van deze stad, maar dan moet u ook deze consequentie voor uw rekening nemen. Ik niet.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, de burgemeester legt mij telkens woorden in de mond. Ik heb niet gezegd dat ze weg moeten, ik heb niet gezegd dat ik crowdcontrol niet belangrijk vind, al die zaken heb ik niet gezegd. Ik heb het ook niet gesuggereerd, ik heb ook niet gezegd dat het weg moet, ik wil er alleen duidelijkheid over, transparantie en onderwerp van het gesprek, ook in de evaluaties en in de doelen. Als het zo is, benoem het dan gewoon.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Aanleiding voor het debat voorzitter, is een citaat. En het luistert heel nauw, en het is een heel moeilijk technisch citaat. Sta mij toe om dat even te lezen. Het zijn zes regels, maar het is wel een technisch ingewikkeld ding. Het is namelijk een aanbeveling in het rapport. En het luidt als volgt: "Daarnaast kan in een aantal gebieden gekeken worden naar het opstellen van heldere outputdoelen, waarmee wordt gezorgd voor de nodige focus per gebied", verscheidenheid dus, "Aan de hand van de probleemanalyse wordt specifiek gekeken welke prestaties er met cameratoezicht geleverd moeten worden. Hiermee kun je een bredere basis leggen voor continu kwaliteitsverbetering door het monitoren van de output en bij te kunnen sturen". Feitelijk vertaald door mijn deskundige zegt men: de camera's op het Stadhuisplein, daar heb je ervaring mee opgedaan. Degenen die de camera's uitkijken weten over een reeks van jaren wat de meeste voorkomende incidenten zijn die ze waarnemen. Ze weten op basis van statistieken welke tijdstippen van de dag die dingen voorkomen. Ze weten ongeveer welke dagen van de week die incidenten voorkomen. Daar zijn statistieken voor. Als je nu die camera met die statistieken beter uitrust, kunnen de cameratechnici beter uitkijken. Dan heb je een wat betere inzet, kwaliteitsverbetering van de inzet van de camera's per locatie. Daarvan heb ik gezegd, en ze zeggen ook hier: experimenteer, rustig et cetera. Daarvan heb ik gezegd in de commissie: dat wil ik met alle plezier oppakken, want als we met betere inzet de camera's beter zouden kunnen gebruiken, dan doe ik dat met veel plezier. Ik ben zo open geweest over het brede spectrum van openbare orde en crowdcontrol daar als onderdeel van en het leidde tot de motie. Ik denk eerlijk gezegd dat het gewoon een misverstand is. En anders gelooft u het niet, ik doe het veertien jaar, dat crowdcontrol onderdeel is van de openbare orde. Dat kunt u zo niet vinden, maar crowdcontrol is onderdeel van de openbare orde. Zo beschouwen we het vanuit het veiligheidsbeleid. En dat wordt dan ook beschouwd bij het initiële beslissing nemen, wel of niet een camera ergens in een bepaald gebied. Hier speelt het een rol. In het havengebied speelt een heel andere overweging om daar die camera te plaatsen. Daar willen wij uithalers onderscheppen en onbevoegd volk in het havengebied tegenhouden. En dat kan ook een reden zijn om uiteindelijk toch tot plaatsen van een camera te besluiten. Dus die overwegingen zijn verschillend en in het centrum is onderdeel van het hele beleid om die camera te plaatsen crowdcontrol en ik voeg daar aan toe, terrorismebestrijding. Daar ben ik open over. Dus met deze motie kan ik niet anders doen dan ontraden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Oké, dank u wel. Zijn daarmee de vragen voldoende beantwoord? Ik kijk even naar de leden van de commissie. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, ik had dan toch nog een vraag aan de burgemeester, want openbare orde is inderdaad een paraplubegrip. Daar hangen, geeft u zelf aan, de crowdcontrol en dat stukje terrorismebeoordeling onder. Zijn er nog meer punten die onder die openbare-ordeparaplu hangen, waar cameratoezicht een rol bij speelt?

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Cameratoezicht is natuurlijk, zoals de wet het beschrijft, een ultimatum remedium. Dus we moeten op allerlei andere manieren substitueert proberen die veiligheid in de openbare ruimte zo goed mogelijk te dienen, maar op momenten dat technologie hierbij nodig is, kan dat behulpzaam zijn. Ik heb net aangegeven, in het havengebied zijn dat andere criteria die nodig zijn om wel tot besluitvorming te komen. Op sommige plekken kan het bijvoorbeeld zijn: hardnekkige jeugdoverlast. Dat kan op sommige plekken ook een reden zijn om tot een cameraplaatsing te komen. Overigens, de hardnekkige jeugdoverlast, meestal plaatsen we zo'n camera voor een aantal maanden, en dan is die ook gelijk wel weer weg. Een beroemd voorbeeld is Driehoeksplein in West. Daar wilden we gewoon een groep criminelen die dat park in beslag had genomen, daar weg hebben. En zo'n camera, dat willen ze niet. Dan kijken we met ze mee. En dan is het weg, en dan haal je de camera ook weg. En dan verplaatsen we hem ook. Voorbeeld is Nesseland, de grote boulevard bij het strand beperkt overlast zich in de zomer tot een aantal kleine jonge criminelen die zich daar manifesteren met brommers. Die camera staat daar gedurende de zomer een aantal weken. Zomer voorbij, camera weg. Dus op sommige plekken zijn dit de overwegingen, maar niet overal. Voorzitter, ik realiseer mij dat ik nog een vraag heb van mevrouw Vlasblom. En een motie daar omtrent.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dan ga ik u verzoeken om de vraag te beantwoorden en motie te adviseren. En dan wil ik daarna... Want het is natuurlijk een tweeminutendebat, ik gaf net mevrouw Mohamed-Hoesein nog even de gelegenheid om een vraag die was blijven liggen te stellen, maar ik heb natuurlijk geen tweede termijn in een tweeminutendebat.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Van mevrouw Vlasblom, ik ben nog niet klaar eerlijk gezegd met die situatie. Het surveilleren met de twee auto's tijdens coronatijd, onder artikel 3, Politiewet, waar nu de privacywaakhond van heeft gezegd, dat kan niet. De politie en ik, als hoeder van de politie in Rotterdam, zijn met dat verhaal nog niet klaar. Het volgende is namelijk aan de hand. Coronatijd gedurende een aantal jaren heeft ertoe geleid dat met de noodverordening, trots zijn we er op, want hij is geschreven in Rotterdam, principiële rechten van burgers in de Grondwet opzij zijn gezet. Ik hoop dat u met mij meedenkt. Principiële rechten van burgers in de Grondwet zijn met een simpel instrument als een noodverordening opzij geredigeerd. De vrijheid om met meer dan drie mensen op straat bij elkaar te komen, allerlei vrijheden zijn in die periode opgeschort met een noodverordening. En daar zegt de privacywetgeving, want waarom deden we ook alweer de noodverordening, omdat bestaande regels niet toereikend waren om een crisis te beheersen. Daarom die noodverordening. De bestaande regels werden buitenspel gezet met een noodverordening. En nu zegt de privacywaakhond: ja wij snappen het wel dat u dat zo doet, maar eigenlijk had u eerst de regels moeten naleven. Dat is wat de privacywaakhond zegt. De politie en ik zeggen: in een crisistijd is er geen tijd om de regels na te leven. Daar willen wij nog eens een goed debat met elkaar over voeren. Ja, ik snap dat u dat zo vindt, maar daar willen we met elkaar nog goed een debat over voeren. Hier in dit huis hebben we met elkaar ook afspraken. Wij hebben hier stante pede midden in de avond de vergadering van de volksvertegenwoordiging in deze gemeenteraad, ontbonden, met elkaar, onder mijn leiding. En de regels die gelden voor een vrije vergadering van een parlement van de stad waren op dat moment niet aan de orde. U moest naar huis en ik ook. Omdat het kabinet om 18.00 uur besloot dat alles dichtging. Regels zijn niet de juiste wijze van benaderen als je een crisis moet beheersen. En twee jaar lang zijn fundamentele rechten van burgers in Nederland opzij geduwd. Ik heb nog nooit hier in deze raad daar een demonstratie tegen gezien. Wel van sommige mensen in Amsterdam, in Eindhoven, bij ons in Rotterdam, de grote demonstraties. En dus wat ons betreft hebben wij nog, niet hier, want die regels worden gemaakt in Den Haag, goed in debat te gaan met elkaar. En wij, de driehoek van Rotterdam, zijn van oordeel

dat naar aanleiding van de opvatting van de privacywaakhond nog een goed debat moet worden gevoerd over de vraag of dat oordeel een goed oordeel is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. En dan zie ik nu allerlei mensen gaan staan en dan begrijp ik dat dit debat over de camerawagens, op 30 maart .a.s. gepland staat in de commissie. Dus ik zou de raadsleden willen verzoeken om niet op dit moment, om 22.20 uur te proberen dit debat te voeren, omdat dat nog gepland staat in de commissie. Dus dat wil ik u meegeven. Punt.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ik moet er iets over zeggen, want er is een motie over ingediend.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Ja dat snap ik. Dus ik ben blij dat u dat heeft gedaan, maar ik wil wel de raadsleden verzoeken om niet het hele debat nu te gaan voeren, want daar hebben we niet zo heel veel tijd voor, en bovendien is daar een aparte commissievergadering voor gepland. Dan geef ik nog even mevrouw Vlasblom het woord, want die had wel die motie ingediend en u beantwoordt ook haar vraag.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Ja dank voorzitter, dan eigenlijk iets wat ik wil meegeven aan de burgemeester. En dat is natuurlijk, in crisistijd moeten er snelle beslissingen worden genomen, maar laten we wel leren van het feit dat de politie nu toch een boete van € 50.000,00 heeft moeten betalen, wat natuurlijk ook heel erg zonde is. En de motie vraagt om te kijken wat de privacyrisico's zijn van dat soort dingen en daarover te rapporteren aan de raad. Ik bedoel, dat moet toch gewoon kunnen lijkt mij?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, de politie en ik in het gevolg daarvan, zijn niet van plan, zolang dit nog niet uitgediscussieerd is, het nog een keer te doen. Wij willen heel graag dat dit goed uitgediscussieerd wordt, ook met de volksvertegenwoordiging in het parlement. Dat vinden we heel belangrijk. En de politie moet nog besluiten over de vraag of er nog een bezwaar gemaakt gaat worden tegen de opvatting van de privacywaakhond. In het licht van de zware opschorting van alle andere mensenrechten met een noodverordening vindt de politie, vind ik het niet billijk en redelijk om dan bij inzet van twee camera's dan de eis te stellen dat je dan wel alle regels na moet leven in een crisisperiode. Daar gaat het over. Niet in zijn algemeenheid, in een crisisperiode, daar praten we over. En we hopen dat niet morgen weer een crisisperiode zal zijn, dus de inzet daarvan is niet te verwachten, maar we willen wel graag dit uitgediscussieerd hebben en indien nodig leidt het misschien tot nieuwe wetgeving of nieuwe regels.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Oké. Dank u wel. Dan wil ik graag de beraadslaging op dit punt sluiten. En die wordt dan uiteraard voortgezet in een commissievergadering.

8.11 Tweeminutendebat over 'Openingstijden speelautomatenhallen'

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dan gaan we door naar agendapunt 8.11 tweeminutendebat over 'Openingstijden speelautomatenhallen', aangevraagd door het lid Vonk. Dan geef ik ook het woord daarover aan de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja dank u voorzitter, last but not least. De burgemeester wil de openstelling van gokhallen gelijk laten lopen met de verruiming van de openstelling van de

horeca. Als die er natuurlijk doorkomt vanavond, dus een uur extra. De voorstanders van die verruiming vinden dat natuurlijk een goede zaak en de tegenstanders begrijpen ook wel dat het logisch is om de koppeling te leggen. Daarover geen punt. In de commissie was ook brede consensus dat het toch wel vreemd is dat Rotterdamse gokhallen zich moeten houden aan een lokale verordening, verankerd in de APV, maar dat een landelijke speler dat niet hoeft, omdat die valt onder een landelijk regime en die heeft nergens iets vastgelegd over sluitingstijden, dus die kan dat gewoon zelf bepalen. Wij vinden het logisch dat ook zij zich aan de Rotterdamse regels moeten houden. We laten ons ten slotte toch niet de wet voorschrijven door Den Haag op dit punt? Hier gelden onze regels en die zijn er niet voor niets. Want je kunt van mening verschillen over de mate waarin gokken schadelijk is, maar iedereen snapt dat aan gokken ook bezwaren kleven. Zeker voor mensen in financieel moeilijke en kwetsbare posities. En dus in de armste stad van Nederland is het ook logisch dat hier de regels soms wat anders zijn dan in andere steden. Dat is goed, maar vooral, dat bepalen wij zelf. Maar daarvoor moet er een verandering komen in de wet. En daarom onze oproep aan onze burgemeester om zijn invloed aan te wenden om te zorgen dat die wet zo wordt aangepast dat een landelijke gokketen zich net als iedereen moet houden aan onze regels. Dank u wel. En de motie dien ik hier bij dezen in met als titel: 'Niet gokken met openingstijden'.

Motie 1. Niet gokken met openingstijden

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van een tweeminutendeбат over Openingstijden speelautomatenhallen;

constaterende dat:

- de burgemeester in brief 22bb008826 kenbaar heeft gemaakt dat hij voornemens is de openingstijden van twaalf speelautomatenhallen uit te breiden tot 3.00 uur op vrijdag en zaterdag, wanneer de raad instemt met ruimere openingstijden voor de avondhoreca zoals voorgesteld in Uitvoeringsplan Horeca;
- Holland Casino Rotterdam 24 uur per dag geopend is omdat de wet daar de ruimte voor laat;
- uit literatuuronderzoek blijkt dat gokken in de recente literatuur steeds meer wordt erkend als een probleem voor de volksgezondheid;

overwegende dat:

- het niet verwonderlijk is dat exploitanten van speelautomatenhallen dit verschil van hun openingstijden en die van Holland Casino Rotterdam ervaren als een vorm van ongelijke behandeling;
- langere openingstijden een beperkt, maar vergroot risico geven op verslaving;
- armoede een factor is die mensen extra kwetsbaar maakt voor de nadelige effecten van verslaving;
- nog langere openingstijden daarom ongewenst zijn;

verzoekt het college:

- bij de landelijke overheid aan te dringen en te lobbyen om in de wet op te nemen dat de openingstijden voor casino's worden gelijkgetrokken met de lokale verordening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Motie 'Niet gokken met openingstijden' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. Zijn er nog andere sprekers bij dit agendapunt? Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, dank u wel. In de wetenschap dat we hier in de commissie BOFV uitgebreid over gesproken hebben en ik denk ook dat het goed is, zoals u weet ben ik zelf ondernemer en ik vind het altijd belangrijk dat ondernemers in deze stad gelijke kansen krijgen en wat de heer Vonk net al aangaf, het speelveld is in ieder geval niet gelijk. Niet alleen daar hebben we het over gehad, we hebben het natuurlijk ook gehad over de pilot die is uitgevoerd, de conclusies die daaraan zijn verbonden en dat is volgens mij heel duidelijk met elkaar gewisseld. Laat ik een ding vooropstellen. Ook wij als Rotterdamse VVD willen absoluut dat we iets doen aan gokverslaving, want dat is natuurlijk een groot probleem, zeker in een kwetsbare stad als Rotterdam. En om eerlijk te zijn zou ik natuurlijk het liefste hebben dat wij ook dat in kaart hadden gebracht, misschien met de nieuwe pilot, met de ondernemers, om te kijken of er ruimte is en of we kunnen zien of dat inderdaad die correlatie met het versterken van gokverslaving heeft in de praktijk. Tegelijkertijd realiseer ik me ook dat we dan weer vragen om weer onderzoek te gaan doen en dat we dat misschien in dit stadium niet moeten willen. Ik vind wel dat wij altijd als betrouwbare overheid te boek moeten staan, dus als we in het vervolg pilots doen, laten we in ieder geval aan de voorkant echt goed communiceren wat onze doelstelling is, ook aan de betrokken deelnemers. Ik denk dat dat echt cruciaal is. Een ding waar ik oprecht benieuwd naar ben, en ik begreep ook al een beetje uit de bijdrage destijds van de burgemeester, is het stukje illegaal gokcircuit. We kunnen alles sluiten, maar als uiteindelijk iedereen verzandt in het illegale circuit, dan zijn we veel en veel verder van huis. Daar worden mensen niet gemonitord en dan belanden ze echt in diepe schulden. Daarom wil ik vanavond wel een motie indienen 'Niet gokken maar weten', om te vragen dat we in kaart gaan brengen hoe dat illegale circuit in Rotterdam eruitziet, voor zover dat mogelijk is. En dat doen we met de, van harte, steun van GroenLinks en ook Leefbaar Rotterdam.

Motie 2. Niet gokken maar weten

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 2 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 8.11 Openingstijden speelautomatenhallen;

constaterende dat:

- er in Rotterdam twaalf speelautomatenhallen worden geëxploiteerd;

overwegende dat:

- Rotterdam naast de twaalf geregleerde casino's helaas ook een illegaal gokcircuit kent;
- in het illegale gokcircuit mensen niet worden gemonitord of begeleid;
- illegaal gokken ervoor zorgt dat kwetsbare mensen in handen van criminelen vallen;
- we nu geen zicht hebben over de omvang van het illegaal gokcircuit in Rotterdam;
- het voor het bestrijden van de gokverslaving en het tegengaan van armoede van belang is te weten hoe groot het probleem is;

draagt het college op:

- een onderzoek te doen naar de omvang van de illegale gokindustrie in Rotterdam;
- hierover zo snel mogelijk te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, M.H. Biljoen en J.M.D de Waard

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Motie 'Niet gokken maar weten' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. Nog andere sprekers op dit punt? Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvdA). Ja, voorzitter, armoede maakt mensen kwetsbaar. En gokverslavingen maken mensenlevens helemaal kapot en ze maken schulden nog erger. En de PvdA is absoluut geen voorstander van casino's of speelautomatenhallen en verdienmodellen over de rug van mensen in economische kwetsbare posities. Daar zijn we al helemaal niet van. We zijn dan ook wel tegen deze uitbreiding van openingstijden van de speelautomaathallen en daarvoor dienen wij deze motie in.

Motie 3. Stop wanneer je voorstaat

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 februari 2023 ter bespreking van 'Openingstijden speelautomaathallen';

constaterende dat:

- de burgemeester in de brief 22bb008826 kenbaar heeft gemaakt dat hij voornemens is de openingstijden van twaalf commerciële speelautomaathallen uit te breiden tot 3.00 uur op vrijdag en zaterdag, wanneer de raad instemt met ruimere openingstijden voor de avondhoreca zoals voorgesteld in Uitvoeringsplan Horeca;

overwegende dat:

- er bij commerciële speelautomaathallen er geen regelgeving geldt waarin er een zorgplicht is opgenomen, zoals dat bijvoorbeeld bij Holland Casino wel van toepassing is;
- langere openingstijden een vergroot risico geven op verslaving;
- armoede een factor is die mensen extra kwetsbaar maakt voor de nadelige effecten van verslaving;
- we in deze stad een enorme opgave hebben om armoedeproblematiek, betalingsproblemen en verslaving te voorkomen;

verzoekt het college:

- de openingstijden van commerciële speelautomaathallen niet uit te breiden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema en T.J. Vonk

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dat is toch even topsport voor onze bodes. Dank u wel voor het snelle rondlopen. Motie 'Stop wanneer je voorstaat' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. Dan is het woord aan de heer De Waard

De heer **DE WAARD** (Iv). Dank voorzitter, ik wil toch even heel kort hier iets over zeggen. Ik wil even uitspreken dat Leefbaar Rotterdam zeer gecharmeerd is van het initiatief van de ChristenUnie om inderdaad wel ook de landelijke lobby te starten naar gelijke kansen voor de ondernemers. Dus in dezen dan ook de casino's. Daar zijn wij blij mee. En daarnaast ook zijn wij enorm blij met de samenwerking met VVD en deze keer ook GroenLinks om inderdaad de motie in te dienen om het illegaal gokken even goed onder de loep te nemen. Want het is en blijft een gok. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Nog anderen? Nee, dat is niet het geval, dan geef ik het woord aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ja voorzitter, het debat hebben we al in de commissie gehad dus wat mij betreft wil ik dat niet verder herhalen, maar de moties nog even nalopen. De motie van de ChristenUnie om de landelijke overheid aan te dringen en lobbyen de wet op te nemen dat openingstijden voor casino's gelijk worden getrokken met de lokale verordening. Vanmiddag is mij ingefluisterd door een aantal mensen dat wellicht de stad Rotterdam een zwaardere rol heeft in het toekennen van die vergunning aan Holland Casino dan wij denken. Het fijne weet ik hier nog niet van. Ik heb die vergunning nooit afgegeven. Ik was altijd geïnformeerd dat die vergunning voor Holland Casino van het rijk is. Deze motie vind ik sympathiek dus die voer ik graag uit, maar eerst aan onze kant kijken wat onze rol zelf is bij het toekennen van die vergunning aan Holland Casino, maar ik kom er graag bij u op terug met nadere informatie. Maar deze motie wil ik graag warm in uw belangstelling aanbevelen om redenen die ik zelf ook in de commissie heb genoemd vorige week. Dan de motie van de VVD, GroenLinks en Leefbaar Rotterdam, 'Niet gokken maar weten', een onderzoek te doen naar de omvang van illegale gokindustrie in Rotterdam. Wij doen vaak onderzoek voorzitter, met een doel. Als wij onderzoek doen, en we willen in beeld brengen de omvang van, stel dat dat mogelijk is, je kunt bijvoorbeeld van mij krijgen de informatie van al die gokplaatsen die ik sluit. En dat gebeurt zeer regelmatig. Dat overzicht kan ik u leveren. Maar dan is de vraag daarachter, als je dat dan weet, wat ga je met die informatie doen? Wordt dat dan een alibi om te zeggen: zie je wel, er wordt veel gegokt, dus laten we de legale casino's meer ruimte geven. Of zeg je van: dan moeten we harder optreden. Want hard optreden dat kan ik. Ik heb die ultieme bevoegdheid bij wet om dit te sluiten. En dat doe ik. Ik vind het eigenlijk geen vruchtbare weg om dit onderzoek te doen, maar ik wil met alle plezier, misschien helpt dat, inzicht geven in het aantal momenten dat ik optreed in de stad tegen illegaal gokken. Daar kan ik u een brief over sturen, belegd met data, die hebben we, die houden we ook bij. Dan kan ik u met alle plezier daarover informeren. Wellicht dat dat een beetje helpt, maar dat zo'n onderzoek gaat leiden tot betere beleidsinstrumenten, dat ligt niet voor de hand, omdat de meest extreme bevoegdheden die nodig zijn, die heb ik, daar kan ik nu reeds over beschikken. Dus wellicht dat we elkaar kunnen vinden in het feit dat u die informatie van mij ook kunt krijgen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Ik zie twee interrupties en ik geloof dat de heer De Waard als eerste aan de beurt was. De heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (lr). Ik stond heel snel op, dank u wel. Ik heb inderdaad even een aanvullende vraag hierbij. Ik hoor heel goed wat u zegt en bedankt daarvoor via de voorzitter, maar in hoeverre, want dan krijgen we natuurlijk een document met cijfers et cetera, hebben we een realistisch beeld van hoeveel er daadwerkelijk illegaal gegokt is of wordt en hoeveel illegale gokhuizen er ook daadwerkelijk zijn. Is dat er dan?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Zo weet ik het niet precies, maar het is ook heel lastig om te onderzoeken waar er illegaal wordt gegokt. Op die plekken waar illegaal wordt gegokt, dat komt omdat we dat weten, omdat we daarop interveniëren. Dan weet je dus dat daar blijkbaar illegaal gegokt is. Dat is ook, wat daar gebeurt, niet een substituuut voor gokhallen, want het gaat soms ook om cultuurgebonden vormen van gokken. In de Chinese gokhuizen, wat daar gebeurt kun je niet naar het casino overbrengen, dat is een heel andere vorm van gokken met ook ander spel. Een kaartspel voor Latino's en de Afrikanen ziet er heel anders uit. Dat is ook geen substituuut voor wat je in een casino kan doen. Het enige wat

dan een substituut is, is bijvoorbeeld pokeren. Dat kan ook op een andere plek gebeuren. Maar veel van dit soort circuitjes, in Delfshaven heb ik er in een paar maanden tijd vijf gesloten in een straat. Overigens gek genoeg op aanwijzen van Rotterdamse Turkse vrouwen die mij aanklampten tijdens een buurtbijeenkomst die zeiden: weet u wat daar en daar en daar en daar gebeurt? Daar vergokken onze mannen het geld van onze kinderen. Daar hebben we toen zwaar op ingezet, dus weten we dat daar gegokt werd en die statistieken houden wij. Maar hoe vaak het gebeurt waar we geen weet van hebben, dat kan je ook nooit traceren met welk onderzoek dan ook. Dus vandaar het aanbod om u te vertellen wat wij wel weten aan interventies van zeg afgelopen jaar of twee jaar geleden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank voorzitter, ik ben in ieder geval heel blij dat u dit zo aangeeft, voor ons is natuurlijk het doel om te voorkomen dat mensen in die handen vallen van de criminelen en in een circuit terecht komen waar we geen zicht meer op ze hebben. En als we met elkaar onze Rotterdammers willen beschermen, dan moeten we dus op een of andere manier een list bedenken om toch grip te krijgen op dat illegale circuit en vandaar dus ook een motie. Ik denk dat deze cijfers in ieder geval gaan helpen en laten we ook even met elkaar dan kijken of dit de weg is om te gaan. Want dat we hier iets mee moeten doen, dat wilt u ook en wij ook.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Zullen we beginnen met aanleveren van de informatie die ik heb, dan kunnen we kijken hoever we komen met elkaar. Mijn gevoel zegt overigens dat veel van deze gemotiveerde moeders ons enorm kunnen helpen bij het opsporen van waar het allemaal gebeurt. Schiedamseweg, daar waren ze, vijf locaties. Dan voorzitter, PvdA en ChristenUnie over het niet uitbreiden van openingstijden van commerciële speelautomatenhallen. Bij het nemen van dat besluit in het college heb ik met wethouder Simons zeer uitgebreid en indringend gesproken en wij hebben daartoe besloten samen om dit gelijk te leggen, omdat het anders in de handhaving ondoenlijk wordt omdat veel van deze gokhallen ook horeca-afdelingen hebben intern, inpandig. En dan zou je moeten zeggen, dan leggen we horeca gelijk aan andere horeca-instellingen maar die gokautomaten moeten dicht voor een uurtje. Dat vinden wij uit oogpunt van handhaven eigenlijk niet billijk en redelijk en eigenlijk te gecompliceerd. We hebben toen maar gezegd, voor de lieve vrede en ook voor de eenvoud, ook voor onze handhavers, leggen we alles in een keer gelijk. Ik snap ChristenUnie en PvdA met deze motivatie, inhoudelijk voel ik heel erg met u mee. Ik ben niet zo heel erg dol op die hele wereld, maar dat is niet waar het over gaat. Mevrouw Van Groningen heeft dat argument vanavond nog niet herhaald, maar we zijn een wereldstad. Ik dacht dan zeg ik het nog maar een keer zelf, en dit soort fenomenen hoort nu eenmaal bij wereldsteden, maar je moet dat wel doen. Ik liep zelf van de week langs een van die gokhallen en ik zag daar een mijnheer een beetje verkleumd met een sjaal naar binnen lopen en toen dacht ik: ach mijnheer, als dat maar goed afloopt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan kijk ik even rond en volgens mij zijn de vragen beantwoord en de moties geadviseerd. Dan heb ik twee toezeggingen genoteerd. De burgemeester onderzoekt wat de rol van de gemeente is rond de vergunning van Holland Casino en komt hier bij de raad op terug. En de tweede is dat de burgemeester schriftelijk inzicht geeft in het aantal malen dat de burgemeester optreedt tegen illegaal gokken. Ja, mevrouw Van Groningen?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, met deze twee toezeggingen denk ik dat wij de motie dan kunnen intrekken. Laten we vanaf dat punt, als we de informatie hebben,

kijken hoe we dit verder willen inkleden, want ik denk wel dat het iets is wat in de gemeenteraad heel erg leeft, waar wij in ieder geval met elkaar een stelling in willen nemen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Ja, dank u wel. Dan kunnen we daarmee agendapunt 8.11 ook afsluiten. En dan zijn wij daarmee aan het einde van alle inhoudelijke agendapunten en het behandelen daarvan, en dan is het voorstel om in elk geval even te schorsen om ook hier de zaken klaar te zetten en dan zie ik mevrouw Reitema voor een ordevoorstel daaromtrent?

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Nee, ik wil eigenlijk twee moties intrekken die ik eerder heb ingediend. Ik weet niet of dit het juiste moment is. Even kijken. Ik wil van agendapunt 8.5 Actieplan Geldzorgen motie 3 'Onderzoek mogelijk perverse prikkel Adviesrecht' en motie 4 'Een gewaarschuwd mens telt voor twee' intrekken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Zijn er nog andere huishoudelijke mededelingen van deze aard over moties die straks ter besluitvorming voor komen te liggen die nog ingetrokken moeten worden, wijzigingen enzovoorts. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, ik wil twee moties intrekken, omdat ze gaan over de Oude Haven en ze worden toch ontraden. We vinden ze alsnog wel heel belangrijk, maar gewoon, ik heb negen moties ingediend op horeca, dan zijn het er iets minder waar we over moeten stemmen. Wat ik wil intrekken zijn 'Wat er in gaat moet er ook uit' en 'De Oude Haven is een behouden haven'. Die twee trek ik in.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Heeft u misschien de nummers van die moties? Oké, dan wordt dat hier even nagezocht, 9 en 10. Dank u wel. Dan stel ik voor om eventjes te schorsen tot 23.00 uur. Het moet hier even klaargezet worden. Wellicht dat er hier en daar nog wat gesprekken moeten plaatsvinden. We hebben een verzoek gehad voor twintig minuten. Vandaag tot 23.00 uur. We doen ons best. Tot zo meteen.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

10. Stemvenster

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Wij gaan stemmen. Om te beginnen, graag concentratie, vertel ik u dat we acht afwezigen hebben. Mevrouw Abrahamse heeft gepaard met mijnheer Kind, de heer Verweij met mevrouw De Jong, de heer Verhoef met mevrouw Yildirim en de heer Van Schaik met de heer Biljoen. We hebben 37 raadsleden en de meerderheid ligt dus bij 19. Dat u dat een beetje in de gaten kunt houden. Van de orde?

De heer **COSKUN** (sp). Ja voorzitter, even bij mijn motie voor 8.9 wil ik graag hoofdelijke stemming, mondeling. Het zou kunnen zijn dat leden niet aan de stemming willen deelnemen die wel in de zaal zijn, misschien dat ze een halve minuut nodig hebben om de zaal te verlaten, kan ook nog.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we de motie hoofdelijk in stemming brengen. Goed, dus de meerderheid ligt bij 19 en we hebben een verzoek... Wilt u blijven zitten en niet opstaan tijdens de stemmingen? Zijn er stemverklaringen? Mevrouw Morkoç, begint u met de stemverklaringen? Ja.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank u wel voorzitter. Ik heb een stemverklaring op motie 28, Eerst proberen dan forceren. Na gesprekken met bewoners, jong en oud, ondernemers, wijkraadsleden, een heleboel, hebben wij een aantal moties ingediend rondom de Oude Haven. Als deze moties omarmd werden, konden wij de belangen van de bewoners voldoende gewaarborgd zien en dat is gewoon niet zo nu en daarom stemmen wij tegen.

De **VOORZITTER**: Helder. Andere stemverklaringen? U kunt ook moties intrekken als u dat zou willen. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGBERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, ik heb een stemverklaring over het horecabeleid. Wij gaan daar uiteindelijk mee instemmen, omdat we kiezen voor de levendigheid en omdat we denken dat dat nodig is, maar we hebben heel veel zorgen over de leefbaarheid en dat moet goed in de gaten gehouden worden, maar we laten uiteindelijk het dubbeltje de kant op vallen van de levendigheid. Dank.

De **VOORZITTER**. Andere stemverklaringen?

De heer **COŞKUN** (sp). Voor de SP is dat precies andersom. Ik kon uw redenering heel goed volgen en ja, jammer dat de raad dat niet overneemt, maar dat is een reden om te zeggen: houd het horecabeleid dan maar zoals het nu is en niet nog verder verruimen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank voorzitter. Dan toch nog even over het voorstel zelf. Wij zijn blij dat er meer ruimte wordt gegeven aan de horeca, maar we zijn niet geheel gerust op de belangen van de bewoners in de verschillende gebieden van Rotterdam. Toch stellen wij voor het voorstel en we gaan gewoon heel scherp op zijn.

De **VOORZITTER**. Andere stemverklaringen?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja voorzitter, met betrekking tot 8.10.1 van D66 over de crowdcontrol is het duidelijk dat, mocht dat toegepast worden, daar natuurlijk regels gesteld moeten worden, dus wij zullen die motie steunen in de zin van dat daar ook echt iets moet gebeuren.

De **VOORZITTER**. Andere stemverklaringen? Dan gaan we stemmen.

Agendapunt 7.1, Horecabeleid

We beginnen met 7.1, horecabeleid. Heel veel moties en een drietal voorstellen.

Motie 1, 'Ruimte voor horeca? Wijkraad aan Zet!' De motie is met 22 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van ChristenUnie, PvdD, SP, GroenLinks, PvdA, Volt, BIJ1, 50PLUS.

Motie 2, 'Bewonersbutler voor horecazaken'. De motie is met 25 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van ChristenUnie, GroenLinks, PvdA, PvdD, SP, CDA.

Motie 3, 'Monitor uitvoeringsplan horeca – meten is weten'. De motie is met 24 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van ChristenUnie, GroenLinks, PvdA, PvdD, SP, CDA, 50PLUS.

Motie 4, 'De horeca is een warme plek, in alle opzichten'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 5, 'Met een biertje bij het water, geef biodiversiteit geen kater!' De motie is met 24 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, PvdD, BIJ1, Volt, SP, ChristenUnie.

Motie 6, 'Terrassen moeten wel passen'. De motie is met 22 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, ChristenUnie, PvdA, PvdD, Volt, SP, CDA, 50PLUS.

Motie 7, 'Publiekscampagne: not about us without us'. De motie is met 24 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, PvdA, PvdD, Volt, SP, ChristenUnie.

Motie 8, 'Het gesprek met bewoners en horecaondernemers faciliteren'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 11, 'Oude haven is geen afvalplek'. De motie is met 23 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, PvdA, PvdD, Volt, BIJ1, ChristenUnie, 50PLUS.

Motie 12, Horeca op Zuid: concretiseer speciale aandacht!'. De motie is met 24 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, PvdA, PvdD, Volt, SP, CDA.

Motie 13, 'Van bar naar bar hoppen zonder auto ertussen'. De motie is met 23 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, PvdD, BIJ1, ChristenUnie, Volt, SP, CDA.

Motie 14, 'Uurtje langer voor de horeca, hoe werkt het in de praktijk?'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 15, 'Heb jij het al gehoord? Nieuwe horecamaatregelen voor iedereen duidelijk'. De motie is met 35 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van SP, ChristenUnie.

Motie 16, 'Een drankje aan het water'. De motie is met 33 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van PvdD, SP, ChristenUnie.

Motie 17, 'Vergeet seksueel overschrijdend gedrag tijdens het stappen niet!' De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 18, 'Even afkoelen! De motie is met 21 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, ChristenUnie, Forum voor Democratie, 50PLUS, CDA, VVD.

Motie 19, 'Wethouder wordt ervaringsdeskundige II'. De motie is met 34 stemmen tegen en 3 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdD, ChristenUnie.

Motie 21, 'Wethouder wordt ervaringsdeskundige'. De motie is met 33 stemmen tegen en 4 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdD, ChristenUnie.

Motie 22A, 'Terrasmarkeringen op de stoep'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 23, 'Schouw terrassen met de wijkraden'. De motie is met 23 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdD, SP, ChristenUnie, GroenLinks, PvdA, BIJ1, CDA, 50PLUS.

Motie 24, '1.80m = 1.80m'. De motie is met 29 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, PvdA, PvdD, BIJ1, SP.

Motie 25, 'In deze horecanota staat levendigheid boven leefbaarheid'. De motie is met 29 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, PvdA, PvdD, SP, ChristenUnie.

Motie 26, 'Van escaleren naar isoleren'. De motie is met 32 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van PvdD, SP, 50PLUS, ChristenUnie.

Motie 27, 'Stadscampagne Horeca Rotterdam'. De motie is met 33 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van PvdA, ChristenUnie.

Motie 28, 'Eerst proberen dan forceren'. De motie is met 24 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, PvdD, SP, CDA, 50PLUS, ChristenUnie.

Motie 29, 'Nachtvergunningen zijn voor de nacht'. De motie is met 22 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Volt, GroenLinks, PvdA, PvdD, BIJ1, SP, CDA, 50PLUS, ChristenUnie.

Motie 30, 'Een gewaarschuwd café telt voor twee'. De motie is met 26 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdA, PvdD, BIJ1, Volt, SP, CDA, 50PLUS, ChristenUnie.

Amendement A, 'Van terrasverwarming naar warmtedeken'. Het amendement is met 24 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van ChristenUnie, SP, PvdD, GroenLinks, PvdA, BIJ1, 50PLUS.

7.1.1, 'Initiatiefvoorstel-Walgenbach 'Kracht van de nacht'. Het voorstel is met 32 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, ChristenUnie, PvdD, SP.

7.1.2, 'Voorstel tot vaststelling van de Horecakoers en de daarbij behorende kaders ten behoeve van de uitvoering van het Rotterdamse horecabeleid'. Het voorstel is met 29 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, ChristenUnie, PvdD, PvdA, SP.

7.1.3, 'Voorstel tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Rotterdam 2012 (APV)'. Het voorstel is met 29 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, ChristenUnie, PvdD, PvdA, SP.

Agendapunt 7.2, Parkhaven

Motie 1, 'Groen voor alle Rotterdammers'. De motie is met 24 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdD, Volt, GroenLinks, PvdA, BIJ1, SP, Forum voor Democratie.

Motie 2A, 'Hou je aan je groene afspraken'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3, 'Meer voor de meervleermuis'. De motie is met 33 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van de VVD.

Motie 4, 'Een parkhaven waar iedereen kan parkeren'. De motie is met 28 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van VVD, PvdD, BIJ1, SP, CDA.

Motie 5, 'Groene Parkhavenkade'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 6, 'Parkhaven parkeren: eerlijk is eerlijk'. De motie is met 24 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Volt, CDA, GroenLinks, PvdA, SP, 50PLUS, ChristenUnie, Forum voor Democratie.

Amendement A, 'Efficiënt parkeren is de toekomst'. Het amendement is met 24 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, PvdD, BIJ1, CDA, ChristenUnie.

Amendement B, 'Efficiënt parkeren is de toekomst, financieel'. Het amendement is met 25 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, PvdD, BIJ1, CDA, ChristenUnie.

Amendement C, 'Een hotel is geen woning'. Het amendement is met algemene stemmen aangenomen.

7.2.1, 'Voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Parkhaven''. Het voorstel is met 31 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, Forum voor Democratie, PvdD, SP.

7.2.2, '(Herziene) voorstel met betrekking tot het openen van de grondexploitatie 'Parkhaven'. Het voorstel is met 31 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, Forum voor Democratie, PvdD, SP.

Agendapunt 7.3, Het (herziene) voorstel tot wijziging van de Verordening Starterslening Rotterdam

Motie 1, 'Een starterslening doet meer kwaad dan goed?'. De motie is met 24 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, GroenLinks, 50PLUS, PvdA, PvdD, SP, ChristenUnie.

Motie 2, 'Geef huurders van corporatiewoningen meer tijd'. De motie is met 26 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, GroenLinks, 50PLUS, PvdA, Volt, SP.

7.3, '(Herziene) voorstel tot wijziging van de Verordening Starterslening Rotterdam'. Het voorstel is met 27 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, GroenLinks, PvdA, SP.

Agendapunt 7.4, het voorstel tot vaststelling van de Grondstoffennota 2023-2026

Motie 1, 'Meer ruimte voor (pop-up) repaircafé's'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, 'Scheidingspercentage naar landelijke gemiddelde'. De motie is met 22 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdD, Volt, GroenLinks, PvdA, BIJ1, SP, CDA, 50PLUS, ChristenUnie.

Motie 3, 'Maak verbod plastic tasjes markt mogelijk'. De motie is met 20 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, DENK, Forum voor Democratie.

Motie 4, 'Upcycle mall ook op Zuid'. De motie is met 22 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdD, Volt, GroenLinks, PvdA, BIJ1, SP, CDA, 50PLUS, ChristenUnie.

Motie 5, 'Stappenplan voor invoering Diftar'. De motie is met 27 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdD, GroenLinks, BIJ1, CDA, 50PLUS.

Motie 6, 'Geef aandacht aan de Week van de Circulaire Economie'. De motie is met 25 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Volt, GroenLinks, PvdD, BIJ1, SP, CDA, 50PLUS, ChristenUnie.

Motie 7, 'Maak van E de juiste waste'. De motie is met 25 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Volt, GroenLinks, PvdD, BIJ1, SP, CDA, 50PLUS, ChristenUnie.

Motie 8, 'Een oude bron aanboren'. De motie is met 25 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, PvdD, BIJ1, SP, 50PLUS.

Motie 9, 'One man's trash is another its treasure'. De motie is met 22 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, Volt, PvdA, PvdD, BIJ1, SP, CDA, 50PLUS, ChristenUnie.

Motie 10, 'Een target voor bedrijfsafval'. De motie is met 23 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, Volt, PvdA, PvdD, BIJ1, SP, 50PLUS, ChristenUnie.

Motie 11, 'Laten we ons licht erop scheiden'. De motie is met 22 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, PvdD, Volt, BIJ1, SP, CDA, 50PLUS, ChristenUnie.

Motie 12, 'Een target waar je je best voor moet doen'. De motie is met 28 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, Forum voor Democratie.

Amendement A, 'Rotterdam circulair in 2030'. Het amendement is met 28 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdD, GroenLinks, Volt, BIJ1, SP.

7.4, 'Voorstel tot vaststelling van de Grondstoffennota 2023-2026'. Het voorstel is met 35 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van PvdD.

Agendapunt 7.5, het voorstel tot vaststelling van het Beleidskader basisvaardigheden 2023-2026 'Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden'

Motie 1, 'Rotterdammers lezen de les'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, 'De taalkwaliteit goed gemeten'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3, 'Gemeente, wat staat hier nou? Alles in B1-niveau'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 4, 'Taal voor allemaal'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 5, 'Heel Rotterdam gericht taalvaardig'. De motie is met 28 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, Forum voor Democratie.

Motie 6, 'Borg dat basisvaardig beleid ook digitaal inclusief is'. De motie is met 24 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, Forum voor Democratie.

Motie 7, 'Effectieve vertaaltechnologie ook toepassen voor website basisvaardigheden'. De motie is met 25 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD.

Motie 8, 'Beter naar beterintaal.nu'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

7.5, 'Voorstel tot vaststelling van het Beleidskader basisvaardigheden 2023-2026 'Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden''. Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

Agendapunt 7.6, Voortgangsrapportage Feyenoord City

Motie 1, 'Feyenoord City: Lessons learned'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, 'Aandeel zonder publiek belang'. De motie is met 24 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdD, 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, PvdA, CDA.

Motie 3, 'Eindrapportage Feyenoord City'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Agendapunt 8.1, het rapport van de Gemeentelijke kinderombudsman 'Hoor mij en zie mij! Ervaringen van kinderen en jongeren met een beperking in het dagelijks leven', alsmede het voorstel met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport.

Motie 1, 'Niet over ons, zonder ons'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, 'Werken vanuit vertrouwen, stop met onnodige herindicatie'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3, 'Einde aan de lokettenjungle'. De motie is met 24 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, PvdD, BIJ1, Volt, SP, 50PLUS.

Motie 4, 'De wetten van de (loketten) jungle'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 5, 'Kindervragenmiddag voor het college'. De motie is met 23 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, 50PLUS.

Motie 6, 'Realiseer inclusieve activiteiten voor mensen met een beperking'. De motie is met 24 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, Forum voor Democratie.

Motie 7, 'Hoor mij, zie mij, samen zijn wij'. De motie is met 22 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdD, GroenLinks, PvdA, BIJ1, Volt, SP, CDA, 50PLUS, ChristenUnie.

Motie 8, 'Schrap validistische taal'. De motie is met 23 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, CDA, Forum voor Democratie.

8.1, 'Het rapport van de Gemeentelijke kinderombudsman 'Hoor mij en zie mij! Ervaringen van kinderen en jongeren met een beperking in het dagelijks leven', alsmede het voorstel met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport.' Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

Agendapunt 8.2, het voorstel tot vaststelling van het Beleidskader verbonden partijen en bestuurlijke relaties 2022-2026.

Motie 1, 'Adviescommissie voor gemeenschappelijke regeling Rottemeren'. De motie is met 21 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, Forum voor Democratie en de leden Akhatab, Rehim Zadeh, Soytekin van de fractie van DENK.

Amendement A, 'Actieve informatieplicht verstreckende rechtshandelingen'. Het amendement is met algemene stemmen aangenomen.

8.2, 'Voorstel tot vaststelling van het Beleidskader verbonden partijen en bestuurlijke relaties 2022-2026'. Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

Agendapunt 8.4, het voorstel tot vaststelling van de herziene grondexploitatie 'Park 16Hoven'.

Motie 1, 'Koophuizen voor gezinnen, niet voor beleggers'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

8.4, 'Voorstel tot vaststelling van de herziene grondexploitatie 'Park 16Hoven'. Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

Agendapunt 8.5, Het Actieplan Geldzorgen

Motie 1, 'Voedselpakketten kunnen niet vliegen'. De motie is met 22 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, PvdD, Volt, BIJ1, SP, CDA, 50PLUS en het lid Becker van de fractie van de VVD.

Motie 2, 'Studeren stimuleren, met of zonder schulden'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 5, "Geef geen ruimte aan malafide praktijken in onze stad". De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 6, 'Lage middeninkomens in de knel'. De motie is met 22 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van CDA, GroenLinks, PvdA, PvdD, Volt, BIJ1, SP, 50PLUS, ChristenUnie.

Motie 7, 'Structurele inzet promoteams geldzorgen'. De motie is met 23 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, 50PLUS, Forum voor Democratie.

Agendapunt 8.6, Energiecompensatie voor studenten

Motie 1, 'Help studenten met hun energie, stel in Den Haag het normbedrag ter discussie'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, "Zadel studenten niet op met schulden' is wat zij brulden'. De motie is met 23 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, Volt, CDA, PvdA, PvdD, BIJ1, SP, 50PLUS.

Motie 3, "Zadel studenten op met minder schulden' is wat zij brulden II'. De motie is met 24 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, Volt, CDA, PvdA, PvdD, BIJ1, SP.

Motie 4, 'Wees geen krenten, reken in ieder geval geen rente'. De motie is met 24 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, Volt, PvdA, PvdD, BIJ1, SP, ChristenUnie.

Motie 5, 'Niet gaan schuiven met centen, steel niet van studenten'. De motie is met 22 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, 50PLUS, Forum voor Democratie en het lid Akhatab van de fractie van DENK.

Motie 6, 'Ook internationale studenten mogen niet in de kou komen te zitten'. De motie is met 24 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, Volt, PvdA, PvdD, BIJ1, SP, ChristenUnie.

Agendapunt 8.7, het voorstel tot vaststelling van de Verordening AOW- en Jeugdtegoed Rotterdam 2023.

Motie 1, 'Inflatie vraagt om indexatie'. De motie is met 24 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, GroenLinks, PvdA, PvdD, SP, ChristenUnie.

Amendement A, 'Verordening AOW- en Jeugdtegoed 2023'. Het amendement is met 24 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdA, ChristenUnie, GroenLinks, PvdD, Volt, BIJ1, SP.

8.7, 'Voorstel tot vaststelling van de Verordening AOW- en Jeugdtegoed Rotterdam 2023'. Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

Agendapunt 8.8, Strategiebrieven 'Iedereen is nodig' inzake uitvoering Participatiewet

Motie 5, 'Wachten duurt lang'. De motie is met 24 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdA, GroenLinks, PvdD, BIJ1, Volt, SP, 50PLUS.

Motie 1, 'Verlies het doel niet uit het oog tijdens het zoeken'. De motie is met 28 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, Forum voor Democratie.

Motie 2, 'Zonder beloning geen doorstroming'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3, 'Leren voor werk dat loont'. De motie is met 23 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdA, GroenLinks, PvdD, Volt, BIJ1, SP, 50PLUS, ChristenUnie.

Motie 4, 'Breng LVB in kaart'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 6, 'Van wantrouwen naar vértouwen'. De motie is met 24 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdA, GroenLinks, PvdD, BIJ1, Volt, SP, 50PLUS.

Motie 8, 'Baan naar de banenzoeker'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 9, 'Op zoek naar de juiste match tussen werkgevers en mensen in de bijstand'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 10, 'Skillsgerichte arbeidsmarkt'. De motie is met 28 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 12, 'Werken in de wijken'. De motie is met 22 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van CDA, GroenLinks, PvdA, PvdD, BIJ1, Volt, SP, 50PLUS, ChristenUnie.

Motie 13, 'Haast en spoed is dit keer goed'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 14, 'Gezond weer naar werk'. De motie is met 27 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, Forum voor Democratie, Leefbaar Rotterdam.

Agendapunt 8.9, Meerjarenaanpak radicalisering, polarisatie en extremisme, alsmede het incident met het projecteren van leuzen op de Erasmusbrug.

De **VOORZITTER**. Nu gaan we wel hoofdelijk stemmen. De procedure is zo dat ik ongezien een nummer uit deze beker haal. Het nummer correspondeert met een naam in het aanwezigheidsregister. Dan begint de griffier met het roepen van de namen in de volgorde vanaf dat nummer en dan weer terug tot nummer 1 van vandaag. Helder? Als mensen niet willen deelnemen aan de stemming mogen ze besluiten de zaal te verlaten. Dat kan nu en als u blijft zitten dan verwacht ik een stem van u. Ik heb nummer 43 getrokken en die is er niet vandaag.

Motie 1, 'Geen racisme in Rotterdam'. De motie is met 24 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen.

VOOR hebben gestemd de leden: Van der Velden, Van de Peppel, Morkoç, Akhatab, Rehim Zadeh, Mohamed-Hoesein, Vlieger, Coşkun, Verkoelen, Vlasblom, De Haan, Maassen, Nunnely, Van Wifferen, Elbay, Soytekin, Engberts, Vonk, Moti, Reitema, Elfilali, Segers-Hoogendoorn, Kockelkoren, Bokhove

TEGEN hebben gestemd de leden: Becker, Roskam, Oostdijk, Van Groningen, De Waard, Bruin, Van Drunen, Aafjes-van Aalst, Coenradie, Lansink-Bastemeijer, Van Dommelen, Bonte, Ceulemans

Motie 2, 'Eén stad, één helder signaal'. De motie is met 28 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, Forum voor Democratie.

Agendapunt 8.10, Tweeminutendebat over 'Zicht op cameratoezicht', aangevraagd door het lid Van Wifferen'.

Motie 1, 'Doelen duidelijk in beeld'. De motie is met 22 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, PvdA.

Motie 2, 'Baas over eigen data, leg cameratoezicht aan banden'. De motie is met 27 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdD, BIJ1, SP, 50PLUS, ChristenUnie.

Agendapunt 8.11, Tweeminutendebat over 'Openingstijden speelautomatenhallen', aangevraagd door het lid Vonk

Motie 1, 'Niet gokken met openingstijden'. De motie is met 31 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van D66, BIJ1.

Motie 3, 'Stop wanneer je voorstaat'. De motie is met 22 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdA, ChristenUnie, GroenLinks, PvdD, BIJ1, Volt, SP, CDA, 50PLUS.

11. Sluiting

De **VOORZITTER**. Dat waren de stemmingen voor vanavond. Ik kan me voorstellen dat u allemaal hartstikke moe bent. De concentratie van ons allen is zichtbaar afgenomen aan het einde van zo'n avond, maar u heeft zich er goed doorheen geslagen vandaag. Dank u zeer voor uw deelname aan deze raadsvergadering. De stad is weer een stapje verder geholpen. Ik sluit de vergadering, tot de volgende keer.

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening	11
In memoriam oud-lid van de gemeenteraad J.W. (Jan) de Haas	11
Onderzoek geloofsbrieven van het nieuw benoemde lid van de gemeenteraad mevrouw D. Yildirim	12
Beëdiging van mevrouw D. Yildirim als lid van de gemeenteraad	12
Onderzoek geloofsbrieven van mevrouw A.G. van der Elst als burgercommissielid	13
Beëdiging van mevrouw A.G. van der Elst als burgercommissielid	13
Mededelingen	14
Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 2 februari 2023	15
Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van: a. 1 december 2022; b. 15 december 2022; c. 12 januari 2023.	18
Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2023 week 2 t/m 4	18
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet	18
Het taxatierapport met betrekking tot de grondexploitatie 'Parkhaven'	18
Brief van burgemeester en wethouders over een incident in het kader van het incidentenprotocol	18
Het voorstel tot het toekennen van dwangsom wegens het niet tijdig beslissen op een bezwaarschrift tegen een besluit tot vestiging van voorkeursrecht gemeenten	19
Het voorstel met betrekking tot de financiële ondersteuning van de European Para Championships	19
Het voorstel tot wijziging van de Verordening Beheer Ondergrond Rotterdam	19
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Bovenstraat 127, 129 (A/B), 131'	19
Het voorstel met betrekking tot het advies aan het Commissariaat voor de Media om de concessie voor de lokale zendgemachtigde 2023-2028 te verlenen aan de Stichting OPEN Rotterdam	19

Onderwerp	Pagina
Het voorstel met betrekking tot de uitgangspunten voor de werkwijze van de Rekenkamer Rotterdam	19
Het voorstel met betrekking tot herziening van de grondexploitatie Parkstad	19
Horecabeleid - Het initiatiefvoorstel-Walgenbach 'Kracht van de nacht' - Het voorstel tot vaststelling van de Horecakoers en de daarbij behorende kaders ten behoeve van de uitvoering van het Rotterdamse horecabeleid - Het voorstel tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Rotterdam 2012 (APV)	20
Het voorstel tot vaststelling van de Grondstoffennota 2023-2026	72
Parkhaven - Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Parkhaven' - Het (herziene) voorstel met betrekking tot het openen van de grondexploitatie 'Parkhaven'	88
Het (herziene) voorstel tot wijziging van de Verordening Starterslening Rotterdam	113
Het voorstel tot vaststelling van het Beleidskader basisvaardigheden 2023-2026 'Rotterdam Vaardig Verder, Beter in taal, rekenen en digitale vaardigheden'	122
Voortgangsrapportage Feyenoord City	135
Meerjarenaanpak radicalisering, polarisatie en extremisme, alsmede het incident met het projecteren van leuzen op de Erasmusbrug	143
Het rapport van de Gemeentelijke kinderombudsman 'Hoor mij en zie mij! Ervaringen van kinderen en jongeren met een beperking in het dagelijks leven', alsmede het voorstel met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport	163
Het voorstel tot vaststelling van het Beleidskader verbonden partijen en bestuurlijke relaties 2022-2026	173
De Monitor ICT-projecten Rotterdam	176
Het voorstel tot vaststelling van de herziene grondexploitatie 'Park 16Hoven'	176
Het Actieplan Geldzorgen	177
Energiecompensatie voor studenten	189
Het voorstel tot vaststelling van de Verordening AOW- en Jeugdtegoed Rotterdam 2023	199

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Strategiebrieft 'Iedereen is nodig' inzake uitvoering Participatiewet	202
Tweeminutendebat over 'Zicht op cameratoezicht'	219
Tweeminutendebat over 'Openingstijden speelautomatenhallen'	228
Stemvenster	234
Sluiting	245

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 23 februari 2023.

De griffier,

De voorzitter,

